

PR A E D I C A T I O

Az Babak tivistivöl.

Exodi 1. x. 15.

Monda Pharaoh az Egyptom Kirallia ^{az Sido}
 Babaknak, kik közzöl eggiknekeneve
 vala Sephera, masiknak Puhab. Est
 monda: Midon az Sido az Somoknak
 segellitök az Sijleber, es lattiarok hogi
 fiat hoznak, ollicitök megh ast, ha pe-
 digh leant hoznak, had ellien az.
 Felentek pedigh az Babak az ^{attentivöl}
 es nem ^{kelekodeneke} vgi mint az ^{egyptom}
~~kirallia~~ parancsolta vala, ha nem megh
 tartak az fesiakat es életben. Eto'
 binan pedigh Pharaoh az Babakat
 monda nekik: miert ^{kelekötterök} est,
 az fesiakat megh tartottatok!

As Babak felelenek Pharahonaki
Mert nem ollianok as Sido aszomok mint
asz egyptiusok, esok igen vastagok,
es megh asz elott szohnek, minekelotte
as Babak hosszaiuk minnemek. Istent
asert asz itten asz Babakal, es asz Nep
igen megh solasodek, es igen megh
erossodek. Es len, miert hogi felelenek
Ittentrol asz Babak, hadat epite nekik.

Somma.

Johannes Caluimus. In Ex. 1. x. 15.

Asz mihuan valo erotiel es legiotlen segetiel,
Kiuel nem hadnalt vala, asz legiotlen
Pharaho hariol asz alattomban valo
fortehira es esz alard sagokra, holott
asz vyoman szohetetes Lidim Mag:
Satokat akaria alattomban megh
ollettefni, es paran Bolhia asz Babak:
nak, hogi illien isomin es hallatlan
legiotlen segeben nekj szogallianak.

RESE I. tistiml.

190

- I. Segellemi asz Gyermokszohetek,
- II. Fogmi asz szohetendo magbatot,
- III. Megh mosogatom, koldoket mibemj,
- IIII. Polaban takarmi, le feketemj. x.

Ezech. 16. x. 4. Asz te szoheteseid illien volve,
mintha szoheteseid ideien essem mecsottek
voma koldokodetis, es ha megh sem
fozotetel voma visben, megh sozattal
voma sonal, be sem polaltattal voma.

Ludovicus Lanaterus

In Ezech. Homilia 60. fol. 93. B.

Asz Ezechiel propheta asz Baknak valami
szogalatiuk kenantatik asz vyoman szoh:
letendo magbat koriuel, aszokrol szohite:

ELs. 6.

Asz gyermekszoho asz somiallat koriuel
igen kenantatik asz segef segh, miert bogi
mind maganak smind magbattianak
eleteben iar asz a szohese, tehat bogi

iol es egelsegen Zivhelson magatis
vigi vijellie mind als Zivles elott, smin
als Zivlesben, mint legi illendob.

Comens. 9. imp.
Nost. Arch.
V. 10. 2.
Cap. 4.
Ku. 7. fol. 174.

X. **As** Neheskös Hessoni mint
vijellie magat als Zivles elott.

F. 1. Megh gondolia magaban est: hogi
als o meheben Embor vagion, embor vijel
ohi terhet hordos pedig, kiesel soha
dragalatosab teroh nem lehet als em:
borok elott, itt es giarho elerken.

11. **Walami** als Magbatnak egelsegere
valo mind ast valakka ast keresse,
vijontak pedig valami aralmara
valo volna, igen el tanostalsa, es
attul magatis myh oja, mint imesok

Ezok als Neheskös arzonnak karofol

1. **Magat** etelben es italban
myh min kolhie, ki zivjilest el tanostalsa

11. **Sauarint**

1. **Sauarint** giakran ne igiek, mert adal
als Magbat nem evisszol, mikab evitekemjel.

2. **As** rofeseget, heuerest, dolgotalanfa:
gott es henolkodast el tanostalsa.

3. **As** foloket valo evos munkat, metek:
letlen zokollest, illetlen tekergeft elhaggion.

4. **Giakran** ala ne hailadossion.

5. **Karainal** feie folire ne mutossék.

6. **Fouedbetit** zoroisan ne kisse.

As Oruos doktorok tuggiak als tobbit:

Es als Neheskös Hessoniok evik.

Ezok als Babak als Giermok Zivlo
Arzonialatoknak megh mongiak
hogi als o seget segyik is alkalmajb
lehesion als Zivles ideien.

11. **R E S E.**

Koldokot kel medenij.

As mongiak als Oruos doktorok hogias
Amia mehebeh Magbatnak mint

L. Langt.
in Es. 10.
16. 20. 4.
Hm. 60.
fol. 68. 9.

egi eio grozere als zomere, z mo tapal-
tatik es neukodik: El kel tehat ast
as Babanak mestorjegosen mederij
es be kotni, hagi immar als Ammarre:
bol ki ipnen alkalmatlan volna als
altal as o taplaltatasa, de megh le =
betelenis tehat hagi as termeset
armiatul elis Zakalstotta, de maffelo
ijmet Amma chioesiben taplala:
lara alkalmatos eledel snos es feier
teij arastatott, kit als koldike be
gioginlas utan hatsosban Zopharit
ki altal taplaltatik es neukodik

III. tisti as Babanak.

Megis kel forosteni as Zvolsesl hosot
mufagokbol hagi Seb es tistab legion.

III. tistij.

Kiosim lotis kel as foridoben vetni
kinet als o giogoes Nyalas testecs keie

191
kememoggiek. Galensis als kidim
giermekoket migh sohatta es vagi polal-
tatta be. Auicenna igen sietteti as
Babakat, hagi mintijl hamarebbis
so/s visben mosak migh as kidimket,
hagi igi as koldike erissoggiek es bore
vastagoggiek. Be vagi hagi as orrat
anagi als Sariatt migh ne erje as so.
Okatis aggia. Mert als mastan syy =
letot giogeseget as giermekenek sok
bantasi vammak, ezert egiesor vagi
ket sor so/s visben kel mosni oket,
ki nalt keppen ha igen Nyalas as hufa,
es ha igen Nedues lome, as olliant
igen melegt, visben semkel mosni,
v. tisti.

Bolaban be takaria be kotosse as
kidim giermekok, mert als o tagainak
Sepen allafara hatsnal als o neej.

Taruſagh adatik innen:

Gondolliuk megħ mijs minemjüek vol:
tonk as elött, minekelötte as visten-
kessel nem mült mihössänk. Vgi Süj:
lettetönk mint haragnak fiaj, heve-
rönk mint verben, as als: Süjön alat
ragionk, es ha as Chrus által megħ
nem byttatonk, örökke el kel vesznök.

Titum. 3. X. 3. Valank mijs regön este:
lenök, engödet lenök, Sofogadatanok,
teülgök, sokfele keuansagoknak es
gionörvösögöknek Solgalok, gonof-
lagban es givölösögenben beuerök inagi:
kódok, es ögiebeknek givölölöj. &c.

As mi Nemölhieköl mondatik
Eges Amabent egihadsöl etetik

Eph. 2. X. 1. Tivölökis egivölta megħ
vgyitott, midön megħ bolcatok vala
as tív bantatajitolokod es vökeitolöbri.

192
L'eben regön fogolodtatok. &c.
Eph. 4. X. 1. Kerlek vötoloket, hogj vgi
variatok as mint melto as tív hinata-
lotokhoz, möllicel hinattatok, mindön-
Sihidseggel es embösföggel. &c.

1. Cor. 6. X. 11. Nemölhiek ilhimmek valatok
de megħ mosattatok, de megħ Sencöltet:
tetök, de megħ igadittattatok as vrefus
neueben, as mi istenönknek lelke által.

Taruſagh.

Megħ vöfonti Szent Pal es bitonlagok által
minemjü allapaxban vola asöknak dol-
guk, minekelötte as ttenüöl benem-
fogattanak. Hadsnos pedigh as mijs
keuohisegönknek ki feiebesere megħ
ismemj as ttenmek vrgalmasagat,
as mellef giakorta megħ gondolnonk
termöset Sörent minemjüek legionk.

11. Taruſagh.

Gondolliuk meg az is az ⁷Wisten
memi sokott tott mi velont, hagi az
mj haladatlan sagnikat vadolliuk
es sirathassuk.

Asz Istenek istetememi kosszol ne-
molliek kiutkeppen valok. Nemol-
liek kosszofogosek. Senki pedig mind
abokat elo nem tudna zambalni.

Asz Wisten lelkot es testot adot mj
nekonek: Asz lelkot meg aiandekosta
extelmomel es akarattal, ki iclentotte
az o Evangeliomax. Asz testot fol
kosszotte sok aiandekival. Nagyaraj-
dek berrink ha ersekonszogni mind
helien vagion, ha hasasagonek
bodoq, ha magzatink kosszot-lyi:
mas seretet vagion, ha az firdog-
nek helie berrink minden. -dc.

193
Mind edolet az Istenek dragan
latos aiandekit ha berrink meg
talallink ne mongink magonekat
mimorultnak, azt se mongink, hagi
az Isten ebak imillien, amollian
aiandekokkal ekosszotte volna fol, de
mekab abokert az Istenek halakat
aggionk eges eletoneben.

K E R D E S.

Asz Babak az Zsoksegnek ideien midon
az Gyermok meg akarna halmi koros-
totes elote, Pradikator pedig nem
talaltathat nek; meg korostolhetike
az kicsin gyermekoket.

F. Asz Korostsegh az Aniaszent egihadsbeli
Sacramentum, az Aniaszent egihadsbeli
Zolgalattul tiltam kel pedig az Assom-
allatokat, nem korostolhetnek adert ok
Mikoppen az taritas sem engedtetotnekike

1. Tim. 2. x. 22. Nem engedöm az Ásdonnak
hogi az tamiðon, sem azt, hogi az fejsiak
félőtt erödenek, de kíndesegben halgassanak

1. Cor. 14. x. 34. Az Gíybleben az tív Ásdon:
nepeitök halgassanak, mert nemis
engedetít nekik hogi of Sollianak,
de azt parandoltak hogi halgassanak
es ferinökök engeggienek, mint az
törnemis mongia.

Az doctorok is igi tamítottak

Tertullianus in lib. de Virg. virgin. &c.

Nem engedtetít az Ásdonnak, hogi az
Amiasentagihadban Sollian, de magis se
ne tamiðon, se ne kíróstóllion, se ne
aldódon, semmi fejsinj tistet ne bi:
sellion, nem hogi Prædikatori tisteben
hagna, auagi belekapna.

Concilium Carthaginense IIII.

De vult Anclius Augustinus,

194
ot vult Epiphanius. Gypsos ad
Salaminae Púispök, ki sokféle Get:
nekjegök ellen disputale es vetekidött.

Az Marcion eretneksege kisse
Zamlallia ártis: az ki az Babaknak
az gíermök kíróstólest magh engette völe.

Vgian esont mongia amas Lincii:
liamfokfelöl az Peputiamufok felöl midön
az Chyridiamufok ellen disputal:

Ha parandolat volna, regimond az
Ásdonok felöl hogi ök aldóshatnanak
az Ástermek: Auagi valami rindórent
valo dologban munkalkodhatnanak
az Ecclabon: sokkal in ab Kellót volna
Marianak az by testamentomban al:
dósnj, ki meltóstatot arra hogi az ó
tulaidon meheben viselhe az mindö:
nök kíralhat az mormiei Ástent az
Ástermek fiat; kinck az ó mehe lön

Temblom es lako bailek, als vrnak
testben valo el ioueteline, Htemek
io keduebol cindalatos tifokbol kesiatem.
De es nem tebdott: Sot megh als ko:
rosz, ygh sem bisattatot o rea. Mex
vagi fol vehette volna als fin o tyjle
mekab als ko rosz segott mint famostul.

As diaconisaknak rindnyik
talaltatot volt als Ania bent egi hasban
de nem aldozara, sem semmi ben
valo Solgalatra, hanem als Assoni:
allati rindnek boesvuletine, anagi
als fixoztesre, anagi als betegosok
latogatasara, anagi als vye koiko:
dok kornyel valo Solgalatoira.

ELLENVETES.

Exodi 4. x. 24. Lon als vton, als Ballafon
Moysehoz mene als fehona, es megh
akara otet oimj, Won alsert elos foguex

als Zippora es kormyismetele als
o fiat es labat megh vjete, Smonda:
Werben fog adot igyiosim vagi te.
Es hasa cere tyjle als Aniahoz.

F. Ezzel als Moyse felesége törtent nem
adott senkinek; Ollian egi pelda tehat
es diak mint als delborac, ki nem adot
arra peldat hogi als Assoniok legienek
birak. Mex als irasban vromak tob
kinaltkeppen valo dolgokis, als malc
hekkol ha valakj kossinfegeiseket torne
beszogh sok vsorinsagokat zorsene.

Hogi pedig Moyse o maga megh iria
als o kemon haragn befulit felesége dolgat,
ki mintha als Htemek assal kedues
dolgot akart volna belekodom, ki nagi
maga gondolat lamul el rogortat uan
mind ferie ellen S. mind Hten ellen
kaka kednos birsontkodmen als a fianak
teste birsontkeiet ferie labatoz veti

Nem kiösin Botlon Sokkalis Sol nekij:
Verben fogadot igiesim vagi te m'k'm.

Noha pedig als Angyal nem bantotta
Moyset, mintha als Azoni dolgat va:
vallotta volna abbal: Mindazon által
abst tulaidomiesink inkab als Elötten:
nek igalmasaganak, min' s'm
als Emböj igalsagnak.

—Hasonlo pelda ide 2. Sam. 12.

David megh öle v'niat, Bersabeth felesé:
gnyil vone maganak: ESoe eggik s'm
tecsönek Htemek: Se als ö iö voltabol,
es kinalteppen valo kögielméböl als
Bersabetul Zivletetöt Salamont ne:
vesteti fedichianak als als, Htenyil Ze:
retetöt Magbatnak: Igi als to'ndon
Moysefnekis, vagi maga el mulatasabol,
vagi als ö madianita felesége engödet:
lenfegeböl als ö fianak körmijömete:
letlenfeget el mulatta volt, es als tö'ne

196
föött kesöbre balasztotta volt, mondo
als to'isten moyseffel m'gh be kellik,
es als Azonnak mint bö'busagbol valo
körmijömetelest als öfia testeben
be vette es io kedvel latta. Azonba
m'm akarta azt, hogi als töb Emböiek
körmijömetelkö descis absontul, anagi
bö'sönkedafsal legion, kire es Zippora:
absontul földat vömenek.

Tehat ammal inkab nem tartozik
als Babak köristölesere als Zippora che:
leködeti, ki dagaliossagga lött:

—As Prædikatorok fertiak es m'keppen
abokra bizattatot als Hten igereinek kj
prædikallasa; azonkeppen als Sacra:
m'momoknak ki Solgaltatasais, als ab,
As köristöles, es als v'ra'boraria:
Val valo Communicatatus.

div s'z g'ta.

Waciv 18. Martij 1614.

PRAEDICATIO

Az daikakrol er az Arnakrol.

Pfal. 22. x. 10.

Te hostal kj engomet az en Amiammehebol,
 az en Amiamnak Cöckeim exisitötöl megh
 engomet. Az en amiam mehe te read ha:
 giott: Amiammehetöl fogua valo ksenim vagite.

Summa.

Henricus Moller. in Pfal. 22. x. 10. fol. 378.

Az Bent dauid hirdeti az fte mek io tetet:
 Mondnan: Nem diak ielon voltal az en
 Amiammal mikor engom zvybt, de megh
 zvyletesim vcamis mi don es vilagra
 adaxtam, hozsam illendo ekedelt kesitötöl
 az en Amiamnak Cöckeiben: es igite
 aatal neköm bitodal mamma vcam,
 miert hogi megh kellene tudnom azt

hogi te nalad nekijül eledelt nem talalm
megh tamítottal a bext hogi eledelt csiak
te tnyled variak

REZEL.

I. Az Tejnek myholtarol,

II. Az Sárkakatrol,

III. Az Arnakrol.

AZ ELSŐ RÖL.

Az Tejnek myholtarol.

*Phil. Mist.
Di Ammim
fol. 505.* Az Asdonallatnak Cöcöj vagion as bonomnak
tölgie, deakul mamillae Görgöjöl (Törboi
anagi Malsöi. Az Ferfiaknak is latdik

kenesze, de as Assonnepeke tellesbeke.

Az Embörben adatomnak as Cöcöj
as Mellien as Siue arant, hogi as
Siünek melegbsege inkab süsse, es eöf-
lebbis legion as teinek fiselese. Mas as
hogi as Teimti Hten esel nem öriak
megh eköförite as Embört, de as oktalan
allatököl mygis akartany Valasramj.

198
Az fene vadak, oktalan allatok es barmok
öriak föl tartiak as ö finkat as vran-
el haggiak ö ket, es igi egimast el feledik.
de as Embörök as ö Szerelmöket vagion
belevök öntik as finkban, egyik as ma:
fiknak eseben int, es fjimast Szeretik.
F Hogi as as ver, möhjel as Cöcök tap:
laltatnak inkab süttökössesek, nem
igie nössen fohiamik as Siüres avagi böggh
erbil de tekergösue ionnak as bek hogi
igi as teynek megh föetele többig legion.

Mierzhogi as Cöcöknek hnsa igen feier
ki as eledelt hösza Siüja, magahos
hasonlo Siüjue teji as vert, megh fe-
ieritj, es as as res lesön östan allat
alkalmatos as Magbatnak taplalapna.

Az Cöcöknek bubia vagion, kit as ki:
Bin giermök as Saiaban be tal es ason
Siüja as teiet igen vekomon, hogi as
ö vekom gegeien ala hason. zlc.

K Hamifele i3yö lehet valamj.
Niohöfele. I. Edös, II. Keserö, III. Köner,
III. Söfs, V. Höfs, VI. Sauamin, VII. Isöten,
VIII. Pöfsat. As teij. Edös kömr.

K Hogihogi leöön megis as teij.
F. As as Vör, molly as tetben valo foliastal
ki marad, mert hogi nem olliam sebös
iarafa es Sugafa vagion annak, as
tetben hamiatatik, es aso arrada:
lanal as tetöt nem kenesse nehöditi.
Emekokaert aso ideieben, as holnap:
nak bitomios vedeiben, es as bitomios
beeben, millieket as termeset arra
formalt, ki folj, es vagian ki omol.
Kerij leöön hogi östan as test leönmich
es tistab leöön. As Magbat fogo
mehet pedigh, alkalmatofsa teij,
mint egi 3ep 3antot földet as magh:
vecesre, es vagian kenatartia vele.

199
Mincetarma pedigh as magh magot
be veij, mingian mintha grokeet
verne magat be vona es be tekerödik.

M A S O D I K R E Z E.

As daikalkodafrol.

As daikalkodas egimhami keppen leöön.

- I. As Edös Amia attal,
- II. Fogadot daika attal,
- III. Mostoha Amiak attal.
- IV. Lokonfagh attal,
- V. Hegon kömörnyö attal,
- VI. Midon valakj rea talal.

1.
Nincs iob daika as Edös Amianal.
Pimius. Fölöte igon hadnos kinek kint Nat. hist. lib. 28.
as edös Amia teie. Emekokaert. Mex. cap. 9.
Nihuan vagion es hogi valamihösök:
tonk, es közeleb teröm hööstant inkab
taplaltatont asok al, Mert as olligod

as ö termesetir kynnmiöbber belenz
oltia, möntijl közeleb asert valami mj
hössamk, attul alkalmatosö as taplala. ja.
Ettijl vagion asis, hogi akarmi allatöbis
kicsinsegrijeben as ö Nemryk zörent valo
teyel taplaltatnan alkalmatosöban
neneködnek, mert as ö termesetrijebis
közeleb valok asoknak testrijk.

X. As Edis Amia as maga zöjlté
magbatot, maga teieuel tardäc.

X. St. Clemens Simphus Phil. Orthon.
lib. 2. cap. 4. Quäst. 8. Et Phurharcho
lib. de Educ. Lib. part. 1. cap. 4.

Rationes sunt. Et ök okaj.

I. As termeset minem heiabon adot kett
Eöcsött, as Eöcsben teiet ki mingia-
rast as zöjler vean termöt as Eöcs-
ben, er ösue givüle, de asert, hogi as Amia
as ö zöjlté magbatiat maga teieuel
tardäc, zöplala.

II. Mert semmj daika nem taraharia
nagiob hivyseggel as ö zöplatosat mint
as Edis arina as maga zöjltet, mert
termeset zörent zeretj ast, er ökeduel fogia.
As daika pedig mint egi kolletim as pen-
zet zeretj hogimar.

III. Mert as termeset zörent valo zeretet
igi mind as Amiakban smind as Mag-
batokban inkab inkab görödös es kj
teried, ha saiat Eöckemel tartia ast.

III. Mert Aristoteles ast mongia: hogi
mindönök abbol taplaltatnak as miböl
asok vannak; As Magbatok pedig
asie Amienek verijeböl vannak.

Tehat legh alkalmatosban taplaltatnak
abbol, mint as Palantakis as möli föld-
böl valok as altal hamamb neneködnek.

V. Mert as Magbatoknak valami ro-
konfaghué vagion as Amink verueul.
inkab illik tehat as ö hössaink mint as
idegin daika teie.

71. Az kősim giermökök termésetj als ó testvöl-
ben megb is megb nem erőnyölt, de olian
mint als v. l. as, kire mindönfele format
rea miombatnj, als eledel pedigh als
előnek allactiana valtoztatik:
Ettől vagion, hogi als idegön bayka:
nak teienel als giermöknek tapialtato
termésetj teliesseggel el valtozók.
Azsal egyinytt mind erőnyölse es mind
ögiebfele isogaji, mölhet als Nembes
altal als zölyektől vösternek, mint
egi ösatornan folinam, el oltafsanak.
Ellenben pedigh als baikkatul vött
eledel altal als daikkak erőnyölsej zav:
mašnak be. Imen lešön als v. tan
als erőnyölökben valo kőslömšfegeh,
als termésetben valo idegönfegeh nem
chiak als zölyek es magbatok köšött,
de megb alsön zölyek magbatj köšöttis.

201
Az antiatiak, hugai es Nenei köšött.
Eik kőslömš baikkakal tartattanak.
Nem kősim okat talallink ebben an:
nak hogi als jöfo Embörök es Nagivörök
fiáj, giakorta Atinknak fözagos
öbielekö detölyektől mőkse esnek. Mert
als ó kedue tölt, maga giöngelteti an:
mink zölyhen als ó magbatinkat, nem
akarnak maguk vele daikkakodnj,
de mas ala vetik, homan als tej
zopas altal mas idegön termésetöt
vöšnek, idegön erőnyölöis ternek.
Mert als fejnnek magi örie vagion
als erőnyölöknek es als taplalo övönök
el valtoztatafara. Erre nešött volt
Virgilius Amrid. 4. midön zidoual
Arcaat igi zöllitavria:

Non te Lima parens gemit, nec barbarus auctor,
Pofide: sed dumis gemit te cantibus barrens
Caucasus, Hyrcanagq ad

As ad: Nem ad Venus Isten adsonj Zsyle
tegod hitöten, sem ad Bardaniabelj
Anchises, de amad i Romm Caucasus
vöttevetos kysziklai Zsyleteck, er ad
Hyrcaniaj fene tignisök tölgiet Zoptad.

VII. As földnek nagi giomörvösegere vagion-
ha ad ad magabol neueködöt plattakat
ö maga neuvelhetj föl: Megh ad fene
vadakis nagi Zeretettel Zoplattiak ad
fiukat. Tabat minemj rut sagb
ad: hogi ad Amiak Embörökneuen ad
ö Magbattinkat kiket mehnyköböl Zsyle-
nek, ad ö Zsylecsföjk által nekik tap:
laltatafukra adatot teiet el vonbak.

VIII. Beszögh rut dologh esis: hogi ad
Amia, ad möh giermökött ad ö tulai:
don saiat bereuel tartot es neuelt
megh akkor mikor nem latta, ad Zsij:
les vean pedigh adt immar nem atar:
ia teieuel taplahj, ad kinck ekeret

immar lattia, rea valo sirafacis hallia.
Ezetis pedigh hogi ad möh eledellel ad
ö ammanak meheben ad köldeke által tap:
laltatot, adon fele eledel immar ad ter-
mészetnek öjudalatos miuelta által oda
föl ad melliere ad Cäckeiben ad Zsylet
vean Zarmasott.

Emekobact emekösetre meko dologh es:
ad mit ad Gracchur felöl irtanak:
Midon mind ad Amia s mind ad bay:
karia elötte volna: As daikarianak
draga Zep könet ada, ad Amianak pe-
digh alabvalobbat ada, kin ad Amia
megh haraguek, de ad fia felele: fo
Amiam öst adert ölekedem, mert te
öiak kilend holmapigh vifetel engömet
ad te mehedben. As en daikam pedigh
harom eges ötendeigh ölelue öököhma
nagi hrisfeggel tartot engömet. Megh
tagadtad te en öökem adt ad mit ad föld

as o plantainak oromest folgaltat, es
amað macionis aso kolikeinek ad.

X. Igen nagi bijn as Embon nemnek el
taplalajara Zentolcetott draga kurtfeiet
okerekijl vakmerokeppen megh Saradcanj.

X Nem eges Amia hanem Biak fel vesint
valo as, Valaki Biak Zvjli magbattiak,
es as vean as Sokott taplalajt aso
verebol nem adgia nekj.

XI. Mert igi as fiaknak Aminekhoð valo
Zeretetyek nem forme termedetSorent
valo, hanem Biak velekodo, idethn.

XII. Mert as Edos Amiaj teynek oli nagi
bocsvyletj volt as regiek elott, hogim:
don valarnj nehes dolgot akartanak
megh mierni as Amiak as o fiuktul,
as o tyshyik ki Sopott teyre emlekos:
tettek, ha eszel megh nem merhetek
volna as mito as Aminek kert, folotte
nagi betolnek halaadatlan/agnak veltel.

XIII. Mert as Edos Amiaknak aso Edos
fiuknak Soplatasa neuelse igon gionoz
vijsegos, meli keaner as o gionge bechedyik,
Eichin mosoligafuk, napontent vyob vyob
vastagulasuk, bezedgetesijyk, ki minden
fele fizesete follijl havad.

Alindason altal ha as Amiak as
o Mehnykbol Zvjlt magbattiakat nem
Soplathattiak, sem nem tarhattiak, vagi
as o bekoni vesnyek miatt, vagi ogiebfek
bantas miatt, Sabad akkor Soplatost er
mas daikat fogadnj.

Plutarchusis vgian igi tanic:

Bisoniara emekom vgi techsik Zvjokfegh
hogi o maguk as Amiak Soplasak taradak
er neueliek as o maguk magbattiakat
Maguk esocibol Soplasak, mert asok jottak
nagiob Zeretettel, nagioð hivyseggel taplal=
hattiak, mert as mint mongial as ma=
guk fianak kisebbik kormetis Samiak.

lib. de
libro
edudisp
fol. 41. a.

MASODIK RÉZE.

As daikakrol, kik egimihani feleiek
Plinius de Educandis lib. 7. fol. 41. A. B.

As daikaknak, es as idegon rengetöknek
nemereimj vönd való is kedvök ragion,
mient hogi berev Zereenek öziak.

Ha pedig as övök legh keuanmia as en ta:
nadom es hogi akarim budofo ro'ss dai:
kakat, nem kel be fogadni, hanem as
kik alkalmatosok es iamborok könek.

1. Flózor annak as Nemzetsegnek erköl:
berök tudora legion. Mert miköppen
arra kel gondot viselni hogi as polabeli
giermöknek tagiaj Zepen allianak iol
nemeköggienek; Es önköppen adoknak
erkölkövökveis gondot kel viselni migh
elösör is. Mert as as giermökli vöj vido
idejtona kömmien el hailado'stat hatik
migh ömivökis giörge as is erkölkök:
nek öök tatafavis alkalmatosok lehit.

As daikak asert lögienek egeseökösek,
vaszagok, is erkölkösi vönek, ököppen
pedigh as Amiak termözetihöz kösel ha:
sonok, ne lögienek bereökök, giörget,
gonös erkölkösi vönek, es as Amiak tul
telliöfser idegon allapatnak, hogi as
teyel eggijitt as ö fogiatkööt terme:
Zerököt as magdatokban ne öndök

Tyberiusnak reögis daikaria volt,
ö magais igen borisakka lött.

Caligulanak kegiötlen daikaria volt. Stron lib. 2. dr. Cap. 10.

Ö magais ver öpöna lött.

Gyust as fuhad karnadon öplottak.

Igen haragus lött ö magais.

Romulus as farkasok öplottak.

Igen giörmököt ö is as ragadomabod.

Plinius ad huc ibid.

As daikak midön as el ösört giermökökbi
fuenak nem öggiak, de fol vesik, möp garik
törölgetik, le feketik, as utan ferögötik
as utan öggiak, as utan migh övökökök.

Phutar
in Apoph.
fol. 50. C.

Es daika jagh lezon niha Mustoha aital.

Pistratus midon mafodbor hajafodot
volma, as o fiaj igen barmial vala, hagi
Mostohax hoona veauek. Felele nekik:
Edos fiarm en tyotoket nem vadollak
inkab diderlek, es ast akanom hagi
ilhen zep fiarm, mint tyo, tobbernis logiende.

Mustohax giylosiek as aruakax.

Erasmus Ro. 198. Chisladp 2. fol. 132. B.

Es peldabered immen tomadot velt, hagi
as Mustohakhan vagion beleijje laltatot
as, as giylosiegh, molliel as veauek ma:
vadot giermokolee giylosiiek, meghie:
lontetot es imes Calimachy vnyshim:

Exigno ut lapidi puer addit sexta nonera
Mucase ut vitam sic vatus ingeminum.
Et puerum deinguit tumulo haec illapsa, nonera
Pringni exanimem vel tumulos fugite.

As as: As giermok kosorue ton as o Musto:
haia feie folot valo kyre, veluen ast,
hagi mikapp.

hagi mikappen eletet megh vatoostata,
igi erkylsetis talam megh embitotte
volma. De as as kyv, as Mustohaia te:
meteseiol le esuen agion yote as giermokot
smgh hala. Tamadiul adom asere, hagi
tyv arnak as Mustohatok temetese
elottis el fuzatok messe.

Euripides.

As Mustoha as veaia monadot gierni:
kokenek ellensege, es nem sokkal kegyosseb
hoosvauek mint as Annahasa rago Eigio.

Ovidius lib. 1. MetamorQ.

As vatteretos Mustohak idomin sangiro italt
elegit nek as o veauek monadot anuaknak.

Virgilius in Ecclotis.

Vagion ennekom mind apam, de mgh
harnis Mustoharnis vagion.

Menander

Ninchen nagioh gonos as Mustohanal.
As Mustohak Johna deretettel nem kosontnek.

Igen ritka ad io es kegiös Mustoha kj
ad o rea maradot arnait sine zorenz edis:
ta beretettel neuellio es tamida.

Ollian ritka mint ad fokete hattiu.

III. Az daikalagh miha rokonsagh altal.

fol. 54. B. Henricus Bullinger. decapz. 2. Sem. 5.

Az mi berörent valo rokoninknak tarto:
Zenk beretettel, böcsnyitettel, segetseggel, vi:
gabstalasal es mindion embörseggel.

Joseph berette ad o attiafiarit, es Semiamint.

Boos berette ad o rokona ösmgix ruhhoth.

Tamulliarak tabat ad Attiafiak egimas
között mint visellicke magukat. Mind
ket felöl sokat el kel halgatni, sokakat
ion kel magiavarni, io minemris kel
vannj. Sokat megh kel engedni, es
amab vadozolnak nem mindenkor
kel Zanat be dönij, hituan ism3to
giansagokat ad Siböl kj kel vötnij.

Az haß nepnek eggies volta draga kend,
Hmgh mgh mondhatat lan artalmas
ad haß mpr közett valo zerebona.

Az mi ötammonk valo kiseded attiank:
fiat maradekihoß minemio io tetemen:
niel es böcsnyitettel kel lömmonk mgh
tanit Zent Pal Apastal.

1. Tim. 5. X. 4. Ha valamolö ösüneginek
Magbatj anagi vnokej vammak, elöör
tamulliak megh ad o habuk nepet
ad kegiös eletre mikeppen tamösiak,
hogi adokis hasonlokeppen zölgallianak
ad naluknal öregbeknek, mert es ad
isten elöt böcsnyikötös es igen kedues.

Augustinus Marhoratus.

Carbol.
EXpos.

Az ollian ösünegiökrol zoll int Zent Pal,
kiknek Magbatunk es vnokeink vagion,
vagi rokonuktol vagi sogoruktol maradot
arnaink vagion, kikat nem akaria

HARMADIK RÉSZ.

Asz Aruakol es Csönegiböl.

Pro. 23. X. 10. Asz regi hatart fol ne bonds,
es asz Aruak mederere be ne lepiel. Mön
as ö megh valtoink erös, önmön maga
iteli megh asoknak igiet te ellenöd.

I. Kicsoda mondának Aruaknak

II. Kicsoda as ö megh valtoink

x. 10
fol. 151. Ludovicus Lanaxenus in Pro. Sal. cap. 22.

Asz Aruak asz Sidok Thamannak,
Asz Görogök 'Op Qarlnak, asz deakok
Pupillusnak, asz Magiarok Amianeköl
Valonak. Aruaniak hiniak,

Nem asz akaria mondanj asz Böks S.
hagi vgian nem Sabad volna asz Aruak
hataraba mömj, de hagi nem kel el
fogalmi, anagi csak el ragadoznijs.

Asz m'ön mindön iözagot et valamj
asz Aruakos tartosik, früss m'öit,
Solott, hasatt, kertott etc.

Ha valaki aszert magat bisuan vagi lopna
vagi eruel el kobossa asz Aruak givv:
moldet veckosik. Söt mkab 3ammi kel.

II. Kicsoda megh valtoink
Kilattia ki iteli megh öket.

W'annak oli maga gondolatlan balgatagh
Emborök, kik asz velik, hagi senki nem edon
rola, ha asz Aruak ellen tomadnakis, megh
rongalliak es mgh fostiakis, de igen
megh csialatkonak.

Noha 3egeriök vöthen segyök m'ast asz
Biral elott nem panasolkodnakis, nindis
ki igivvket fogassa, sem asz veinketis
hatalmasok ellen mgh othalmak, mind
asz attal asz W'isten asz ö igivvket folveszj
meghis othalmak. Mot ö egiedöl ki
asz aruak othalmakot itene. Minz est
lok peltakban megis ielöntotte. Mindönök
as ö hatalmas kesenek birodalma alatt
Vannak Angialok es Emborök, iölgondok.

Oktalan allatok, trü3, vis, föld, mörj,
mörjörgefek, villamasok, mind nekijölgálnak.

Asz Mindönható pöröl adert te beled als
Arnak igeben: kemij megch csalmod als
foldi binakat Szep Szoddal, hi fogetesoddal;
aiandekoddal, Melesogoddal eszket
Zösbetöd. Be als Wisstent, ki elöit Za:
mot kel wefnöd, megch nem csalhatod.

Sok bizonyjagok vannak asz Sentinaf:
ban als Arnak felöl: mülleiben als itten
omagax Arnaknak tutoranak, als als,
otalmarak mongia: Asz haggia hogi
abokkal iol tögionk, tilt attul, hogi
megh ne serösiték. Fölöte magi iözagot
iger aboknak kik abokat otalmastak.
Körmü bryntetessel ferögöti abokat
als kik öket megch haborgattak es bariak.

Sentirafbeli bizonyjagok.

Pfal. 68. x. 6. Asz arnaknak Attia als itten
es als kösmörök igaz itelö binaria.

209
Lent. 10. x. 18. Igaz iteletöt tönön als Ar:
vanak es als kösmörök, Zeret als iö:
veuent, kemix es ruhat ad nekij.

Ex. 22. x. 22. Se kösmörök se arnat megch
ne samargasatok. Mex ha megch samar:
gattiatok öket es föl ki altandnak en
hösöm, megch halgatom als ö ki altaju:
lat, es föl göröd als en busulasom,
es trüfölet fejuerre bariatnak, megch
ölele, es als trü felesegitök ösmögöge
maradnak fiaitök arnasagra.

Lent. 14. x. 28. Mindg homad etendönkent
ki ad mindg iözagabol als te dömadat,
es azon etendöben rakd le als te kapud:
ban, es el iny als Lenita, als föueuenj,
als Arna, es als kösmögö, kik als te vara:
lod kapuan belöl vagion, es abba igie:
nek es ehögögierek megch, hogi als te:
bona itten megch algia keseidnek
minden munkaiat.

Deut. 27. x. 19. Atkosot legion valakiel
forditia as onneginek es arnanak es
as ioneuemnek tornemet, Es es Nep
mongia egivitt. Amen.

Esa. 1. x. 23. Igen el barniatlonanak aso
fiedelmj, lopok tarsaj, aiandel zverik
fizetese kovefnek, as Arnanak nem
itelnek, as osuegiok igie nem ferdeiben.

Ier. 5. x. 28. As Arnak igiet nem itelnek.

Psal. 94. x. 6. As onnegiot es as ionenent
oldoklik, as Arnat regios megh olik.

Esa. 10. x. 1. Taj aboknak kik oltai nat:
nak kinel as onnegioket el prisdalliak,
es as Arnakat el ragadoosak.

Ier. 22. x. 3. Togyiok itelerot es igafe
sagot zabadiciatok myh as momor:
gatotul as ionenent, as Arnat es
as osuegiot, myh m dsihallatok
oket, el se ragadoosatok iozagukat,

210
se antatlan vort neondatok es behion
Job. 31. Ha megh kezem fol emeltemis as
Arna ellen, es midon lattam kapmmyd
as o zuekolke desere as seget segiot, bator
vallam le essek, es karom le zuegiek

Iac. 1. x. 27. As tista es fostelomnelkoi
valo ittemi zolgalat iten elitt es:
As Arnakat es osuegioket momoru:
sagukban megh latogatni, es onnon
magat es vilagi tistatalan jagtul
eppen megh tartani.

Eusebius in Vita Constantij lib. 1.

Diodorik Constantinus Cesarit ebbis, hogi
minekutarma Maxentius megh gioszte
volna, as Arnaknak (mim egi kiasatta)
gonginkat vifelte, es as arnafagra
maradot zuekleamiokat maga kolt:
legen el hasajitotta.

Region as Arnaknak tutort hattak
hasat es koles, got vordoklik.

Ki Miert otalmaſtak illien igen?

Mind aſ Bent iras, mind pedig aſ Orſagok
törvenj igen otalmaſtak eleitől fogva
aſ Arnakat es aſ örneget, mex ſokfelé
Vödöclom es bantas ala vertetek,
akar Segemök, akar Kabdagok lögierek,
mert eio es tanadſnekköl ziv köködnek.
Mogh kellet tehát aſ Embörsöknek
alhatatlan hitetlenſegük es röndkimül
valo keuanſaguk.

Nagi vigaſtala ſukra vagion es aſ
Arnaknak, hogi aſ Htemek illien
nagi gongria vagion reaink, hogi
aſ ö egelſegükre es iöſagukban valo
megh maradaſukrais törvent adot.

Minden remenſegüket aſ Wriſtenben
veſsek aſert, es illien meltoſagos
Atianak tutorſaga alatt iöl elhienek.
Fögibek is tudja Brinkkal ſegelliek.

Wetköznek aſ ollianok kik aſ Arnakat
megh haborgattiak Nagi el rontiak.

I Mint aſ ollian Arniak kik aſ Arnak
attiatul maradot iöſagot el tekölliak.

II. Mint aſ ollian Tutorok kik aſ ma =
guk habnat neſik inkab mint aſ igond =
wiſeleſük ala biſattatot ornaket.

III. Mint aſ hamis birak Wforaſok
kik aſ meſöt meſöhös, habat habhös
fogalnak aſ Arnaknak nagi kankkal

IV. Mint amaſ kegiötlen witeſök, kik
lok ornakat hamma, meſöket ſöböket,
reteket, kertöket fogalnak el oſtan
aſ ornaket, ſep giinjimökſakat ki
vagdálnak, habakat megh egetnek,
lokakat eheliſ megh ölnök.

V. Aſ Papok es Baratok, kik aſ
Pungatorim kemmi tüöſet amira
giinitiale, hogi aſſal ornakat ſep

Észegyekből ki fordítanak, de bírói,
 (ha nem mindigastis) de ióuendgben
 megh talalliak aš böš nallo stent.

Walamit aš Arnakrol hallank:

Sabbatink mind Segemökre, miomorul:
 takra es mindenfele meghaleltakra.
 Lik ögiebeknek seget-segyök netköl
 Sökölködnek, mint aš föuenemök
 Észegyök es ögieb Sökölködök: gia:
 korta pedigh aš irasban egyivue
 Samlaltatnak aš öszegyök, arnak
 es aš ióuenemök.

GIERMÉKSEGROL

ELSŐ

PRAEDICATIO.

Prouerb. 22. v. 6.

Tanácsiad aš Giermököt aš ő ideienek
 elein, megh miden megh venhódik sem
 haggia el, nem tanózikel, nem feleddi el.

REZÉJ.

- I. Kicsoda aš Gyermök.
- II. Ki aggja aš Giermököt
- III. Mi haszna aš Giermöknek
- IIII. Asz ferfiue vagi aš leani kedvesb.
- V. Asz Giermököt haszonlaka aš
 Születhős mindönkor.

S O M M A I A.

Asz giermök kicsin es tudatlan, vöshn,
 deffen aš mi Szüleinknek romlón ter-

Edik redé.
 Asz Giermökkiel.
 1. Pr. 22. v. 6.
 1722. 10. 6.

természetéből aggia és világa, hogi azok
 gondnifeleje alatt vastagaggianak mind
 veijükben, /smind eleijükben hogi oalta:
 lukis iouendóben magy atok Zaporaggia:
 nak mikeppen abax as ferfu aszsten
 vündölet maga termésétiből veghöz
 nem voheti, harrm asz szomallati
 vündel eggyesült tarsafagbod, abont, p:
 fm mind asz fiakat leamokat oaggia.
 Asz völekis tehat hajonlo feretemel
 renelliek mind asz fiakats mind
 asz leamokat isteni felelomben-

ASZ ELSŐ RÖL
 Kiboda asz Giermök.

Sime Ruth p. vii,
 Pami, pami
 cibantem.

I. Elözör giermöknek mondatnak asz vödöre
 nesne azok kik völetesüjüktől fogva
 tizón ot estendöre migh nem
 iutottak, giöngök eröfelenök, de abert
 immar asz iouendó elenek miroltara
 erkövelésükből, elmeijükből alkalmas

iteletöt tehetök, mert abokat mint asz
 giöngö fiatalokat Zinten vögi igienget:
 beviük asz mire akarink.

II. Masodbor giermököknek neustetnek
 asz Zolgakis, auagi asz vötezők:

Jud. 7. x. 11. Gedeon es asz o giermöké asz fura
 menenek eijel asz madianitak tabora felere.

Ruth. 2. x. 21. Monda Ruth asz Napanak
 Naominak: Magh estis monda nekim Boas:
 Asz en giermökimmel mind eggyüt legi.

III. Harmadbor giermököknek mondatnak
 asz goromba es alhatatlan Emberek

1. Cor. 14. x. 2. Attiamfiáj ne lögietik gier:
 mököt ertelömmel, de gamsaggal giermökök
 ertelömmel pedig öregök lögietik.

ILASODIK RÖL.

Honnatj adatta /sek asz giermök.

Asz Wisstentiböl adattatik.

Luce. 1. x. 13. Monda asz Angyal: Ne fele
 Zakaria magh halgamtotás te imat jagod

er ad tefelesgöd ab Ezebeth fiat Zül
teneköd es binod nevet Ianosnak.

11. Nem ad Züllek exieben anagi akac
vattiabon all ad giernök Zülles, hösas.

Pfal. 113. x. 9. As vissen tezi ad Magtalant
biv had nepöue, es ad Amiat fiakez ör-
vendösüne.

Megh tezik innen hogi ad Magtatnak
Zaporodaja, ad vissennek kinaltkep-
pen valo aiandeka. Mert ad Amiat
semiben nem öruendösnek oki igen mint
ad fiakban, Noha mindem embörök el-
meie harid ad kalsdagjogh Szeretesre,
es ögieb kedmök Sörent valo dologa,
de mind adok fölöt böcsülletöfseb ad
fiaknak leamöknak Szeretj.

Pelda erre:

Jacob. Gen. 30. x. 1. Latuan Rachel hogi
nem Zülme Jacobnak, nemiehis negifeg-
ben esek, es monda Jacobnak: Aggi

Aggi fiakat ennekem; Mert ha nem adö
megh halok. Megh büsulnan ö Son Ja-
kob megh haragnak Rachelne monda:
Mlinem itten heliött vagiok er, ki megh
tartostorta mehedet hogi ne Zülj.

Jacob. Gen. 18. x. 17. Abraham teretiknagi
nemkete, eröse, kiben megh aldatnak
ö földnek minden nemtetegj.

H A R M A D I K R E Z E

K. Wägione valami hadna ad giernökök
Zaporitajanak, neuelesenek
F. Igomis vagion. Vannak bitomias okaj:

Clement
Timpisus
Aggionom.
lib. 1.
c. 4.
Luce. 17.

- 1. Mert itten parandolka.
Gen. 1. x. 28. Neueköggietik es Zaporoggiatok
töfözetök be ad földet, es biriatok ad.
- 11. Mert ad termeszetnek es ad hadafag-
nak hadnara neö ad germök Zaporitas.
- 111. Mert ad Züllek ad magtatoban vagig
megh vyulnak, es yödöröl yödöre ad
maradekokban halhatatlanoknak lakanak

as o newijk felehekön segh altal el sem dös.

Gen. 17. x. 7. Megh tartom as en figiomet
en kösöttem es te kösötöd er as te magad
kösöt te btamad as te Nembesy gödön.

iiii. Mert as magbat Zaponias neköl
sem has nep, sem polgari tarsasagh, sem
Eceta es vilagon megh nem tartathatsz.
Gen. 17. x. 8. Az földet adom te neköd er
as te magodnak te btamad.

v. As Zivlekek as magbatok igen Zep
es draga kendök.

vi. Mert as has ban es as has nepkö:
Söt nagy ekösegh as fiak lemmök
Igd's mondaz tabat imös:
As magbat neköl valo hasasagh ollian:
Mint as fenös Nap neköl valo vilagh.

Valenius Maximus lib. 4. cap. 4.
Annas Romaj Cornelia as Gracchusok
armia, midön er Campanabeli as Romi
hasaria mörmön mitogotna Zep seget

sol kaposait, gijörjöt, draga giöngjöt,
bezeddel tanta mind addigh ast as adont
migh as ö fiaj as Oskolabol hasa iyyne:
nek: hasa iyynen ket Zep fiaj: Mondra:
Ezök nekön mindön ekösegim.

vii. Mert as hasasagnak el oldhatatlag
kötöt Romoia as giermökök.

viii. Mert mind as Zivlekek segeti ven:
legyöknek tablaloi, es minden Zerende:
iyyöknek tarsaj. Mind pedig as hasab
örzöj mint tamit Aristoteles lib. 1. cap. 9. Orb.

ix. Mert as Zivlekek mindön iösagibod
kedmes öniköfök, es hogi idegimre ne Zal:
hanak as Zep önik segek azök tiltiak el.

x. Mert as Zaponias Zivlekmökös valo
halaadatöfagumnek öfö gradicka.
Hierocles. ast mondotta: Zök segh dra:
galatos dologh as: midön as Zep apiat
as Onokaria keser bordösza, erget nekj
Zensygeben örömmel Zölgal nekj.

XI. Mert igen hasznos az kősonyegőstar-
lafagban az Zaporodas; viszont igenis
káros az fogiatkosas.
Regen az sok giermökös Embőst meghajl-
deköstak, az kinek nem volt büntetők.
Spartaban az kinek havom fia volt, nem
strafaltattak azbal, az kinek őt volt
lemmje nem Zolgaltattak vele. Az kinek
sok fiaj leomj voltak igen böchnytek azt.

XII. Mert semmi nem lehet edősé anagi
giomörvősejőseb mint lat nod is eszép
giermökidet, nem csiak termetyőkben
anagi Zómehyőkben, de foképpen elme-
jyőkben es erklykhyőkben ha az ő
rabbor Zölsejyőkhoz hasonlok kének.

XIII. Mert meg az Menomdens azt mona:
Folotte banatos dolegy ha valamőh
Kasdaghnak maradekia minben kire
holtavtan iszaga maradhanna.
Visont az ellenzők mongiak:

Nem kel giermökököt Zaporitarij.

- 217
- I. Mert az Zölsekek sok gondot nagifa:
ratfogot, but banatot kesergest hőmaka.
 - II. Mert az atiak bitontalanok benne
az giermökök, kiket őucinek vel ha őnej.
+mc: Mater magis amat liberos quam virgē patre
Casto nonit mater sed pater ipse Patri.
Antialnal inkab magisterat amia Zeretj
Tuggia bitomial amia Azia veli nina diak.
 - III. Mert az gonosfiak az Zölsekek meg
mondhatatlan nagj mialahaink Mint
Cain, Cham, Ruben, Absolon. Zc.
Felelnek esőkre az bolók.
Ez harom ellenkősi bésedőket nem tagad:
hatmj, de azért azok az fölljöl meg
erősített erelmet meg nem hamisít-
hantak. Mőt nalded rix nald
difficilia quozig pulchra, mindon Nebes
dolgoz Zepök. Mert az mi előzőr keserő
vegre meg edősjöl. Mert az Magdarek
giakrabban tob is hőmaka Zölsejyőknek

mint gonóse. Annak fölötte ad mi törté-
netbol gonósil lesin ad Zaporodasban,
nem ad giermókének kel tulaidomitanj.

NEGIEDIK RÉSE.

Asz fersike vagi ad leamiok keduesbek.

Asz fersiu giermóké keduesbek:

I. Mert ad fersik termésetriekben erósbek
er talliesbek mint ad Aszómiallati róna.

II. Mert ad fiak ad Nemberjegót er ad zo:
Lonyagot Zaporitiak er megh tartiak
Asz leamiok pedigh nem. Ezert mondotta
Iphigenia Columnae domus sume masculi librij.

Asz hasak óslopi ad fersiu giermóké
III. Mert ad hasasagya menó leamiok
lok gondviselést lok órúest, nagikólygót
hósnak ad ziókének.

IIII. Mert ad hasbeli bodogh lakasnak
nagi rése ad fersiu giermóké, kik ad
ziókének neuet el nem haggia feleitenj,
er ad Annak jószágat idegonne nem erósi.

218
K. Asz tista agibol valo Magbatok
keduesbeke ad farraknal.

F. Igemis keduesbek er bódszóletósbek.

I. Mert ad tista er történi sórent valo
Agibeli giermóké bódszóletósbek, er adok:
nak termésetriek kózelget ad fajhósis,
megh ad órók segebenis adok zálnak.
Mert hogi tiktósegős eggie jólesbol zió:
lettenel. Asz farrak pedigh nem ollianok.

II. Mert ad farrak, fóképén adok, kik ad
hírók tarson kiuól mastul fajzanak, auagi
buija farrakansagbol zarmasnak, giatkar
gonótok ringhatatlanok, er víszasok,
gonósilis vesnek, ad ó maradekink sem
teried medire mint Richterz mongia.

III. Mert ad farrak ad kósonsegős tarfa:
sagban minden tiktóselejek óról megh
fóztatnak, minden bódszóletósbek melto:
sagtul el tártatnak. De ad történi sóren
valo agibeli magbatok eli bódszatnak.

Cle. Simpl.
000. lib. 1.
cap. 4.
Romy. 17.
fol. 53.

Atiom.
Ordum. 20. 74

Deut. 23. x. 2. Az fattiu ne mómion beás
fehona gijjeseben: megh tised isgh se
mómion be as fehona gijjeseben.

ΕΙΤΟΔΙΚ ΡΕΞΕ.

K. As Magzatok mindenkor hasonlok
as Attiakhoz es Amiakhoz.

F. Nem mindenkor lesnek hasonlok:
Noha as termeszetenek nememio ve, isaga
es minolta as szoleknyol as magzatok:
ban ontetnek es oltatnak, as Horatius
mondaja zevent. lib. 4. Carm. Ode 4.

As erofeknyol es ioktul erofek fajanak
As okrokben es lonakban as apaknak
Ereik zal, as haragus keszokis
Nem fajanak erotlen galambos.

Mindazon altal nem igen ritkan leszo
abis, hogi as magzatok as szoleknek
termeszeti kabol es erkelyi nyelbol el ide:
gomillienek, mint Richinus plovakol
bizonia: Oechon. At. 25.

Adiposus vobis totis caribus omnibus vobis prohorat hometz
O calidioris naturae, carum de re caribus dicit.
Aequat rana patrem soboles, sed plerimi ab illis
degenerant, pauci superant prohibere parentes.

Attiakhoz nem sok magzat lesz zinte hasonlo,
Tob rosbab. Kemesek ki felhiz i mulia szolek.

Es bizonia Josephus lib. 6. Antiq. cap. 3.

Nem mindenkor szoleknek as attiaknak
amiaknak mguehoz hasonlo faj, de miba
as gonoszoknak is faj, viszont as ioknek
gonos faj. illien volt David. 5. Absolon.

Es as kesernes mianahia as fofe Embok:
vokon inkab ki tezik imes peldabesedben.

Propter signum ranae vumata. Herum filij noxae.

Fo Embors tambor fajiban sok gonosul el, ves
Demosthenesis adt mondotta velt regon:
As tambor Emboroknek vgian zerenbeinek
hogi as o fiukban leamneban sokan go:
nosokta lesnek.

Ennek sokjele okait zamlallial:

1. Nemeliek okat verik as zillayk ianajara

Likéül als égh allian valok mindgben
vifjelteenelek es birattatnanak

II. Nemölleik veenek als Zsüfelenek vala:
mj Cegeris bñmökere, kik vagi miuan
vagi tükön valok, kik als Magbatok=
ban bñmteenelek megh, mikeppen
fermögét als Hten als törnemek ma=
lodik parambolattaban. Lkósj 20. x. s.
Megh latogatom als Attiaknak vertek
als fiakban harmad es nyied vñgh.

III. Nemölleik veenek als Hten akantarian
Ei nem akaria hogi als ó aiandek; kit=
tefsenek als Nemzetfeghnek ZarmaSafa=
hós, auagi als testi Zaporodafhós, hogi
ne itelliek als Embörök mintha Stoi=
cusok erelme Sörent ketelen mñgh k=
lene valaminek lömj, es ekkeppen
als Hten nem tózik asoknak als aian=
dekoknak Zórsóiene, es ótet mñg is
vethialak megh als Kñjfo' éskózik hó Zsüj
kózik ótet. Inkab als ollian valtoz

220
valtoz tatafjal Hteni felelme es Embör=
legre indattafsamak mindörök.

IIII. Nemölleik veenek als termésetre, meli
és vilagnak vtolfo venesegeben mind eró=
telembelesön, es lass an lassan vósbalelesön.
Ide tartózik als Horatius mondafja.

Antus parentis peior anis tuih Nos in quiores max datmos Prægenim
Mly Zsüfelenek mintak elemekel Zsüfelenek imhol *vifjelteenelek*
Latód alabbalomul, Zsüföte alabbalouat.

V. Nemölleik kolleketen neuelesre veenek,
mert giakorta als fő embörök nem erköznek
als ó Magbatuknak iol neuelesere, iolta:
mitajara als sokfele gondoktul. Estriöl va=
grion, hogi als hóssa nem latajert, sok en=
gedesert als giermökök Zofogadat lamok
logienek, gonofsagrais vefemöggienek.

VI. Nemölleik als Magbatoknak folóttob
valo Zeretesek veenek. Melhiet sok vef=
kñket elengednek, nekik kedvesnek, vegre
ókot adnak hogi ne Zeretet heseenek.
Zimén vgi iárnak mim als Maimok: kik *plimius*
als ó finkat addígh óhlik hogi *lib. 9.* *sup. 57.*

II

PRAEDICATIO

As giermök neuelesjöl
Es tanitatajsöl.

Proverbioj 29. x. 15.

As vessö es as fenitek bökkesegott
adnak, as maganak hagiatot giermök
pedigh megh gialassa as o anniat
As gonozok ha megh sokafulnak, megh
Saporodik as vetokis, as igasak pedigh
megh lantak as o vessödelmököt.
Fed megh as tefiadat, es megh miugott
tegödet, es leködötis giernörköttöj

R E S E I.

- I. Mikoraban kel as giermököt tanitamj.
- II. Mizeppen kel tanitamj.
- III. Mine kel tanitamj.
- III. Hogi hogi kel tanitamj.

VII.

Nemölhök vetnek as züfelenek kösöjöl:
Léjyöben valo igienetlen volukra: Midön
akkor nem iokat gondomak, Vagi redögök
léznek, kimmien megh lebet as hogi as
vetöknek valamj taploia as maggal eg-
gijvit as magha toltan 3 armatysek.
Zigener egy estelen kaba mast latnad
monda: Hallad as apad redögh koraban
vetöt tegödet, mint magot.

VIII.

Nemölhök as daitakra vetnek kik
ala giöngelegyökben 3 oplatni vetik as
amat as giermököket. As daitak pedigh
giaborta büjak, faitalanek, gonozok ra.
es as ki 3opot teiel azoknak erkölcsököt
be 3ijak. Uero as iönendo eköjen 3ollafra
3epbesedni daitak kerestetött komabod.
Gellius. Egi giermököt kezdke teyel tan-
totnak 5. fol mouan kezdke modon 3ökösödök.

IX.

Nemölhök as ordögre veenek. Mex-
fikeppen 3okot ellenkösi as Aniasm. gihad:
bchi nos 3olgakkal
Mlindönk megh albat esökköszöl: de
fokp... v. vii. viii kösöjöl iartulak.

1614. Wac
II. Praed. Lat
As giermököt

Somma.

Soha nem kel megh vmi as 3 vyleknek
 as o giermokvok korol valo vigialast,
 nem diak testvokbeli epsegben valonene-
 kodesvokre hanem megh elmeivokbeli
 erkivlosvok iobbitalara, es tanitalara
 megh feritek altalis gondot kel vifelhj
 hogi iouendoben mind maguknak as
 giermokvok eletvokre io modot tallalia:
 nak, mind pedig as 3 vyleknek bockvok:
 letvokre nenekoggienek es elhienek

AS ELSO REZE.

Mikoraban kel as giermokvok tam:
 tam io erkivlosvok es sepeudomaina.

As giermokvok igen balgatagok, es diak
 as mas vettek kovetik megh as elottis
 migh biromek nem alitnak. Megh as
 io indulatu giermokvokis as gonozok
 tarfajagaban megh veszogeneknek

Corruptio iudicis collegia prima mori.
 as 3 sent erkivlosvok mih diak rufina basedok

Ludovic
 Lavatoris
 in Pro. 29.
 16. 15.
 fol. 159. b.

Megh kel tehat ozet feritenj, nem diak
 Foual de veszouelis. Ha 3 onal tamlnak
 io/vagron; ha nem. megis kel ozet verrij
 hogi suggianak felhj.

Es mikppen as bellott kodmenbol as Moli
 veszouel vösetetik ki; Ekkppen as gier-
 mokvokbeli gonos erkivlos veszouel veret-
 tatik ki, hogi as iobbulas ben maraggion.

as Magan hagiattot giermok
 ki mind diak as o akaratian iar, es
 semmi feritek elotte nem lesön, de as
 hol akaria of maragall vesz as mindomjot,
 senki megh nem solitaria erotte

- I hol
- II kikkol
- III mit kelekedott:

As o ammanak nagi gialastastara fogh iamj.
 Mert semmi nem tamul, de as mi neheteb,
 veszet erkivlosot veson fil, kiert as o
 amma giakorta megh pinul. Nenesi
 pedig as ammat, mert as o folotteb

valo kedvesesettel finkat giakorta mgh
 vastogetik, bijnne esetik: de megh
 atinkul mestorvoktol es agiebetvöl
 mentogetik hogi melo verefeh elott el
 ramlak. Meltan buszitatnak tehat as
 vean as o finkul, de asert as fiakis
 vetkossnek kik Aminkat gyalastak.

Pro. 22. x. 6. Tancidial giermoködet as o
 veanak deim, köddetm, megh ha megh
 verhuzik sem feledi el asmit tamlt.

Soksep tamlagok varmak as bolus
 irafaban as giermoköl femitekie fehol:
 Mert iol tudta hogi sok amiak kerkappen
 vetkossenek: Anagi igen komorok es
 legietlenök as o mag'sattinkhos:
 Anagi igen kedvesnek fiuknak es sokat
 türmek nekik. De es eggyikkel többen
 vestik finkat, nem verik finkat
 soha, etvöl vagion hogi keulesen int=
 nak as böcsyöketös allapatra.

Giakorta kel tehat as giermoköt femiteni

Ket hadna vagion as giermok femi=
 tekben valo neuelesenek. As femitek
 pedigh zonal es verefeggel legion, ideien
 es simten helios helien, bitomas bijnert.

Elyo hadna lezon as zynke mingodalma.

Mert ha as giermoköket ideien kesdik ta=
 mitamj femiteni mgh giöngek, iol iamak
 asok, nem kel as vean abba faradnj,
 mert o maguk gondot veselnek magukra,
 es tistruken örömet el iarnak. As o
 verhuitt zynkeimketis megh mingotiak
 as eros munkaban valo faradoastul.
 Ha pedigh ki mulnak es eletbol, nem
 buskodnak, mert lassiak hogi iol tamla
 fiakat hogi hatnak veamuk. Gon:
 dolliak astis hogi iouendöre nagi hsteb
 böcsyöketel emeletnek. As möh mestör:
 segiket tamlak asdal magukat el
 taplathaniak. Nemis feltek atul, hogi
 mas tehere ellienek, anagi valamj
 gonossagukert megh bijn teketnenek.

Ha pedig gonoszul kedvöketek hadnak
Csendességben nem nyugtatnak miattuk
Mert aze gondolhatok hogi ha a d'vetej:
Kest löttek ollianok h'entijl megh b'jntet:
tetnek, most öneji Samot kel adnj.

Ma sodikhabna a3 femi teknek
Giomörvösegöt hös a3 3völekek: Mert
folotte giomörvösegös a3 io k'völk'ji vö
es 3ep endomamin giormököke ne m'ij
a3 3völekek, Megh halahuk veammis
v'ji tejsik ha elnemek. A3 ven embö:
rök es illien io giormököktyül varnak
seget seget. Megh lapsuk mind a3 a'nal
hogi a3 giormököknek sokat ne eulari:
domidonek, Mert a3 h'eten giakorra el
vezi v'völk'nek a3okat a3 kikben igen
b'istonek. A3 3völek a3ert igaban
femiösek giormökvöket, ha mingodni
es giomörködni akarnak a3okban.
A3 giormökökis föl vögick a3 femiteköt

224
Mert mikor h'eten paramöllia a3 3völekek
hogi giormökvöket megh femi ösek a3is
egioöörmind paramöllia hogi a3 fiak
3ugolodas nektyül el Semeggyek.

MASODIK REZE.

Mikeppen kel a3 giormekot tanitani.

A3 giormek tanitasban nem folottebualo
nagi gond vögion, nemis habontalan:

Mit mondhatonk a3 mi mag'atink felöl
kiknek taginkban a3 b'jntek törmene
latcsik, ki ö berröök naponkent sol fele
vetket 3örös? B'izoni ha a3okat mind
vntalan tanitunkis, de 3inten v'gi ra:
ronk behöke mind a3 3anto v'eri embörök:

Mert mikeppen a3ok a3 3antafsal Simile.
kapalafsal c'ös mmmkat tejsnek a3 földben
megh sem alhatnak ellene hogi a3 rea
v'etötöt atok miatt a3ialant, g'ast,
es habontalan konokt v'etes nektyül
ne hösna a3 v'etes kösött.

Edolphus
Qualtherus
in Lincum
cap. 2do.
Hom. 24.
fol. 64.

Ezönkeppen ha Zinten semmj tagicast
 nem tešnez als Züjlebis als tamitasban
 femileben, de magis als magbatokban
 als romlot termeset vagian ki mutattia
 magat berrök, ki nek avatmas gio-
 keret napontent valo gondviseles által
 ki giömlakinek giermökinek böl.

Vagian Zönre tamit als Zent Attiak
 peldarais: Adam s Cam.

Samuel s Fraj s Fraj	Noe	s	Cham.
	Abraham	s	Jmael.
	Haach	s	Esau
	Jacob	s	Filij.
	David	s	Abjalom
	Jesus	s	Judas.

Ezök fölött töbök Zent Attiak, kik
 noba femiogetes alatt tamittotak es
 neveltek fiukat, de sok but banator
 larak giük s leamink mellett.

Az historicusoknalis sok pelda vagian
 erre vagi hogi min okneleki mondokak
 Herum filij Noe. Rvd pwr figwvov rrvd
 Fi Embors tambor fiaiban sok gonosulak.

Föl sörkemienek tehat als Züjlek,
 hogi semmj io igeközetnek es faratagnak
 ne kedveszenek. Mind a konalta vi-
 gasztallak magukat io peldakal, hogiba
 als io faratagnak heialban haggiak
 mikmi als Zofogadatlan giermökök.
 Megh itehi als visten als io igeköze-
 tnyek, als giermökök pedigh engidet-
 lenyegnyeknek bijmese intamat elvedik
 kik als io Züjleimnek Zomorusagot es
 banatot Zörzöttenek

HARMADIK RÉSE.

Mire kel als giermököt tamitarij.
 Legh elizöis als Hemi Zolgalatra kel
 als giermököket tamitarij.

As utan mind iobban ioban igatnj
eröletmi kel nagiebra. As ióságos
Belekedetököl kel elöttök zollamj.
Mertelherifsegh, alásatofsagh, Embör:
leggel es eköfser valo zollas. *de.*

So Erökölöknek ielöngetesere zökiek.
As predikation als mit halloztak el
kel kardösni tühök napontent.

Tamitatmi kel öket Scholakban
As utan Mestörsejökre, als melkinek
midsoda Mire vagion kedue.

Nem kel öregh korava mindent halasztamj.

Megh giöngesegyeben als teyzo =
pafsal eggyütt ittemi fimeretben kel
nenemj, hogi mingianast Embörse:
göfser tuggianak besellenj, es mindent
Belekedömj. Mert ha nem igazsattat:
nak als ióságos Belekedetököl
Utara, als brynmk utara ternek.

As Philosophusolis kee verol emlekösnek
I. As ióságos Belekedetöknek utarol,
II. As veskekek auagi gonofsagnak utarol.

Pro. 22. x. 6. Tamicsiad als giernököt
als ö utaral eleim, meg ha meg venhösök
sem ter el. (As als) Semmi ollian eröfser
nem all meg, mint als mit giönges
kicsin koronaban meg tamlonk vagi io
lesön als vagi gonös. *Testa diu*

Luo semel est imbuta recens servabit odorem:
vel: L'nod noua testa capit, inueterata sapit.
vagy Cserep als mi sagot be vesön vegre meg erök.
Giernökis als mi gonös giöngesegyen taml.

As giönges Palantakatis kymien el vihe:
tik mas helire als kertök. As meghnöt
agfat nem hatogathatnj meg, sem
masua nem plantalhatnj, möt el töik.

As Pözerök köliök koraban tamittakabeket,
als meg aggot eber porösra nem zökethatnj
Igi als giernökis kicsin korabq tamittasik.

As mit pedigh kidsin koraban tamle
megh venjegereis ezber int.

Sokan megh valtoznak vegre.

Ellenben ha as zivsek beszeddel vagi
szeloidettel megh bantangiak kidsin:
korukban as o giermokyket, vagi
mással megh vesztogettetik, as o elme-
iivben igen megh marad, megh
eleb tanulnak veckozi migh as
vetket tudniak nichoda legion.

Aristotelejis azt mondotta volt: Igen
megh kel tekentem miben kellion as
gionge giermokenek forgolodni er mita
kellion tanulni. Mert as kj ishos
zokik io lesion, as kj gonoszhos zokik
gonosz lesion. Sokan ittennek io aka:
variabol ki ternek as gonofsagbol,
as moli gonos von itfinyagukban iartak
loban el haggiak azt. Se tobber ternel
as gonoszra, amahis tobber maradnak abba.

NEGIEDIK KEZE.

Radolphus
Qualtrims
In Lucep.

Hogihogi kel tamtami as giermokyket.

As zivsek as giermoky tamtast elosodis
magukon kezjiek el.

Nilman vagion es mindenfele Mostorjegokenek
nemej kozott, hogi as zeppeida igen hat-
hatos, es asokis aminal hathatosbak mon-
tyol inkab bocsivletiszek kesnek elottink
asok as kiktivol as peldakat lantink.

As Attiaknak adert melto saguk mindenkor
nagi legion as magzatok elott, tehat as
Attiakis vagi zere/sek as o fiukat, hogi
Semmi gonoszra okot ne adhasanak nekik.

Tamozsak pedigh oket imesobere:

1. As zivsek mind magukat smind aso
edos magzattukat itteni felelomben
tarozsak, as ittent es zivseiviket bocsivoliek.
As itten igeiet halgassak tanulniak
as ittemol bocsivlettel zolliantak beszellienek.

As Attemek eszedösszessel imarkösszának
As Magyartokis latuan attinkenak es At-
minkenak illien kegyias elerjket, konessek.

II. As kivilso Somermetessegrol se felet-
kosszenek as 3völek. As regi Romaiak
bvinnek tartottak volna ha as fiak
as o Atinkekal egy foridoben völteek
volna, auagi as bei es Ipa etc.

III. As 3völek as Undok es föitelmes
bezedet el tanoztasak. 1. cor. 15.

Corruptum est sanctorum colloquia prava moris.

Aszent erkivlödot megh vedetik ruymia bezedet

III. As 3völek as o haszagsagukban hivj:
legben viselliek magukat, hogi Magyat-
tinkenak botrankosagra okot ne aggianak

V. As 3völek egimast erettek, egimasköszott
as fgienos erkivlödot, engedelmos tartasak
kivrol as giermökökis megh emlekösse-
nek, hogi gonofsagra, haszagsaguk
vonalasara ne veremöggienek.

VI. As 3völek giorjak logienek as hasi gond-
viselöben, as köleselgh tetelben merek-
letösek logienek, se tekölok, se föjvenio-
ne logienek, fris ruhakra, nagi vendeg-
segre ne veremöggienek, kit as o fiuk
vtammuk akaruas küvetrij megh fogiat-
kosnarak, Fojvenisegöt se mutatának,
mert as o maradekiuk embörtelenegre,
kömörnyöketlenegre, ragadozagra vsokra
es ögieb kegyötlenegre veremödnenek.

VII. As 3völek as tiszteviselöket böszvölhiek
as ökerol böszvöletek is emlekösszenek-
Mint kiraliökerol, Csäzarökerol, urökerol,
Bisökerol, Eskivökerol, Predikatoökerol,
Ectetarol, Scholarol. Innen fogh lömij,
hogi as giermökök minden röndöket
kednek böszvölmi, Tamitökenak igi
tudnak engedni, magukat törmenibös
tuggiak Sabni, as feriteket föl römij,
es as tizen igieiböl valo feddels altal iobbulni.

III.

PRÆDICATIO.

Es szöveknék es Magdsatoknak tiszteöl.

Ephesios 6. x. 1.

Tis Magdsatok alsziban szöveitökhöz hal-
gatsatok, mere es als igas. Tiszteölhid
als te Attiadat es Aniadat, meli elso pa-
rancsolat igerettel vagion. Hagi iol le-
gion te nekod es hösü electy legi adat
als földön. Tis Attiak ne ingoröllietök
haragra als tövfiatokat, de neuellietök
öket tamto feritekkel es als ömakintesevel.

RESE I.

- I. Als szövek inkab zereike als ö
magdsatiukat mint als fiak öket.
- II. Ha sijnak, megh kelle kerhelmi.
- III. Kelle hidegtöl feltemi, anagi raszoktamj.
- IV. Minel tantosnak als fiak als szöveknék.
- V. Walaha elegge szolgalhatnak szöveknék.

Esök fikopper als tamtagok mölliekhöz
Sabiak döör als szövek ö magukant
als utan als ö giermökökötis erre tamidak
als maguk io peldaranal, alsokat megh
ne desztögessek hanem kegis es mörök-
ketis electe szoktassak. Megh emlekös-
zenek als ömynak amas mondafarolis.

Mat 18. x. 6. Walaki als kiecsinökösszööl
eggie megh botrankoszat, kik en benné
hiznek, iol volt volna annak niakara
egi Malomkövet köttök volna es als
tengörnek nichjegös förnenieben bimit-
tatot volna. Saj es vilagnak als botankoszo

Walakik el akarnak adert minden
botrankosajokat tanostatemi mind ma-
gukant sijnid giermökökötöl, könef-
sek alsok Josephet es szösmariat.

Als fiak leamöbis als giermök tejust,
Ei engedelmer völe als ö szöveitökhöz
es neuöködött bökebesegbens kögielömben.

Ipsi. Jta. Amen. III. P. D. A.

- X. Az övök terméset öreent inkab zereke
 asó magstatiukat, mint asó magstati
 asó övök övök.
- F. Az övök zereke inkab mint asó magstati.
- I. Oka. Mert asó embör terméset öreent hai:
 landob asó maga zereke, mint ögiebebe.
 As magstati pedigh asó övök verökböl va:
 lok, es mint egy eleuen abra statiuk.
- II. Mert asó övök bisommal tuggiak hogi
 asó verökböl valok: asó magstati öiak halliak.
- III. Az övök, asó mit övök inkab zereke asó
 asó mit övök, mint asó övök asó övök.
- III. Mindön mestör zereke asó ömunkaiat
 noha asó ömunkai nem mindgkor.
- V. Az övök asómal kesek zereke asó ö
 magstatiukat. asó magstati pedigh kesen.
- VI. As magstati miluan valo bisonfaga
 asó övök tökellefsege nek.
- VII. Lattanak asó övök megh ehmööm
 asó ö magstatiuban, etvöl vagion asó.

hogi asó zepapak inkab zereke asó ömoka:
 iukat mint semas övök zereke.

- VI. As zereke hatra nem ter föl, hanem ala
 mion, etvöl vagion hogi söha nem ze:
 rehetik ölian erös es terméset öreent
 valo zereke asó magstati asó övök va:
 let egy, mint asó övök asó magstati.

MASODIK RÉSZ.

Clm. F. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

- X. Ha sira nek megh kelle kerlehmj!
- F. Ha asó mongiuk: Nem kell.
- I. Oka. Mert asó sira hadnal asó ki ömgiere:
 möknek tetvöben valo neuködsze.
- II. Mert asó sira attal minden fölöreb
 valo neuködsze ki zarmatik asó gierno:
 kökböl kiuel igemis beuködsze.
- III. Mert asó terméset öreent valo melegöt
 görösti, erösiti es hatatosba tesj.
- III. Mert asó tüdret igen megh factonia
 es amas kölleten Nyakul megh factonia.

v. Mert ad' elo' lelog'etnek' moli' ad' As' Szivrol'
ad' Agio'elore' iar' ad' erekon' es' ad' makon'
ad' s'inas'beli' erok'ed'essel' hol' nag'io'b' tagas'
vtat' ad' hol' ped'igh' zor'ofs'abbat' ad'.

vi. Mert ad' vernek' ad' mayrol' ad' tob' ta=
gekba' valo' o'sok'tatasat' ind'ittia' es' segetj'
es' ad' tap'lal'as'ra' alk'al'mato's'agot' ad'.

W'sontak' ha' ad' mong'iu'k'
As' Sziv'gier'mok'ott' megh' kel' ker'el'ni'.

i. Mert igen' has'nos' ha' ad' gier'mok'ok'
o'sion'd'es'seg'ben' ming'hat'nak', mind' ad'
tap'lal'as'ert' (mind' ad' nene'k'ed'es'sert'. Ez'
ped'igh' ad' s'iras' igen' megh' bant'ia.

Plato' ad' hagg'ia' ad' da'ik'aten'ak'. kb. z. h.
As' gier'mok'ok'et' se' megh' ne' f'esz'ek', sem'ny'
ne' s'omori'ok'ak'. de' arra' vig'ial'as's'anak'
m'ont'iol' nag'io'b' o'sion'd'es'seg'ben' tan'than'iol'

ii. Mert ad' s'iras' indul' ad' s'ime'k' k'emen'
zor'ong'atas'abol', es' ad' lelog'et'nek' ne=
bes'ez' ver'el'eb'ol', ki' ad' ked'uet'ten's'ag'bol' fall'.

iii. Mert ad' el'teri' lelog'et'ott' s'ol' hab'or'it'ia'
el' o'sl'att'ia' es' megh' em'ed'ij' ad' ban'at' er'ok'e=
tes'eb'ol', ad' m'ol'ib'ol' s'arm'ad'ik'.

iiii. Igen' megh' ves'to'get'i' ad' s'om'ott', mid'on'
ad' s'omme'k' fer'ie'eb'ol' fac'ian'it'at'ik'ki' er'on'el'.

v. Mert ad' gi'ak'orta' valo' s'ol' s'iras' megh'
to'ko's'it'i' ad' ki'c'ime'ket'.

Wal'ast'as' altal' fe'lel'het'ni' e's'ke'be.

Wal'ast'as't' kel' to'nn'ij' ad' mer'ek'let'os', es' mer'ek=
ket'len' s'iras' k'o's'ott'. Mer'ek'let'os' s'iras'tul'
nem' kel' tilt'an'ij' ad' gier'mok'ok'et' me'x' s'ol'
has'na' ra'ag'ion' be'm'io'k', m'ol't'ic'ev'ol' e's'fo'be'
s'oll'ot'on'k'. As' mer'ek'let'len' es' fo'lo're'b'
valo' s'iras't' megh' kel' ker'el'ni', em'it'it'ij'
k'ir'ol' valo' bi's'on'f'ag'ok' ma's'od' r'ind'ben'elo'
s'am'l'alt'at'at'ana'k'.

H A R M A D I K R E S E.

K. Kelle' ad' ki'c's'm' gier'mok'ok'et' ad' s' h'=
del'gh'tul' fel'tem'i', au'agi' ve'a' s'ok'tat'ij'.

F. As' h'ud'ogh' s'eme'd'es's'e' kel' s'ok'tat'ij'.

I. Oka. Mert az hidegh az testben való apro
likakat beborítja, es az test belü melegöt
nem ériak az belső tagokban rekedti, de
az meleg helyeketök által az testben
meghis tartia, migis öregbiji.

II. Mert az testöt vastagobba teszi, erőseb
es egesegeösebbis leön, az meökon való
forgolodapais alkalmatosabba teszi.
Aster lib. 7. Polit. cap. 17. sic ait:

Igen hasznal ezis ha az ki önköt mind:
giasat az hidegseghöz öket tartiak, min
egesegeöseb leön, es mindz dolghöz
alkalmatosabban hozzá öleik.

Nemölkiek hidegh folio visser förtök.
Az Cektak vekomi polabog körtök.

III. Hasznos ideien mindöme öketatni az ki:
önköt valami iöüendöben önkesegeös.

III. Az Giermököben nagjeb melegsegh
vagian mint az öregöben inkabel alliak.

V. Az külsö melegsegh ha folioeb való

leön, az testben lenö apro likakat mig
mjt, az belső melegsegeöt ki terjedti es
veriteköt öros es az eger testöt foradtia,
erötelemij es tuniaua teszi.

VI. Öntak ha azt mongiuk.
Nem kell az hidegön iartatni az ki:
önköt hanem id be kel takarnij.

I. Oka. Mert az hidegh az ki önkötnek gionge
testököt kionmien által iaria, es az oben:
nyök lenö elteio melegsegeöt megh finitia.

II. Mert az hidegh megh öket a bantarij
az eledelnek emöteset, neueködeset estap:
lalajat, mölkiek az melegsegh által lenek.

III. Mert artalmas beregsegeket öros az
kijdedöbben, kienek testök igen nedues.

III. Mert mindön ölo allatok melegsegh
által tartatnak, az hidegsegtöl mig
vestögettetnek, mint est az plantaköb
es ögiebfelekbemis megh lathattuk.

Wálastas attal iyi kel felelmj.

Wálastasf kel tömj as törhető es fölöttes
valo hidegsegök kösöt.

As törhető melegsegöl zollotonk előzőr.

As fölöttes valeröl zollotonk masodszor.

Mert miképpen nem is as kichin giermökököt
fölöttesvalo hidegre ki vetmj: Izi nemio
fölöttes valo meleghabbanmis tartamj.

Iol cselekösök tehat as zövek, kik as hi:
degseg es melegseg zörent ruhassak
as ö giermökököt, hagi se as fölöttes
valo heusegh se fölöttes valo forro
melegseg ne arthasson nekik.

NEGIEDIK RÉSE.

As Magdátok minel tartósnak as ö
zövekeinek.

1. Tartósnak büzgo es tokelletis zereketel.
- II. Tízta zereketel zeressek es böcsöveliek.

III. Minden Zabados es illendő dolgok-
ban engedjienek as ö zövekeinek.

III. Halaadatofak logienek mind beze-
dnyekben es mind cseleködetyekben.

IX. Mli okaert tartósnak as giermökök
as ö zövekeinek esökkel.

F. Ennek bisomios okai vannak.

T. Mert as zövek as ö magdattink elöt
ollianok mint egy földi ttenök, eltetönyök
taplaloink, otalmadoink gondviselőink.

II. Mert as zövek nem öriak zövelik as ö
magdattinkat, hanem as neuelesben
tamitasban sok ringhatat lamfagott
sok fmasfagot vesnek föl, öriak esert,
hagi as ö magdattinknak iöuendő ele:
töjebeli zöveljegyek es gondot visellienek.
Hierocler mondotta as zövekeiröl.

As zövek mindz baratinkat föllövelmüliek
kerek nekijöl segetnek mindzkor, mindzben.

111. Mert az természetnek törvénye, Itteni ez.
Embəri tisztóletét keuan az magzatokul
holot semmj minden igabab, mint az
Zivőlesnek es föl nevelésnek fanatfogat
io tetememmel megh fizetij.

1111. Mert az Ittinek io kedvet es alc
domafat soha el nem ^{nier} ~~hetik~~ ^{hetik} e
sem haragiat es rótenetés atkat el
nem kerthelhetik az giernökök, ha
az ő Zivőleitöknek hala adatosaggal
nem Zolgalandnak. *Euclidis in Herculis*

*Luiquis vero parentes in vita colit.
Hic et vivus et mortuus dijs obnox erit. abad,*

II. Zivőleit balaki életben tisztóli földön.

Élő vagi holt leőn Ittenpőte Zeretij.

*Orpheus. Jupiter vero videt parentem qui coluit iura,
Et qui non cingit, impudentem dijs habentis,
Et illo quis benignus et minus bona dat,
Hic vero inferius indignatur per finias.*

Isten larcia: Szauat Zivőleitök it ki fogaggia:

Emmek aiondela tista io kedvet feien.

Ha kipedigh nem tant Zivőleitöpl semmit, adollia
Fujak, s buszietak, Ordogi tiszte tolak.

V. Mert az sok embőrlöknek kedmőleben
es Zeretetijében leőn az olhig giernökök
Éik Zivőleitöknek Zolgalnak: be az
Éik Zivőleitök bet megh betik abokat
megh giyblök

VI. Mert az edős es bölös embőrlöknek
közönfegős etel mök arra megion, hogi
az magzatok Zivőleitök megh bödrőllek.
Plato azt mondotta hogi az Angial Sa:
mott tant rea miben nem fogaggial
az Zivőleketnek Szamkat. lib. 4. c. 11. d. h. g.
Hocrater ad Demomion.

*Talis esto erga parentes, quales optans erga tuos.
Fuij tuos ipsius libros. Arist: lib. 9. Ethic. cap. 2.
Libri parentibus honorum ut dijs obnox erit.
Plutarchus in lib. c. 10. d. d. h. g. Parentibus
honorum post duos primium et maxime videtur.*

The giernök ol legi Zivőleitök, mint te keuanad,
Hogi edős fiaid roklogienek te neköd.

Magzatok aggiatok Zivőleitöknek nagi bödrőlletöt,
Isten van okis tistóletökre valok.

VII. Mert nem bírák az jó gyermekének
peldája mint erre kinek mind az jó
irásban mind az tőb irásokban vagyon
emlékösétylek; de meg az vadaknak
es madaraknak peldájais ez mintottia.

Col. 3. v. 20. Fiam engedigietek jóle tőlenek
mindentben, mert ez kedves az isternel.

Pro. 1. v. 8. Terelmes fiam halgasz te
az te atyádnak tanítására, es az te
amádnek törvényét ne had hejaban.
Mert azok kedvesse teszik az te fejedet,
es avandós leszen az te miakadban.

Az vadak az ó Ammukat el tartiak
Rudrae ad p. h. Pietas Gemoniarum.

Az goliak, gocek, sztragok az ó ven
ammukat hatukon föllinöl iartantak
hogi ha el faradna le ne esek, hamis
varene megb megoggyek is megb röpiállion.
Aeneas Anchiseft hatos vana ki csóialol.
Scipio is az harson megb tanta van ariat.

Baptista Mantuanus Eccl. 1.

Sic licet in natos facier austera parentum
Aqua carnis ^{ambrosia} est et amica voluntas.
Noha nehes kedvel az jóleke varmakasertan
Magasztinkhos igas kedvel es elmit iszli.

FÖTÖDIK RÉSZ.

Az Magyatok valaha megb szolgat:
hartiake elegjegőskepen az ó jóleke:
jólekek mellettyük föl volt faratlagat.

F. Soha nem szolgahartiak megb.
I. Oka. Mert az jólekeknek magyastink
kinnöl tött faratlaguk is tetememnyük
amij sok rindbeh, hogi semmi keppen
elegjegős fizeset abert sem szolgalat minleht.

II. Mert soha oli szolgalatot anagi fizeset
nem teheenek az Magyatok kinel föl
erhessek az jólekeknek is tetememnyük.

III. Mert mi keppen isternel megb nem
fizesetünk soha, igi jólekeknek is

Aristoteles lib. 1. Eth. Nic. cap. 1.

Deo et perceptibus in parentibus aequivalens
preimum unquam solui possit in hac vita.

As Affent Mestört, Szölemket Joha elegge
Megh nem elegittünk nagi fibereselis itt.

Igen Zep intes ez:

Noha Joha elegjegös keppen megh nem fi:
Zehetünk nekik; Mindazon által as
Magbatok igie kössenek, hogi as hala-
adatosagnak tistiben kezon talal-
talsanak mindonkor migh elnek.

Kinalt keppen imas ketoben:

- I. As o daikalkodajuket minden ional
logienek, Szölemket öndöket, otal:
massak es segednek, fekeppen midon
megh erölenödnek es elvenniönek.
- II. Bekenel Zenneggiek as o erölenfegü:
ket, fogiatkosajukat es bossu bere:
döket anagi illesten örekeködetük.

Joha se iketlen Zonal, dorgalafsal pi:
rongatalsal, se rangatalsal-tadigakaf:
sal megh ne bandak, ne haborgafsal.

As Simon leamia as o artiat as lötet ^{Primis}
tömlödsben maga teieuel tarta, hogi ^{lib. 7. Nat.}
ehel megh ne halna. ^{cap. 36.}

Eretricus Lichmesegetöl fogna Embörko:
raigh as Seno mellet tamult vala, es
hasamömer as artia haragfikvala
rea, igenis migh vere: Kerdemitt a:
multal emir ideigh: Mondta: Asz tamultas
hogi as en Szölemnek haragiat ne
göröessem, vere seget el Zenneggiom,
es ahon ne bossunkoggiam.

Ecclesiasticü 3. v. 8.

As ki as vrac feli Züstöli as artiat,
es Szölemek mint as vracnak Zolgal.
Mind örekeködetöddel smind besöddödel
artiadat amadat tistölhied.

hogi als embörök töl ab aldas readballion.
Mert als Attiaknak is aldasuk als mag:
Satornak habara Ball, es abt exossij
als amiatnak pedigh kemeri atkuk
mind fundamentomostul ki drisiti.

Attiaad gialabattianal ne didreköggiel
mert als te attiaad gialabattia minben
nekid tistössegödre. Mert als Embör
tistössegöt als attiak bödsöletinel
Sörösnék, es als gialabattian keueredet
omia als magbatornak alkalmás.

Fiam segehi attiadnak den segeber
valami bantafal ne illejd eletedben.

Ha elmeieben migh fogiat közik migh
bödrás nekij, es megh lasd evd bösbüsiud
megh ne viald. Mert als mi iot töttel
attiaadal soha feledékön segeb en m
migion, migh büm id elh mis mős
battiaad leön.

Diszigta

Amen.

III. predicani
As magbator.

77
A3

IN ASSAGROL, AVAGI
MEGH NÖT GIEMEKSSEGRÖL.

III.

PRAEDICATIO.

Job 19. v. 1. ad 5.

Fölvene Job als ö Peldabédedet es
monda: Waiha als elebbi holnapim
Sörent volnek, als napok Sörent,
mötthekben als Itten tart vala engö:
met. Midön als ö vilagosito Söuetne:
Let ferösiti vala en vaitam, als en fe:
iemen, als ö vilagosaganal iartam
als sötet segeben. Memör vatek as en
~~ffusagomnak~~, masagomnak napiaibad,
midön als Ittenek tarsasaga vala fe
als en hailekomon.

RESEI.

- I. Kit himonk Inasnak
- II. Mi lehet eközsege as Inasnak
- III. Mit kel el tauóstatij.

SOMMA.

As Wissten aggja as gyermököt es vilagna,
 o ad io gondnifele Szüleket, io hivőse-
 gos taplalo daikakat, tamito Meistere-
 ket. Kiket ismegh iouendo embörko-
 rukban miha megh ala, miha probatn
 boósat, de ismegh ki vősi abokbol.

Aszent Job abokvol tesön tehat bi-
 zonsagot hogi gyermeksegetöl fogua
 io allapatban bantat neköl volt;
 Embörkoraban pedigh momonyagna
 intott, Liben Hten hös fo hadkodik.

AZ ELSŐ RÉSE.

Mit himonk Inasnak.
 Inasnak hiuuk asz as myh nőt gyermököt

Li mar evőn öt estendött el erte.
 Ezt as vődött Csero (in Topirop) nenesi
 elekönnek Yderie Viraganak, mert as
 vcan megh kesdnek pör hösöm, as as
 as bennie Lgoriedös Meleghegh as öter-
 medetinek megh tartasara fegh indulni
 Zana megh kesd valtozni, vastagodni, as
 ferfiu Zagh auagi bős myh estik vaita.
 Mindenfele tudomamak, mestörsegek
 be veteleze lapan lapan alkalmatos fegh
 lömj. Elmisködheti volta, io auagi
 vödött erkölekre valo indulattia itt
 ki tedrik. Meli vődött vaiha megh
 tudnanak böösühij abok, as kik
 vagi myh rea nem erte, vagi sinten
 rea intottak, iouendoben akkon
 farasaguk, tanulasuk es kichin-
 vigiadasuk Embörkonkra böösüleöl
 vnyigvölke pedigh ningodalmat böma.

M. A S O D I K R I Z E.

K. Mi lehet eköfsege ab Inasnak.

F. Kinaltekeppen imes hatt:

G. Az Halgatas, auagi Keneszo.

Fo eköfsege ab Inasnak ab halgatas, es ab kedne zollas, Kinaltekeppen midon magamal valamini me tofagos sab embörok között forogh.

Ecclasiasticij 32. x. 13. Az föfo nepek jeregeben ha les hössaiuk hasonlonak ne taros magadat, es als venök giö: bekösetiben sokat ne ösiakogi.

II.
Az Istenj felelöm.

Ambrosius de Officijs.

Az Inasoknak minden eköfsegiük ab lesin ha Istenj felelöm lesin öbennök, ha ab ö zöbleriüknek femeteküknek engednek, ha venöket megh bödsöfnek

ha tizta eletött követnek ab alaba: tofsagot nem utalliak, ab engedel: messegöt es ab zömermetöfsegöt jerefik melhiek igen megh eköföfik ab Inasokat.

Pro. 1. x. 7. Az vrnak felelme ab bolhöfegnek eredeti, ab bolhöfegöt ab bolhödök utalliak.

Pro. 8. x. 13. Az vrnak felelme ab gonoszsagnak giöböfese, ab keneliseges zsc. giöböfösi.

Pro. 14. x. 17. Az vrnak felelme mint ab elek: nek Gere, hagi ab halaltul el terion.

III.

Az zömermetöfsegh.

Bernhardus supra Cantica Cant. Serm. 86.

Wallions mi lehet jerelemetöföb ab zömer: mos Inasnal. Beszögh zep es igen tön: döklök mint ab draga giöngi ab io Erköböknek zömermetöfsege ab Inasnak orsaiaban es eletében, Beszögh igen igab es nem igen keffegös ab io remen:

remesegnek követe, als io termézet-
nek igie, es mitato bísonjaga.

Asz fenteknek veszeie, gonofsagh ellen
harabol, tistafagnak otalmalioia,
als lelkj ismeretnek valóságos dióseke:
deje, fo hirmenek öröo paktora. Hét-
nek ekíssege, ióságos cselekedetnek
völö zekj, mindz ióságok sengerie, als
termézetnek diósereti, es als egesz tisz-
títségnek föl mediótt Gymeré.

Psal. 44. x. 16. Minden napon elóttamal
als en sómermetítségim, es als en magad
Segíónlese oróaimat be bunitotta.

Ecl. 32. x. 9. Gondozden halgas, asz te
sómermetítségödert kedvessegh sal nead.

IIII.

Tröleimek böcsölletj.

Cicero in officijs. lib. 1.

Asz Inasok naluknal nagibbakat igen
böcsölhienek, es abok lössöl

olliakat valogafsonak kik böcsölle-
tíjsek als io iamborsagert, kiknek
tanacsíkkal es melkofagukkal elhienek.

Juvenalis Sat. 13. de pífice.

Credant hoc grande nefas et morte piandam-
Si summo vetulo non affunderent, et si
Barbato ~~inter~~ ^{crucis} puer. ad. alsab:

Nagi bövönnek belték regóns halaha icetek
Ifjú ha föl nem költ völesböl talpíra sem allot
Asz den Embörelött. Auagi Szakalos legeni elöt
Megh nót vastagh fmas, vangi gíermök kímár esis
völt.

Asz tistá etetnek követeje.

Ambrosius lib. 1. de viduis.

Asz Inasok es Ifjú aszóniok als el vssíshis
zombédok, mert als föl keuanfagoknak
forro mehíjse, mehígh ideivöket mint
als seböcs tövönek langia goniedióstej.

Asz An Ambrosius doctör. lib. 3. de virginibus.
Triak egi igen es Szakör szípmas földl.

Milyen annak elindulatos 3ep ordaia
3ep tekeretj volna, ki miat ab 3a-
3ominepek ab o 3velmere goriedos-
nenek, megh sio togere baradassan
ab o ordaia, hagi m 3eretmirk.

VI.

Jozanagnak kovelese.

Aristoteles lib. 7. Politicorv.

As masok ab redigsegrivljen megh
oristessenek. Mert ab masok ideie
igen melegb, ab boris mshjit. Es igi
ab keefle mshgh egimast orybitm,
ab testnek romlast 3oro3.

Aulus Gellius Noct. Atticar' lib. 4. cap. 11.

Nihun vagion ab 3akaltalan masok
ideieben es, hogiba ettel igen ter-
belik magukat, enagi giakorta re-
3ogoskodnek, tompab elmeivonek
lesnek, erigen kesidelmysik lesnek,

Nem nonek folotte magassatis, omzgh
ab o tagiarban sem lesnek 3ep ter-
mettivnek, de rut oboportojok.

As danielis ertotte est. dan. 1. x. 8.

Elvege3e daniel ab o 3iueben, hagi ab
kiraly ekeekkel megh ne forostetne
magat, se ab o borauval ne redigitene
megh, es kere ab hop m 3storevöl hagi
3abad3agot engedne ab maga mshgh
tastostataira. X. 12. Monda daniel:
Kerlek ab te 3olgaidat keser3 mshgh
3is napigh, es aggianak nekink
kafat, bor3ot, len3et es eff3t hagi
abban o gionk es v3zet igionk. Es
lafd megh bator ab mi aroselatontat,
lafd megh ab kiraly etelenel es italauval
elo giermokok abra3attinkatis, Es ab
3tan abt obekkegged velonk ab
mi m3t te3ik.

HARMADIK RÉZE.

Mit kel el-tanostatnj als Inasnak.

As Negedös Kenelisegött.

Gregorius Magnus lib. 24. Moralijd.

As Kenelisegnek vetket meggh gókereben
ki kel Sakasztari, hogi midön alattom:
ban tamad, akkor vigiadás által ki
Sakasztafek, hogi nevelődnen ne
tesek ki, se vegre erött ne végjön.

Ovidius de Arte Amandj lib. 5.

Odimus immedicos (experto credite) fastus,
Sape tacens odij semina vultus habet. asals,

Hiddel probaltams gijnölöm als Kenelisegött
As negedös orcsa mert alattomba gijnöl.

Tristium lib. 1. Elyria. 1.

Lum petit infirmis nimium sublimia Pomisq.
Icanus ferasis nomina fecit aquis.

As als.

Eröten ^{3orria} tollal hogi Icanus egbe röpönlne
Icanum tengort nagi efsese nevese.

Franciscus Petrarca de remedijs
aduersae fortunae. Dolor et Ratio.

Dolor. Ah Superbia extollor.

Ratio. Kerek mert, nem inte esöbbe
hogi halando vagi, giakorta el faradós,
Börzör el eshetöl, bíszontalan balalod,
nem inte esöbben manalias-voltod.

De akarnam meggh tudni:

fökeppen mi kesönitheet als Kenelisegre;
Talam tagaidnak törekekösege?
Talga als sokfele betegsegök serege?
anagi eletödnek rövid ideie. El-
mednek illien vakfaga. Ki halson-
talan dolgokban es giakorta valo
felelmeben babos, anagi als el
multaknak el feledese, ionendöknek

nem tudása, ielönvalóknak meg
nem ismerése, anagi als Ellenjegnek
lesse nem látása, vági barasidnak
halála, vági als giakorlatos vesél,
anagi als hamar futo kedues allapas.

Ezök als kenelisegre magos gra:
didök nem lehetnek, ezökon mon:
tok als romlasra, As Emböröknek
mas rindbehi essetvök noha mentsege
valok, de nem ~~mentse~~ mentheto
meltan als keneliseg es iregiseg
esetj. Te por es hamu mint
keneliködol. Semmj mindststen
elött giyöhségös mint als keneliseg.
As sternenek ama als Zep tevömött
allattia (als Angialok) ke eszerek esön
gradidson, als kin (als keneliseg)
te bünös Embör föl akaró hagnj.

Gondold meg tehát memi bünyökkel
terhelted meg temen magadat, kire
megis als Negedös kerködekönj, maga:
hamo, mas vofalo, maga Sereto
keneli segött akarod föl raknj.

As torbeszo resögsegött.

Hiernonymus Epistola 33. ad Eusthoc.
As bor es als Inasok ideie als giönöriv:
segre anagi imkab bünisagra görivto
ket dologh. Ha als Inasnak bor adnak
Zimtn amj, minsha als työsben Olajt
veszenek, melhöl mint alutik, de gömöt

Diogenes Laertius refer:

Anacharsis kerde: Mint lehet valakij
iösam! Ha vegimond, valakij als resö:
göfönek sok ruszagis elminiben for
gattia mikor itik.

103.

244
Monda egi redőgh ffinnak:
As ab redőgh fias meg gyaladta wala:
Hallad, regimond te fias, ha mast ffin
korodban ab borral nem bírš, ha es
vean meg wenhüöl, mint bírš!

^{III.}
As sok zott, ab Ziadogast.

Erasmus lib. 7. Apophthymaty.
Mliden egi mas sokat Ziadogast, mon-
danak: As te fűlekidis (mond) mind
mielnekke lötek. Felöntuen essel:
hogi ab fiasok kenestet Zolhianak, es
sokat halgassanak. Ezert wagianket
fűlönk, es egi Zaimk hogi sokatt
hallionk kenestet Zolhionk.

^{IIII.}
As haduglagott.

Pro. 6. x. 16. Hat dologh wagian, kiket
igön wéal es ban ab wisten;

Sott hetet iger nebedmek tant adólekke:
I. As keneti Zimöket, II. As hadugh imlent,
III. As artatlanber ki onto kezeket, IIII.
As Dialandfagh forralo Zimeket. V.
As gomossagra futo labakat. VI. As ki
haduglagokat örömet Zoll. VII. As ki
hamis bizonlagokat teson, es ab Astia =
fiak közont habogast p. p. p. p. p. p. p. p. p.

VII

PRÆDIATIO

ASZEMBÖR ELETENÉK

NEGIEDIK RÉSZÉROL

AS

IFIVSÁGRÓL

Sapient. 7. x. 28. § 8. x. 1.

Senkit nem szeret az Isten, hanem aki
 azt als ki als boldogsággal sokot fogynodni.
 Mert als boldogságh sebességéb als Napnál,
 es minden világgok heléé fölött heléé:
 tetött, es als világgoságh hős hasonlat:
 van előzőr megh talaltat hatik.
 Mert est als eij köneti, als boldogságh
 pedig als gonoságh megh nem giossi.
 (Cap. 8. x. 1.) **E**z er, es mind pedig erissz.
 eggi stollo hatantul als majik stollo
 hatarigh, es mindgt had's nolsam mirtöl.

Ez ezevetem en, es aßen Iffiusagomtul
fogua kerestem, es vgiar iegiosomme
akantam tömj, es als ö Zepsegenek
Seretere vgiar kötelestettem. As ö
Nö möseget es eköfisi megh, hogi als
Istennel kel eggyött, es als ör mindö:
nök fölött Serette aße.

S O M M A.

As Iffiusaghnak mindönök fölött mij
legion eköfsege, als Istennel ismerek
als ö Igeriben valo giornivisegh,
méli mind Ister elött s mind Embö:
nök elött keduesse es böcsüsköfse cöön.

R Ö X D I. L E Z E I.

- I. MicBoda als Iffiusaghnak.
- II. Minemij als Iffiusaghnak. Mit hód.
- III. Kelle als Iffiakat tamitatri.
Minemij Nestörökkel.
Mellik meluekre. &c.

E L S Ö R E Z T E.

MicBoda als Iffiusaghnak.

As Iffiusagot als Görögök völtis.
als deakoz Inuentusnak hittal.

As Aristoteles de morte et vita) aße mö:
gia: As Iffiusaghnak als első hiúsiti vönek
neuködye, als meliben als Inasagnak
Étendöiet als XXI. el töltötte, es XXVIII.
étendö taiban iutott. Mindönfeledö:
logra alkalmasos es giors lehet östan.

Vetetik pedig kekkeppen:

- I. As vödöörönt valo allapatot.
- II. As eges serget.

As vödöörönt valo allapatot vetetik
als Iffiusaghnak sok helyön als Inasban:

Deut. 33. x. 24. As Iger aldöt als ö fiaiban,
kedues legion als ö atiafiar kösött, es
olalba mossa megh labat. Vas es Erös
als ö sarvia, mint Iffiusaga, versegeisollig.

246
Exp. Poly =
ambra.

Pfal. 25. *As en affinagombeli: veckerimöl
ne emkeössel megh nam iten.*

Pfal. 71. x. 5. *Wiam iten te voltal as en
bidodal mam affinagomtuł fogua.*

x. 17. *Inastoromtuł fogua te tamifotal.*

Eccl. 11. x. 9. *O affinlegen örüendös as te
Inastorodtuł fogua, vigh legion Sined,
as te affinagodban, es iarij as te Sined:
nek vtaiban, es as te Sömöd latasa*

*Sörent. De megh tud, hagi mind adö:
Lext as iten iteletré vöron. Vöfakj
pedigh Sinedböl as te haragodant es
as te testödtyöl minden gonöst el ta:
Sind, mert as Inassagh x. 5. as affin:
Sagh telliesen heusagh.*

Affinagagh ihon heusagh.

fol. 258. *Martinus Borrhans in Eccl. 11. x. 9.*

*As affinagban as megh vernek foro
meughsege igen hatalmas es böfögös.*

*ki miat as kenamagoknak mertebli
okofsaga sokakban Sijkon talaktatik
armal Sijkebben tudnak iol elmi vele,
ettüöl vagyon hagi hasontalan dolgok:
nak kenamagatul vifeltefsenek, kiket
as eredet Sörent valo vetök as romlot
termesekben föl görööst, as Szentbanid*

*Pfal. 51. x. 7. eröl Soll: Ime en ahmofag-
ban Sijlettetem, es bijnben melegijlne
fogadot engömet as en amig meheben.*

*Gen. 6. x. 12. Mindön test megh vöstöm
vala as ö vöat es földön.*

*Mind fogantatafonköl s mind
Sijletefonktyöl fogua minékönk mind
vökönjegink es gondolatink as go:
nötra hailandok.*

*Nem veterik es igecken el as affinagb
örömej, möli vidamagot tyile ha*

ha megb föstana, csak semminek
alithatnal. Mert a's Affinagban
a's bele oltatof ~~ff~~ vidamsagb a's bē:
ne leno vernek befegetiöl, is tistafa:
gatu' vagion, es a's gonofsagnak
nem ismerefetiöl al, molhiet megb
ideiñi'ehöz kepoft nem probaltanak.

Feddendo tehat a's Affinagban
a's foloteb valo Sabadsagb, a's mer:
tekeftenesegb, kik által minden car:
to'statafneleñyöl rohamnak a's faita-
lan gioniorñyfegekre, ha a's them
felelöm nem vifeli a's Affikat.

K E R D E S.

Cap. A. Cemens Timplens Phil. Eeb. Gen. lib. 8.

2. nact. 5.
fol. 69.

K. A's Embörnek hatalmaban vagione
hogi a's o' termeseti indulatiual birion.
F. Ha a'st mongink: hogi vagion:

I. Oka. Mert Embörnek hatalmaban va:
gion hogi io'sagis erkñi'csöt zo'isñon, erab
mit talalt a'sal giatordia magat. Nem
lehet pedig a's ha indulatiu nem birja.

II. Mert a's Embör Sabadsagon metekelheji
termeset zo'rent valo indulatiu io'erkñi'csöte,
es Sabhattia a'st a's giat okofagb birtokeala.

III. Mert a's giermikiök tamitatafa ba:
zo'talad volna, a's molire embör kicim:
Segetiöl fogua zo'ike, hogi tomullion
a'sokba'g orñolm anagi bamkodmj, min,
hol es minire illik, ha mm birna a's
embör maga indulatiuual.

III. Mert minden töreñiök hejaban
valok volmanak, mollicben param:
do'nak a's indulatoknak anagi birja
vagi metekelhe, anagi chiondñi'csöfelelöl
hogiba a's embör telhieseggel nem
engedhetne a'soknak.

v. Mert senki csak egy Embör sen
Sidalmasat hat nek a magi megk sem.
bönntetechetnek ad indulatoknak
merteleken segeiert, hogha ad o hatal:
maban nem volna indulattanak
megk mertelese.

Wisontak ha ast mondaugink:

Hegi nem birhat senki indulattianul.

1. Bismisagh. Walami termeset zörent valo
(ak as) ad Embörben ad termesetül
oltatot nem birhat Sabadosan assal
ad Embör. De ad indulatok terme:
set zörent valok (ak as) ad termeset
oltotta ad Embörben. Amakokaert
ad indulatoknak binasa minden ad Em:
börnek hatalmaban.

11. Walamit igazgathat ad Embör
akarattol valo as. De ad indulatok
nem akarattol valok. Mert giakora
megk kedne ellenis busittiak ad embört.

Amakokaert ad indulatokat nem
igazgathattia ad Embör.

111. Walami ad igaz Okosagnak bino:
dalmanal ellenközik, nem igazgat=
hattia ast ad Embör. De ad igazs,
okosagnak binodalmanal ellenközik
Tehat ad indulatokat nem igazgat=
hattia ad Embör. Az közönfegös do:
logis megk erösiti est. Söt megk ad
Astelis (hib. 1. Etic. Nico. cap. ultimo.)

Az Okosagh (egimond) ad Embört min:
dönkor iora intj, de ad első lemansagh
ad okosagnak ellene all es fufakodik.
es hasonlo ad guttha yttit taghhoz.
ki midön iora mödul, balra heia:
ban viterik. De megk ad versis mutattia.
Fertur equis auringa nec audit curru habenas.
Az ad Az lonak hortossak ad kocsist ladde mesöben.
- Az kocsj sugafat megk nem arasa zegerj.

1. Megh felelönk es Bizonjagolva:
Iga's mondas as arrol as mi termeset
Sorent valo es sem milietppen nem
akarabol allo. Nem igas pedigha
as minire akarabol valo es egi osz-
mint termesetbol valo: as minemio:
ek as Emborbeli indulatok. Met
asok termeset Sorent valok, as minire
as termeset Sorent valo sorso okbol,
elso eredetijek veszik: Es imegh
akarabol valok as minire maga
keduebol vagi io vagi gonos er-
kylhne as Embortyol Sabadosan
rendolteenek.

11. As masodik nem telhessen igas:
follehet as indulatok as minire ter-
meset Sorent valok, giakorta as
Embort kedue ellenis vstromliak
megis akarabol allok, as minire as
embortyol iauallatatnak vagi vraltamol

250
111. As harmadika igi felelönk:
Nem telhessen igas as mondas:
Met miha as indulatok kik min as tonak
as Sablat aktal harapiak de megis
vegre megh giorzettenek es as vaita
vulo birhat veche; Igi as indulatok
noha as okofsagnak brodalmat banak
de asert vegre as okofsagnak engedmive kel.

11. Iedese as Hfiusagnak
As Hfiusagh masodor sergetis vetetik.
Sap. 4. r. 16. As igas halot as hamiselo:
ket karhostataria. Es as Hfiusagis eletet
hamar toltuen, as hamisnak bossu
vesseget prongattia.

As haduifelö emborok serge giakorta
eris veroskeris Hfiakbol ally as kik
hul's estendo folott ottun estendo:
korban Soltanak solat dsiatasij,
hadakosij, asok koson/egyel as Ma:
giarok kosottis Legeniolnek mondatnak.

III. Mert az Hfinsagh terméket főren: az vetőkre háltantob mim az jósa: gos Belekő Dtre. Fölteb való fem: tek alat kel tehat tartari, hogi az io tamfaghok által az vetők elött el ragattasék, es az jóhós Szökék.

IIII. Mert az gonós tamittatásbol gonós giermökök lesnek, later Hfiak ne: veködnek, rós Embörök tamadnak: Vizontak az io tamittatásbol, io giermökök, iambor Hfiak es tö: kelletis Embörök neueködnek.

Hinc Plato et Aristoteteles lib. de Rep. Az rósul tamittatott embörök fenébbek lesnek az vadaknal: Az iol tamittatott bedigh Hfensse lesön.

Pannomus: Oppida nam fore plato sic felicia dicit: Purnona si sapiat, nil cum sapientia regnet. az az Boldogh varasnak Plato mondotta az olliant Hol az orak bökket, vagi bökkén abba végeződe

V. Mert az varasnak megh maradasa es boldogh allapattia az Hfinsagnak iol tamittatásabol függgh: vizontak annak rós tamittatásabol az varasnak vezödelme es bodogtatanásaga.

Piccolomineus gradu 10. cap. 30. Phil. mor. Az varasnak bekesegös megh maradasa, az Hfiaknak iol tamittatása, az orsag: nak erössege, az fejedelmeknek egf: lege, az varasoknak tistajaga, az io gondniselesnek bodogfaga, az Nömös: legnek megh tartása. &c.

VI. Mert mikeppen az io földet ha nem tistitriak megh souamodik, es az giöngge fiatalok ha nem irtiak borgasson es borgasson neueködnek: tji az Hfiak: got ha nem tamittak, lesnek az varasnak rós es hadöntalan polgari

VII. Casus docet lib. 4. cap. 1. Sphaera Cimitia.

Valaminemij moggiat es formaiat
Leuamink as Varasnak, Sinter
abonra tamidink as Affinagott.

X. Mli Leuantatik as Mestörökben
F. T. Kgyöfsek es Htenfelök logienek.
As Hten felökim eredeti as bölöfsejnek.

II. Tökellerös etyöl Szövet logienek hogiad
ö tudomarinik elerökkel ne ellenkössék.

III. Tudomarinik bitomios es kölyken m hgyin.

III. Mindön dologban tudosan foglalkozniak
As deakj tudomariniban es igieb okosagha
as Affiaknak elmeinek ismeriek es
vgi forgasak hogi idejökös es etyöl:
ösi ököös Szabial as tamitast.

V. Mli as Szövek vgi Szerefsek as Affiakat.

VI. Ne ösiak mgi amugi tamidriak öket

VII. So moddal, etelmesen, krommen es
rövid Szonal tamidrianak.

VIII. Se igen kemenysegel, se fölötteb való
engedelimml m hgyimik. Men amugi
m hgyi ökököt, igi m hgy utaltatnak.

VI.
P R A E D I C A T I O.

As Affinagottak ideiehös tartósa
dolgokrol.

Dan. 1. x. 3.

Monda Nabugodonosor Kiraly as Affe-
nasnak as so hop mestörnek, hogi as
Israél fiaj kössül valogatua hösna be
as kiraly nemöl es as fejedelmeköl
öi givmökiket öi föl förtüjt Affiakat
kikben valamj macula nem volna as
kik Szöök volnanak, es mindg bölöfe-
sejben tudosok volnanak is tamita-
gnak es etelmesek gondolkodásra,
kiknek ereinek volna arra hogi megb
alhatnanak as palotakban asott való
vduonlasban: es hogi tamitatra aso:
kat irafokra es as Caldeai melure.
Eledeltis röndöte nekik as kiraly mindg

napra alsó kiraly erkebol, es alsó borabol,
 kiuel akara tantatni hazom estendeigh
 hogi als vean o neki veduarollianak.
 Walanak pedigh alsok kőzöt als tuda
 fiaj közöl Daniel Hananias, Misael,
 es Asanias. (Auagi) Sidrak, Misach, Abdimago.

Somma.

Nabugodonosor als Israel Affrajt akaria
 tantatni irasokra es mielnekre hogi
 abbal Solgalhassanak als orőagnak
 als Sollasban, gondniselesben es als
 tanaslasban. Tebat mastis io
 als Affiasgot ferint alax als rikj-
 sen Sollasert mielnekek tudasara,
 okoskodasokra es io erkijhőre kamitarj

Resej.

- I. Kelle als Affiaknak mielneket eambrj
- II. Kelle als Affiakat tőserő valadtarj.
- III Kelle als Affiakbol tanasokak
 rindolri.

ELSO KERDES.

PX Clem. Trimpl. Phil. Polit. lib. 4. cap. 3. Enqel.
 7. fol. 318.

- X. Is Affiasagnak Szőkefogőse auagi
 hasnosje als Mielnekek-tanulasja.
- F. Hasnosnak mongiak imő okokert:
- I. Mert als Mielnek Iten aiandekj, kit
 als Iten als Embori nemnek io kednebolęttor.
- II. Mert als Iteni dickevetnek ököze ki:
 ved als ő dicsőseget igen magasztalhatj.
- III. Mert mind als Aniasentęgihasban
 smind als Polgarj tanasagban hasnos.
- IIII. Mert als bolędesęghnek Solgaloj, nem
 öiak als magunk allapattiana nęsne,
 de megh őgiebekeis alsok altal minink.
- V. Mert als mi elmentnek könetjes
 tolmacsj, kik altal akarattunkat ő:
 gie bekekeis ki beőelivik.
- VI. Mert als polgarj tanasagb als Miel:
 neknek tudasa neköl megh nem
 maradhat (Cicero). Ahol milink
 min tudok, ot (v)kerő vagonk.

VII. Mert az mielneknek tudása kedudse
teson, es ogni bekis io akaronk kerek.

VIII. Mert az mielneknek tudasa nagi
meltosagot es bocsnyiletot ziro's kinel
lokfele emborokkel zolhatonk. Fokp:
pen pedig az kirahoknak es fejed:
meknek, mert az alattuk valoknak
zannkat igi megk exherik, nemis
Fybolkoidnek tolmadosk nekijul.

IX. Mindon yodoben igen tamultak
az mielneknek es igen mgh bocsnyiltok.
Pelda az regi Romaiak dolga: kik
az Affiakat hetmuscái Nisilure tamitot:
tak elozor, az utan Gorogh mielnek.

MLicidates kirahiol iriak, hogi XXII.
mielnek tudot, es az moli nemzetokkel
bitt abokkal tolmados nekijul beselhetot.

Carolus Magnusolis iriak, hogi iol tudot
gorogh, es az gorogh kourtok zamat
ertotte, s goroghjel megis felett nekik.

As Negiedik Caroli Criadanis olhan pa:
randolator adot volt ki hogi az Ekedok
fiay mielneknek tamulnanak, Goroghjel
deakul es Hornatul, mert igi lokfele
nemzetokkel tudnanak beselgetni.

Wisont mongiak: Nem kel tamulni
az lokfele mielneknek, mgy okok:

- I. Mert az mielneknek kymhonyese az ite:
tiul biontosekppen venterit az embrobe.
- II. Mert az mielnek lokfele tenisgejoknek
es evetnek jegoknek maghuetise.
- III. Mert lok okot adnak az kofogh kosot
az amltatasokba es egimias elni tomadapa.
- III. Mert az idegon mielneknek tudasa
mgh idegon erknylkoekis vankon be.
- V. Mert az io meltaresgeknek tatulafat
mgh kesleji. Mindon lokfele mielneknek
akar embor tamulni, nem ebosz az
hadnos tudomani tamulni.

VI. Mert az o hadaiának is hímbsyigiml
eköszjere es böszöketire lesön ha alsó
hímbski mieluet tamllia, mindönben
abst gialorkia inkab mint ad idegent.

VII. Mert regön gialaknak tartotak
midön valaki sokfele mieluekon szolt.

1 Alcibiadeftis Galoms eszt feddötte
völte megh, hogi sokfele mieluekon szolt.

2 As Geryontis abest neuesztek volt
harom testnyek es harom Simönek
mert harom mieluen tudot szoltanj.

3 As Erichoniontis ket keprönek mon:
dottak volt regön kine kalso reze
Sarkani volt, filso reze Embori for:
ma volt volna, esiak szot hogi
as Agypciusok es Görögök mieluen
eggyesön mind szolhatott.

Walaasztas által igi felel:
hetönk ezekre.

Megh kel valasztanj as fö mielue:
ket, kik mebbe kj teriettenek
mint as Sido, Görög es deak miel

Mastan pedig as Nemözt es töisek
mieluek as Bivodalmaresa nezne
fo uekke löttek; Es as asjob rondön
valo mielueket, kikkel nem mindönözt
elhetnj. Ha abest as fö mielueköf
eretnek as elfö rondöbelj bisonfagok
helien maradhatnak mert igasak.
Nemis tarthatnak ellent asmasod
rondöbelj ellennetesök: Mert asok
nem mind egyialtallian bisoniolek.

M A S O D I K K E R D E S.

Clem. Timpl. Phil. Pol. lib. 3. cap. 3. Quäst. 4.

K. Wenökböl kelle inkab mint Iffiak:
bol töstve valokat valasztanj.

F. As Wenökböl inkab. Okai esök:

1. Mert as Wenök töb dolgokat probaltak
es esöfsebbekke löttek.

Ecl. 6. x. 35. Ah meggh as Wenök segeben,
es hg valakij böles lesön ragadt eggyal abos.

As iteni dolgokrol valo beselgetest övönnyel
halgassad, es as esöfösen inditot besedöt erös mjt

ii. Mert az Wenek tanácsa megh eöf:
süj az kösegött, az ffiaké pedig el
vésti, mint az Roboam ffiu tanácsj
peldára megh mutatia. 2. Kirj. 12. x.
& 2. Par. 10.

iii. Mert az möh Barbeli es Ormos
Jokakat giagitot, Jök beregök kösöt
forgolodot, tudós az. fji illendöb
es künniöb tanácsot adhat az ollig
ki Jök dolgokban forgolodot ven Embör.

iiii. Mert az ~~ffi~~venek az killestlen
es illelen dolgoknak keanfaga:
tul Szabadosbak mint az ffiaké.

v. Mert az ven tanácsokban nagjok
meltofsagh vagion, es akarmi dolgo:
nak veghös vitelebermis kisseb
vakmeröfegh, mint az ffiakban.

vi. Mert az ven Embörök böcsös:
letöfök mind az vak elött, smind
az idegön es hon valo feiedelmek
elött mint az ffiak. nem kiak
az tobbagisok de az fousnemök elöttis.

vii. Mert, miképpen az tudatlan be:
gednyis inkab megh vésteger az hegednyit.
fji az ffiak giakorta el véstik az
kösegött, migh birri tanulial.

Ecl. 10. x. 16. Süj az földnek az kinek
kiallia giermök, es feiedelmi sig. ömök.

viii. Mert megh Romulusis veneket
valogat vala az tanácsban, Etyöl
neuestettek volt ffiaknak.

Exodj 24. x. 1. Süj föl te Moyses az Jeho:
wahos, es az Aaron, Nadab es Abin es
az Israel venej kösszöl hetvenöt, es
tanul imat kösszatók.

Ellenben az ffiakbol az kik
tisztujelöt allatnak est mongiak:

i. Mert az tanácsnak mioltat
nem kel az védöhös Szabmj auagi
az Estendök Szamanak tulaidomitanj.
Sap. 4. x. 8. Mert az venfegh böcsö viletös
nem az sokarigh valo eletert. sem az
estendöknek sokafagaert. de az Embör
öszylese ösöfegh, es az venfegh idrie

mei semmj vetökkel nem rusitatos.
 de als tudomambol, als utelimbol es als
 igenos erkühdöl. Talaltatnak
 Padigh oli ffiak kik illien iözagok:
 kal elmenyekben föl epittetenek
 es sok venöket föllivöl haladnak.
 kiert öket illendob tistre emelmj.

11.

Mert als venök kemenyegben tar:
 tiak magukat es gianosok inkab
 kedvetlenök es föjvenbek als
 ffiaknal, (Aster lib. 2. Ref. azt mögiat)
 inkab neinek als hadoma mintsem
 als tistöfegre als ffiak

111.

Mert miköppen io es hadnos mi:
 don als aghfa mellett fiatalt ne:
 vel als kertes, kik als öregh aghfa:
 nak ki veselje veam allianak,
 Igi hadnos dologh als venök kösse
 als ffiakatis be vömmj als tana:
 ban, hogi als venöknek mind
 zanne iarasat, mind tanacla:

tanaclafuk moggiat megh tamulliak
 es als veam könefsek. Ez ökaft megh
 tartottak als Regi Lemarais, mind
 Papymsigb.

4. Mert megh als Mehekis töb méset
 giötenek als giöngö föjneköl inagoköl,
 mint als megh aggot korö zaböl:
 Igi als feiedelmek giakorta hadnosb
 tanaclott talalnak als tudos es
 iambor ffiakban, mint als tudat:
 lan es latrul aggot vendöben.

5. Mert ha mindenkor öziak als
 öztendökre neimnek, als ffiakban
 leü iözagok eleb el öbtöt nanak
 mint als löfseghmek fölgalhat nanak.

Bisonios tamufaggal felel he:
 tönk esökre.

7. Als ven ömbörök es öziak als ven:
 legert, anagi als ffiakax öziak als
 ffiufagert als tistivöl ki nem rekest:
 hettivöl, inkab kel neim als ölmet

11. mint as ydott as affiakogd es vmb
As Ezis es iambor ven Embor
mekab kel bockvishmi as Ezis es
iambor affimal.

111. As ezis es iambor, elmes es tuder
Affiat follieb kel bockvishmi, as bolond
tudatlan estelen es lastrul aggot
ven gonosz nal.

HARMADIK Kerdes.

Chem. Tripl. phil. Pol. lib. 2. cap. 2.

9. 10.
fol. 151v

X. Feiedelmet, Püspököt, Birtok
Ven Emborböle vagi Affinbol
kel Valastanj.

F. As ven Emboröbol kel. Oka.

T. Mert as venök esöftek es okofak
bökebbek mint as affiak. Aszer
neuestek volt as ven Embor ha-
rom Zomijnek, mert ideien megh
tanul megh latt akarmitis.

11. Mert as temeset foliasais
ast mutaria hogi as affiak, as

venöknek feriteke alatt legienek.

111. Mert as venök mekab tuggiak
magukat megh bockvishmi, es nagjok
melto saggal forgolodhatnak as as pol-
garok elött, mint as affiak.

111. Mert as venökben alkalmasi ve-
let es etelen talaltatik, igababbis
mint as affiakban. Mert mekab nösmek
as igassagra es as okossagra, hommi
mint valarmj neleködeletröl anagi
oh indulatoktul vjelretvenek.

V. Mert as itten törnemies as 70.
valogatott Emboröket as venököl
allata valakik bökebbek esöftek
es tudofak voltanak.

Ecchy. 19. Saj amak as földnek as ki-
nek kinalhia givermök. (exohi, endarhad)
As Spartabehnek as o feiedelmijket
apso buzpos, Seniores, natu grandions
as as venöknek törjöknek hitak.
As Romariak Patris, as as Attiak.
nem etiak bockvishmi de ydointo.

Mert az historialis az bitomitiak
hogi az kősegőtt alkalmasban bírtak
az venők mint az affiak

Mert meglh Platonis az camitona
hogi senkit étenen estendős kora
elött feiedelmme ne tögienek.
Sőt meglh az Országok törvényeis
az mutattia hogi senkit 25. estē:
dőkora nak elötte fö tistne ne vigiének.
Romában az estendősnek alatta
nem valasztottak senkit Consuljagra
Polgarmestörsegre, Kirahbinofagra.
Itelő mestörsegre 40 Est. elött,
Komormikfagra Kendtartofagra
27 Estendős kora elött.

Wizontak ellenben az kik
az affiakbol allatnak fö tistne
valokat igi okoskodnak.

Mert az affiak testükben erőf-
lebbek mint az venők, emelokaerx
az nehes dolgoknak forgatására

es el vegezesere alkalmasok.

II. Mert az venők igen giansok,
felenek, Sugolodok, Sömrehariok,
es giakrabban neinek az hadomra,
mint az iouendő tishfogre.
Ellenbe pedigh az affiak merzök,
erősök, nagihirnek neinek kenanoj,
es inkább neinek az böcsny lete mint
az nagj hadomra.

III. Mert sok venők az feiedelmsegött
vagi föl sem vöttek, vagi le töttek.
Sok affiak pedigh nagj meltofagra
neueköttének. Rofm. 4mij. 1. Pass. Pol.

III. Mert ha öriak az venösekkel az
feiedelmsegre valo valasztajba neinj,
igi az affiakban levis is indulat el fogi.

V. Mert valakik az affiufagnak eleikön
all, es nem hagia neueködmj semikön.
Sinten vögi öbelekösök mint az agfa.
ki az alatta neueködo fiatalc armie:
kanal meglh fojtra.

Wizomios tanusaggal felethe:
tönk esökre.

VII.

PR A E D I C A T I O

As tisztebeli emböroknek
Iosagos cselekedetvöl:

Exodi 18. x. 17.

Monda Isten) as ipa Moysesnek: Nem
iol cselekedös, el farat es el törödöl,
mind te (mind as egas veled valo nep,
mört eröd fölot vagion, nem viheto d
egietvöl mind esöket veghös. Mafstan
asere hald meg besedomet, stanadott
adok te neköd es Isten ledön veled. Te
as Nebert as Isten elött legi, es as mi
nehös dolgh adt Istenre vid, as neper
tamichad as törveniore es io rindö:
lesökre, es mutatd meg as vcat nekik
mölhön iarianak es as minkat kit
cselekedgienek. Te pedigh vala as
as egas nep kössvöl erös fersiakat,

As fölö kerdeseis igi feleltönk.

I.

Ciak as venöket, sem ciak as affia:
kat nem valastink as förtökre,
hanem mind as venök kössvöl s
mind as affiak kössvöl meg kel
probalni kik logienek alkalmasok

II.

Valastast kel tömj as venök
es affiak kösöt, kik vagi ideink:
kel vagi erelmükkel, vagi cövköl
ösvökkel ollianok.

Mert sokan vannak kik ideinkkel affiak ere:
mükkel es erelmükkel venök: Sokan ideinkbe
venök erelmükkel es erelmükkel affiak
Miköppen aser esök as idre nem boctastathamal
vagi amasok ki nem vehetettök onmt.

Valastast tesnek amad esörön görh, vanyos
köszög kik kört löttel giernökre vagi goromha
es bolnokalokka löttel. Es as ollös vanyok kösöt
kik meg io eröbe vannak kösöt es probaltanak.

Hafnököp, n as igon kichingimölök kösöt kik
vagi tanulastanak, vanyok vaknokok allhatok
lanok hialandok as vanyon. Es asok kösöt as kik
tudösaik, as vany, vanyis alkalmasok, vanyis
as gondnösök igadösa. Azomba nakt gondnösök
as sek io kösöt, as vany kösöt kel hammi as kösöt.
mört as affiak. Igen nakt kösöt kik as affiak
as vany kösöt kösöt, is vany kösöt kösöt
kösöt kösöt kösöt vagi tudösaik vany kösöt.

vii. p. 10. as
papri 1000

Itten felőket, igazmondó fejtakot,
 fűnenségh gyűlöföket, es alsok lösszöl
 tegi fejedelmeket esör Embör elött
 valokat, Zásadosokat, ötenelött va:
 lokat, es tisedjőket. Az kik itelliek
 mindenör als Nepes, mindön nagia
 dolgot elödbe hösszanak, akarmi ki:
 Birt pedigh magukis megh lat hat:
 nak es igi als te terbedet megh kövön:
 niebitik midön hösszad vöbitik.
 Ha est ökeközöd, es itenis pará:
 öllia, megh alható, megh es als
 eges nepis bekenel heliere ter.
 Engede alsert Moyses alsö Spa
 Zananak es mind alsokat ökeködöt
 mollieket mondöt vala.

SOMMA.

Asz Jetro pap als Nepnek gongia vi:
 seleseben is tanadöt ad Moysesnek.
 Mólíben mind als fö fejedelmnyk

es vca na valo tistviselöknek isda.
 gos ökeködötököt elö Zamballia,
 Es als Prophetá tistit als Birak
 tistitöl megh valadstia, met fgi
 Embör mindönre ehghfgyis nem le:
 hett hanem egimafal iök als Nepnek
 megh maradasara rindölkött tistök.

RESE I.

- I. Az Predikatorsagrol.
- II. Az Gondviselökrol. Birakrol.
- III. Mli kenarantik als tistbeli Embörököl.

AZ ELSÖ REZERÖL.

Az Predikatorsagrol.
 Asz Jetro Pap igen sep zvy lombfegöu tetön
 als Papsagh es biosagh között. midön
 als mongia Moysesnek: te als Ne:
 pest itten elött allj, nehet dolgöt als
 itteme vigi, als miszt tamis als tör:
 vmiökere, es mutatd megh als öton
 möllion iarionak sinit öbök gyimök.

Harom dolgot mond:

I. As imat jagh. As imat kolast

II. As isten igere Prædikallafsa

III. As Bent jegok Solalemtat. Likim
Uhm. ad Betera homin
ad Beteri Solgona ad papu

I. Tisti. Imatkossek as Nepert.

Gen. 20. x. 7. Propheta o es imatkossek
eritted, es te els.

EX. 32. x. 11. Imatkossek Moyses as tenona
Htemek: Migt buluharagoda as Htp.

Nim. 11. x. 2. Imatkossek moyses as Htm:
nek as mptt es as fold el mte as Htm.

Nim. 21. x. 7. Imatkossek Moyses as
Htpert, hogi as kigokat Htm el vogie.

EX. 17. x. 11. Migt Moyses fol tartia va:
la as o kezeit as tsasat gios vala,

ha h boosattia vala smahet gios vala.

Luc. 6. x. 26. Agraatok asokat as kik
ateknak trij toket, imatkosstatok vrot:

tijek as kik tiij toket gialasnak.

2. Psalms. 1. x. 11. Emmkokaert imatko:
sonk mindenkor tij erittedok, hogi

orany eius no vobis, ne digni' us in caris
vocatione in luce.

Tim 2. Tim incurrensis habet memo vium
Eui in vobis meo

Trij toket as Bent hinataha meltoisafsa.
Tac. 5. x. 13. Ha Valaki kositerok mis:

morgattatik, Lomionigion. Coloss. 1: est ut etiam
de spiritu magis

I an. As Prophetar nak tistrok es volt.
hogi as Nep kosot valo Nionon jagok
imatkosanak as vistermek. de pio ee homo
come f vobis

Pelda. Moyses imatkosot.
David, Hlis, Ehiens etc.

Hasna. As Prædikatorok Htm Sol:
galatra Bentoktetot Simhok lenen,
ha as visterhos iavulnak o maguk,
as kossegis oda igasgattatik.

II. Tisti. As Bent tje Prædikallafa.

Exodi 24. x. 12. Kij tablakat adokte
nekid, toruent es parandolatok mol:
liet vitam asert hogi arra tamisadokt.

Bent. 4. x. 9. As en torueniomre tari:
biad as te fiadot, es fiadnak fiap.

2. Ruj. 12. x. 2. As toas as e us biddi.
Htm elott as migas vala, as mire as
topda Pap tamitotta vala oht.

Jordenminder ^{fordolom} ^{nom} ^{quod} est ^{cham} ⁱⁿ ^{mond} ^{salvo} ²¹⁹
 Jerem 26. **As** **Tamias** **harmat** **fogal** **be.**
 P. Epitese, II. Inist. III. **viga'stalast.**

I. **Epitisek** **ast** **as** **ki** **tudatlan,** **vagi**
as **Mommei** **dolgokba,** **vagi** **as** **fol**
elotnek **iol** **konetesben.**

Inciuk **ast** **as** **ki** **tudoben** **vagi** **tudalod,**
vagi **feledetoni** **feggyok** **pedigh**
ast **as** **kinck** **iobbulast** **kenomink.**

Viga'stallink **ast** **as** **ki** **valamin**
megl **somorodott,** **es** **io** **otra** **iga:**
Sivan **as** **stentek** **igalmat** **ke:**
ref **stivuk** **es** **igerivuk** **igab** **hivimk.**

Pro. 9. x. 9. **Fed** **megl** **as** **bol** **x** **es** **bol:**
Sobhisn, **tanics** **as** **igabat** **studos** **h'sn.**

1. Cor. 14. x. 3. **As** **ki** **prophital,** **episth,**
inkre, **es** **viga'stalaba** **prophital.**

Tan. **As** **sten** **igeiebol** **kel** **tanitamj**
meli **as** **toruemi** **es** **as** **Evangelium**
Pelda. **Moyes** **ast** **predikallotta**
As **tob** **prophital,** **Imus** **es** **as** **Apstol.**
As **dodorok,** **es** **as** **Tamtok:** **Mijs.**

Hanna. **As** **termeset** **szent** **valofere**
vad **termeset** **meli** **as** **lenborhyn** **akodott,**
stenboz **es** **felebaratiboz** **Silidius.**

III. **Tistji.** **As** **szent** **segok** **szolgalatasa.**
Mit **szobh** **szimk.**

As **szent** **segok** **hatra** **m** **hagiattapanak:**
As **o** **tommbi** **hivis** **as** **chng** **obyt** **tot,**
m **kerk** **pedigh** **komnyekt** **hagiott.**
As **kerost** **szott** **es** **as** **dr** **vadoraiast.**
Ezokt **bisza** **as** **Predikatorjagra.**

Ma **ast** **szobol** **tobbke** **m** **szollok.**

MASODIK RESZ

As **Sirakrol** **es** **es** **as** **Gondviselobol.**

K. **Kelle** **szirt** **valastanj.**

F. **Igemis** **kel.** **Mli** **okant** **talallink.**

I. **M** **lex** **ha** **as** **Orszagban** **Sirah** **vagion,**
mindon **varasban** **faluban** **Somli** **szent**
ielon **nem** **lehet,** **tehat** **as** **koiszyh** **koisot**
kel **valamj** **ohi** **Somlimk** **lommj** **fomk.**

II. **M** **lex** **vigiado** **nelkyol** **as** **koiszyh**
sim **iol** **sim** **bekunt** **m** **maradhat.**

Lev. 19.
 Insuper in unius
 cap. 6. multa
 fol. 716.
 fol. 716.

III. Mert az köfsegh kösött való vissza:
vonások megh mm chondes^{re} tetchnim^m.

III. Mert eiki az fe biro ^{nekij} fere:
biro lömme, es sok Surbanar lömme.

V. Mert az köfsegh kösött való igie:
nöfsegh kújlömben nem lehet dicsre:
tos, hammba egi törnemhäs tart.

VI. Mert igi minden rönök egimas:
hös tartnak, es az hamisagot elhaggjak.

VII. Mert az fe biro Somche mint az
proba kúy ollian az igasfagnak kicatalajasa.

VIII. Mert megh paranosolta az islemis
az ~~leto~~ pap által Bent. 18.

Tan. Az fe biro tísti az töb tístise:
lökenek tístit erösitj es ekölitj, hogi
asöknak mindön isögös cselekedo:
többen tökörök legion, egimasful
felhenek, vissalkodast hatrahaggja:
nak, hanem az kösönseges chondes:
legre vigadsanak feientent.

Pelta. Hhinn vol. to fue, G. dron. Lepok

Hadna. Igi sem az fe biro nem mer
törvent bontani sem az utarna valok:
hanem az is törveniolnek otalmada sa
mellett Szaborodnak mindön isögök,
es ö magukis mekab böcsöketnek.

X. Az törveniolben mindenkor ielen
legieneke az birual az Prädikatorok.

F. Megeh felel fetropap. Mindz nagi dolgot
elöbbe hösának, azanni kichin pedigh
magukis megh lathatnak.

Az hitro pap mm köörntj it az Prädika:
tost arra sim az birout hogi minden
nagi es kiodin dolegnak megh latabogd
az on igi törnen sebben iöllim^z
mindgkor, hammb ast morgia hogi
az mi nagi dologh ast vigin^z az
Prädikator ehikn, most igi kúy:
mib az teroh mind az kefehm^z.

Nemis etösnek igi az Prädikator
az Prädikallasa, matkosasa is
az Bentjgölknek kicatalajasa.

Tan. Valasztottott adest Isten als
Predikator es Biro ki Sott.

C. 1. m. 1.
pol. ko. 4.
cap. 6.
2. m. 1. 12.
fol. 4. 1.

i. Mert eiaak als Egyhazi Solgata:
gongia hagiattatott als Predikatoron.

ii. Mert nem illik minden Perpatuar:
ban ielon lornni als Predikatornak.

iii. Mert als biro sagban sok fele iborn:
sagok iornnek elo, halakra valo itelesek
veszkozesok, bir saglasok stc.

iiii. Mert igi tistujok bennis meg fo:
giat kos narak, mim ozosnemek gia:
lorta als o hinatallinksa. als Predikaltupa.

Mondhatnad. Lam Heli es Samuil

Papokis Birakis voltanak, rehat m. l. maffy

F. Azok kiralketpen valo peldak voltak,
es mutatnak als chrisnak kiraly pappagat.

As Apelenak mim hatta chrisboronak
de azt monta: As foldi kirahok valkoznak,
de tuj mim vgi.

Tan. As Amadentegihabehi tistujfelok:
nek egyiet kel extenij mind kivilso smind

belfo dolgokban, hogi igi als kofsegis
latnan als illendo igienofsegott mind
als Amadentegihabehis mind als polgarj
tarfa saghos ~~isteni~~ dolgokban, als Isteni
tistujfelok es Atiafini Seretehos Sokiek.

Pelda. Moyses es Aaron, dauid es Nachas.
Ioas es Joiada. Constantinus es Athanasius.
Throdosius es Ambrosius.

HARMADIK REZE.

Mij kenantatik als Birakban

As eges nep kossuj keresi erois felfiakat,

ii. Isten feloket, iii. Igyad mondokat, ivi.

Fisuenyegh giyveloket.

1. Isteni felokom.

Pro. 1. x. 7. As Isteni felokom als boloket. eritij.

i. Oka. Mert als Isteni felokom als Birott
mindz hamisagut el vonja, es hatararmitia.
mert iol tuggra mim embormet di Isteni eritij.

2. Ior. 19. x. 6. Mijh lasatok mert mim
embormet iteltok de als fehouamak
es veletok o lezon als itelyokom.

Act. 4. x. 19. Lászatok ha als tny' Sotokat
kelhi meab fogadnonk mint isomk.

11. Mext als Bironak iambor eleetel
io exty' kelhel ttemi felelommel elfomk
kel lömj als Ovidius poeta m. 30. 374.

Sic agitur censura et sic exempla ponantur:
Cum index alios quod monet, ipse facit.

12. Igi lehet als proba sás Biro peldá lehet vgi
Amaga hogi ha tny' als mím mástó camit.

13. Mext megh kel als Bironak gondomj
hogi nem ast cbelekkögge als mi lehet
banem als mi tistit illetj. ast se' dellie
hogi minden Sabad öneki. Mint.

Sic volo, sic iuro, sic pro ratione voluntas.

14. Igi akanom, sragiom igi: ha kendöd. Es akaratom.

15. Mext mint als som als maga
ereie nekevöl nem nöhet: tgi als Biro
als ttemi felelóm es lomborsagb nekevöl
Klak vesötvöl vifeli dolgat.

16. Mext als ki mas verket iteli mgh
minden vetöktvöl yöresnek kel lömj.
ha p. digh mást akar islm, magat
lataatik als olliam islmj.

17. Mext folotte nagi gialabattiana
löme als ha mondarak. ^{Medico cura hippum.}
Giogito Barbeli ^{mag ad est propt' chad' obto' m'it'}
Rut kosos als tefered, rut varas als tekesed.

18. Mext megh als regiekis als Templom
mellet cbinaltak ^{colle'} törvenihálat hogi
igi c'vökeben inena als biraknak ki
vala' totta volna öket als biró sagra
As tsten. Es isten elött islm m'it' sapient'.

19. As sagsag ^{Diligens iudicium qui iudicabit}
K. As Bironak kelle' soretmi als igasagot ^{Pro q' Oculi}
F. Iganis kell nem c'riak s'oretmi d' könmij's.

20. Oka. Mext mizeppen als tny' ha nem
lesön hex, mást mgh mím m'it' g'it'it'.
tgi als m'it' biro mím igab, igabat mím islm.

21. Mext als Biro addigh mondatik
bironak migh igaban bir.

22. Mext als s'ent iras als Birakat
igas sagra m'it'. ^{Abi facit iniquum aliquid in p'cedens}
Leu. 19. x. 35. ^{no' male quod iniquus est n'g' m'it'}
als iteterben. ^{una factus homo q'}
Leu. 18. x. 5. ^{misit in vis'}

es als en iteletimet megh orsi
hogi igazat eslekkoggek. Es
111 illien emborigas, es eluen-
gel, Et mongia als visten.

Somma.

As visten tamitauria Ezechiel pro-
phetanaal als Emboroket, minden
vadobelicket, de kinaltkeppen als
vastagh es megh fert ferfiu jagra
intott Emboroket, kik immar
mind itternek smind Emborok-
nek alkalmasan fogalhat:
manak hogi tokelletossegen
es als tista iamborlagban for-
gologgianak, kiert mind itten
elott, smind Emborok elott iga-
zaknak talaltatassanak.

ROND I. anagi RESEI.

- I. Micsoda als fert Emborlagh.
- II. Minemio tegiei barnak.
- III. Mibol dicsertetik. (anagi)
Sidalmasat hatik.

AS ELSŐ RÖL.

Micsoda als fert Emborlagh. vide in
Polyanthea
fol. 144.
As als Görögök Rógiad. de. II.
As deakok birhitasnak, als als ferfiu:
lagh megh fert, anagi megh nótt Emborlagnek
hinniak es nevesik als Magiarok.
As Emborlagh anagi megh nótt ferfiu:
lagh 28 estendoben kesdetik es ter-
ied, mha ss, estendore, anagi touabbis.

As ferfiu neu kinaltkeppen-
keketten betetik als irasban:

- I. As ferfiu jagert, meli hoz hossa illene
mindenfele ióságos eslekkodetik,
mintha mondanak, ferfiu vagite,
sminden iamborlagh hossad fer.

Ang. lib. 5. Seru. Seru. 15. Vir inquit, oria vitu-
ro quod libidinis vinam bibi.

as als:

As ferfiunak nagyob eri adatot, hogi
minden bec keket buiasagot megh gioston.
Gregorius Magnus. Moralium. lib. 26.

Viri sunt inquit, qui postulo gustibus per vias hui
non fluke, et immittit currunt per vias hui.

Asok als ferfiak kik als itternek deaz
nem hailakosua hamem igienossen iarnak
nem lambabna fennek, hamem fufimmedon.

Seneca. Epist. 77.

Nem aſt kel neſni aſ Embörben: Merit
Santhatot, merit vforalkodott,
meri Embörvöl nagi böcsöketel
közöntetott; meli ſep agion felehetöt,
meli ferös poharbol ihatot: De aſt
kel gondomi benne: Meli LAMBOR
foleſön pedigh ha Okoſſaga miſnan:
valo es igals, es aſ ö termefetibiz
akavattiahoſ igiengetetöt:

Est ö benne loſſagos öselekedetnek
biniak: Es aſ Embörnek böcsö-
ketös es egiednyl valo iana. Mer
aſ okoſſagh epiti fol aſ Embört, ki
ha tokelletös leſön ö benne, megis
bodegittia aſt. Es aſert aſ Embör
iana, möllyel egiednyl bodegh leſön.

Horatius Epist. lib. 1. Epist. 17.

Vir bonus est, quis?

Qui consulta Patrum, qui huius iurage seruat,

Quo multa, magnaque secantur indice liris:

Quo rursus, et que canis huius hinc hinc. aſ aſ.

Mondmegh hogi ha tudod voferſunak
kit itelſte.

As tanacs aſ ki nel al, aſ törnent aſ ki megh övſi,
As ki ſok ernagi pört el igalsit Biro/agaban,
Allandot ki felet, biſonit ſfal, es ſana megh al.

As io es tambor ferſiu meros ^{Pallidus} ^{in Epigra:}

Nunquam aules fuit exiguus forma flagello:
L'itini conternata mente repente cadas.
Teas bonos inter minneras quo imo? Quibusq;
Legibus intrepidum mens bona pulvis habet.
Mare ruat in ~~periculis~~, vobis facit autem ignis:
Pallida ieiuno semiat om famas.
Vir bonus haec animo constanti, iustitiam, et qui
Non ad utriusq; hinc itur rursus plagas.
Periculis clavis, per multa pericula, perq;
Mortem ipso, atq; quod ambimus in patriam. aſ aſ

Ha ki öm östoral busitand veba ſerenise
Mit felſel medben nem taſit öli hamar el.
Hat mi ökon magadat ſamlahod iaboroközſe.
Wagi minem in törveni teſi merese ſimed.
Hogiha hadak vonnak, ha nagi tiſſ ſana ſokat
Böytöl ſargito es ha emest aſ ſhegh. ^{teest:}
As io ferſiu it ſemedhet alhatatoſan,
Mönöben tuggia leſön miavalia által vta.
Sok eset es vonlas vesödelim es halal által
Biriuk mint övökös megh magadando
hasant.

A. G. 14. X. 22. Sok Niomonu jagok
altal kel be mionnionk mi nekonek as
(Mionnionknek) orsagaban.

2. Trin. 5. X. 12. Mionnionk as kik
legiosen akarnak elmi as Chrus fe-
jusfal, vohdostetese Senuednek.

Pro. 6. X. 12. As hitelen Embor, es as
hamis feriu, as o Saianak fuita-
lan sagaban iar, intoget Someinel,
Soll labainal, tamit as o vyainal.

II. Legiseje as feriuinak.

Wetetik as feriuin termesetere, molhial
kijonostetik as Aszoniallattul.

As hasasagaban pedigh as feriuin
ferje as o felesegenek. mint:

Job. 4. X. 16. Monda vonk Jesus as
aszonnak: Monniel hiyjad as te
feriedet es inby ide. Felele as Aszonj:
es monda nekij: Ninden feriem.
Monda nekij vonk Jesus: Dol mon-
dad: Ninden emmekom feriem.

Mort ot feriakkal voltal, as
moli most vagionis nem teferiad
(as as nem saiat feried), est igasag modad.

1. Cor. 7. X. 2. As paradsnagagnak el
taudstatafaert, kinek kinek saiat
felesege legion, es kinek kinek saiat
feriuina (as as ferie) legion. As feriu
as o felesegenek as moli io akaratul
tartodik megh aggia: hasonlokeppen
as felesegeis as o ferienek.

M A S O D I K R E S.

Mionnionk igiei vammak as fambor
feriuinak, anagi as megh fert Emborsegek.

As Ezechiel Propheta ot rondbeli
peldakkal ielontj as Isten igasagat.

Lud. Lanyagos
in Borchstij
cap. 16. X. 5.
tom. 72.
fol. 114.

I. As igas feriu alhatatosan megh
alman as Isten igasagaban ieler se-
renoseisen vifeli magat.

II. As igas Embornek as o igasaga nem
habnal sommit as o el betemodot fianak
de as o latonagagert megh bionstetik.

III. Az el fordult elmeiny fiunak igaz
fia iol' viselheti magat skednes tten elöt,

IV. Az o' a'ria gonofsaga nem art neki.

III. Az igaz ha a's o' igazsagabol v'issa.
fordul, igen megh b'rintetetik.

V. Az hamis f'erin ha megh t'er a's o'
hamis sagabol, iol' lesön dolga.

X. Mit erte's a's igazon.

F. Valaki a's törüent hiv'segössen
megh ö'rdi, igaznak itelctetik a's
v'irtentövl. es o' elötte megh igazul.

X. Az tten törüenie tökelleto'sen
be telliesitethekete.

F. Nem telliesitethekete.

Rom. 7. x. 14. Mert tuggink hogi a's törüeny
lelji: de en testi vagiok b'vön alabvetetör.

Mert a's mi illelent tesök nem i'ime-
rom, me't a's mit akarok nem a'st
ö'le ö'zöm, de a's mit g'nyölok a'st t'öim.

Az tten nem ö'nelely' parabol
nekönk lehetelent, hogi arrol megh
intetient, melj tanul vagionk

a's tellies tökelleto'segtyöl, es a's
Chri'us'oh' soha moggionk, ki a's
tten törüenie'ek eleget tö't' hogi
minket a's törüemek atkabol
megh sabaditana. Mert ha est
hiv'sök a's tten a's o' igazsagat
mi nekönk tulaidomittia, mi pe-
digh hogi magonkat, illien magi
io tetemenjert, h'alaadato'saknak
mutathajjuk. Az mint t'völönk
lehet a's tten törüenie'ek elegetis-
tögiönk, es noha a'st soha tellies-
sen be nem tö't'hetivök; Mind
azon altal a's a's el' k'ö'dött Engedel-
messegh kednes a's tten elött a's
Christusra ne'sue.

Johannes Oecholampadius:

Ha tudmillik igaz lesön hit altal
es azon igazsagh altal v'itetik
a's többinekis ö'le kö'detire möllic
megh parabolattanak. Ez illien
itetetöt es igazsagot ö'le kö'dik.

Tan. Az kriszto csüfeko detok nem
teenek igazsa, de megh mntariak
as hitott ot lomj, ahol esik teretnek.
Rom. 4. x. 20. Az Hternek igeret ellen
hitetlenjégbol nem hamiakodek
de megh erösiyhuen hitbol, as
Htene lon as dicöjégh.

II. IZONOT LELEI AZ IGAZ
ferfiinak imesök rondel.

I. Iteletott es igazsagot tonnj.
As as, As mi as Htene, as Hternek
es nem as Emböroknek tulajdonitia,
as mi as Emböroke as Emböroenek.
Tanul iar as foretelit es chialand:
Jagtul, igon otalmassa as igias
es io igieket, saß tamborokat.

II. Baluamioknak nem szögal.
As högiekon azok aldozatiabod nemöök
As pogamiok akarhol, högiekon is
Wölgiekön, halmozon es esöökön

274
as o Hternöknek oktarskat raktak
kikben aldozatokatis töttek azok:
nak, es as aldozat utan Wndi:
gösköttek, tobzottak n-ögösköt-
tek, kiböl verontas, Wgdalkoi:
Zas, faitalan sagh &c. soklott.

Illien as mastami Papistak
Brosiniarassa.

I. Cor. 8. x. 9. Az etel minket nem
commendal Hternök, mert hacönk
asbal benöködöbök nem leönk,
sem pedigh ha nem esönk Wnköl:
ködöbökke nem leönk. de megh
hassatok: valamimodon as as töv
Zabadjagtok, as Erötelenöknek
akadekinkera ne legion.

Tan. Noha as maffek hufutul asbal:
vamiöknak aldoztatot allat hufa
sem Wölönös, de asert felö volt
hugi as kik abba ötenek vagi
as Pogamiok, vagi as körosztienök
as kik gio ngöbök voltak köstök

abst keltek volna, hogi abt etelket
ianalottak abt bahuamok tist-
toletit. Igi konettek abt Sidok
abt pogamokat, abt Papistakis.
de vgian nem kel rozesym abt
bahuamok tisttoletiben.

III. Somott bahuamira nem fugget.

Abt Sommek fol emelese balakire ommit
teson, mint valamit tyble vami,
kermi, kenarmi, neki esedozmj.
Mint: Somcimmet felebaratomra
vetom, mert tudom nem leszen
heiyaba nala valo esedosejom.

Pfal. 123. x. 1. Te read emekem aben
Somcimmet, ki abt egeleben lakol.
Ime mint abt Solgak Some nes abt
o bueyak kesere, es mikent
abt Solgakoknak Sommek fugget.

Pfal. 121. Abt en Somcimmet fol emelem
abt hogicere, homan inome segeffegom.
Anxietudo munda a febona qui fruit coelum et hmgd.

Sokan vammak othiakis, kik Somla:
tomast abt bahuamok tisttoletine ne
mernek monnj, de atert keuankeznaki
idestoua forgamok Sommeket, es abt
bahuamoktul, kiker megh Simmekbol
ki nem vetottek, valamj hadnot vamak.

Tan. Nem elegend ha abt kvölso bal-
vamiokat hatra vetim, hanemha
belsökeppen Simmekbolis ki tisttoletit.
Foljite tudakossak abt Emborok
abt bahuamoknak otalmaasajara.
Sot megh abt korostienokis abt Po-
gamok es abt maguk bahuamiasaja
kösött noha kvölombsegett akar-
nak tomnj, de abtomba sem valosaga
sem formaria, sem vege nem kvölnoös.

IIII. Felebarattia feleseget nem firtosteti m.
Abt abt parasnafa got eltanostattia.
Abt mi felebarattunk neuc alatt megh
Ellenseginkis ertetik.

Luc. 16. x. 38. Abt Levitac abt Papr, vagi abt Samaritanus
volg felebarattia abt talmazera akaber embymk.
abt ki abt al irgalmasseget abt k. s. t. H. c. fac. 13. v. 10. 3.

Tan. Nem diak felebaratink feleseget:
de ellenjeginket se firtostestünk megh.

Mat. 5. x. 27. Hallottatok megh mon-
datot a's regieleknek. Ne sanadnalkegyial.

En pedig azt mondom t'ij nektek
hogi mindon, a'dki a's a'ssonat megh
nesi, hogi azt megh keuamnia, in-
mar Siueben megh firtostette azt.

V. VIII. Hauiverfohisban feleseget ne illetti

As a's. As o felesegeuel sem buyalkodik,
sott a's holnapi Som vaita leuen-
vgiam meghis tartostattia magat
t'ijke, hogi firtalanfagra ne be-
temoggiek hasasagabannis.

Tan. Nem diak a's mar felesegeuel
valo buyalkodast kel el tanostatni,
de megh a's saiat felesegeuel valo
kosofijul kebbennis mertekletis legion.

Ecl. 5. x. 1. Minden dolgoknak ideie
megh batanostatot a's Egh alatt.

x. 5. As olek kosofinek ideie vagion, es
a's olek kosofijul valo camul lefethnek is id. v.

276
1. Cor. 7. x. 5. Fogitok mastokat megh
ne diallia, hanem ha egyakarattol
ideigh, hogi buyitolese es imatlagra
Sabadoszak lehessetek, is megh egginy:
ve mimmietok, a's Saton ne keser:
dion megh t'ijtokef a's t'ij maga-
tok megh tartostathatatlisagtokert.
Leuit. 20. x. 18. B'it'ij'is a'ssonimal na habi.

Hieronymus doctor.

Minden holnapokon a's a'ssonnepeken-
tumia es el tempult testuik megh
k'ijmiebiteenek a's tistatalan-
vernek ki foliasanal. Minden ha
a's ferfin vele kosofijul, a's foganta-
tot magzatoknak fogiat kosafara
leson, vagi varasok, vagi Sedolgo
feijuek, vagi valammi rut ter-
met'ijuek lesnek.

Tan. As a'ssoniallat adert igen
megh oija magat, hogi ferie keua-
sagatul megh ne dialattafsa magat.

Vagi o' brat ne i' galsa, ne
goriedoste se, vagi a's ferie eri:
zakot ne teheso n vaita, mintba
minden y'doben, a'so kevan=
laga ala vetterot volma fih'ipe.

1. *Thys. 4. x. 3.* A's hten akaratia es,
tumillik a's ty' Bentolstetok,
hagi a's faitalan' agtul megh' sijn=
mictok. Es mindo mitok a'so tte=
mief biria, Bentseggel es bo'ds' bittel.

Xistus Pythagoricus.

Sauter est uxoris propria ardentior amator. ad ad.

Parasna a's a's feriu: valaki a's o' tulai=
don felesgeget goriedoste se' sereti.

VI. Senkit megh nem bant.

Nem miomogat, nem kesent, nem bujit. &c.
Sem titkon, sam n' l'ud: Sem' Bonal, s'm
B'et'ko'd' u' l. Sem' s'fermal, s'm for'illial.
A's f'isumio'k antal m'afok a's s'egimio'k'ent.
A's had'is'f'ilek kant t'um'k a's i'obbagimik:
A's brak a's k'iss'ig'it ig'm' a's'ig'ak'ak

Monduan: Sic volo, sic iuro, si pro ratione voluntas:
T'giakarom, s'ragiom igi: ha k'endod es akaratom.

*X. P'ne B.
ds f'ist' a's'ig'it*

IX

P R A E D I C A T I O.

A's io ferfiunak tob iegieivol:
A's Salagh v'etehol.
Exodi 22. x. 26.

Ha felebaratodnak ruhajat Salagba
v'edod, migh a's nap el eniesik, ad=
digh megh aggiaa a'st o' neki.
mert d'iak a's a's o' takarvia, a's o'
borenek ruha's'attia meliben alu=
giek, es keson midon h'oskam kialt
akkor megh halgatom, mert en
irgalmas vagiok.

Somma.

A's miol'adik praed'ikatio ban' sol=
lottam a's ferfiuol d'iosor, mafod
rondben a's ieleivol kes'dottem vala
Format. Hat ieleivol' sollottam a's
Esechiel tanitaja' s'orent. Megh
k'itend' ielek v'ormak hatra.

REZE I.

I. IX. tekelet lapsuk.

II. ab Vjoranol. mint hogi ut Eschijel
vjonanol fuf furtalol zel.

III. ab io es gonos ferfwol.

ASZELSOROL.

VII. AS IX tekerol.

Asz adofnak hasa kel admi asz Salagot.

Tudmi illik asz Szegemz Szjkködonek,
as ki nem Szansandekkal akaria el
Szestemj adofszagat, megh kel asz oll:
liarnak Szalagot admi hogi elhysen,
chyle kishysen, es as adofszagnak
megh fisehysen alkalmas bishysen.

Tan. Megh halgattia asz ften asz
Szjkkökodok fohadkodofat, noha
borsu allast azok nem kenarnak,
de aszre azokaz megh bijnnteti asz
kiketyl farnargattatnak. folhok
it megh mm ielintj mint bijn:
teti megh asz ollian kegioethrokj.

Luc. 24. x. 6. Non accipis pro pignori. Mutad
ant castillo: amonid amonid ipfi accipit pro
pignori. X. 10. lujd muraanro plimo etc.

VIII. Ragadosmanmal ne ellion.

Aszab. Asz tambor nem ragados. Nem lop.

1. Cor. 5. x. 10. 7 11. Asz ragadosokat
abok közzé Samlallia kikkell nem
motto asz tambor embörnek megh
Sziale eggivju önnigs.

Asz ragadosas nem Sziale Szidokön
mesökon otakon valo fostas. de
megh asz varafokomis lesön. Midön
valaki asz törüeni Szine mellet
anagi vrak aiandeka neuuel
Szagj valami oli forman mas em:
bört, ösuegiott, arnat, es foueuent
kivaltkeppen megh busit, es
io Szagat por patuar attal el vesj.

1. Reg. 21. x. 16. Achab asz Nabott
Szöiöet felelege fortellia attal el foglalta.
Mich. 2. x. 1. Fay aboknak kik amok:
sagot gondoltanak, es gonost Ször:
Szötenek agias hatukban, hogi
mihelt virrad abornal vögöz
vigick, met exenik vagion bösa.
Ha meiot kenstak el ragaggiak etc.

X. **Is** ehözönék kerieret agyon.
Is als, als ki als ehözönék etelt ad, als
mešitelének ruhádatot. Nem ehg
hasznokit megh nem bancat, de
szűkfeleg, hagi ioakarotodat megh
bikomicad felebaratidhoz, astis
nem diak bešedöddel, de valo=
keppen, tanadoddal er cseleko=
de töddel ötet segetuen.

Sokan vannak kik ake velik,
hagi ogian elegge megh felelek
tisztekenek, hasznokinek nem ar=
tanak holot ogiebeknek kellene
hadnalunkis, midon jrgalmaj:
Jagotis kellene hoštanuk mutatni.

Cicero. Non nobis nati sumus solum, sed partim
amicis partim Patria. Item: Pugna pro Patria.

Is als Nem diak magunknak szűklettet:
tönk, hanem veš zörent barátink:
nak, veš zörent a hasznoknak.

Imegh. Hasnadere haredolli.

fac. 2. x. 15. Ha amad fia, anagi higoš mešitelének
lehet, anagi calmeki, anagi kőp, anagi: e valak;
montraugia. Mennitől, kőp, anagi molygogitől
lakitok is. Nem aš p. d. g. j. u. M. h. a. n. a.

Hieronymus.

Nem als hasznokiteknek kel Alamisnat
admi de als ehözöknek.

As kirier alatt mindentefe ededel extenk.

X. Mibol kel admi kerieret er ogiebet.

F. Nem ragadoma mibol, lopasbol,
anagi v. sorabol, sem ogieb hamissod
keresot iöš agbol nem io q. amissnal kodni.

Pro. 13. x. 8. Is ferfunak elhadaltfaga
als o kaddagfaga. x. 11. As möli zab:
dagfagh is hejabanalofagbol elfogi.

X. As mešitelent megh ruhakta.

Mat. 23. x. 36. Mešitelen valek smegh
ruhádatok, befeleg valek smeghlatogatatok.

Sok embör rongios ruhak visel,
sok többire mešitelen iay, nem akartua
nem balami büjneret, hanem als
ögenfeget. As illient als kaddagh
embör megh ruhakta.

Sokan visont draga er öp ruhakat
szinaltaxnak kilet als Moly esönnyöš
vagi el rošadnak. 2c. Nem agyat majnak

As balnamiosok as fa kepet zepen
ruhassak, as iten kepet pedig
as embort, heimek hagnak sijnij,
as hidegbe farnij. Valami sijnir-
rel, darocsal, gubarijal, pokrocsal
vagi valami rongial, vagi kokson,
vagi aiandekon adotal, kellenec
oket be takarni, is ruhassij.

Sokan nem hogi megh ruhassnak
oket, de megh napi beruiketis
megh tartiak oli harnis okkal.
Sokan ruhainkatis el vonssak.

X. Harnisa n ne dselekiggiek.

E osonjegis moggia as almoklagnak
el tanostatasanak, hogi opa megh
magat amnak mindz alkalmasok:
laganak, ne tegion senkinek bossut.
Gyakorta sok alkalmatofsagok
nönnek, kikkel felebarattia boss-
szagana, vagi kasszagagot es
bewij oroklegot soszhetne.

286
Nagi tistotere mehetne, ellensegim
bossut alhatna, de as iteni felelom
keset megh tartottattia.

Abigail tanadara dauid megh teer.

XII. Igassat kel itimj.

Igassat itel as ket fel kosott.

Es as XII tegi koselget as elfohos.

As valastatot toruentenok igaban
itellienek, nem as indulatokbol
mongianak vokot, ne vögienek
aiandekot: As fogott emborokis
kiket miha igas latnij hiunak
as toruentis el ne tanossanak
keduert, barattagert, haragert
es giyibofegert, de arra nettenek
mkeppen legh igassat mondhasanak.

XIII. Iten elott tokelletofeg:
ben kel iarnij.
As iten tomeniben es rondolefokn

ianion als sambor ferfui, abo
iteletit oisde, hagi igabst zollion
M ind egi summabon reketti abert
in mar valamit ide fil mondot:
As o eletet Sabia als Hten torue-
mieho's, mohnek redej vammak:
Mert als toruemi harom fele:
I. Erkijsoknek II. Toruemitel-
nek anagi itelet tetelnak III.
Ceremoniakho's, anagi templom-
beli Bertartafho's tartosoknak
nevestetenek.

As vristent als ki tistoli, als o
erkijset es eletet nem diak als
Erkijsok toruemiere igiengeti,
de megh als Hten solgalatnak vor-
dihonis sem magatul valo talal:
mamio'kal megh nem modkolha
abolat. Mert als Hten tomenie
mindz fortelt es baland sagot yl fordit.

287
MASODIK REZE.
AZ WSO KAROL.

XIII. es XV. fele als foos
sambor ferfuiak:

Ezech. 18. x. 8. 13. 17.

Wurara penket nem aggia;
sem folpenkt rea nem veson-
Psal. 15. x. 5. As o penket vforara
nem aggia, salagot sem veson-

REZE I.

I. Mi legion als Wsora.

II. Hari fele als vfora.

AZ ELSO REZE.

Mi legion als Wsora.

As vforajok ellen miuan vagion-
als Hten tomenie.

Exodi 22. x. 25. Ha penkt adis
als en nebenmek, als ki Segemi te
veled lakik, ne legi vforalodo
vaira, ne vef vforat arra,

Leu. 25. x. 36. Ha ab te megh sego:
midot attiadfia penst ker te
tybed. Wforat, se fol pensy ne
vegi roita, de felj ab te sttenod:
tybl, es elhion attiadfia te nabad.
penzidet wforara ne ad nekj
se etelodet vegi ne ad, hogi folh
kernel, vavnal tyble.

Leut. 23. x. 20. As te attiadfianak
ne aggi wforara, hogi megh al:
gion tegodet ab sehona ab te
sttenod mindemben, valamire
vetod ab te kesed ab foldon. x.

x. Micsoda ab wfora.

As Sido nichien Nalchach ab ab
mandoso, mint ab kigio.

Chrysostomus super Matt. 5.
Hafomatos ab wfora ab Appiskigio
mandofalahos. Mert ab kit ab
Appis megh mandos, mint ha vgian
vagi giomimissegel valamri edos

282
alom inyme veia, es akon alom
alat megh hal, mert ab alom alat
ab kigio merge alattomban ab fel
es mak altal el odol ab eges testben.

Igi valaki wforara penst veson
egi ideigh mintha io tetememek
tedik, de annak wforara mindz
iosaginak magnat Sakattia
vegre es mind adofagba keel.

Nemogieb tehat ab wfora ha:
nem ab kolison adot penstbol valo
miresegh, anagi, mind wfora le:
son ab valamit ab kolison ki adot
penst folott el kernek es el vonek.

wfora. Mintha mondanad:

Oh hogi Soltani arra.

Oh ki sokat vons rea, &c.

Fol pensy, ab ab, fol akabt,
folateb nes, folotteb ne nes. &c.

penst penst forgatuan fiab

Esert hiniak Gorgonj toros fiabo, fardo.

Hieronymus.

Asz velik asz vporaxok, hogi es iak
as penben lebet, de as gondvi-
felo tten mindenben megh til-
totta asz fol penz keuanastis,
hogi tobbet ne vegi, hanem asz
mit ki attal volt kolidon.

Asz Fofuemiek okosok asz sok
fele mestorsegoknek talalasa,
kikkal kardagagokat giijcsok-
nek es magukat is mentstok
sak o legioctensegijket fidosstek.

Es asz oka hogi Ezedriel propheta
eggyiot monggia ki, eggyiot ne-
vesi es ket iget asz vporates
as fol penst. kin minden rea
vonast, rea adast ere.

Tan. Mindenok valakik akar
mi vanasagjal hadugh mlyr:
seggel kormikosstek megh, asz

kolidon penz keru lombok hogi
annak karanal mierenek akar
mim es minel membeke magukat,
Eggyik sem io fexfui, nem tambor.

11. Hamifele asz vpora.

F. Kettefe. I. Sabados. II. Tihalmas.

I. Sabados vpora miha.

Asz Bentinaszeli bizonsagok, mellink
as vporax tiltiak. Mem telieseggyol
kozonsagok, minha eggyialtalia-
ban biijn volna attul valami me-
resegot vonni, kinek penst adtal ki.

de nesnek asok asz Szijkolkodó sege-
miere, kiket segetenonek kel, ha
Sinten semmit nem adhatnakis.

Luc. 6. x. 33. Ha iol testok asokkal,
kik vizont velefik iol tehetnek
mi keduehala. as biijnofokis v. testm.

Christus vonek asz paramitolia int,
hogi asz Szijkolkodoknek kolidont

io kedvel aggionk ha fogiatko:
Safonera lómeis. Asomba nem
tílt attuhis berrónkat, hagi aggi:
kijónk as masikat valamben
ne segellene, mint abok, kik mast
Sü kölködmek, de ióuendóber
alkalmajsan megh físzhntik.

Pelda erre.

I. Wágion valakinek ehgh bora pin:
csereben, de mast olison kenik,
nem akarna el vesztógetni, mas
vidore, vagianarriara tartia.

Es pernt ker kölköön, Ké kelle
ettíel fílt kerni. Ha pernt adó
mast neki, sókat mter as utan
as boron, as te perntó seget pgerogó.

F. So lélki ismerettel mondom:
Miert nem vehermit ettíel fól.

II. Nemóllin pernt kernek kerni:
kóspre, órik, ígh verhe, kiból
nagi ióuendóber mast vesnek.
Ettíel is pernt as kórkósin embér.

284
Bizomios hatart it nem verhtni
mit kelleme vórnj.

As hósnak, misómit, maiornak etc.
berben adafaban as Astriafinj
Seretetról megh kel embkósinj.

Mat. 7. x. 12. Luc. 6. x. 31. Valamit
tíj akantok, hagi as Embóvóe cse:
kédgáienek veletok, mindónókat
tíj is agi cselekóggietok vesnik.
Mert ebben al as tómeri Sás próphatak.
As tóv aróssagbeli dolgokat megh
kel itelnj as tómeriok rónóiból.

II. Nem Sabados vora sóha.

Fóhite igen veskósnak, valakik as
seget segh sepsime alat felebaratiunkat
megh miússak, akarmi ókkel legion.
Mert senki moggiat rónóel eló nem
Samlalhattia. Nemellíkat lalsunk:

I. Niha valami fele pernt adnak kölköön
hagi harom hónapra ió fele pernt aggion:
as kabak fól vesnik, (Sámmi vesnik).
S. b. Rodóph Como vesnikja.

- II. Heas Aramat, talhuz ad ki mumbi
es io egisset wison be ewite.
- III. Walommi homiss ispomna bissak
iozagukat, mikj arendalliak.
- III. Nagi perison eladnak reuot, vamat,
Dasmak, perhuz amas benne ^{2.4.4.}
- V. As adostul okson el boisvillik
borat okret dragan aggiak el. ^{Talad m.}
- VI. Busainkat 'ki ostiak, nagj arnat
variak es abon, ^{nagi} arnat Sodik be.
- VII. As adofsagra Sorittiak, habat, folduz
barmat etc el vesik okson, ismogh
mas Sjermek draganban aggiak.

Lehagi giosnem en mind adokat elo Samlalmi.
as ollian alne vanas embioek is harnis Samantok
er mind adok kic okz ofalmathal, Segemioek vamat,
as igas vionak kimmim buj nax, yx, mgh fistrak

Mondhatnad: Tebat as mumpas Embioek hol
vebetmek, pnta marbat es agintuz. Feleket erre:
As eggivuz Embioek adonak Nistovoz m m minz
vionon vesik Bujeban. Masfad, hogiad kic ab
vionon viont, minghos as salmahos, temferm, etc
katsolmak hogi oda mi viddimk. Ipi Niamatiak
hogi iobbat calallianak magnerak vamat vionmak.
Mind me Samon el adimk. Gal. 6. N. Luchigint.
as viddi m m asintolamk mgh. As Buz vionon.
drosigta. Amm. X. Paul. As fuffi
nab dionm vion
as 30 dalmarol.

X P R A E D I C A T I O

As fersinnak dicseretivol
Es Sidalmarol.

Pro. 28. x. 20.

As hivisegos embor bvislegos ab abdo:
masokban, de ab ki kadsagulmi
siet, nem lesen artatlan.

S O M M A.

As fersinnak iosaga, anagi iamborfaga
soe dolgokbol ki techik: viontak
ab fersiakban el veitosot gonossagh
lokkeppen ki mutattia magat,
kikbol mind ab fambor Embor
S mind ab latrot mgh ism m m.

R E S E I.

- I. As fersiaknak dicseretivol,
- II. viontak abon fersiakban
talaltatot feddendis vertetivol.

Lud. La. Pro. 28. x. 20. **As** hivsegos fersin
 hivsegos as aldorajokban.

As as, **As** hiv es igaz Embör, ki as ö
 remen seget as ttenben helibisteti,
 es as ö hi natalia zoren igaz hitel
 Beködik mindont. **As** ki igaz mondo
 senkit nem csal megh, sem pedig
 as kardagsagert as tiszösszeg mel:
 löf el nem ter. **B**ösegos as illien
 as aldorajokban, (as as) **As** tten töl
 aldorajokat nyer, mert megh zoren
 kriesij annak munkait.

Megh as Embörökis algiaik as illien
 (as as) dicenek oket. **I**gis Esthetij:
 Sokkal hivsegos as aldorajokban,
 Midon as ziv kölködöknek ataközik.
Möntijl inkab tten nevenen as
 togat atul benebben aldatik.

Menander in Comadijs

Edis zadas THBZ ad züs dindas up.

H. Nihil vir oignus dimis quafic cito.

Megh nem kardagodat as tambor fersin giorfon.

Pro. 29. x. 8. **As** megh csinola/ra melto
 embörök ttenben akasztiak as korast
 as bölsök pedig as elforditot as
 fölgoriedot haragot, (As as)
As böls fersiak midon lassiak as Nepnek
 bodule indulafat, kegiös bészdelintik
 as engedel mellege.

Pro. 16. x. 14. **As** kinalj haragia ollian minx
 as hatalnak küneto, de as böls fersin
 el teriti ast. **As** kinalj orcharia földeijl
 es elet lezon, es as ö iokedue ollian
 lezon mint as kellete koran tamadot
 es ö hõro föliho, ki zep sios esöt ad.

Pro. 21. x. 22. **As** erösök varasaban föl
 megiön as böls fersin, es alsoknak
 bíztago veinj ket le homnia.

Eclesiastis 9. x. 15. **L**atam as Nap alatt
 es böls zefegotis, es emeken naginak cettek:
Eim varas, leues fersin berne, ellene iõne
 nagi kinalj, könyöl veue ast, sandokatafata
 ellene. **T**alaltatek berne egi zegeni böls
 fersin, es böls zefegenel megh carta as varasi
 de tenki megh sem emlekösök arnol as fersiuol.

Virgilijus Aeneid. 1.

Sic veluti in magnis in populo cum saepe coorta est.
 Seditis, lenique animo ignobile vulgus.
 Jamq; facer et salua volant, furor arma ministrat
 Tum pietatis gravem ac meritis si forte viro quem
 Conspexere, sicut, amplexibus amplexibus obsecant
 Ille regit dictis animos et praeterea munita aedas.

Ha valamedy nep kete tamadar hardolar indul,
 Ha kofsegh ebe ves vakmodra verekodik vagh
 Habat igit koml hoigal, talal o kete fegivert,
 Ha pedigb ot laudik fambor bolseghen kosnik
 Haradra Gateparra biandisigye ki kinyott.
 Halgatnak hamor ot fuggesott fujlhtis abak
 Hija bebeddel okx szilidituen zinnoket osie.

Menenius Agrippais

Romaban lutan ad Consulok es ad ta-
 nacs ellen ad kofseghnek tamadasat
 akaman lebondesitemi es epimashos
 sziliditemi ad kettef, hosa elo' ad
 eges Embori testben valo tagoknak
 egienofseghbol valo szolgaltatnak att
 eggyvot ad egi restben valo egesseghben
 valo megh maradasra. Kinel leis
 Bondesite ad eges Rom. binodalmat.
 1. Cor. 12 x. 25. As testben visszanomias

ne legion, de eggyk tagh ad tobbinok
 Szolgaltion: Amakokant hogiha ad
 eggyk tagh zenned, ad tobbijs mind
 eggyvot fayllaliak: ha pedigb eggyk
 tagh bocsu' kettef, eggyvot omrol ad tobbijs.

Themistoclesis ad Athenas behoket
 megh engertele ad Roka peldanial,
 kit ad legiek es balhak kergetenek.

Tam. As nagi dolgotnak lebondesite:
 sere bolok es bios festiakat keresont,
 ne vojnyek ad bohokas es himan emz
 borok tamadasat elo.
 Sok fele dolggal sziliditherny pedigb
 ad Emboroket ad Bondessegre. Mex
 ad bolok embor ad tten haragiatis el
 fordithattia imataganal. Midon
 komorigh ttemek hogi kedveszon
 ad Varasnak, adomban igib' ketis
 arra int. Hien volt Moyses, Aaron. etc.

Hieronymus et Beda pbyter.
 As bolok festiu ha ad bitetlenel es ad
 visszanomiasat posol feddosit ellenkosit
 akor ad elkonostaknak kemint forgasra

MASODIK REZE.

As ferfinban feddendo vetkebol.
Mikeppen hogi as dickevete medto
iosagos belokodotoket nem salal-
hatam mind elo, asonkeppen as
ferfinban feddendo vetketetis mind
elo nem samlathatom mast itt.

- I. As haragufsagh.
- II. As morgolodas feddises.
- III. Aiandek vetel
- IV. Vforalkodas,
- V. Foldsokles.

zdo.

I. Haragus ferfin.

Pro. 29. x. 22. As haragus ferfin
porpatuant indit, as dnyhos haragu
as vetkeket megh sokajutia.

As haragh ket fele:
Pillendo. es illelen

I. As illendo anagi mereteketis haragi
as, miliben as bolis es esos Embor

akar as vichnos voltekenek oromet be-
Zellie de as estelen kaba ellen mind
heciaban farad. Ha Zinte aso bny:
nemek siratafara inteneis anagi
ogreb io belekodedotkre, molliet
as igas hitnek intalmas givymol-
bei volmanak, de sem as bolond
sem as fretnek nem bochnyilli.

Pro. 1. x. 7. As vmaek feleme as bolke:
legnek eredeti, as bolkesefogit es as
tudomant as bolondok megh walliak.

Tan. Valakik as Mommiej bolke:
segog kiuetik, asoknak fo dolguk
as themi felelom.

Pelda. Illienok as igas Predikatorok
illienok as tambor birak polgarok,
illimk as io kinaiok vnak kapitanok.
Valaki asert valami ionaber, anagi
mestor segben akar bochnyletel es has-
noscan allanj, forgolodnj, elmi es
gionio kodmi: Hten felo legion.

Minden hivseggel es bolken igion.

Linale keppen ab tisteufelo Em=
boiok nehezetnek ab zofogadat:
landera, kik anagi ab tten tor:
veris anagi ab kisonjegos igaf:
sagh ellen torekottenek gonofsagra.
Nem abert hogi abokrak abbol
ab haragbol vagi vesidelmet,
vagi maguknak habnot keres:
nerek: Hanem inkab hogi abokat
megh ferisuen ab igaban uab
eletnek nemere hozmanak.

Pro. 15. x. 1. Az engedelms fihlix megh
giozi ab haragot.

Ecclij. 10. x. 12. Az vntermel vagion
ab irgalmasfagh es ab haragh,
haman jaggal megh engedelmet
vagi haragot onchet ki. Mikstn
irgalmasfaga buisegos, igi ab o
samiaryat aiais soeteli, kinek kint
ab o kisho diti ab mint iteli.

Ita lafor ab magadommal, it min Salad, sim
ab kisho diti vagi zambor nem nyi, megh min kisho.

11. Fleeten anad duyhos haragh. 289

Valerius Maximus lib. 9. cap. 3. fol. 108.

Az haragh, ab Emborok zineben nagi
habokat maie, ab artafa hostelen
goniedos, mint ab Puska por hamyab
Ziera altal fol lobban. Itz giuelo:
leggel eggi bozsonkadasban fortiogh,
de soha maga farabtafa nekij nem
marhat semmit, Merz midon mast
akar bonatbon eytenj, keferis mig:
hatatlanfagba torodik gianako:
dik hogi haragusan bozbut nem
alhat, abomiban pedigh maga buful.

Gal. 5. x. 20. Az perpatuar, egimasfa
tonj, haragok, bozsongesok, ab bal:
kadasok, kias tten orzagat mmbiriak.

Jac. 1. x. 20. Az festimale haragia
ab tten igafagat nem chhij.

Eph. 4. x. 26. Haraguggia tok megh
de ne veskosze tok, haragk: ab Naplne emissze.

Ecclij. 25. x. 21. Mikstn minchin antal:
masab fei Eigio fenel: Igi minchin ab
vlyogh haraganal vlyogh haragh.

Tan. Az bekenel lakasnal es az feje:
legnel es giarlo eletben mind gonomsz
minden semmi kenaratsol, de giar-
korta az dollisok fol haboniatlak.

II. Feddözo fersiu.

Pro. 29. x. 1. Az feddözo fersiu, az ad, az ki
melto az feddöze, es mgh kemmiti
niakat az feddöze ellen, hamar mgh
rontatik, es nem igen egessegos az.

Feddöze melto fersiu az, az ki giakorta
mgh feddözik vagi az istentül,
vagi az embörök tül valami te-
volgeset anagi gonomszageret.

Wannak olliakir kik latofagukat
tagagginak, es nem akariak az
feddöze el bennedni, pinongarast folvoimj.

Wannak olliamokir kik mgh valliak
latofagukat, es tenölgeszüket,
de vakmerökppen abban akarnak
heverni, es abban mgh keme-
nyühue, semmi dorgalasnak, anagi
is intynek nem engednek.

III. Aiandek Szeretö.

Pro. 29. x. 4. Az kirali izelet által
mgh tartia, anagi birja az földet
az aiandek Szeretö pedig elrontia adt.

Mi modon tartassanak mgh az
varajok es az övsagok, s kenes
besedökböl küssmies mgh tamuhj,
mint az böksenek sok irasukból.

1. Ha az kirali arra igieközik, hogi az
Istemek igaz tistöletj iragösek,
2. Es ha az törnem Sigassagh által kiki
mind az ö iöszaganal Sabadon elhet.
Az a kirali ki esökre gondot visel, az
ö övs^{es}ag^{es}at mgh erisiti.

Tan. Az igaz embör aiandekkal ne
keresse az igazsagot okot ne aggion
az aiandek Szeretöknek az hamisagra.

Aiandek Szeretök az ollian fersiu
mondatik, ki aiandekot kenaratsok-
tul az kiknek hamis igiük vagion,
anagi az oktul kik latofagukert
az ~~vakmerök~~ törnem elöt felmek.

Es vagi aiandekkal vagi brisaggal
 el akarnak Szabadulni tob gonofsagn.
 Anagi abokulis onmet veinek aian:
 dekot, kik varafoknak, anagi orka:
 goknak tikkait akariak ki vomj.
 Aiandek bereti ferjinnak hiuattat:
 hatnak abokis, as kik as kofsege,
 oftor adott, hamis vamat, el ber:
 vethetetlen Szagalator gondolmak.
 Azis Szekhos Samlaltatathatnak, kik
 as Istenki Szeksegere vondoltefot
 kofjogott, anagi ionedelmet, vagi
 maguk Szeksegere, anagi keftelen
 heline kottik, kofsegot vontnak.
 Sokan akariak as ielo mestrokot
 aiandekkal megh kerijhmi. Mind
 abok vetkosnek asert as kik aszik
 as aiandekot, mind abokik el aszik
 mert as varafnak es oragnak mind
 dogleletis vesodelmj abok.

Exod. 23. x. 8. Non accipis mimum, quia mure, et deat
 videris, et pumre videri videris.

III. Werbopo ferju.

291

Psal. 55. x. 24. As Werbopo es as almok
 Balandok, nem hozsabittiak megh as
 o Napukat, en pedigh te bem d bitom.
 Pro. 29. x. 10. As Werbopo ferjiek giuj:
 lotik as tokelletof, as igabak pedigh
 ogian keretik annak eletett.

L. Lau.

Werbopoknak nem csial abok neuetetmek
 kik as antatlan vort ki ontiak, es kik
 as mas ionagabol anagi beris veni:
 tekebol torbesolmak: de myhamas
 lator es faitalanokis, ki felebarattin:
 kat alattomba valo fortellial anagi
 Balandjaggal el ionmabttiak.
 As ilien ferjiek giujlotik as igabmbot,
 Mert as Istenfelok, ha szinzen besednyek:
 kel vagi beleki detnyekkel nem ielon:
 tikis, mind asaltal maguk vifele:
 senel mitogariak, hogi as hamis:
 lak etvohlynyket vttalliak. Soha
 pedigh abok kosott allando baracsogh
 nem lehet, as kik igienethrok.

Sokaknak elötte szindana lötem,
de megis vgian szik te voltal exor
bikodalman. Telhiekbe asen sziam
as te dicseretöddel, telhies ege's
napon as te dicsojegöddel.

X
allinategm
telalm. es
leic as en
uian ltelhied
oligrit imaci
es admagyuk
as ja el hüd
inned ki ätee magy

De vess el engomet immar verszegom:
pek ideien, midon erim el fagi, ne
haggi el engomet. *mint balak arandc.*

SOMMA

Aszent dauid kiraly verszegenek ideien
as ömön fiatul Absalomtul, es as ö
titkos tanadsi tul Achitopheltul,
es as ö trülefel emeletöt fexfiaktul
nagi balaadatlanul kezgetetuen
imatkozek as vriszternek igaz hisbol.

Elö forgatagd as szternek vola valo
gondanijeleket szöletesejü fogua,
giernök segebeli, szfinyagabeli, szim:
bersegebeli sok szendzeit versze:
geiglen, mölliekben szten migh tantotta.
verszegeben sem akar ö trüle el szkadny.

RÖNDI ES REZET.

- I. Miksoda as verszegh.
- II. Böcsölendö as verszegh.
- III. Mij füstet as verszegnek.

AS ELSO REZEROL.

X Miksoda as verszegh.

As Görgök Yüpal, Tos. 60.

As deakok Semelus.

As Magyarok verszegnek hiinjak

icero in topico: As verszegh as eler emise.

Halonl. Mikeppm as nap vigan szöl
fol, vigabban es vastagban mhyit,
rostebben fer de hamar emise:
szgi as szfinyag, vastagh fexfinyag,
verszegh es törodött verszegh migh hal.

B. Thomas Aquinas 4. Sim. dist. 43. art. 3.

As verszegh vtolso vöde, mha szik
armi ideigh tart, mint as többi.

As ven embört as deakok Senex
quasi SemineX as as felholtnak
hiinjak, mient hogi eleknek iobbat
immar magh elc. el tökötte, es as
balalhos közhö vragion.

Tale dysthichon addm vofom of. 25. Nov. 1613.
Wacis.

Mature esse Senex fiat, licet, ille immemur.
Qui velit inde diu vivere et esse Senex.

Wenlegh ertvölöset megh 3okianak te hamar Affin
Hogira fokaign ven lömj, es elni akars.

Rodolphus Gualth. In Marc. 10. Hom. 43.

Mature fias senex, si' belis diu esse senex.
Jaciem venlegi ha fokaignakars ven lömj.

Nemöllice es Pelda bededott magiarastak

as egessegröl valo gondviselese, ment as
kik fokaign akamak elni. 3uj kilegh hogi

arra gondot vifelhienek. Ze mindz
kersegh nekvis as lelki egessegre, as as

as vedvessegre netek as böks Embö=
vök, möhre mineknek megh ideien

gondot kel vifelmök. Tehat migh
as Affiakis érvölöben vögiek hogi as

Mömmei tudomamira es as igas Iteni
tüstöletre 3okianak ideien, hogi

valami fessit ervölököben megh
ne venhöggienek. Ment ide vllik as mentasi

Liu siner vofom, non emendare est pomas cumulat

Sokaigh elni, eletet nem iöbbitamj, 3inten
amj mintha mind Biak bünt valena.

Tan. Affinaguelban as kik fokat vet:
kösterek: vensegyikre banniak megh.

terienek ki belöke, iöbbulianak megh.
mint amas deak deak vesör, morgiak:

Ne prius in dulcem declinant humina somnum.
Omnia quamprimum nptamnis adhibet. as as.

Edos alomra 3omöd ne böcsald adsigi Oh Embör:
Kappali fok büntöd migh mm 3amlalvöced eli.

In Affinagbol ki intuan: vensegh ibiit
Aha kien? iöbök: Ne vöcs el büntödte fe. Nemira amos
Affinagbol viragot ördögre költi fok Embör: quare autem
Köcsat venseget stemre köim akaria. celli, que videret
Elete iob vöet heufagban hogha ki tölti. moriani ante et
Terion volliara Iten hös: be fogad vögis. Ise 300 lib

Valerius Maximus lib. 5. cap. 14.

As vötohd hatarra erkösöt vensegh fok
Neyesetös fertiakban viragot es

as stemmek engödelmeböl megis böcs
érvölöcöt, tehat mijs vögi birink

as mi eletönket hogi as öknak pel:
dantik haluan, böcs völetöse tögiy

vensegonket. Matiben eletönnek
höcsat völafatis remenlhettimk

miex hogi arra segessegoeis miutamak
he büj: Eos cum...

teny gloriga...

Kirkhöz bizuan ab mi versegönnek
erikvergebeli bodogfagonkat vidam:
Jagosba tehetik: Es ab mi vödönnek
Böndesreget höhättiak kimek soha mincs
nagiob bodogfagh. Megh alsokban valo
bödodalmat eröfistis bemönk ab
eleimek egessegös volka, ki hörsü vö:
dökre ki mülhaz begreis.

MASODIK REZE.

Böcsvölendö ab verseggh.
Pro. 16. x. 32. Corona gloria est Camiris. asab:
dicsöfegnek ekös koronaria ab kösvöles,
meh ab igafsagnak vöran talaltatik.
Leu. 19. 32. As feverön ösvölk föclie fölköj
Es ab ven Embörnek zömehet böcsvöld.
Job. 12. x. 12. As megh görbvöltekben va:
gion ab bövdeseggh, es ab hörsü vödeigh
eltekben vagon ab Litelöm.
Sap. 4. x. 8. Böcsvölentis ab verseggh, nem
ab ki sokarigh celt, sem ab Estendök
Samait als ki Samalata. Lead feveren
ösvöles ab Embörökben Esöfeggh.

es ab versegghnek cete, ki semmi vüfag:
gal megh nem vöndökittatott.
Pro. 20. x. 29. As Hfiak dicöködöfe ab öbe:
ivök; As verök cösfege ab feveren kösvöles.
Ludovicus Lavaterus In Pro. Sal. fol. 117. B.
Megh mutaria ab Böks es bövdesegghon
hogi es eleimek mindz vöiben vagon
valamj kiualtköppn valo ekis aianök.
As Hfiak is erüvel birnak, kimek
ha ab zivöfeggh kevarmia Mümkaban
faradöshatnak ab kösvöfegös tanfa:
fagnak böcsvölentel es hasömmal bögal:
hatnak, otalommal lehetnek ahol kell.
ahol kevarntatik ab Ellenfeggh ellen alhatnak.
de fölötte igen betkömek ab ollian Hfiak
kik, henökodafsal, vöfegghel tobödaj:
sal, vöögöködöfösel erivöket faradöshak.
Mert ab iras öst Panamösellia hogi egi:
fegönket övösvölk, megh ne rövösvölk.
Luc. 21. x. 34. As tív zivösvölk megh ne
nehösvöllienek, tobödöfösal es vöögöföghel
anagi es eleimek göngiamal hogi hörröchön
vöök m' injion ab ab Nap.

Macobius
Sacram.
Lib. 2.
cap. 5.

De Julia Augusti filia.

Midon as Augustus biskar leamia
mgh kesat volna osvishij, asokkal
as leamiokkal, kik napontert dltostetik
vala otet, alattomban as os hajakat
ki Saggastantia vala. Egikor as Apia
Augustus hitelen be talala as hadba,
Eben vene, de el tikola, es ad digh tara
otet zonal, maq dolgokrol beszelgeten,
vegre as vensjegot fordita elo es mgh
kerke leamat: Hogi ha egimhami otedo
milna, inkab akamae es lomi vagi
Lopas. Felele as Julia Augustusnak:
Ehis apam inkab akarmk es lomj.
Monda erre as Apia: tohamiom mij
as oka tehoz hogi as Leamiok tegod
illien hamar lopassa tonok.

Tan. As feieron osvilest ne Segionhik
hanem ha vala rut vertet dntostontk.
Mgh piak tehoz as ven Emborik
hogi as a feierejgyok ellen valo rutfa:
got ne driteloggienek

Comitis rone et non rabilis quosda en gerie, quid lantiam
felicem. quum vero pumihiter fura mesety plus pum
bus videtur eris.

As Venoketis commendalia, anagi
mgh ekofitj as soktele dolgoknak pro-
balaja Ezertis bochviltet nek mgh,
de mgh nagi dolgokra, nagi tit tokeis
bisaratnak. As o bochviltetnek
valo as feieron osviles, tudmillik
ha as o el mule idemket estofse:
gofsen toltottek. Serki as Sollian
Venok kossvil ne Segionhie venij lefet,

Mint Gorgias Leontinus Phins.
Midon sas es het estendis Embor volna:
kerdek otett: Mior akarna illien-
lokangh emi. Felele: Met minden
Jemmi di dolgom, kinel as en ven-
jegomet vadolhatnam.

Megh as pogarnok kosvottis igen mgh
bochviltet as ven feieron osvile Emborik.

As Appius as nagi vensjegnek miatta
velagatlan leuen as tanausban
picete magat romaban. Es as Pyr-
mus ellen as tanausnak io modot
mutata, mikeppn giofo leheffon.

Horusoff
sup. 2. 2. ad
lib. 2. 2.

L. Lau.
In pro. Sap.
cap. 16.
X. 31.
fol. 89.
B.

As feiersegh ekis abokon, kik iol
etenek, es iamborsagukra önyltek.

Asz bißoniria asz wisten, hogi
annak asz nepnek kedues abol asz
venek ideinyket megh elik: Szas
balaadatlan Sidokat asz tal ferio:
geti asz wisten wisont ~~hogi~~ pro:
phetakalek ^{magi} sodogeti koss vöhyk
asz venöket asz asz, asz io tanacsado
bolöket. Mer abtis mongia:

Valamj asz igafsagh utan talaltarik.

Mer asz meli fertiak ffinyagukban
Valamj ahokfagot, aragi rut dol:
got Belekötenek, es vensegnyere
Ki nem tetenek abbol, asz oltian
venönek feierön önylfejk nem
kion eköfsegyere.

Söt megh asz ffinyallatoknak
finözen böcsnyleryere vensegnyik
ha ffinyagukban fistasaguknak
Sommeret el hagtak leind, es

vensegnyere ielöfnyil ha künia keritök
lömerek: Asz illien Agnyönek aragi
Koprenak nem böcsnyleryis vensege.

Tan. Szak asz widoörent valo vensegh
nem tezi Embört meltona asz böcsny:
leere, hanem asz regön tött iödagos
Beleködötök, es asz iol wifelt dolgok.

Szak asz iödagos Beleködöt alkal:
mas rut asz böcsnyleryere.

Cicero de senectute: Iol esötökben wögyitök:

En öziak asz asz venseggye diebrom,
Ki io fundtor vetött ffinyagaban.

Nem asz feierides, nem asz somogyöses
adhat hamgy meltofagot: Sz asz
iol el töltöt ^{idö} wido asz meltofagnak
io giw mökött mütegar elötte.

Seneca ad Lucilius. Epist. 62. lib. 5.

Folötte rut, es neuetsegre melto dologh
asz Clementinus senex to qui riamimum in
elementis instituitur, asz asz: Asz kut edön
vensegre kelne kedis tanitanj. Ne
kenand vensegöbbe mind asz mit
giw möksegöbbe akartal giakorta.

Ébben munkaléggial, eris gopdel-
léggial, mint ad regi bñmak vegei vñs.

Crysostomus in Epist ad Hebr.

As fevön ösivlt venesegh akkor böcsülete's
midön ollian dolgokat söis mölliek
ad venesegöt illetik: Itta pedig ad
pen Embör ffümodon iarand ad
ffiak kösöt, megh neuetetik.

Augustinus super. Psal. 13.

As mi venesegönkek ideie bñntelen
es eggyivö legión mint ad giernököke,
Giernökölegönkis ollian mint ad venöke.
As ad: As mi bökesegönk keneh segre
ne bete möggiek, se aladatosagönk
ne legión bökesegh netkövl.

Hieronymus ad Nepotianus.

As öknak venesegök, kik ffüfagukat
halmos mestösegökben foglaltak,
es eiel nappal ad ffen corneridöben
elmeleötek: Vödöuel tudösb leöön
giakorlaspal bibönög, iöüendöben

bökeseb, es ad ö regön tamlt tudöma-
riának edös giivö mölket arantia.

Ambrosius in Helaiemeron. lib. 1.

Oh Emböri allat mit vadöd ad teter-
mésötödet, vammak neminemö akadaj
möli ad venesegh es ad betegeködos.
De ad iö erkövlököben meneködöt
venesegh igen edös, ad tomadban
melisegös, ad halalmak Semmedeseben
valo alhatatosagra alkalmasöb.
ad testi göriedösesöknek Saboladajara
hathatosab. As testnek erötlensége
ianul vörönt ad emenek iöanfagara.

Idem contra Symmachum.

As tamlaspá semmj vödö nem alkalmatlon.
Segionhe megh magax ad ollian venesegh
meli megh nem iöbbittat hatik.
Nem ad estendök vñan valo fejerönögöber
dicserendö, de ad erkövlökö vñan valo

Valerius Maximus. lib. 1.
As ffüfagah ad venesegöt vögi mögh böcsülete

hogi als nalamal ~~ff~~ venebbet mind
attiaknak neveste es hita.

Tan. As veneket böcsösni kell.

As ffiak ut megh tamullok azt hogi ha
azt akariak hogi öcis venesgyleben
megh böcsytlestenek. ffiufagabam.
Jóságos ökeködötökkel es iamboyso:
gükkal magukat elösör migh öcö:
södök: As ö sziöleivöket es ögieb
öreg Emböröket tisztollienek asab,
as venöknek es öregöknek hösszük
illendo böcsytlestött tögienek, es azt
eltanostafsak, valamind megh
bancattathatnak. Mert als

Itten igas iteleiböl megh leön vegre,
hogi valaki ffiufagabam as veneket
megh ösinfolta, öis mässtul verse:
gere megh ösinfoltafsek: Mongiak

Perque, quis peccat per adem et ipse punitur.
As ki miben betend, bönntetteik abba megh öis.
As Lacedemonbeli köveöket as Athenai:
beli piacson didöttek volt, hogi as ven
Embör dot föl költök sheit abtinnak.

Ovidius libro 5. Fast.

Magna fuit quondam capitis reverentia Rom:
Imo suo quo niga senilis erat.
Nec mihi post annos patris tunc omnia seras,
Nomen est utique mihi sumatis habet.
Verba quo audisti carum sumi digna ridem
dicere? Cursusque longa sumula datus. asab:

As feiertök ferek regön volt nagi böcsytlest:
Töbörödöt orösa nagi böcsytlestbe vala.
El mult östendök kejon venesgyle kit höstak
As szihi ötyököt of ven tanacsöt mütatot.
Wajis pirulas nekylöl ki ööl ven embörök elött.
As sökaigh eelt ven sökba probalmia tud.

Juvenalis Satyra 13.

Improbitas illo fuit admirabilis ævus:
Credebant hoc grande nefas qd mox pigrescit
Si juvenis verule non assumerat, est:
Barbato cervice punit, licet ipse ridetur
Plura domj faria, qd maiors glombis acumos.
Tam admirabili erat fobris quamor armp,
Primisq; pax abro sacra lamgo sumula. asab:

As nem iamboyagh ösiudalatos volt as ödöben:
Nagi veööknek imest hiteek Shalakra valonak
ffiu ha venök elött föl nem költ volna valahol
Es ha öakalos elött as giemmök: haba teli bar
Othon söklistrel volt volna Makia rakafal

Illi böcsvölös volt neki estendike haladni
Az Szent Veszegnek megh böcsvölös elsi pvi hitis.

Tamjagh. Az kik as Veszegot megh
nem böcsvölös de megh csinfoliak
abok giakorta megh büntetnek:

Mint. 2. leg. 2. Igen nevesetos pelda
vagon Eliseus Prophetanak Betel:
be menteben lött dolgaban: ki
as barasbol ki monuen as giemökök
Jeregöntent futnak vala utoma
es kialtan csinfolak es mondva:
No föl kopas no föl. Az Prophta Isten
inditajabol myh atkora öket es
abomba ket Medne as erdöbol ki
nyuen Az giemököket Saggara
megh, as Söpleknek örik peldaukra:
megh Vgi tamicsiak as o giemökök:
Ket hecs fönevenioket scas veno:
Ket se vesan se basnal, se von
se utelon meghne csinfoliak
Azgi böcsvölös Veszegot emhylead.

XII. PRAEDICATIO.
Az Wenök tistior.
Psalmo 92. X. 13.

XII. PRAEDICATIO.

Az Wenök tistior.

Psalmo 92. X. 13.

Az igaz Embör mint as Palmafa
vgi viragzik: Mint as Cedrusfa
as Libanus hogien vgi fiatalosik
Az kik as viistennek hababan plar:
taltanak, as ny Istenökenek
tornadaban viragosnak. Megh
Veszegyekbenis giemökösnek
Sopkouerök es Söldetök lesnek.
Amak hirdetesec, hogi as viisten
igaz mondo, mindön erömet ke=
sitöm, mert minden alnokjagh
ö benne.

Summava:

Az Szent dauid Prophta, as Isten:
nek hincit meji as hataadatosagya:

Hogi pedig abban elne faraggia:
nak hasonlatosságot vesőn, a's
Palma fatul es Cedrus fatul, kik
a's ő nekik adattatott terméset
Zörent mindenkoron kesők a's
Istenek belük való is teteme:
mirt Zep böklölle sűkkel es tetetés
bol tükkel ki mutatnj.

Igi a's Amiasent egih a's beli hincsi
megh i' meriek magukban a's
Istenek sokféle aiandekit:
es a' bökent mindonkor, minden
ere sűkkel kesők logienek a's
ő teremtő elterő, taplalo, s
Vigilato vinkat dicsernj.

R E F E.

- I. A's venöknek tiszteik.
- II. A's venjegnek termésetj.
- III. A's Venököl mirt kel
tiszte viléket valasztanj.

ELSO REF.

301

X. Micsoda tiszteik vagion a's
venjegnek?

F. Megh tamit erről Gregorius Napi:
an'sennus. Orat. 3tia in S. Laita fol. 298.

Ha venjegre intottal immar, es ter-
mezötödnék sűk segis vege közelget,
fever ő sűk lesödet böcsüllied, meni:
vel inkab megh erötelemmel an-
mual inkab esősebben söh es de:
leköggel, rövid vödöröl gondolkog:
gial, a's te venjegödre megh tiszte's
magadat. Mirt fel's a' bökent a's
mit sűfujagobban cseleköttel.

Istödnek utollian vagi es a'ste
leked öriak a'ligh pihök bemed,
öriak a'ste vared hogi halalod
utan megh mo'fata'ssal forö'stö'st.
nem kevesbe vagi melto kömő-
nyöletö'ssegre, mint gimholtetelre.

Talam megis amás regi gionio:
rjösegnek maradekim Eapdos.
holott temagadis öriak mara:
dekiá vagi eletidnek. Fölotte
igen rut eletidnek vensege, ha
ás buijafagh benmed megh nem
venhüt leind. De megis ás
te megh tistulajodnak haloga:
tasaert, vagi magadban goni:
dos, vagi goniadosinj lattatol.

Ludovicus Lanatenu

Megh lassak iol ás venök, hogi
eletnyek ellen valamj alkalmat:
lang dolgot ne zöröstenek de
ás iös agos ösielekedetök re viz
giakzanak abba is faraggianak
es ás ö ideinj khös illetlen vet:
keltvöl el fogiak magukatt

Pelda: Egi Sparta vanaf hely Embör

In Pro. 16.
x. 31. yr.
fol. 90.

höszu öz vilt Sakalt neinek vala:
Kerdek tnyek. Miert zereene viselmj.
Monda: Hugi est latuan valamj
alkalmat lant vensegi mhös kebst
ne tögick tudat lan feledetekönsegböl.

Ez felelet nem öriak Sparta:
mishös, de megh Förostien Embör:
hösis alkalmatos felelet. Tan.

Ha akert Edös apam ven es Öregh
vam Hhuifagodban heufagokba
gioniozkötel, sörkem fol immar
es vensegiöre teijeki beöle votald
megh regi almokagidat buija
goniadosesidet keresd bünyöd
böczanariat Iten elott ás egi
yöducsi tö tesus chm altal es egi
abtalliaban megh mieröd.

Tit. 2. x. 2. As venök iösanok lö:
gienek, Ert erkivlökönnek, tana:
örosok, hittel zerevettel tnyvesfel
alkalmatossal.

Megh magiara statik es:
Legh eljöbennis als benöket tanittia
als Apat, iszanszagra, Mert als be:
nökenek zokajuk als bor ital,
amals köz besed zörent: Wen
Embörnek bor bogara.

Hasonl: Mlikeppen als barmok
als begaraktul szipdöltesven aka:
rastink, isz erejnek folottis nagi
fuekosafal bogaroznak imit amot:
Igi als benökis ha mesteklesennil
köppentnek zöknek ökis mint
als kecskek, de ha el esnek di:
nagiöt esnek mint als tehenek.

II. Az Ert erkijlödre tanittia
als Apat als benöket Möllhet kö:
behetnek iol imigi, ha ffinya:
gukat iol töltöttek: Mert minden
bealatosb als ffinu modon kadr:
kodo anagi bujjalkodo Apoknal,
kik als ffiaknak is okot adnak.

Tan. Az ven Embörben tchatt
tründöklik balamj meltofagh. Gemroltus.
Als als: Az megh Ert erkijlödre nem:
nemj tründöklesje, möli als ffiakat
Zomermetöfsegre indidria.

III. Az tanacsadapra alkal:
matosak logienek als benök:
Hogi als ö birtokuk alat valo ffiak,
ha tanacsot kerdenek trüle, isz
tanacsot enggria nak felelmi nekik
Ist ne mongiak: Isz te esöd als
Zaradban Zallott: Szik deligh tartott:
deliral als te mar: Megh bolioka fultal. &c.

III. Az kövöstiemy tökelte:
töfseget esz haromban rekestj:

1. Mert hittel tiszöllinik als Istent:
Miert hogi als Istentek segefegyül hi:
naja, sem als kegios eleenek ögics
nemej etyül d nem Zakaftat hatnak
- II. Az Attiagini Zeretet als Majodik
tablan valo paracsolatokna kj teried.

III. Az bekefegős tüjres mind als kettő:
 nek io isett aggia: Mert amellékül
 als hit sokaigh megh nem marad:
 hat, naponkentis sok dolgot les:
 nek, miltiekre néne als Attiafi:
 Zvetetre vagi alkalmasosak
 nem lehetnek, vagi elhankadnak
 ha als bekefegős tüjres né tap labna.

*Nehele vinyomogj gnyus ofp
 Partimnia: vinyait
 Kint pnyatvany néli.*

Pelda. 2. Sam. 19. x. 31. Bonsillajt
 midon David kiraly himaria
 hogi fenyalemben mörme keke
 hogi eligh ö mellekre laknek ^{ok}

Niolhsuan ötendősnek monda ö
 magat, es alsal mente magat.
 Nagio b gongialon als halalhoz
 valo kesvyletre, mint als io lakajra,
 anagi als testi gionio nyjsegre.

*L. Lomat.
 V. 18.
 Pr. 18.
 x. 31.*

Tan. Jollehet eletinknek mindz
 rezeiben kel kesvymönk als ha:
 laba, de fokelppen ha benjsegre
 iucandonek.

Jollehet sok ben Embör bekefözik
 ebben: hogi igen akariak ffij:
 tanj magukat, holott als hajuk
 megh fejeödött, megh ösvölet,
 anagi el hullott, el kopott als vöstöké
 elmeiben megh fogiat kosott,
 ertelme megh rösvölet, foga ki
 hullott, söme kömmesöve lött,
 anagi sötevölm fogot, sem keke
 sem laba nem ollian giors mint chb.

MASODIK RESE.

Az Wenjseghnek termesetj minemny?

- I. Az benek erkölyöse kvölönös als <sup>Bonpholem.
Kackerman
Sy/Am. R. 16.
W. 1. cap. 1.
S. pnyalo.
fol. 4. 11.</sup>
 ffiakerul, mart felentek alsok
 als bermök leuo vernek svök es
 hidegh bolta miat. de megh igen
 gianosokis, es ketölködökis als dol:
 goknak sokfele probai miatt kiben
 giakorta megir chialatkörtak.
- II. Als benök igön sörosmarkunak

föfuenökis, mert hatnot igen
keresnek. miert hogi meghis pro-
baltak immar möli hamar el vest-
betik, de nem ollian künmien

Söröshetij als költsegött *Intra diebus:*

Non minor est visus, quae quare, postquam:

III. Higgied nem kivesz gond tartani, mint ha keresni.

fol tuggiak bedigh möli nehes költ-
seghe nekivöl lömj, es latuan azt
hogi immar erötlenök als pentbe
vetik diak remenfejniket.

III. Igen rementelenök. *Memento meditare deo*
es als el mult dolgokat inkab em-
logetik mint als iouendökett.

Ettyöl vagion hogi ollian giakrad
parafolkodnak, sokat suhairnak,
kieenek als ielönvalo allapat söha
nem kedues, de diak als elmult.

III. Igen keduelelenök. *Quia arabis, habet*

Ettyöl vagion, hogi nem hailandok
als barafagra, fokopper affiak

305
trefaiara: söt inkab megh als affiak
vidamsagukatis lattatnak meghenij.

V. Sokszanuak. Mert sokat beedelnek
Zaporan soknak, miert hogi ok igen
giomörködnek als el mult dolgok:
nak elo Samhala saban, kiualt-
keppen kit vagi maguk tottek
vagi fujhikekel hallottak, auggi
ideink ben tanul vagi közel löttok.

To uabba als o beedelnek eröt-
lenfeget sok Sammekalakanak
hehere allatnij. Es miert hogi
immar nem dolgozhatnak als
vidonek hoszusagat hogi megh ne
vorniak beedekekel tottik.

Amak folotte maguk dicserenbennis
igen giomörködnek, es als oka
hogi als maguk vijelt dolgait
benon seretik besellem.

VI. Eörömet fejiödhetnek megh mast
es mindenkör azt vedik, hogi oket

VII.

erőtlenségyükert vntak megh,
 Eiert hamar meghis haragubnak.
 Köniörvölésökis, de nem aert
 mint als ffiak: tudmillik erőt-
 lenségyükert, kiert minden ma:
 valiak ala vetteteknek velik
 ömagukat; Emekokaert öjie-
 bek maualaiannis fölötteban:
 kodnak, mert aon felnek hogi
 öraitukis aon dologh megh
 ne essek amas mondás zörent:

Aut sumus, aut firmus, aut possumus esse quodlibet.

Vagionk, vagi boltonk mint es, megh vagi lehoronk min.

VIII.

Noha sokat etek, de többet keua-
 nak megis ehj, mert termeset
 zörent keuamniuk ast als minel
 megh nem binok, anagi keuer
 vado milua el fogi tölönk. Ettööl
 vagion hogi als ven Embörnek
 minden semmitööl nagiof felel-
 me, mint als halaknak Neuetööl.

Elö Bamlalia Arth's lib. 2. cap. 17. Roz.
 als versygh mit termeset. Cicero
 p-digh fildakkal meghis bisomtia
 als öratöiban. Kiuat keffen
 kit rit M. Celsusint, holott kömö-
 rületöszre induria als tomadott
 als ö versygenek alkalmasloma:
 nok elö Bamlalafanal. Zda. Phi:
 lipp'ca Dickeri es bistattia magat,
 hogi ffinyagaban als varast otal-
 makta versygeben sem yedm
 mygh, nem felne als halat'ul Sc.

HARMADIK REZE.

- K. AZ Wenökböl miere kel edstie
 valokat mint als ffiakbol allamj.
- F. AZ Wenökböl kell in kab valastamj.
- P. Mert als versö nem ollian
 valmerö hertelen seggel felelnék
 mint als ffiak. Clem. Trimb.
phil. polie.
lib. 4. cap. 6.
Linnæi. 6.
fol. 388.
- II. Mert als versö als ffiakat megh
 halaggialk es ösöszgel es probalafanal.

111.

Mert ad' verok ad' o' indulat:
tinkat inkab tuggiak megh 3aj
boladm es birm, mint ad' ffiak.

1111.

Mert megh ad' Israelfiaj kösötis
nem ffiakat hanem venoket
valastottanak ad' Neprck biraiua.

Megh Spantaban sem lehetek
addigh ad' kössegh kösöt föbniak
migh so' Estendore nem intotak.

De Okkal kel valastanj.

Niha ad' ffiakbolis valasthatmj,
ha ideinyket bökbek es öösön
vöselik okosan töltikis Sap. 4. x. 8.

Erkövölöinyekkel es erelmöykeel
hogiha ad' venoket követik.

Aragi hogiha ad' baraban megh
3 vökölmö ad' öös ven Embor.

Mert ha mindzör megh valam
ad' hogi ad' ffiak megh vanhög:
gienek, akonban ad' io indulat
bennök megh fulna, migh 3olghatamand

Megh bisomittanak öök:

Plal. 19. x. 5. As nap ad' Napott tamittia.

Job. 12. x. 12. Ad' venökben vagion ad'
bökösegh, es ad' sok napokigh celték:
ben vagion ad' ertelm.

Ecclesiasticj 25. x. 5. Ha ffiin sagodban
semmit nem givöcötöl, hogihogi talals
venjegödben! Meli nagi ekkösege ad'
feicöön öövölnök ad' törnem tetel,
es ad' ertelmer canad' ad' venöknek.

Meli ekör ad' venökbelj bökösegh ad'
ertelmer es öös tamad' ad' bököle:
töfsebben. As sok dolgoknak proba:
lassa ad' venökben viragos kösöm
es ad' vma' felelme ad' o' diödeködekök.

H. Honnan lehet ö? Psalm. Thomyr
1. Rz. 12. x. 7.
fol. 95. B.

F. Immen mert ideinyk megh eert,
akammj dolgok eris itelest tehermök,
mert akon dolgoksol megh elöbbis
pöör gondolkottanak, vgi hogi immar
elöge föhis fogattak. As ffiak pödigh
ö bilagban ollianok mint ioueuemök
ha mikör kerdeenek valamire

308
Bíák ab kúlló véset nézik ab
tanadslaban avert merestek es
igen habahmgial. As verök
frögh ab mit mihan tudnak
megis halgatua tartódua felemek,
nemis felnek habahmgiaml.

Est mind aon által vgi erösiük ab
mint sokot lömj. Mert giokorta
érislesön, hagi ab verök tudat=
lambaknak talaltanak min ad ffrüal.

Tan. As Sectabon es ab köfsegh kösöt
valo tist vijelő verök tiscijekben
hinen el iarianak. As praedika:
torok hinek logienek es alharatolek

Pöda. Mirt Pohycarpus. Enst. lib. 4. cap. 15.
Leonibus et ianibus dicat. Celoginna et
sit ampo semio thro mo, sic vngi mi löl if
a nome do vgo malidied hgi mo qui mi fimmis

As prak, ab tistartok es Birakis.

Pistato sy vno a Solem quoniam: Luna sit fytur
ubi est ondulat inflynt: Rospantiz. Semvint.
Romannus Celsinus Coriani oblegimus et ad mortuus ab
amigo hz sibi carmitiz. Despantiz: A voc nymt
qua caluros viderit formidoloz, vmbi natio
maximad suppositis aduigo: Senelgchabitaz.

verfeghim ter nebetiz vijes criobbis

Amn. XIII. Trad. As Gosh...

309
XIII
PRAEDICATIO
As Görbe venjegrol.

Psal. 90. x. 8.

As mi almoklagink elötöd vammak:
es ab mi tenölgefinket oröad eleiben
tötöd. Mindön napink el hoi löta:
nak ab te haragodert, megh emes:
töttyik estende inket min ad be:
sedöt. As mi napink, mölliekön
dönk hetuen estendo, es ha myh
erissödendik möllökuan estendo,
abökban valo erösssegh pedigh bíák
gonofsagh es almoklag, mert ha
mar el mühik, es el vöpvölök.
vallions ki exhati megh ab tehara:
godmak erevet, es mint ab te felelmed
allian ab te haragod. Hagi megh
Samlallink ab mj napinkat aggiad
ab hagi megh tuggink, es Si ünökben

bölekelegöt vigatione. Terij hothank
 vram iten: de mighlen kejet: Es en:
 getelejesel megh ad te solgaidon.
 Jo röggel megh elegiüs mintet als
 te vrgalmassagoddal es omendo:
 zönk, es vigadözönk minij napokon.
 Coruendözörel megh mintet als napok
 zörent als mölliekön megh momor:
 gattal volt, als estendök zörent
 mölliekben. Mianahiakat lattmk.
 Tetteris legion als te minkad als
 te solgaidon, es als te didözögedd
 als ~~te didözögedd~~ ö fiaiiokon.

Als mj bronkenak itenönknek eböf:
 sege legion mi raitonk, es als mi
 kezeinknek minkaiat igazgal;
 sad mj raitonk, megis mongink
 als mi kezeink minkaiat igazgafad.

Sommaia.

As go. Soltar tulaidonittarik als
 Moyses Prophetanak: Moliben
 als Embör eletnek rövid ideieröl

panabolkodik: Azis pedigh nagio
 retere sok vattozajok ala vetteröt.
 Megh tekenuen abert als totide:
 tott als helött kenar vijob es gio:
 miörvöjegöb eletöt, kiben als hinek
 miggén henjagml el tanöman,
 als itermek elötte artatlamul es fyi:
 heteflernöl elhesenek.

R E S E I.

- I. Hamifele benfege vagon.
- II. Az benfege nek öti farairol,
 Janairol es Mianahairol.
- III. Mi könetközik rea.

E L S Ö R E S E.

- K. Hamifele benfege vagon.
- F. Galenus megh felel kib. s. de Gnada. vales.
- Haromfele benfeget talalhatunk:
- I. vna reportes Azis vuidg habans
 fmelekum, vng. Cudabio, vuidig fmelekum.
- As als als ki megh ianaban vagon
 mint als 3ep5 oldallo termofa.

Ki megh diak mast intott as ven-
segh eleire, as ki anagi ideien.
megh osvyl, auagi vensegere megh
haya sem osvyle megh, io eroben
io egessegben vagion mint as

Calo.

sof. 14. x. 10. Mast nichsuanott
estendos vagiok, de megis ollian
eris vagiok mint akkor mikor
Moses el kvildot volt engomettes
elott. x. 7. Negiven estendos ko-
romban. Meli eris akkor voltad
mastis ollian eris vagiok as
hardson, as ki monetekre, es berone-
tehe. Ad nekem tehat es hogiet.

Nestor. ~~Presentis~~ viki, mnc certia vinitur
Kefas estendot ektem, Maid harmadik eliar.

11. Molli kozonsegos neuel vendenek
mondanak: Mert as deakok
as vensegot Senechynak hiuiak
as as hatodik: yodore utafnak:
As Embor elete 6. vesbol all:

I. As kozonsegot foglallia: Midon
mgh mmi solhat: Mohiben ha Solmaris
de nem telhessen Solhat.

Infantia.

II. As giermeklegh, as pynhosos elott,
mehi XIII. estendot foglal:

II. Pubertas
pennia.

III. As mafsagh. tart. XXI. Ested:

III. Adolescentia

IV. As ffinysagh tart. XXV. Ested:

IV. Immensus

V. As megh not fefinsagh XXXII. Est.

V. Senectus

VI. As venseg tart. LXIII

VI. Senectus

VII. As Gorb vensegot lten tuggia.
Meddigh certia, halalad vege.

VII. Senectus
Siliarnyud

Cicero de Senech. Bizoni mondom ha
Sinten as vensegben semmi maua:
ha nem talalnaris elo, de ha abt
el erinyk, igals elegh es eggi, hogi so:
Laigh ehuen: as mint nem akarna, lattia.

Infantia puer. adolescentia. immensus. senectus. puer. senectus.

III. ~~Wen~~ welo, sume sume drepiti
et capularis, Siliarnyud hinc.
As ollian ver Emborok kik megh
gorbettek, kik immar koslyg, tute
as halalhos, eggik labukad koposoba
Capularis sume idye Marti contigms, ix mok
capulo. Siliarnyud. Plagens, in dfin: Tern capulari
Mormi elis omi nigho nigho.

MASODIK REZE.

As wén segnek vti tarsairol.

As as: Janairol es Nauairol.

1. As wén segnek iauairol.

2. Antarchy.
Wb. Num. 101
12. 13. 14. 15.
R. 16. 17.
fol. 154. B.

As Lycingus mindonóknék elötte
arra tanította es oktatta volt
as affiakas, hogi as ven Embor:
nek azon böcsyöletött agyának
mint as törnem solgaltatónak.
Böcsyömi akanta eskel Lyfomdyr
as Venóket mert latta hogi
Sep eköfsegh as venhüdes.
Nemde azért hogi is Santok?
fo vjorások? iatekosok? anagi
nagi borihatok? Nem azért.
Mert illetlen es böcsyöleten venyö:
les as möh tibenelküül aggot
nemöllick vögi tibenel vöjel nek,
vögi artinktul marados övökfegöt
iol biriak, vögi giermökököt

taménak es is erkölyösben nevelnek.
Es igi nem öriak as köfsegett de as
ffinlagotis tamittak es birjak.
Es mellet, dologra oktattak öket,
irafra tamittak, edelkeresni in =
ditiak, as finlagotis mint tamit:
vaminak, nem öriak imigi armigi.
Ettöl vagion hogi as kik elernök
vetköznek vögi tibenelben el nem
iarnak asok tüshök igen felnek:
Asok elött pedig igen böcsyöletösök
kik as iamboragtul el nem ternek.

Peens Martyr Vermilius Florentinus
In oratione i. habita Romae, apud in loco Caradi. P. 111. carri
Inca. 1111.
Talam as venfegh testömet vala:
mj keuelse megh nehenitötte, iollehet
as ömfnak is tetemniebol megh
ast es ideigh keuelse ersöttem. De
imöst hasznalta neköm, hogi as
mit öriak olvasafom attal ersöttem

volt kiak, megis probálnak im mar
akokat ugyan meg tanulhassák.
meli az tudományban való erő:
jűleste meli hathatos legión-
minden fele mestor Emborok
az o mestorsegnyekben biskomit-
harrak eggint en velem.

lib. 1.
fol. 361.
2. m.

Plato de Repub.
Cephalus. Giakorta jogimordha:
sonlok giynkonk onc, nemer-
amás regi pelda beszede:

Hajonlo hajonlonak drüel.

As olliam seregben abert sokan paing:
nak, sushatnak, sirnak, cnyekben
intuan az giomiorvisegek molliet
ben iffusagukban eltenek buial-
kottanak, torbesoltanak, lakottak,
es ogiebecsol gondolkodnak, es
nehesen Semmedik mint ha
nagi iszagoktul valtak volna, meg

312
Akkor abert abt velik hogi igen is
eltenek. Most pedig ingien sem-
elmenek. Nemolliet habuknepe-
nek bitkait es gyalabat tetelet
Samballiak azon bankodnak,
es az beszegot es mellet vadolliak,
mint ha nagi besodominnek oka volna.

de emmekom vgi tedik, hogi eiek
az beszegott de nekem kenhottatnak:
(Paulo post.) Holott az buia jagok es
goricadso mandatok le forrottak,
es meg h szintek, amás Sopho-
clesselel abt mondhattuk m verok:
Sok balgatogh vialtal Sabadul-
tonk immar meg. Zdr.

Esa. 65. x. 20. Azt mongia az visten
Nem lesion tobbe te kisso ved kisdin idein,
keues Napigh el Cöchemo giernök,
sem oli ven, ki az o Napiait benem-
tolteneie, mert az Gyermök Sab
estendos koraban hal meg: Es az
buis Sab emidos kaban akottarik meg.

Apocalyphe
21. X. 4.

Augustinus Marloratus refert
Zoll als Propheeta als hoßu eletiol,
meh als bodogfagnak nem kichin
reße. Azt mongia hogi es red
iouendoben olli igen megh onj:
bidik hogi als ki sab estendos
koraban halna megh, mintba
giermok segeben halna, ollian
lonne. Azt venfegh sem leßon
fogiat korott eruel.

Esönkeppen als hiuckis als
Gnus orbagaban kißonfegössen
als tokelletos eleere iuenak, mi:
keppen als apostolokban miz tob:
bire megh ladik. Quabba
balaki als chrusban biend, soha
öröke megh nem hal Joh. s. x. 24.
f. 11. x. 26. follicheet mind Elaias
smind als zert famos als tellier
örökis halhatatlanfagra netek.

Tan. Azt venök zökök költnek.

Gen. 43. Monda Jakob abofiamak
kie Aegyptomban menenek:
Wögietok kichin eledelt, nekink.

Agiamis als ab venök termézetj, hogi ^{Jakubus fol. 182.}
mindenben keuessel elegoggienek es
zökök költnek; als eledelben nem
bubon kölnak nem tobßodnak nem
tekölonak mint als ffiak zökala.
Ne talantan wayron es als venökben
als termézet hidegfegetvül kimiat
nem igen keuammak als eledelt, als
folott, als mit als termézet bir, melli
keuessel mgh ehgrik.

Augi hoßu eletyeben sokat probaltak:
megh tamultak hogi als termézet
nem sokkal megh erj, es als kichin
eledel job nekj, mint sem sokkal ab
benon mgh terheltj. Illicn als venök
termézetj. De megh Jakob ideieben
zökök volt als kimier, nem kenant
sokat, hanem mentekötöffen akant ehj.

II.

As venjegnek Manualiainol:

Hieronymus
in Proemio
Comment.
libri 2di.
in Amos.

As venjegnek ianai inósk: Mert
as Ven Embörök ama's Oróbatalan
vraletul megh meneködnek. II. As
Torkosagban valo bujjalkodást fel-
bezákatia. III. As giviedözést
megh vontiak. IIII. As böldösegöt
öregbitik. V. Jotannabokat adnak.
Es hidegnyiri kezdöt teste mindig
tüstani as Sumamitis Abijaggal.
es as testi giomiorüségöt erel
italbeli maia'sagot megh v'altia
ama's ven Barzillaiual.

De as venjegnek v'etofjai
imes manualiak könet köznek:

- I. Giakorta valo betegösködésök
- II. Horutajok, süvnyü Nianak Torhak.
- III. Homalióult, söfetrükt zömök.
- IIII. Etelnek itálnak isetlensege.
- V. Közketegös kesek es töb tagok.
- VI. Ine kopot ingadozó fogak.
- VII. Odnafult, büvnyütt ki dolt fogak.

III. Hafs ragas, giomor fariás.

- X Tivódo Marj, lep, vese Dagadas.
- X Közniemös kesek es labak.
- XI Giakorta indult fariások.
- XII Testenek killekten lankadása.
- XIII Labamak neheden lefese.
- XIII Eleteenek v'etofjo rde közselgetese
- XV. Tajiáj holt eleenörökke lesnek. etc.

Horatius in Arte Poetica.

Multa senem circumvenimus in Comoda, vel quod
Luerit et inuentis miser abstinet, ac timet uti.
vel quod res oes cunctis geidag miristrat.
hilator, spelongus, iners, avidusq; futurij.
diffidit, quibus, landator temporis adu.
Sebuxo: Censor, cogitor, q; minorim.
Multa temne animij, veniens in Comoda, sup.
Multa n'ostri's adimunt. etc. as as:

Sok manualiak as ven Emböre körmökösök ötan:
vagi keres: Es hatalale megh zomna, steli hogi el kel.
vagi mindon dolgat röfön slankadua muratua
Halogato v'ano tudat lan v'egre v'agido.
Kedvetlen feddö el multon öriak ödörködö
Megh hogi giümmök volt, proballig feddi ki ömri öriak.
venök emriet v'egre sok Manualia törj.
Etfoginak v'egre halafaltal elme igaj.

Junenahis Satyra 10.

Vna semm fauor, cum voce clementia labra
Et iam leue caput, madidusq; in fontia Nasus
Frangendus misero gingiua panno immixta
Vbi adeo gramp uicini, nasique sibi que
De captatori moueat frigidia labra.

Non eadem uinij atq; cibi torpente palato
Gaudia, nam coitus iam longa obliuio, sed si
Cunq; iacet dignus cum ramis emmons
Eque namq; tota palpatur nocte, iacabit.

Ille huiusmodi hic huiusmodi, hic cetera de hisq; pambor
Pudici ille oculos, et hincis inuidia, hincis
Pallida labra, cibum capium dignis alij.

As benök orsára egy, lagi Sana, röket aiake
As feie megh heuult, giermöknek mint döpögör
faj Segen maualias eröten me kimeret tör
Mar felesegének, nem köl Maganak fiainak.
Megh vnaiban mönt mint fabaj Süferögimör.

Fenniadódot me eladelt sem bort nem igen
As kösöwlehtis feleke, ha eeben int,
S. Igiekösik, feksik mint lankat töke giökere.
Ha tapogatnads edbake feksik aömba.

Vallat sagickat failallia öönka öjöpöny,
Elreöstotte inés ket öömes, sandal negih,
Megh keköst aiake mas vyat miallia iment.

Euripides.
Oh benfegh meli nagi giomömösegöt igor's
Mindz Embörök akearnak read intrij
de als ki mar megh fet, megh bant.
Mert als kökhet len benfegnet mind gonörb.

Menander.
As ven embör michoda. öiak öoes armit.
As höösu yöde nehed dologh, Nam kelles ö ven.
Semmi is mind bermed, Sok Maualia pöggh
Es igen faidalmas. Megis mindriaian
Te hööfad igiekösönk es kenamont intrij.

HARMADIK RÉSZ.

- X. Mi könekösik als benfegre?
I. Köpabular, II. Fösöwlehtis, III. Samagödes.
1. As Köpabular als Sana öfagbol leöim
midon als Nednefegh el foggi, el hull als hajj.
mint als fiatal ki öjöl als föuemböl.
ettül vagion hogi als fodorhoij hamarab
köpabul. Elöl alsert köpabul als fö
mert mimmollian eröis als Nednefegh bol.
mint hatul. (erth Aphroditeo.)
II. As fösöwlehtis als Nyal als öka es
als bomlo kan alsert öjöl chb megh.

As giermöök iöllehet Nedvesbek
mint as fffiak, de nem özü bekemg
mert as hiegh nedvesegbol leznek
as fös harak, nem as melegseg:
trül röt kötetit terméteül.

111. Sömögöör, ránhos, Södötis bör
nagiob igie as benjegnek mint
as fös hay nagi as kopasulas.
Mert as bör ösue Södetik, amas
elstö Nedveseghnek el Saradafab
Mert as ydois egi ter mint as
Tanas anagi as Efeue. Nem diak
asok ösülnek anagi Sömögöör mit
hamm as kik bankodok bösu:
sagon trü nödiok, felnek, givöl:
Lodnek, megikodnek, kik ruthen
laknak, Nagi mmeat tezmé
lokak digialnak, elmilködmé

1111. Halal be iü as bereglegö vtan
Hösu bereghsime halal as nye.

As en benjegimet visten töd
kominone, iona es böcsületöse

Amn.

12. Maj 1614. Váci.
XIII. P. 9. as Az Szonallat

XIII P R A E D I C A T I O.

As Azsoniallatrol.

Gen. 2. x. 21.

Amat bochara as lehona Isten
as Emborre es el alunek, es ki ve:
ve egiket oldala szontiai kössül,
es as heliet hysal szimala be.

Es epite as visten ast as Contot,
mölliet as Emborbol vott vala;

Azsoniallata, es vime as Emborhos.

Monda as Embor: Es vittal es
szont as en szontaim kössül
valo, es es test as en testimbol valo.

Ere hiuagtatik: Fesztübol veteitnek
Mert festsübol veteit es. Enneko:
kaet akarki el haggia as ö sziat
es Ammat, es ragas ködik felesgehos,
Es kezen leznek egi teste verre.

Somma.

Megh iria Moyses as Azsoniallat:
nakis as festsü vtan valo formalatafate.

R E Z E I.

- I. Az Ázsoni formaltatajaval,
- II. Terméseinél,
- III. Szőlőjéig voltával.

A Z E L S Ö R E Z E R Ö L.

Az Ázsoniallatnak illien rónáben való formaltatajait Szorgalmatosan megh írja Moyses Propheta emmekokaert, hogi azokis megh gondolliak tiszteik mi legión, és tudamillik hogi az ő teremtőjük et megh ismeriek. allapat: tunkat megh gondolliak hogi az giano eleiben az ferfiakkal eggyütt megh bősölyte tenek, tehát az öök eleiben is eggyütt vándortetmek als ionendó didőseghnek öömere.

Moyes pedig ezököl rónádelöl.

Az ittemek tanadsat mutatnia megh: Nemio Embömek egiedvül lömj, te: rónáönk segető tarjot nekij. Tehatt latnan az itten az ferfi Szőlőseget, tanads által formalt Ázsoniallatott melleie, hogi ammekvül megh m fogiatkóddel

Mnk. in
Geh. 2.
fol. 70.

II. Az ittan abtis ielőnj, hogi mindgen allatokat Adam eleiben vit ab itten, es Neuet adatot vele nekik: de abert tarjott azok kösött nem talalt.

III. Az formaltatajnak oli meli seges moggiat mongia, ki Ázsonarais melto Hogi az Okos lelkü, es immar sepon terimtetott, húsal, Gontal, börtel föl epitetott Adammak oldala don: triai kösöly eggyiket vötte legión kj, es az heliet húsal öi nalta be.

III. Nem öziak föl epitotte az Ázson, de ömön maga az itten keöön foguad abe Adammhöz vötte, mint egi Nasmagi.

V. Adammis abt oli nagi Sezetetel fogta, hogi regian mingiarast az ő marade: kinak tömient mondott: Ez öönt en ööntöm, és test en testöm, Esert Embör artiat armiat el haggia, es ragatodik fele segehöz, es keeten lesnek egi teste verre. Niud tehát elualas. Nem ked tehát az ööken öönt megh kiny.

Mind ad firfiat smind ad Astont
ad Erösbet es ad Erötelembet Hten
terömtöte, möhiben megh mutatta
hagi mind ad keuött eggiasat Berette.
Nemis akaria tehat hagi abt ad
vöndött, kie ad ferfiuett terömtött,
es vögiän tanadlas által formalt,
ad ferfiu melle illien 3 vöjkegeben
kötött, valameli ferfiu megh bealma.

M A S O D I K R E S E .

As Astoniallatnak termeseti.

Fölötte igen giönge es erötelen:

Ertül vögiön hagi giakorta ad almok
fatancul megh körmikösetnek, vasaf:
lasra, bröbardsagra, Odafa kötesre

Ps. 1. Manth.

1. Sam. 28. töb ördögi mesetöjegökre betemödnök,

1. 7.

fol. 158.

Elöször Bert mert ad ferfiaknal
ötelembek, es valamj fö doleggal
el nem hirösihetik magukat, hamj
valami almok anagi titalmasz mgy:
töjsegökkel akariaik magukat
ad ferfiak fölött hriesse Neuresse tömij.

11. Masodkor mert ad Astoniok igen
eröten elmeiünek, es igen kymmien
megh Salattathatnak, erre neüve
ad Fördögh alkalmatöjbe öközneki
talallia öket giakorta ad Salatafra.

Pelda. Gen. 3. As Eua megh Salatke.
Megh mastis adert hiöködik adok lött
attat jökeppen, hagi többetis chalhason.

Tamujagh. Mastan rimmar semmij kvi:
lömbögh minöen ferfiu es Astoni kösött

1. Pcc. 3. X. 2. Tiv ferfiak vögi forgologgia:
tok ad Astoniallattal, mint tudofiak,
ad Astoniallatnak mine giarlob eden:
nek bödsüyletöt tögiötök, mert ad
öletnek kögielmeben mis eggijtt barto
reöjök, hagi ad töj imatögiök felbe
ne öak abtata sa nök.

As Astoniallatnak ^{vöndött} arjator volta
földi mind ad 0 es by testamentomba
jöke ptdak barnak, möllieket ad Ania:
Bert egihad nem denelköl dhas es
tamit illien bödsüyletel kösönjegös
giüjkekösetökben mis es vilagon.

Ph. Steudl.

Dom. Pafsch

tex. 1.

fol. 596.

Hanem abert, hogi abbal ab ften
feló szomallatok ab ó vötel-
ter metetjeben segede es batorisa.

Az se vellic ab szomallatj vönd
minha ab ftenvöl el hagiattatot
volma, Nem hagiattatot, hanem
inkab föl betetött, mint se sokregi
Zent szomok peldaban maghis
talallink, kiknek ab ó is peldavir-
kat legios es ab itatos volunkat
megh gondoluan ab mastanj vödo:
beli is ab szomok ökis könefsek.

Hebr. 11. x. 31. Ab Labab hiti altal
meneködele megh Terichobaz, hogi adok:
kal kik engödelenek lönek ne
vesne el hababá fogadud ab kemöket.

Ruth. 1. x. 1. Nagi lön ab Ruthnak
legios elete, ki habaiat Nemöete el
hagiuan Napanal Betlehebe mene.

Mondud: Az te Neped en mifm, akte
fthenöd ab en fthenöm löön ö vad.
Mondg ab Naomj. Föbesson megh ab
ab visten ab kinee ymerative intotal.

2. Mach. 7. x. 27. Amab het Zep
ffiaknak ab Makaboufoknak Amia
latud egi nap ab ó fiainak Zomib.
Kensatafukat, ab kissebbik fiatt
ab ften tömemeben valo albata-
tosagra inte, es ó magais megh hala.

2. Reg. 4. x. 9. Monda Sumamis ab
ó fenicnek: Ime mast ymerem megh
hogi ab Elisans, ki önön giakorta
altal megion Zent es ften embere.
Kerlek Binallionk itt öneki valamj
haileköe Zallapa, agiat agjimmk
önkej, abalt, se kött, giexia tancott,
es midön ide fordul, Zallion megh ott.

Tan. Az ften Zdgainak miyodal:
mikra gondott kel es vearmis vifelmj.

Judith. 16. x. 28. Igen hirofneuse lött
bala, er ab ó vranak hababanjos.
ab tendöre intott bala, vramelle
Manafes melle temetek.

Tan. Mind feffiaknak smind szomok=
nak ab tistafagra erös filda.

Esther. s. x. 1. Az kirali eleiben kinat:
lan mene be, as o'lemberege nek
megh marada saere. es as Amant
Somertis sombe as kiraly elot vadlar

Tan. Folotte igen nagi dicserete melto
as io termeseti es legio's eleti assoni.

Hesiodus. Sors potior melius proba, non detigit unquam
vlla vine concup mala, mi h' t' i' n' t' u' g' e' s' t' e'.

Jambor assommal iob sorjod ferju minben,
de nos assommal arealmast jemmj sobul mind.

Juvenalis: Semper habet hinc, alternatq; iungia hinc
Inque iuncta iunct, mimi imp' d'ormitur in illa.

Agiban mindonkor porlodas feddes elo kiraly
Molibe monicseke fekvot kevesetis alhatol abvon.

Az Assommalati rondnek gionge
termesetirol megh as kiralyoktol ki
adatott torvenyekis bisonfagot tottek

Polyanthe
in Formine
fol. 313.

I. Az Assoni tonmenben itelo mestor ne legio'n.

II. Az Assoni as o' rondinek Somerme tofoge
miat malsigiet tonmenben ne forgasia,
hamemba o' Maga Somlitt tartosot.

III. Az assomira kiraly meltofogh ellen valo
follafet, verietseget, zentfogh torefet
latomiam: diak toment.

III. Az Assoni akarmoli zent akarmol
tudos legio'nis, de as ferfiak elott
zent nasbol ne predikallion.

V. Az assone zentsegbol kel zere'tij
nem as testi forgolodafert.

VI. Az Assommal nem kel tites helion
anagi valogatott vidoben idegon
ferfimale eggyot lommi, hagi as
Jamborokhoz gionfogh ne ferzon.

VII. Az Assommal igen ravid zonal kel
as tokelletes ferfimale zollamj.

VIII. Az Assomira szabad tekeremiar
moli ferfimatis, de nem io sokajgh nemj.

IX. Az Assomok somelietol soha ne
vetekeggiet, se arrol ne tudakosdal
mas hasznal mit eszlekeggienek,
se malhasznal ne tuggiale belesij
mi lesion as te hasznal.

X. Az Assomok bator tuggiak as te
nevedet, de Simodet is ismerie.

HARMADIK RÉSE.

As Assoni Székelys als fexinnak:

- i. als seget seget. ii. als Szaporodasert.
- iii. als tista eletert.

K. As Assoni allat mikor vetterit als fexin biradalma ala als Eszt elotte vagi als vtan.

F. Chrylostomus doctor gianakodik itt hogi als Eszt elott als fexin biradalma ala vetterit volna: Mert arrol ott mind emlekeset. Hanem als eszt vtan lott ad.

Gen. 3. x. 16. As te keuan jagod feried: hisz leszn es o' vralkodik nitad.

Pet. Martir Deen belim hogi megh als fexin
 in 1. ad allapatbammis, holot als Assoni
 Cor. 10. erite lemb allat lot hyion als fer-
 x. 3. fimmal, Székelyh volt valami kffn
 birattatnj, mert als fexfinert
 terombtott, hogi szjyge legion.

De mint vttama als Eszt mia als Embori Nem megh romlot volna, als Assoni termesett megh annahis inkab megh vesott vala. Emto: kaert kememb biradalom ala keltot als vtan vetternj.

Aristoteles: As te felesegedet rogian füllieb bödsüllied als Szoganal.

Hasonl. Mikeppen als is feredelme nem esiak maguk hadmat nesik, de als kisonsegeser. Igi als testben leni fois als tob tagok ellen nem kegrötlenkodik: Ezentffn als fexin es Assoni kösott nem kellene erösaknak lömj.

K. Zabade bynneiert Valamj Sofogadatlan jaguert als Assont Szim, dorgalm es megh Szim.

F. Chms bronk als Amiadent egihalsat. Li. o' nekj iegjösse, miha megh samargattia

Megis feddi, megis ostonósa.

De nem gyűlölségből, hanem azért

hogi iobbullion: *As* ferfiak is

tehat, ha feleségülket magh

akariak verni, azon hiúségos

Szeretettel ösiekéleggick, mint az

Chnu als ó Amiasent egyhábat veri.

Tan. Nem kel' tehát kegyötlen ségből

es valami nekedől ségből az fer-

fiumak verekedni, dorgolodni,

morgolodni, fenekedni *Éc.*

Habna. *As* termézet ösrent való

meltóságú rónaire néne, als *Itten*,

als ferfiak minkeink es farad:

laguk által, sok iós agót ös gáltat

als *Aszoni* általoknak. Ha pedig

mas formán leson, regi hogi als

ferfiak als *Aszoni* általok által

tamittassanak iobban iobban,

regi valami *Itten* aiandek at

alsok által vesik (mli igen ritkan

leson) de azért als *Itten* rónadoleset

által als *Aszoni* által nem vesik.

1. Cor. 11. x. 11. Sem als ferfiu nem lehet

als *Aszoni* általok nélküül, sem als *Aszoni*

als ferfiu nélküül als *virban.*

Sec. Mactyr

2. attink azért, hogi als *Itten* als ferfiu

es als *Aszoni* dolgat regi rónadole

magh als első teremtesbermis, hogi

egimásnak segettegek legienek.

As Pogamiokkal együtt als *Itten* rón:

dolefeneke gyűlölöj ált mongiak

As *Aszoni* *Szükségos* *Gonos.*

Mulier Neque sumus malum. Item dicunt:

Nec tecum possum vivere nec sinu te.

Szükségos *Miamahia* vde tam als *Aszoni* általok:

Szajnahad nélküül nem elhetik, sem teveled iaij.

11. *As* *Saporodasert.*

Es folliüül megh mondatot vesben

nésték als *Saporodasertis*, nem diak

als segettegre, tehát semedmi kel.

Tan. Az tambor böcsübetős fexü
megh gondoliam az segetsegek
es aporodafnak Sive seges voltat
Jokat trier az o esorten felessegek.

Halma. Az trieres az htemek
titkos tanacsat intattia esrieken
es Pagani modra nem tartiak
az o felessegeknek maguk vnia
Sive seges maualanak.

Hajonl. Mint az testis el vagatot
fo, olliam az felessegetis el valt
fexü. Az vnatul el Sakadott
az somis olliam mint az fo nelevi
valo este, ki ollias minnyi toke

Ambrosius

Egi emborbol az visten vginond elo-
sor ketott epite, az vtan az bet-
tobol eggiet. Est bitsoni vria az

1. Cor. 11.

x. 12.

Apahis; Miekppen az Azsomiallat
az fertubol betetott, Szonkeppen
az fexü az Azsomiallat altal.

Kell est exten az elso Amianenak
Euanak az o formaltoitalarol,
mehi lott az fertubol az Adambol.
Mastan pedigh senki kivilomben
nem Sivelettik, hanem szomni altal.

x. 11. Sem az fexü az szomni nelevi
sem az szomni az fexü nelevi az vrbod.

Nezott az Apal ebbe nem esiak
az hasasagra, de megh az szon
viselet tob ristijeris molleken
az fertiak az szomni nelevi
Sivekolkodnek: vitont az szomniek
az fertiak nelevi.

Tan. Mind az fertiak smind az
szomniek miter nek itt az Eggies:
legre, egimas bocsübetose, Soretire,
Megh ne vnniak megh neballiak
tabat egimad mett llen kototteoktome.

111. Az tista eletet.

Az tista eletot llen mindznek paracollia:

Hammar sietue ki önte abent ab dca:
tornabam ab vüset, es futamek ad
kutia vüset meitem, es mindonik
tenenek immuk me.rite. Az ab
ferju pedigh almelkodik vala
magabam o raita: hogi megi tudma
ha ab visten Terendesse töte e
ab o vstat, anagi pedigh nem.

S O M M A.

Az historia diceni Rebekat kettefe
dologgal, Zep termetinel es Züßsegevel.

Három fele nevet ad pedigh Rebekeanak:

- I. Naëra. Az ab vü deie sörent leami volt,
- II. Bethulah, Az ab Züß, tista megi
- III. Almab, Az ab: El veitetöt Zömermör
Kit megi ferju nem tapogatott.

Mert ab regick ab leamiok hem iar:
tartak kin, hanem ~~ab ferjuak elüt~~
ben vökretek, es vgi neuelock.

R E S E I.

- I. Az Zep termetiol,
- II. Az Zömerme töfsegiol
- III. Az leamiok eniseiöl es tistüvöl.

A Z E L S Ö R E Z E R Ö L. 335

Az Züßleanioknak Zep termetivöl.

Az mitöstönknek Zep termeti, ab vüste: Miscellus in Gen. 24. fol. 584.
nek dragalatos aiandeka: Melliek
megh ab vgi Zentökis vö terek volt,
mint Sara, Rebeza, Rachel, Judith,
Hester, Alma &c. Ze megi nagi bö:
Züßletel es tista sagbannis megi tartottak

Sara. Gen. 12. x. 11. Tudom Zep tekeretivöl
Azömi vögi, ha megi latnak, megi völmök &c.

Rebecha. Gen. 24. x. 16. Igen Zep tekeretivöl
leami vala, Züß vala, Ferjuat mm ismiv. v.

Rachel. Gen. 29. x. 17. Az Rachel igen Zep
Zömelivöl vala, Zep tekeretivölis vala.

Judith. cap. 8. x. 7. Igen Zep abradati vala,
es Zep ekös tekeretivöl, ehyh iözaga vala.

Hester. cap. 2. x. 7. Az leami igen Zep vala,
es ab o Zömelie tekeretivöl ekös vala.

Tan. Hogi mindmiaian Hstermek te:
vömtöt okos lekvij allati lmböi vögiönk:
Löönfegös ab. Ze ha vala mellikönk
Zep termetivöl ekös tekeretivöl, Hster:
nek kiualt keffon valo aiandeka.

Pro. 31. x. 30. Hasontalan az Zepfege ota :
lard az kedvesegh: Az lten felo Azsonj
di dkeretis, böcsnykeris.

Voll ut az Böks azok ellen, kik inkab
neznek az Zep termetre, mint az io Elmim.
Az millit hasontalannak iteltetik
az hitekerenekben, de hiunekben keuanatos.

Tan. Az testnek Zepfege az Elmenek
Zepfege nekijöl, nem az terimio lten
bünye, de az romlot termesznek tu-
laido mitatik, nem kel tehat adkengmi.
de az hol az testnek termeti Zep. az
Erkövelmek minoltas is, igen ekis az,
Mi lehet omnal dragalatosb Giöngi,
Ki bar arammial füszeretes foglalkatatis.

vig. Megh tezik az az mindz napi fogloldasbolis
5. hím. Gratior est pulchro veniens e corpore virtus.

Az Zep termetis test iözaga latode kedvesb.
Ke Mi iöodat mondanak Zep termetnek:

F. Az Zepfege kinaktkeppen valo eköfsege,
az tagoknak heliosen voltanal, de
fökeppen az ardelatnake formainab
alyan. Est az iras ionak neuöj
Az keami, roginod is tekeretis.

326
Jonak abert mondatik, hogi azoknak
nememeni eköfsegeit mutat, az kik
latriak, mint az Etelt ionak mongul
ha az isi kedues es io büny minekonk.

^{azs. p. h. m. m. t.}
^{iozagi.} Az testnek Zepfege sokefele dkeretis:
Kel eköfiterik megh, mihi mindonfele
eköfisen rof leuelnel keuanatosab.

Konnamat

Stobaus. Az dragalatos elmenek bellige:
ha az termesz az tagokat rogi ionöhi,
hogi az Erkövelmek tökelleröfsegeuel eggi, öin.
Pelda. Therites rut termetis volt el:
meiebermis vesöt es goromba erkövelisj volt.

^{11. hím.}
^{12. hím.} Megh az tohauokatis komörövelöfsege
hairharia az Zep termet.

Curcius mongia Alexander felöl lib. 16.
hogi megh az pogamiökis öindaltak
az ö Zep termetiben valo lert erkövelket.

^{111.}
^{12. hím.}

Megh az ferfiakban valo Zep ter-
metis kedvessegeot adott nekik.

Joseph. Gen. 39. x. 6. Az Joseph Zep kepny
termetis bala, es tekeretisj Zep bala.

Moysef. Exoos 2. x. 2. Moysef midon az
Annia 3. ötre volna lata hogi eköstermisj.
el reire harom holnapis.

Joachimus
mencelinus
de Cogn. boy
lib. 1. cap. 1.
fol. 15.

Saul. 1. Sam. 9. x. 2. Az Saul valastot
es Sep bala, nem bala az Israel fiaj
között Sob annal, ballatul fogua xlc.

David. 1. Sam. 16. x. 12. Prios Simb bala, es
ekös Simb, es keuanatos tekeretib.
X. 18. io hegednis Sep enekös ^{völs} ^{hardos},
ösös es igen Sep termetib, ^{isten} ^{vagyon} ^{bele}.

Abalom. 2. Sam. 14. x. 25. Nem volt ollian
Sep fertu eges Israelben dicere valo
mint Abalom, teferiül fogua talpigh
nem volt ollan balami macula berne.

Adomias. 1. Reg. 1. x. 6. Igen Sep abraham
bala, kit Abalom utan haggish ³ ^{nyik} ^{vala}.

Daniel, Sidrach, Misach, Abdnago. Dan. 1. x. 4.
balanak Sep giermökök, nem volt macula
bermök, Sep tekeretibek, bolkele xlc.

Tan. Minden allatnak az o formaia
maganak Bent, es mindönök fölös Sob.
Si lehet oh bad termetib kinek az o
Somelie fölös te nem volna kedvelb.

Virg. Nec sum adeo informis, ut per me in lienne videj
Cum placidum ventis seare mori. xlc.

Nem vagiok emmagarmis oh rusnia termetib for
Gondetben minap en megh ^{mit} ⁱⁿ ² ^{pm} ^{ad} ^{ist} ^{ost}
Igasas Pelda bezed, kinek kinek az oie Sep.
old. Erasmus. Chil. x. ps. 114. fol. 22. ^{Suadavit pulch}

III.
Minden az oie
az o formia

Tan. Ha termetink immar Sepnek tekerit
tehat az Astoniok Sep termetinel, mint
egi tujrel megh ne fogatassonk, se
az bünime ne göriedostepönk: Mint
az viszon elött az Set fiaj ionanak

Gen. 6. x. 2. Latak az Isten fiaj az En-
börok leomit hogi Sepök volmanak,
es azok közzül felesgett keuenek xlc.

2. Sam. 11. x. 2. David lata az ablakrol
tabat Bet saba magot mossa, az Astoni
pedigh igen Sep tekeretib vala. xlc.

2. Sam. 15. x. 1. Az Amnon megh Berete
az Abalom hngat Chamant mex Sep vala.

1. Reg. 1. x. 4. Puella Abisag Sarnamitis
erat pulchra admodum. cap. 2. x. 17.
Adomias habasagria kevana, de Mint hogi
Mistoharia keuen neki, megh oh k ezotte.

Tan. Fine az Bent Embörök o maguk,
de megh az fiajs az Sep termetib
megh balattanak, vetközte nek, ^{rehat} ^{ujou} ^{ad} ^{magy} ^{pat.}

Ludovicus Lanat. In Pro. Sal. Pro. 31.
Vana est Pulchritudo. Hazontal az Sep fogh.
X. 30.

Az abrat az tagoknak neminemis bez
höfser valo alkutataja balami kedus Simb.

Heriaban valonak mongia pedigh als
bolcs, mintha semmi volna, anagi ha-
mar vesendo volna es valtozinek.

Ha megh kerik ordainkat balakik:

Csiak Spongiaual torik el. s. Elus.

Ha pedigh termeset zorent valo:

Maia megh hernad. s. Elus.

I Midon balaki vagij iol nem lakhatik

II anagi ad etelbe italba torbesol, vagi

III pedigh agiasban bujjalkodik

IIII Az beregegerbermis als Sepsin megh valtozik

V Egi hidegleles el, als Sep prios pofa,
telies, kover, posgas, orosa megh rutul.

VI Az bersegis als Sep tekeritetott el vesi

VII Az hatal mindonoket egielone rezon.

Pelda. Lucianus neuvelegest elo hossa:

Nireust Li^{ar} Troia ala Montek kosott
legh zob termesuj bites volt als hadhoz.

Thersitesit kit legh rutab termes-
tynnek mond als Homerns. Hogi

als Memippus elott vetekottek pokolhoz
als termesnek Sepsege felol, de Memippus
als Agikapomakbol irtelot min irtat.

Hasonl. Mi keppen als fak tamabbal
Sepon leuelzinek, telben elhamiak:

Hgi als emborek Hfi usaguk bom Sepok,
de als Somoru bersegh megh rutittia.

Amas Sep aramidiny, anagi gestomezinyo
hajjak megh tekerodnek, megis ozbolnek
de als Orokad boreis rambsa zoderik

Eja. 40. 7. 7. Megh Saradol als fuj el hullot
als viragh, mert als tehona Zele finta,
bizoni drak fuj als Nep. vere fup[?] [?] [?] [?] [?]

As Poetak verseis est mutatale

Forma bonij fragile est, quodque acerbit odans. Ovidius

Pit minor, et spatio carpitur ipsa. pro

Nec semper violat nec semper lilia formine

Et riget amissa spina relicta rosa.

Et tibi ipse venient Cami formose capilli,
form venient ruga, quae tibi corpus amitt. als als.

So toredokozin, es monitrol tob ideigh led,

Kiseb les sel fogi als haladek altal aris.

As viota shiom mindenkor nem viragosnak

Kolletlen szike les viragh hulua rufa.

Oh te zabor Sep megh ozny las fejedon haj,
Megh formiat bitor zantia boroda modon.
Tan. Inti als Poeta als Hfiakat, hogi als
Sep iffi usagban als Somoru bersegol emlekozzenek.

Serena in Hyppolito.

Anceps forma bonum mortalius

Ex qui domum breue temporis

Et velox ceteri pede laberis etc. abas

The io Simód vaj ki bízontalan,
Keneffe tarte kis oriandek mind,
El bízantánik gion laba al síman.

Item: We fulgor ceneris qui radiat genis
Memento rapitur, nullusq; non dñs
Formosi spohim corporis abstulit
Res est forma fugax, quis sapiens bone
Confidat fragili. etc.

Mint ab gionge posta tründöklese,

El mulando mint som tekenesse,
Mert napontent les keneffölese.

Teszi Zepfege valami röe fogi,
Zep tekenet fut, elo sem foggh,
Töredékön ion ne kapi, les bodog.

Tan. As Zep termethös nem kel bírnj,
mert mind emap fogion fogi, ab mi
pedigh el mult vissza nem fordul.

As Zep termethönek véödelmes voltan.

As Zep termet nem öziak töredékön io,
de sok es rötenetis véödelmeknek öziak,
1. sökeppon hogiha gonös ez öziaknak

talal, kik ab ö Zepfegeköen fölfnal:
Eodnak es buija sagra gonédöznek.

II. Sokan ab Zep termetert ab Assoniok:
tul gonös sagra inditattnak, kengattanak.
Sokan, ab Parafnasagban megis öletetmiz.

III. Sok Zep Zepfege ab termetert, ab adator
firtalom sagra vonattatnak övnelis.

Pelda. Gen. 39. xi. 7. As Josephre vete ömeit
ab Putiphar felesége, smonda. Febrigi v. h. v.
Ab salom hugat et hamart Ammon ab
battia övnel meg Zeplosite. Mzghöök Zere.

III. Le meg ab ferfiak is kik felesgevket
öziak Zep ordsáinket derettek, mi hön
meg ked formad mi, meg ötaljak öket,
es süpabust, iffia bazarat, kengonak.

IV. Giacorta vagion pedigh es hogi ab
Zep orda alatt, sök lator ez övökön övnel.

Önyosthomus. Jealbata sepulchra dixit.

Abuis. As Zep ab somi tote feier lepödöben tabant game.

Tan. Ne bissal abert ab Zep termethös
Ne dickeggjel vele. Ha pedigh el költ,
Ne keferögi övötte. Gondold meg
memi sökeppen veshet ab test Zepfege.

De inkab azon igieközzel, hogi nem
ammira lehet, Sep ki vööl, mint belöl
Az igaz Seppegh az Elmében vagion,
meli az io Erkölyben ki tedrie.

Euripides. *Animus spectandus est,
Nihil pulchritudo iuvat, quum quis in nihil non bene*

Embör elmet nésa, hogi ha aze kelle Szerenöd,
Sep termet semmi, Elme ha nimio lesz.

Az Philosophusokis in törek deiakueat:
Ha Sepök vartok, Sep termetök ellen valo
illetlen es meletlen dolgot netögierök:
ha rut termetvüek volmatokis,
azon kel igieköznötök hogi io Erköly:
Bel kedvesökke tömetök magatökat.
Ingenio formae damnata rependo mae.

El memmel toldom, termetim hogi ha rutis.

*Joachims
Sommerling
de Cogn. Am
lib. 1. cap. 1.
fol. 18.*

II. Igen bizonytalan allandofaga
az Septermetnek: Esörkeppen ruculhat:

Betegseggel, ~~ad~~ aduvel, sebokekel, fokelökkel,
Az Nap hevesege sütefernyöl, Zel funaferül,
Meleghe trüöl, hüdöggelnyöl.

III. Mas az te Sep termetödnek
töb hasznat vözi, mint te ki Sep vagi.

Mert az te Seppegödöt mas embör
néheti, te magad pedig nem, ha:
nemha az tüvörben tekenetök, de
aktis mingia raft el feleited.

*Luc. 1. x. 13. Valaki az bösödät hallia erabé
nem telhesiti, hasonlatos az az ollig
feszü höz, ki az ö töbletöt zimeit az
tüvörben megh néte, Megh lattao
magat, elmont, es el felette az omal
mi nemibö volt.*

III. Masnakis igen vesödelfmer
Lehet igazan valo ~~is~~ kenamondo telhisiaua
az, az Embörnek, möli nem diak az
Sep termetvü zömelinek, de masnakis
nagi gonödöstetö is az gonofsagra.

Tekenök megh kelek az Sep termetvü:
eket, nemde sokakban mindene va:

lamj Negedöfsegh. mint Ovidius mongia:

Factus in st pulchris, sequiturq; in praeris formos.
Sepbe Negedöfsegh, Skenelisegh tarsanis ot iar.

V. Az zömermetöfsegh ellenfege.

Tekenök megh azokat kik mas Seppe:
geuel mint halonal megh fogattak:

Nemde vndok bak beretere bete:
moteke, fene vadak maggiara
fortelmes bniyafagra rohantanake?
Vgi ammira ki rectott imes mondas:
Hs Sep cermat diale bniyafagra goricti eskis.

Forma libri dicitur et in citantur: ab ab.

Rut bniyafagra vino sgoricti eskis ab Sep sim.

VI. Hs Sep on termot test berodelmes.

Hallottad Gorogh Sep florat, kit Paris el
vit völe Micembol Menelaustul Troiaka

Hallottad Lucretiat, kit Tanquimius
Iuplus fia Cellatinus hadanal mgh rorta

Tudod Abraham mit Semuede ab o fele:

Gen. 12. 4. ⁴ legenek Saranak Sep termeti miat.

20. X. 2. Kit nemis mere felesenek mondari
hanem diale hugonak. Itten mgh tanta.

Gen. 26. 30. 9. Tudod Hachis Rebeca Sepgeuel mint iano

2. Sam. 11. 15. Tudod vnas vgiom el bete ab o Sep
felesenek Somlatot valo forodeso miat.

Tan. Ki volna tehat, ki illien tire:
dekom, berodelmes, es antalmas
dologban helihoztetne ie ab o tellis
ianarit. Nem itelom ab o jofek felol.
hamitba pand modon ab barmo k biosit
Lunkiki omk.

Augustinus Sermon 149.

Ez eges vilagon valo teromtot allatoknak

Sepfeget somma sorent mit na magh irta:
Kinek besedet elo hodom, ha rectik:

Extra foach
m. m. h. b. v. l. cap. 6
di. Cognitioni
h. v. fol. 119.

Geniles inquis cognoscentis deum, non sicut
dum glorificaverunt. Unde cognoscentis. Ex
his quae sunt; Interroga pulchritudinem Maris
interroga pulchritudinem dilatorum et diffusiarum,
interroga pulchritudinem Coeli; interroga orbem
Stellarum. Interroga Solem, fulgeat suo lumine
cannum, interroga Lunam, splendat suo lumine
neque hinc inde impinguntur: Interroga animabam,
qua meminitur in aqua, in hinc que volitant
in aere, letant animas, respiciat corpora, hinc
bilia rigida, inuisibilibus rigida, interroga
ista. Respondit tunc tibi oia: Ecce, vide,
pulchra sumus. Pulchritudo est confessio cor
isti. Ista pulchra mutabilia gmp fecit. Ista
immutabilis pulchr. Magiarabattia es:

Megh ismeruen, vgiom na ab Pogamiek ab
ittene. Nem vgi di o icottek mint ittene.

De dation homan ismerhetek.

Abbol ab mit twomtot: Kerdheetsemegh
ab Tengor Sepfeget, kerdheetse megh
ab el tericsterot or el o soltatot kesus
Egnek Sepfeget: kerdheetse ab Egh Sepfeget:
Kerdheetse ab Cillagok rondit, kerdmegh
ab Napot, ki ab Nappalt ab o vagiago

ferisseguel megh vilagositara.
 Kerdmegh as holdot, ki as o tyndoble:
 Tenel as konckosendo Synek lotet:
 Leguel meretekotse tosi. Kerdmegh
 as jok fele teromtot allatokat, kik
 mosognak as vizekben, as foldeken,
 kik ropofnek as egh alatt: Tekent
 megh as veitokben leno allatokat
 elo lekkoet, lathato testiket, as
 lathato birandokat: as lathatat lan
 birhatokat, Noze kerdheke mind
 esiket: Mindonok oriak imest fele:
 he tenekod: Ime, lapsad, Sepok vagionk:
 he as o Sepsegnyk, as o ballastetehyk.
 Mind esiket as jok valtozando Sepo:
 ket ki teromtotte valtion? Hame
 oriak as egi valtozhatatlan Sep.

Sommaia.

As egiednyl es igaban valo Sep lsten,
 mindonoket Sepon teromtotte va:
 lakik asert as o teinerit ket Sepon
 akariak vifemi io vevikben
 es tokellerosegl en varianak lsten dott
 as mi termionek taros cidep...

XVI. 352
 PRÆDICATIO

As leani Zomermetosegröl.
 Ecclesiasticij 26. x. 13. ad 16.

Eros onbet alat taros as Zomtelen
 leamokot, hagi Sabadsagot talaluan,
 buia termesetire ne betomoggiek.
 As o Zomtelen tekente jore vigia's, es
 ne osindald ha o te elleno a betend,
 Mine as vtoniario megh Zomihoduan,
 es kutereret talaluan Saiat el tattia,
 es vize akarmi kosel valo vikkolis
 mindon karo mellet le vyl, es akarmi
 milat talalhomis tegset megh mitia.

Item. Eccl. 42. x. 9. ad 14.
 As leamia as Atrianak tikos vigia:
 Saja, es as o zorgalmatosaga almatir
 el vossi, hagi ffinufaga ban elete
 viragot el ne mulassa, aragi ha:
 Sassa galamb giij lofegre ne iufson.
 Hagi megh ne foitpotefek vossesegoben

es hogi als ö attianak hasaban
teröh vifeleiben ne talaltafsek.

Anagi midon fejnek adatik, pa-
radnafaga al als hasafagban köcöt
hitöt megh ne Segie, anagi tellie:
leggel Magtalan na ne legion.

As sömeröm nekevül valo leant fölötte
igön évös öndet alat tarcsad, hogi
tegödet ellensegidnek chingiana
ne tegion, als varafba kösbessedde,
als Nep kösöt gonos hinyue, es als
kösegh elöt ne tegion givülösegeise.

Ne nés eggi Embörös abert, hogi als ö
Sepsegeben gidmörködhetnd, sepedigh
als sonnepek kösse ne siefs völmj.
Mert mint hogi als Mohy als ruhabej
teröm: Esönkeppen als Asontul
als als Sömi gonofsagh.

S O M M A.

Pamiria Syracides als leamios emböröket
hogi femitek alatt als Sömermetösege
Soktassa k Sövessegeiben ideien öket.

hogi mind als beljö tibtafaghös s
mind als kvlyö Sömermetöseghös
Sokvanak, es igi se attuk hasatt
se Nemketsegyket megh ne gialat:
Sak, se fogorsagukat megh ne So-
monidak felett erklyösnyekkel.

R E S E I.

- I. As Sömermetösegröl
- II. As Sövessegeknek femitek alatt
valo öndetnyeköl.
- III. As Sövessek tistiröl.

ALS ELSÖ RESERÖL.

Gen. 24. x. 16. As Rebeka leami igen
Sep tekerterij vala, Söves vala, es
megh fertü nem ismerte vala ötet.

*Manusculus
in Gen. 24.
fol. 587.*

Dicsertetik Rebeka als ö Sövessegeiex,
mondhan: Sep Söves vala, kiet megh
fertü nem ismert vala. Mint hogi
Sövessegeben als ö Sömermet megh
tarcotta volt, kiert melto dicserehe.

X. Hamifele Sömeröm lehet.

Haromtele: I. Szűzességbeli Sömvöm.
 II. Hűbűségbeli. III. Főszuegi ségbeli.
 Jan. Az Szentök eleitvöl fogua, megh
 mastis igen megh öröstelek ast: ha
 Sinteren as hűbűsagh elött as Szűzef-
 ségöt tekenödös, ha as hűbűsagh-
 ban, auagi ha as Főszuegiségben
 neödös. Mindönikben hekeba-
 gion abert as tista Sömerömmek,
 es as maga megh tartos tatafnak.

Laus pu-
 blicus.

Nem igaz Szűzsek ezön kiuvöl vala
 hűbűsagh nekivöl, parca vifelök.
 Sem igaz hűbűstasok nem lehetnek
 as feleségök. Sem igaz Főszuegiök
 as el hagiattak, ki k ferivöl
 vagi halal attal, vagi mimodon megh kelt

Officio
 publicus.
 originalis

T.

Wannak Szűzsek nemelliek diak
 allapat Sörent. Mint azok kik
 fofiakkal megh nem elhettek, de abert
 ha btat moggiat eithettek volna
 Simon Capri. Conro örömetis eltek volna.
 Illicnök as Nagi leamiok, Apasztak zli.

II. Nemelliek Szűzsek allapat Sörent
 Valosaggalis: Mint as kik nagisö-
 mermetiségben vifeltek leanisaguk-
 ban magukat, hogi semmi okal nem
 indultak valami Sömtelen ségre.
 Illicnök volt Rebecka, Rachel, Szűz Maria. zli.
 Illicnök mastis as io erivöl kiben ne-
 velt leamiok kik megh ferivöl nem
 költtek, kik nagis Sömermetisén
 halgatnak, megh ha mas Söll as ferivöl
 menesivölis nekik. Az mikor pedig
 Isten as Sörentet el hotta, kizöl

Poema. rini
 publicus.

Az Szűzesség rontasa vesödöl
 mes bryntetést vont veana.
 deut. 22. x. 20. Ha as leanyban Szűzef-
 ségh nem talaltatik: vigick el as
 kant as Attia hűbűs airaiaban,
 es as varasbeli embörök kövesztek
 megh ast könekkel, megh hallion,
 mare bolond sagot tott Israellben,
 as i airianak hűbűsaban parasnal:
 koduan, es igi ivöl ki as gonost közzivöl.

Megh cedrik es igekböl hogi as megh
firtos totott Süssesegheret megh
tek es megh bürntettek mind as
igibeli smind as habasagbeliek.
Mert as ferienek 3 abad vala el há:
mi as olhan 3 egiontelent, söt elmi
sem hattak, hanem kysuel berek egion
mert Attia habanal paradnalkodot.

De megh as Gösuegis ha tista:
lagban nem tartotta magat m. Gölz.
Gen. 58. x. 24. Hire hošamak Judanak
hogi as ö mömie Chamar as Gösuegi:
legben. Neheskös volma. Es monda Juda:
Hošatok kijöcet es Gjesetök megh.
Illien vcalatos dologh abere balakj
as ö rondi Sörent altal hagia as 3e:
giont, es förtelmesege vetemödik.

Tan. Bikomi rut dologh abere as, ha
sem as Süss nem igas Süss; sem as
habas nem igas felesegh, tars; sem
as Gösuegi nem igas ösuegi.
Ha Embör nem cuggia: Itten cuggia.

Joh. 4. x. 17. föl mondad minden feriem.
Mert immar öt feriakkal voltal, as ki
mast bagionis, as sem tied.

Wibontak dideretre melto, ha balakj
igaban Süss, igas tars, igas ösuegi.
kibben as tistafagh, as alhatatos ö:
menek, Sömermos, tistofsegis es Ittenflo
voltat ki mutattia.

Tan. As Sömerömmel illien alhatatos:
faga nem rekestetechetik diak as Süss:
Sesegben, mint sok tudatlanok otik,
Mint ha as Süss leami Sömermet adon:
nal te tötte volma mihele ferhöš mint.

El ves as Süssesegbeli Sömeröm
as paradnafagh altal. Nem as habasaghat.
de megh valtosik öside imigi:

As Süssesegbeli Sömeröm, habasagbeline.
As habasagbeli, wibont Gösuegisegbeline.

Tan. Nem kell itelmi abe, hogi kisseb
büsböletben volma Itten elött as
habasagbeli anagi Gösuegisegbeli
Sömeröm, mint as Süssesegbeli.

Mind es baromfele Sömerömnek azon
egi kuffere bagion, als tista Elmé.

Augustinus Violentia non violatur pudicitia:
Si mentis formam. **As** as: **As** Sömermetöfsegh,
erőszak által megh nem fertetett hetik,
hogya als Elmében megh öntetetik

As Contra Iulianus lib. 4. Pudicitia nō igitur amittitur, si
ad 3. öfsegh als teste, Fouabba) demique illa
intgra in anima formam habet, potest ista corpori vio-
lentia amitti: Et cum ista intgra manet corpori
potest illa in animo lapsim voluntatem corrumpi.

As as. **As** Sömermetöfsegh Elmében való dologh
als 3. öfsegh als testben. Fouabba ha
amiás tö kelletofsen megh maradand
als Elmében, imés erőszak által el ve-
tetetetik als testből. Es midön imés
tökelletofsen megh marad als testben,
amiás als faicalamiak elmeiben
akaratia serent megh vestögettetetik.

Plautus in Epidico.

Non minus potest pudicitiam quales sua servare filius. **As**

Sömermet nehesen leamianak ösiak kenes öfösi.

Juvenalis Satyra 10.

Rara et adeo Concordia forma, Atque pudicitia. **As**

Ritkán aggie'snek miuan 3. öf ördö, Sömeröm.

Ovidius in Epist. Pand. ad Helim.

Is est cui forma magne pudicitia. **As** as.

3. öf ördö S Sömeröm nagi poröföbe bagion.

376
Pro. 11. x. 22. Mint als Arami fűlbe veri
(amagi aram perecs, amagi Aramgijörny)
als diknonak orraban, ollian als 3. öf
ördö am abömi, ha ömaga 3. öfelen. Sömeröm.

Erasmus. Chil. 1. pro. 624. fol. 77. refot.
Arami perecs, gijörny als diknonorabog.

Söktak es peldabeszédvel elm, midön
valami 3. öf dologh talaltatik ollian
helion, ahol illetlen, kelleren, keprelen.

Pelda. Ha valamöi bolond igen kásdagh.
Ha valamöi bolond abömi igen 3. öf.
Ha valamöi öföle a ffür igen Nomis.
Ha valamöi Rös Embör Ekiö Samü.
Ha valamöi tudatlop. Nagi fejedlöm.

Aszt mondand ok: Beszögh kar.

Mert abö als Sömekök abökeal als
iösagokkeal nemhogi megh elö süret-
nerek, de inkább megh öinöfoltatnak.

Regön, fök eppen als fűlbe poganyagh:
mint mast als Sidok, Sömekök Radok &c.
aramgijörnyökkel, megh le fűggö pillan-
gor kövekket vaktak megh fűlbe ket
mintha Söbök voltak volna vele.

As hislalo diſnoknakis veſ karikakat
Soktanak volt megh regonnis Maſtis
as orrukban bomj, hogi as földet
fol ne harmak: Mex nekik as tur-
kalar terméſei: Ebbol iteltek voolt
regon, hogi as Santus kapalar talaltak.

De Vallion as diſnoktul tanultake
előſor as Embörök as Santas.

F. Polidonus verghius lib. lib. cap. 2. fol.
fol. 173. de Leris
Annot.

As Eket Athenas/behi Siger talalta.
Saturms Santatott előſor földet vole.
Haris as Hiſpamiy kinali kikökökön Santot.
Ceres vetott előſor búdat as Santot földhöz.

Gen. 2. x. 15. As fehoua ſſten as Embört
foga es heli höſtere as Paradisombad,
hogi art kapalma es öſere.

Gen. 3. x. 17. Munkanal es eleröden.
as föld tömſet boitoriant terömt
teneköd, es as meſei ſijnet öd,
Orſad veritekenel öd kemeredet.

Tan. Mikeppen as diſnoknak evöt
adot as turkalasra as ſſten; igi
as Embörnek is kapalasa.

As leaniokat femtekalat kd öſerj.

Ed. 42. x. 11. Migh as te leaniod Somermöt
nem tud addigh diſd, tamös. femös. zſc.

Pro. 30. x. 18. Harom fele dologh reitotott ^{Ludou.}
en emblem, inkab imes Negiet nem tudom. ^{Lamat.}
fol. 107.

I. As Eſeſio vöat as Egon, II. As Kigio
vöat as küſſiklan. III. As hario miomat
as Tengiron. IIII. As ſerpu vöat as Söſſön.

Es mind as Negi röndbeli dologh igen
öndalatos, es nehes megh iſmemj.

I. As Saks keſeſio ſebör röppöſſe vöa:
As keſeſio neve alax as tüb Madarakatis
eti, de est aſort nevöi hogi as Kiralluk
es igen magasſan ſigon giorſon röppöſ.
Nem hagi pedigh ſemmi öſapast as Eghalat,
kivöl megh iſmer hetned möllion röppöſ el,
mit vagiamof mene, ide vagiamoda ter.

II. As Kigionak as küſſiklan ^{Ömiala.} ionaſa.
As Kigioke tekeröſſen ömſnak, hol ide
hol amoda maſnak, es midön vedned
hogi tanul vannaſ, akkor köſel laſnak.

III. Az Zelis tengörön iaro haio.

Melli az tengörben ide tona tevongosunen
nem eudad, hol iare, möhre megion.
Mert giakorta az kormanyosok imes
vagi amas reure akarnanak haitanj
de az zelustriöl el ragattanak, es
ide tona hamattanak akaratink ellen

III. Az ferfui vta az leanon, mómieöben

Ha balaki, valameli böcsykeres Svižet
kenar, el öket a titkolmj tana öat.
giakorta imes vagi amast teteti
hogi inkab Seretne, akomba mast
kenarna. Ennek fölote gondol-
latiban, beöediben es öeleköde-
tiben igen alhatatlan az öfufogt

Megh azokis el titkoljak tanadivukat
kik balakit ördöslamul Seretnek
ök fele vtakat, modokat keresnek
mikeppen azokat foglalhasak el
az öit Seretnek. Eröl öök példak
ök historiakis vammak öörteörent.

Tan. Az böcsy mji ööleben az Svižeket

1338
igon örissek az ö Magbatti ukatt
fiukat leamikat meg h mgh Svižek.

Bisoni el higgied nehes meg örsenöd öket,
de ha gyalakaban nem akaz ömi
magad es habad nepevel hataneally,
megh se röstnyli öbben az te titködben,
de ööl meg gondold hogi bodogtalan
habasagot ne foglalhianak maguk
indulattabol. Söt meg az mi nagioö
egimasökött valammi öndökagott ne
keögienek ömi az te habadban.

Hasönl. Vgi vagion nehes az völvönek,
heyanak öc. iarasara vigiasnod;
de rea kel vigiasnod ha öirkeidet felöd.

Nehes az tolvaiök pridalo harioara
vigiasnod hol iar mind; de igonis
kel vigiasnod az öison, parton hogi
megh ne föstacsal, anagi rabba ne öfel.
Vgi az egimas öereri Svižeket es öfiakat
nehes meg örsen, de ha beöödeimes
gyalabattinkat nem keuanod, vagion
rea kel vigiasnod, megh kel örsenod.

M egh aš apro giermökökis igen örid,
nem hogi mindönkor öbiak hon carcsad,
de ne had öket hašrol hašra mlatnj

Akar Euel,	Giamas Zimittöl,
Mindönkor,	Mikor aš öököfögh mlatnj
meddigh,	Sokaign.
Akarhona.	Mintö rindökös.

Aš migh ök akarnak, de iol megh kerdöl
Zamoebegi tövhök ha hašra iymnek.

Feddendök itt adok balakik aš
ö magšattiukrol nem Zogalmatoš-
kodnak, ha ielőšöl fycl hon nem
halandnak, ſnem tuggiak hol vammak.

Hašonl. Ha egi tikot, vögi egi ludat,
vögi egi malacošott el teuošenek
nem Zöymnek addigh megh, migh
megh nem keršik: Aš Giermökök =
kkel pedigh nem gondolnak.

Mondnak: Aš giermökök hišom
hašra iymnek ö maguk is. de nitkan.

Pella. 1614. Febr. 24. Maj. Vindon. Egi mindöki,
giermökök Ammor 6. aš dmanol mgh/nr iöjt hašra
vöghög keršik aš halandökis ö iym palanak.

Miha hašra iymnek de rözabbul latrabbul
mint el möntek völe.

HARMADIK RÉSZ. 939

Aš Zöšöknek töštyököl.

Aš Zöš Maria igen Zep pelda aš
Zöš keamienak, es Affiu Adomök =
nak, hašraoenak es öšnegölenek.

Ašt könešek, adent: es aš ö peldaiat
forgašsak Zöšnteken elöteük.

1. Hašukenal vöšhienek, Ment aš Isten
nem Zabaditotta öket aš küššö es
Zöšönjegös gondnišeleše, ha nem ašt
hanta nekik hogi aš fošiaknak engeggienek.
follehet aš haš gondnišelešöš carcošo
dolgokert kešönitenek miha kimömmi,
akkönis aš töštyöšegh övöšeben inšon,
hogi valamj Zep Šim alat he uolkodaf
ne vadafšanak, vögi köllelen ne
budofšanak, ſe köllelen dologban
anagi gialakat ban magukat ne ögidek.

Tan. Igen bešödelmes aš Zöškeamök =
nak hašukon kimöšl iamj es mlatnj.
Pella Lina. Gen. 34. x. z. Sichem
el ragada, es le fekeuek vele, megh miomonta.

Lodolph.
Gualtherus
in lucas. 1.
item. 4.
fol. 17. B.

Beethabeis igi iara z. Sam. 11. x. 7.
David ab ablakrol laxa fördesben,
el hösata, teröhben eite.

Töb pehdakis talaltatnak.

Aegyptomban ab Wemuskepet fele-
nos beka föliben ritak volt, Esot.

hogi ab Gadda aksoni leamiosul
ab habban willion, gondot wicellion,
kin se iarion, hanem ha ab Süjk:
legli keuarmia, ab Sömermet ous
d me feleide, wagi kion, wagi ben kesön.

Sara. Gen. 18. x. 9. Forgolodot ab Satorbal
midön ab Angialok Abrahamnak voltak.

Süj3 Mania. Luc. 1. x. 28. Ben talaltatot
ab habban, midön Gabriel hösia mont.

Tan. As leamök ab ferpiak elött, ha
keuantatik, nagi Sömermetissen iör:
ianak allianak, er Solhianak.

Psa. 3. x. 10. As Sion leani, fön pillagtanak,
gongos makkal iantak, hümio gattakredc
Sömermösök legienek ab mi leamint.

Keufset Solhianak, abis Sepön siöl legion
No besellienek mindnel, senefelthienek
mindz Sara. Agi er card Sepio Sömermösök
leawolat wam. Amen. As Habban

XVII PRÆDICATIO.

346

As habbasagrol.

1. Cor. 7. x. 1.

Touabba ab mi felöl wcatok volt en-
neköm: Jo wolna ab ferfunak
As somiallatot nem illesnj. de ab
Paradsna, sagh ellen mindemek fe-
lesege legion, & kinck kinck saiat.
ferie legion. As ferfus ab öfelese-
genek io akaratal tartörök, hason:
lo keppen ab felesegeis ab a ferie:
nek. Nem bir ab felesege ab omaga
teteuel de ab ferie: Hasonlokep-
en ab ferfunak sincken tette
maga hatalmaban, hanem ab
felesegeieben. Megh ne csiallia
eggi tök ab mastokat, hanem ha
eggi akarabol ideigh, hogi ab bñi-
tolesse er imatagya kesölekeferök.

Imegh eggivv ue mōnmetok, hogjads
Satan t̄v̄t̄ket megh ne kefer̄s̄im
as magatok megh nem tartostat=
hatajert. Ēs̄oket pedigh engode=
lombol mondom, es nem paracsolatbol.

Somma.

Zoll itt sent pal as hasasagrol, es as
hasasagkeli z̄omelioknek egmas=
hōs valo k̄otchīkrol, meliben egi
test ver leuen eggik majik nek̄im̄
testeuel nem z̄abad, hanem egien=
lō akarabol elhienek as nekikada:
tot̄ term̄et̄tel, im̄et̄ egi tartō=
t̄asak megh magukat ideigh, hogj
as van alkalmasbak logienek
mind as imat s̄agra smind as
k̄is̄l̄jō mm̄kara hinatallink z̄oiere.

R E Z E I.

- i. Micsoda as hasasagh.
- ii. Kiknek kel megh hasasulmj.
- iii. Mikor kell el k̄edemi adhasasulat
- iiii. Mizeppen kel megh hasasulmj.

A Z E L S Ő R E Z E R Ő L.

K. Micsoda as hasasagh.
Felelee. Egi fertumak es egi Azzom:
allatnak valhatatlan eggies̄ulese,
mōh̄ it̄en̄is̄l̄ z̄oiostetott as segefe=
gere, as z̄apondajert, es as paracsna=
sagnak el tanostatajere.

1. Cor. 7. x. 4. As felesege nepp̄ bir as oteste:
vel hanem as o ferie: Egi as fertinis
as o tulaidon testeuel nem bir hanem
as o felesege. megh ne d̄ialliatok z̄c.

Gen. 2. x. 23. Ez kont as en koncain
k̄is̄s̄ij̄l̄ valo, es test testombol valo.

x. 24. Embir felesegeh̄is̄ vagaskodik
ketten lēnek egi fete.

Gen. 3. x. 16. Feriedh̄is̄ lēs̄in keuanjagod,
es o v̄alkodik raiton, bir te veled.

3. Esdra. 4. x. 20. El haggia Emb̄o Atiat
ki o tet̄ fol tartotta, el haggia tartō=
mamiat, habaiat, es as Azzomh̄is̄ k̄otj
om̄on magat, es kelketis̄ h̄is̄sa aggia,
nem emlekoz̄ik megh Atianol, Ammarol,
sem pedigh ed̄os haba iarol. Ebbol

megh tudhatta tok, hogi birnak tii
veletok as Assomallatok. Bamiatok.

Mat. 19. x. 4. Nem olnastatoke, hogi
as Feromto eleitijl fogna feriat es
assomallatot teromte: s monda:

Ezert Embor el haggia Axiat es An-
niat, es eggiesijl feleseguel, es as
kik ketten voltak: szi testekinek.

Ezert immar nem lesnek ketto, de
egi test, as mit abert Isten osiue
kocott, Embor el ne valakssa.

1. Peeri 3. x. 2. As felesegnyk engogion
as ferisnek. x. 6. Mint Sara
engede Abrahamnak vianak hinas
ast, tiijs annak leami vartok.
midon iol belekotok, megh midon
semmitijl nem ijettok megis. Tii
feriak hasonlo keppen egijl it forgo-
loggiatok mint tudosokhos illik, as
Assomallati edeinnek vgi mint erote:
lombnek bocsijle co tt teuen, vgi mint
kik egijl it vartok onkossi as Logiolom
eletenek, es hogi felbe ne sakartaf:
lanak imatfagitok.

342
Tan. Megh teckik es bironfagobban
meli nagi lotel, moli nagi Souettegh
moli nagi eggies egh legion Isten Sor:
Zesealtal as hadasfag beli ket someli kozo tt.

Pelda. Adam es Eva. Apamen es danis
Abraham es Sara. Isach Rebeka. zc.

Hasonl. As fonelkijl as test diak toke:
Igi as Ferju as o feleseguel alkalmas.

MASODIK REZE.

K. Kibnek kel megh hadasulnj.

F. Ket dolgot kel ut megh gondolnj

1. Hogi ha mindon rondon es allapatobban
leno Emboroknek as as feriaknak es
assomallatoknak sabade megh hadasulnj.

Gen. 2. x. 18. Megh felel erre as Isten:
Nem io Embornek egiedijl lonnj,
Ezert teromkonk segetott o nekj.

1. Cor. 7. x. 2. As parafnafagnak ellene
mindomnek felelege legion, ferie legion.

x. 9. Ha magukat megh nem tartos:
tathariak: Megh hadasullianak.

Mert iob megh hadasulni mint egijl gonedolnj.

Tan. Mikian valo biton jagok esök holot,
Semmi rónaben, allapatban, termeseten
es hinatalban leuök ki nem hagiat =
tatnak as kik Embörök;

1. Oka
mert Embörök

Mert as esjo biton jagh Embört neud:
Embörök pedig as ferfiak es Aszom =
allatok: Ide valok tehat mindön
kiralnok, orak, fejedelmek, Papok
polgarok, baratok, Apaösak.

Hakerdöd: esök midadak. Mind Embörök

Mindönöknek mondotta tehat as Hten:

- Nemio, királnak, ornak, papnak - &c.
egiedvöl elmj, hanem tarfa legión
nekj, as as Megh hadafullion as ferfiu
As övös keami, as övözeji ferhöz mormion

Mert seget segh kel mindönöknek

11. Oka.
Mert keuan
sagh vagion
barmök.

Ma sodbor mert mind as kefele
termeset ferfiu es Aszom, as testnek
keuan jagatul Giklandötatik:

Esere mongia as Apat: hogi iob
megh hadafulmi, mint göriedöznj

Tan. Wálakej asert Nem embör, anagi
as Embör segett - mar le tötte, vagi

Vere el fogiott erie el bankadott,
nem övöködik seget segh nekül,
nem göriedös teste nem önklandösök &c.

Nem övök segh es ilhennek megh ha:
Zafulmi, holott Vere, meleg sege el fogiott
es mmar nem embör.

Joh. 1. x. 13. As testi övöketer Vertvöl, testi
keuan jagtul, es ferfiu - önklando =
Zastul lesön. As Hten triv övöketer mas.
Ecclesiastig 9. x. 9. As övök segh sokakat
teuölgepe vöit, es abbol as övöketer
mint as triv fol göried, kagat &c.

Dan. 13. x. 8. As kee venök latuan Susan:
nat naponkent, förtelmös övöketer göriedenek

Hajonl. Minden fele allat hamiat homlok
megion as termesetnek nemi nemio
östonöze sebol, as maga Neme Zaponi =
tapa: Mint as Madarak, Halak,
Vadok, Barmok, Bogarak &c.

Bitomi igi vagion as Embör dolgaris.
Mert minden allatnak Hten mondotta:
Gen. 1. x. 28. Neueköggietök, es sokafaltatök &c.

Heb. 13. x. 4. Böckwiletös mindenök kösöt
ab hasafasagh, es ab tist tan maradot agi.
ab paradnaka kat pedigh Iten megh iteli.

Tan. Mindon embör abert balaki Zapo:
ritami akaria Nemtesseget Zübeleggh
hogi megh hasafullion, tisttan ellion,
es ab faicalan paradnajasgot el haggia.

11. K. Tuggiuk hogi ab Embör ket fele ter:
merekben bagion. Mint fexiu es Azsomni.
Mellikerek kel masikat megh keremj,
ab fexiunake, anagi ab Azsomnak.

F. Tekencs ab terimtes rondire itt:
Az Adam ab fexiu formalta tek
elösör ab földnek sariabol ab vean
Eua, es vegi bitekek Adamho's
ab fo es mindon Emböröknek hiij:
segos Nabnaggia atal. Megh teckik
tehat mind ab Adam terimterese
Imind ab Eua formalta tafa rondibol
hogi ab fexiunake kell elösör keddernj
ab hasafulasnak beghes bitelet,
es moggiarol tanadotis o tandon eled.

de ha es ellen ab rond ellen ledon, vikka eszik
Itten Zörzese es moggia ellen ledon,
es ab fexiini rondnek gialabattiana ledon.

Tan. Az kearnok se ab Azsomnok ne
mongiak imest: vegi el engom akankit:
Ne kösd balakire tövemi kimpel magadat.
Kouesetok ab vegi bent Azsomnokat:

Nem Sara Kerete Abrahamot, de o Sarat.
Hjaach Rebeekat, Jakob Liat es Rachel.
Tobias Sarat, Auenus Hestert. David Abigant.

HARMADIK REZE.

K. Mikor kel el keddeni ab hasafulas.
F. Ittis ketott kel megh gondolmi:
I. Az Eletnek mi voltat: II. Az yodott.
I. Az fexiunake es ab Somiallatnak Elete
mi voltanor, mind ab Wilagi bökedek,
Imind ab Prophetak tanusagot hattak:
I. 3ech. 16. x. 7. Megh no'tek fol puffattak,
ki dollietek bala melliedon ab tetolgieid
megh Zöröd Zalajis ki yottek bala. abab.
Az amiad tolla ki yottek bala.
mind ki lachik bala, mind ki valgek

Aristoteles 7. Politicor
Az abbonnepek tison hiolek estendo
konkeban monnienek ferho: Az
ferfiak pedigh 36. estendo konkeban.

Hesiodus. Ideien vid haza as te
felesgedet 30 estendo nel follied
ne legi, se sokkal kevesseb. Mert
es leson ideie koran valo hadafulas.
Az Ecclesia Articulusais 26.

Tison harom estendo alat as giermo:
kokek osue nem aggruk. Az oregh
vastagh auagi berseghos koselgori
emboket 16 es 15 estendo alat
valo leamokhos nem erestivok.
Mert mind as termeset, smind as
Gazarok Orzagoknak kosonfejös
ki adot toruemie art mutattia.
Ezech. 16. x. 8. Immar vidod vaha
Sinten as beretese, megheskijne.
Tan. Nem illik nemis alkalmasor
as ferfiaknak 25 estendo elott
megh hazafulmuk, se kefore se haggiak

Mert mikkppen as o Eletrik 28
estendo elott giunge, abonkeppen
Fotuen estendo vcan el fonad.

Tahat akkor kel hantani as havjat
mikor hamd: Az rosa akkor sep
mikor vilafaban vagion. Nem ollig
kedues migh ki nem mile, ha megh
fomnad vgi sem lesön ollian kedues. *yd.*

Az leandok pedigh 18 estendo
korkeban alkalmasosan hazaful:
hatnak, mert ok mint hogi hidegeb
termesetivuek as ferfiaknal megh
as 3 völejevris alkalmasobak lehetnek
mihelion diöchi vök megh no, 3 ömök
Sala ki ino, es holnapi ver fohias indul.

11. Minemvi vidober 3 abad hazafulmi.
Az hazafulasra auagi Monigsoi
lakodalomra vidot 3 abot as Eccta:
Articulo 22. Nem engeggi vök megh
as Monickosot basarnapokon, mert
as Negiedik paranso lat ellen valo bün.
Exodi 20. x. 8. Megh Beroto as 3 ombat.

As extendonek tob roveiol ad koros-
tiem legios elet Sokast vott:
Hogi ad mi vrank teuf chmynak
boosvleciert, sem Karasomba,
sem Nagi hetbe, sem Hruvetba,
sem aldosoba, sem pynkefabe.
affe testi giomirvisegevre nem-
kzvlnek, hanem megh zynnek
megh ideien elotte es vtarma egi heted

NEGIEDIK REZE.

K. Mlikeppen kel megh hadasulnj.

Tob. 8. v. 4. Midon ad Agriashaban eggivjt
volmanak Tobias es Sara: Fol kele
Tobias, es eggivjt monda, kecifol
hugom: es kerivok ad vrat hogi Samion:
megh minke. Mert Bentok fiaj ba-
gionk, es mi nem eggivjt hetonk
egi mint ad segamok ke tarent
nem ifmenik: Fol kelenek adert
eggivjtmind, mind ketten nagi
buszogatgal imatkozanak hogi
Itan egejsegot adna o nekik.
X. 9. vram nem bujjasagbol indittanyol

de tokelletos es tista zinol viretettem
erre hogi est ad en hugomat fele:
segnil vogiem hoßam: Ollian-
arandekkal Berefs adert hogi mind
ketten eggivjt venhoggionk megh.
Sarais monda ezolere. Amen.

Tob. 5. Sarais igi imatkozot vata eleb.

Akartam nem bujjasagbol hanem
ad te felel medbol ferjat vömj. Es
anagi en voltam ad elebbi Matka:
imhos meltatlan, anagi talam-
abok voltak en hoßam meltatlanok,
mert netalan enjom fmas ferju-
nak tarokal. Minden iol tudom
Embör akorantaban ad te tarokod. &c.

X. 24. Mind ad keto komigesse megh
halgattatek ad folsegis stentol

Tamujagh. Mit ad robias ad Itentol
imatlagh altal niere megh kedues
es tista hadas tarfat: As Sarais
adon imatlagh altal vigastalta o
magat ad o Matka halabnikban
Igi mastis imatkozok Itemek io tarfat.

Imat saggal kel tehat megh hadafulmi.
Mert balazik hadafula sükben
ab Istent tujnyik el nem rederik,
hanem ab Istentek engednek,
es ab ö rindoleset Zeretik megh aldatom.

Joh. 14. x. 14. Ista balamit kerokas en
nememben be telliesitom en.

Hafna. Az komigroknek 3 auukat
fien be tolti, so Azsonat ad amak
fambor hadas tarsot 3 ep felesegot
ad ki kedue szient valo legon.

K. Minemuj Azsonat kerionk.

I. Bolos es Esot. Ecclesiasticij 25. x. 11.
Bodogh forin ab kinek esis felesege vagion
x. 23. Kunnieb ab Oroszarmial es
ab Sarkarmial eggivott lakni mint
ab gonos Azsoniallattel.

II. Jott, tistat, es tambor erenlesvinyuet
es Nemsetvinyuet. (Apuleius lib. 2.
de Magia) Az 3 ep 3 ny 3 bator 3e:
geni legion, semmit ne aggianak
veleis, elegh zabdagh legon.

Menander: Az hadafulando Isti
ab Erkenisot forgattia inkab, mint ab Pent.

Martialis. Az zabdagh felesege Azsoniod
leson elebbis, mint sem tarsod.

III. Az leani alkalmatos ab szuziginel,
(Cziak hogi erod legion hossaia)
Mere kunniebben hossaad haichatod.

IV. Somdeose ab ab Istmeretost, kit emma:
gadis iol ismets ne tudakosa mastul.

Magiar Pelda Bed. Az Sombed keant
inkab vodel het brijmol, mint ab ismeretent
egguel, mert ab egi alat sok reitostott el.

V. Az kinek akarattia ianul. Ne legion
keduelen. Mert bolodfagh ab Agarat
miul btam bottal haichami: Nem fogia megh.
Igi ha nem Zeret ne kapu roita.
Mert mindonkor porol veled, mint ellenfelegh.

VI. Illendott. Az foregh Embornek foregh
legemi kel, ab kicikinek kicikim, ab fidesnek
idesb kel, zdc. Mint Ouidius mongia:

Quam male iniquahs veniunt ad astra iuniorij
Tam primum magno Coniuge missa viri.

Az felemas tullok molu rotsul vonsnak ekeben
Gyonge Momecske sir vgi Magi legen hogi ha miomel

Hely. Signa vohs apte mhm, mhm porj.
 Fay ki vedot ese vofformak ki ifia kat ghaiz
 So maga gothofodott ven vigior agiba koi
 Ha ki akars nosm illendo keppen: imigi tegi.
 Agna venhos moni. Ne te, monie nek legent.
 K. Kivul kel kerm as hasas tarsot.
 Pro. 10. X. 14. As has es as kardagfagh as
 attiakrol monadot, o rok legy, de a s
 Ertelmes es okos absonialhat htevil adat.
 Tan. As isten viljel gondot mind magontva
 smind felesegontve, tehat o civile
 Teridonk mozt o adhat io keduebol
 io es kedues tarsot, haragiabol bolodot.
 Aggion io hasas tarsot abert o follege
 ki ne legion srok legos maualia, kiud
 sem nem elhet nent; sem nala nekvil
 megh nem monadhat nank, abomba
 pedigh orankent porlod nent givi:
 lolkonent, bossut vonsont: kibol
 as busgo matfagotir sruontben
 megh fuica nok, es as Erdogh halo:
 iaban be kerul nent. Ne aggi olhant.
 Aggi hms legos iambur hasas tarsot vepd.

XVIII

PRADICATIO.

As legibeli someliokrol.

Deut. 20. X. 7.

Mellik jexiu vedott el azson,
 es hasa nem vitte megh: monniol,
 terion vizza hasahos, egivod megh
 hal as harcon, es mas viki hata abt.

Somma.

As legibeli somelioknek messe egi:
 mastul valo tanosajukat nem akarta
 isten, hanem as o sorbese zorent as
 kosontuk valo el indott hasassa:
 gott akarta hogi halogatas nekvil
 ideiekoran veghos vigiek.

RESEI.

- I. Mi tisti as hasa julo somelinek
- II. Mit kel el tanostatni.
- III. Mi vegre iegisi el magat
- IIII As legibeli somelioket mi szakatni el.

XVIII. Pradicatione
 de el igi sivel mhm
 1600.

MASODIK RESE.

- K. Mit kel tehat as volgernek ^{elcandetan}
 I. F. Elösör. balaki böcsyölettel iouendo
 tiöstösegere akar hasafulni, tehat
 as iten törveniet as külsjö ^{was}
 Sömermötis el ne feleide ne for-
 goggiek Nötelen anagi ffinu sösnegi
 fersiu anagi aszoni es szöskemi
 lenen giamos helion.
 II. Ha balaki rea kötneie vagi keamat
 vagi aiandekatal o magat, akt
 el ne bögie, mert as vege nem io.
 III. Eo maga se kerie megh as legemi
 Sömeli söient, meit nem tuggia
 mit felelnek neki, egiünd nem-
 techikott as baratlagh. S. Segion lö.
 IIII. Nötelen legemi Nötelen. Sösnegi
 ösnegiot keronek ne küpöjön
 mert egiünd maganak kerdi kemi.
 Monduan: so leami imes vagi
 amas legen küldött hörsad hogi
 hotta mori: de iob haen hörsam imö.

- V. Alattomban es titkon csiak as
 leammial ne zolly, ne fogi kesett, se
 aiandekot neki ne aggi. Mert ha
 as te aiandekodat titkon elhöte,
 as majeris el beszi as vtan.
 VI. Walami hasugh, alnok keriket se
 eres közben iarouul kik csiak
 torukerev sömak, asonban akar
 föbjöl sakar mad kannul lakratok
 o assal nem gondolna.
 VII. As vtan as tegi beli Matkadhoö
 giakeran ne iarüj: Mert as szölej
 es rokom vagi megh sömak vagi
 megis vtalnak, vegre hasaba-
 doisan iachodoshatol vele, egiünd
 altalis essöl leami Matkadon-
 es as hasza megh dragad bele.
 VIII. Haragtul, söhallköstul igen-
 oiad magadat mind boritodban
 smind kos fogolodafodban Matkad
 es Sogonid elott, megh ne vegisssenek.

K. Minemvö tegis er eris vagi erötlen.

I. F. Eris as: valamöli as ket Sömelinek, er asokhoð tartoso Sömelieknek is akarattuebol lesön.

II. Ha valamellik Sömeliek keduettemmi okkal masiktul nem tikekollia.

I. Wisont erötlen as: Ha keduetflen eggiek

II. Ha etelen, kaba, bolod, hos. etc.

III. Ha as attia vagi Annia het eten: dos koraban el igeri leamiat, as etan vagi as legeni, vagi as leami mast Seretend nem amast as kitta as attia ki dinkoraban el iegisött volt neki. Nem kel oket osue admi, mert mar esösök.

K. Ha valameli tegibeli legeni megh hal, as attia fia el behetie as o megh holt battia tegisött matkaiat: Igi ha as leami megh hal iegiben, el behetie annak föcset as legeni.

F. El behetij mind as ket fel, ha migh testi eggiesülös as termeset dolga: ban nem volt löösöttük.

K. Minemvö Sömeliek kösött tikeatott as hasasagh eleitöhl fogua.

Nem Sabad hasasagra dönöd:

I. As Amiadat as ki Mehebol Sülte.

II. As Masikamiadat, as ki Amiadat Sülte.

III. As Nagi Amiadat, as ki Masan. Sülte.

III. As Nagiob Amiadat as ki Nagian. S.

V. As Sep Amiadat as ki Nagiob An. S.

VI. As Masikamiad Nemiet, föcset.

VII. As Nagi amiad Nemiet, föcset.

VIII. As Amiad Nemiet föcset.

IX. As Nagiob amiad Nemiet, föcset.

X. As temagad Sültekd leamiadatt.

XI. As leamiad leamiat. As vnokadat.

XII. As Nened es hugod leamiat,

XIII. As Nened es hugod vnokaitt.

XIII. Battiad es ösded leamiat

XV. Battiad es ösded vnokait.

XVI. Felesegöd Anniat, as Napadat,

XVII. As apad feleseget, as Mustohadat,

XVIII. As ipad es Napad anniat

XIX. As Mustoha apad es Mustoha amiad anniat.

XX. As ipad Napad Masikamiat.

XI. Mustoha fiad feleseget.

XXII. Az Möniedet as fiad feleseget.

XXIII. Az Mustoha fiad feleseget.

XXIII. Az Mustoha leamodat.

XXV. Az dnokad feleseget, *Ec.*

Polydorus
Virgilius
de Remo
lib. 5.
cap. 5.
fol. 349.

Tan. Nem akarta as Wisten hogi
as Emböri Nemset segh rönanelkijil
es kuyfö zömeröm nekkijil zaporog-
gick, hanem böcsüktetel es steni
felelommel, hogi as Embörök zere-
teti, Egimashos valo zönetsege
es nenezetös zömehökon küllieb
tericstotte as habafulasban as
zömehök valogatásat.

Cap. 5. Polydorus virgilius de Remo lib. 5.
Fabian Rom. püspök 241 Ezen-
doben (as möli elfö es mafodik
jüst moyes as habafulasban
megh tiltott volt, tudni illik
hogi as leamat es dnokaiato,
Edös ammat es Masik ammat
elne bömne balaki feleseget.)

Megh tiltá, hogi se as harmad.

se as negied isön valot el ne bögie.

Azotan ismegh Julius Rom. Püspök:
asé hagia hogi heredig isön
alol senki ne habafoggick.

Azotan sok varasokbam illien zörofs
kötelben leuen nem találnak
vala közöl oli zabados zömelit
kit alkalmatosnak itelhetek volna.
Est latuan Innocentius Papa
rea zabadita as Fabian Püspök
pek törüenie zörent asé el veri,
valakj sem zokonfaggal, sem so-
gorfaggal, elfö mafodik, harmadik
negiedik iszél közöl nem volna.

Ez May napik mind est tartiak.

Tan. Az Romaj Papa megh tiltotta
volt asé hogi se as koröst leamat,
se zomia aszont el ne bögie senki,
de mint hogi sem as artiafini zöretel
ellen, sem as termeset zömerme
ellen minden. Nem tartink meg.

Catullus in Carm. Nuptialy:

It tu ne pugna cum tali coninge Virgo,
 Non aequus est pugnare, Pater cui tradidit ipse,
 Nolo pater cum Matre, quibus parere necesse est.
 Virginitas non tota tua est, ex parte pariter est.
 Tertia pars Matri data, pars data hirtia Patri
 Tertia sola tua est, noli pugnare duobus,
 Qui oppro sua una simul cum Patri dixerunt.

Ne harosoli jokami ollian vologenniefigen te:
 Ne banriad ab Attiad ab kinekomaga igert
 Co ab Attiad sab Aniad engetmoad kellenekel
 Te s'v' s'v' se segod nem biak tied, rese s'v' leke:
 Harmad res Aniad, mas harmad rese Attiad
 Harmad rese tied, Ne harosoli ket s'v' sed ellen,
 Mex miuel ok bir tak adak veled osue veikenek.

Martialis lib. 1. ad Flaccu.

Qualem Flaccu velim quatin velimne puellam.
 Nolo nimis faciliu diffidit m'is nimis.
 Illud quod medium est, acq' inter utrimq' probatur:
 Nec volo quod cunctat, nec volo quod pariat.

Kentode Flacce v'kom ~~usket~~ kam teonke vagi
 Nem tedik ki hamor vagi ki kesore Seret.
 Mi vagion e kosbe, ket fel kost vagi mi v'le son,
 Nem akarom mi kenos, S nem akarom mi magi v'om.
 Jan. Az leaniokis ne balogasanak
 Jokat, hanem s'v' lei v'kreis baggiakt.

Juvenalis Satyra 6.

Nullane de tantis gregibus tibi digna videam?
 Sic formosa, diems, diues, fecunda, verulor
 Partibus disponat avos, intadher omni.
 Crimib' effusis bellum diuiminet Sabina
 Lara avos in nro nigrae simillima Gemo.

Nim'ene emi seregh leaniokis Kost Melko ki volna.
 Legion Sep Ekos Kasdagh, Iogivi molkoso Ania.
 Nem betirol maradot ~~vagi~~ cornados hadai ban nott,
 Nem bere semmi gonos hir nenei sem maga nem rut.
 Mint Sabina haiadon voltanual Giandoniti port.
 Ritka madar foldon, mine felete hattiu, ki ollian.

K: W'et kosneke ab kik s'v' lei v'k,
 Lokonuk Tutonuk ellen vagi leat
 Kerenek, vagi fernek el igenek magm'ha?

F. Igenis v'et kosnek, egimhami keppen.

- I. Az iten eljo v'ndolese ellen. Ger. 2. x. 18.
 Az iten tant comados ab itam jagis tarpa f'ol,
 Nem atag i maga. Iten v'gi ab Enat Aughos, x. 22.
- II. Az otodik Panandolat ellen. Ek. 20. x. 12.
 T'v'illius Aniadac is Aniadac, hagi hadu v'v'gi L'xi z'do.
- III. Az termeset torvenie ellen.
 Quod tibi non'is, alius mi p'v'p.
 Mit nem akar te magad, m'asal abt ne belek'gied.
 Eccl. 7. x. 22. Mind'et elo mi vagi ab mit hallas
 Siued rea se v'jd. hagi ab te Solgadis hallalobra m' s'gigien.
 M'as sok h'p'is y'mni s'v'v'v'it, hagi mit sokakat v'jogastal v'ld.

III. Az községes tisztelegős önközlés ellen.

V. Az kivüljö községes tömveni ellen.

Ki jemmj tükön lot dalgot mm bagihar bolim

VI. Az hasászag h zentsege ellen.

Mert tükön esz tősszige öre mm maradhad mgt.

VII. Az eleimerek peldauk ellen. Gen. 22. 17.

VIII. Az affinug h ellen, ki assal maganak sokat aut. Mert egei elixibin zömm. harniak.

IX. Az temagad fogada od ellen:

Exodj 22. x. 10. Ha valaki valamni hant elosa: land, kit meg 14 mm ingi zöme, 13 v. baland, o maga aianad. kanal hasajosa maganak alk. Ha p. figh az o d. utia mm akemia, mtj adni egi's digimbarant. p. mit aggion mtj. Az gonos h. nit m. hab. n. ni.

Jan. Az te zivleidnek lokonidnak Tutonidnak, Predikatorodnak hireuel hasajuli, mere ha zök akadekot talalnak berme elbon: tiak az te tükön valo magad el legisejet, es zögionbe monach.

HARMADIK REZE.

K. Mi vegre kell legiben völm?

I. Hagi az keffel kösöt valo zerecet ab ijmerkö drs altal mösnyüllön.

II. Hagi mind az ketönck tokelletöfsege naprol napra ki teset.

III. Hagi az kik nem tudtak aboknak egimashös valo io akarattukak, megh tuggiak, es vagi iaualliak, vagi ha mi konkok talaltanak berme Niluan vadolliak.

Ez az oka hagi az hasa vitel dötis az Predikatorokkal megh h. nitetik.

K. Mi hasna mind esönek?

I. Az keffel lassan lassan illendo zö: meiom mel osue akubnak, megh ijmerködnek az lokonfogok az so: gorsagokkal, es io akarattal kesnek egimashös egienlokeppen, amab Mondas zörent: Akarmi terohemo: lesis kvinnieb az sokafagnak: vagi vöstök. vömmijs az feles kes io.

II. Az rokonok es Sogorok ereieuel iobban iobban örokodhetönk es evölködhetönk valamire akarunk. Mert azok bekesegönknek örülnek, zömmofagontban völonk sünak.

III. Az fogibeli ket someli as ket fel
nemketsegh kosott mint egi salagh
ollian leson, es ha sinten balami
zenebona vagi as elott lot bolma
vagi es vean lonne kosottyeikis
esok altal esok kedneiert kon-
desodneiek el kosottyeik.

NEGIEDIK REZE.

X. Az fogibeli someliok mi okon
zakadhatnak el egimastm.

I. Ha balamellik parasnakodneiek,
vagi megh vishesodnek, francsu:
sodneiek, megh duvhodnek, ba-
lami freemekegyben esneiek, some
ki esneiek, orra el zakadna, tokos
vagi moniatlan lonne.

II. Hamind ketten egimast megh vatalnak.

III. Ha sokarigh balamellik budosneiek:

III. Ha as fogadast as mirekepost
as iegises bolt balamellik meghseket.

V. Ha kiszin koraban iegios tetott el,
es esok koraban megh banta.

VI. Ha balamellik alattomban majnak
iegiotte volt magat, es ki tudodot.

VII. Ha as el iegises vean balami oli
lokonsagh, attiafisagh talaltatot.

VIII. Ha as hagiott napel mult, es el
nem nyit as legen as keamiert,
vagi as leami elo nem allott.

IX. Ha nem ast mutattak elo as kire
o zamott tartott volt. *Jakob Livual egi iann.*

X. Ha eruel, vagi redogeben vottek
volt be kesett, vagi hire nelkys
ketek leant neki. Es harom vofso
niha helien maradhato, moggianal:

Tan. Mind esok kett dologra neznek
kjualekeppen: as toruemire es as
tisfossegre, as mire esok bockatnak
megh kel abban allami, de balami:
ben megh tarvostatnak, as on
nem szabad altal hagni.

Tan. De ha testi eggiesules lenne
kosottyeik el nem zakadhatnak.

13. l. l. i. g. s. j. r. o. s. o. b. i. a. k. :
Osc. 2. x. 10. magamnak iegioslek
mind örökke, magamnak iegioslek
mondom tegödet igasagban, itekesben
irgalmasagban, es komorüleis jogke.

Es magamnak iegioslek tegödet hittel
es megh ismeröd als fehouat.

Ja. 62. x. 5. Miekppen als ffiu s. v. s. f. :
Segeben viki hada feleleget, s. n. t. e. n.
igi mintha hada v. s. n. i. c. k. e. t. e. g. ö. d. e. t.
als te fiaid, es mint als bölegemi öniöl
als ö matkarinak, igi öniöl te rai tad
als fehoua als te ismeröd.

Joh. 3. x. 29. Az kinek matkaria va-
gion bölegemi als als bölegemi barattis
pedigh als, als ki elötte all es halgattia
ötet. Folotte igon öniöl als bölegemi

Zanan, Es aker als en örimem be töli

Eph. 5. x. 23. ad. 33. x. 25. v. i. n. i. d. i. h. :
gite vkons vkas. Mint christus
serete als ö amiant egihabatt,
igi hogi ömönmagat ada erötte.

x. 32. Nagi titok es, zollok pedigh als
chingsol es als fctarol.

†Antonius nam ften als mi hadasagum t. e. s. o. b. i. a. k.

XIX. Prædication.
Az Mönigsöröl.

XIX PRÆDICATION Az Mönigsöröl ouagi hadavitöl.

Gen. 29. x. 18. ad. 30.

Igen megh serete Jakob Rachel, es
monda Labamnak: Het estendeigh
Zolgallak als kissebbik leamödert
Rachelere. Monda neki Laban:
Joh hogi neköd aggiam ötet, mint mafs
fertu nak. Giak managi megh nalam.
Jakob akert het estendeigh Zogala
Rachelert, esök keuefs napoknak
tekerenek ö neki, mert igen serette ötet.

Monda Jakob Labamnak: Ad megh
immar als en feleségömet, had mön-
niek be hossa möt el tölt als en yödom.

Be giyöite akert Laban als helben
lako fertialkat, es vendeglegöe sörse.
Estue leuen pedigh foga als öregbik
leamiat Liabt, es als v. i. n. e. b. e. h. o. s. s. a.
es ahoö mene be Jakob. Zogalotir
ada vele als Zilpah leamit leahmal.

13. l. l. i. g. s. j. r. o. s. o. b. i. a. k. :
Osc. 2. x. 10. magamnak iegioslek
mind örökke, magamnak iegioslek
mondom tegödet igasagban, itekesben
irgalmasagban, es komorüleis jogke.
Es magamnak iegioslek tegödet hittel
es megh ismeröd als fehouat.
Ja. 62. x. 5. Miekppen als ffiu s. v. s. f. :
Segeben viki hada feleleget, s. n. t. e. n.
igi mintha hada v. s. n. i. c. k. e. t. e. g. ö. d. e. t.
als te fiaid, es mint als bölegemi öniöl
als ö matkarinak, igi öniöl te rai tad
als fehoua als te ismeröd.
Joh. 3. x. 29. Az kinek matkaria va-
gion bölegemi als als bölegemi barattis
pedigh als, als ki elötte all es halgattia
ötet. Folotte igon öniöl als bölegemi
Zanan, Es aker als en örimem be töli
Eph. 5. x. 23. ad. 33. x. 25. v. i. n. i. d. i. h. :
gite vkons vkas. Mint christus
serete als ö amiant egihabatt,
igi hogi ömönmagat ada erötte.
x. 32. Nagi titok es, zollok pedigh als
chingsol es als fctarol.
†Antonius nam ften als mi hadasagum t. e. s. o. b. i. a. k.
XIX. Prædication.
Az Mönigsöröl.

Megh birraduan pedigh megh ismare
hugi Liab volma es monda Laban:
nak: Miert tottelligi velem. Nem
as Rachelert solgaltame te nolah.
Miert saltal tenat megh engim.
Felele Laban; Nem vgi lesön ut as
mi helionleben, hugi as kissebbert
adnak eleb el as öregbikenel.

Töls ki esertis as heseket, estis
nekod aggiuk as vtan as ehesd:
galatodert as smit nalam solgals
as mas hett estendoket. Vgi
Belekedek Jakob, ki tolte as hese-
ket asertis, as vtan neki ada
as Rachel as ö feleseget. As zalis
laban as ö leamianal Rachellel
solgaltott ada as Bilhat, solga-
lonak ada mondom. Bemene
akert Rachelhösis es as inkab
Serete mint Liab, es ^{mas} het esten-
deigh solgala megis erte. Latuod
pedigh as sten hugi Liath givisholne
mgh mita ^{mita}, Rachel ^{pedigh} magtalgol.

357
Som ma.
Jakob megh Seretuen Rachel, het
estendeigh solgal evotte, de megh
Balatik, liat aggiak agiasba neki,
Pöriol evotte de heciaba, megh mas het
estendott solgal Rachelert vgi mit-
hat Seretmes felesseghös, kit mil-
van Mönickö söis nep elött fogtal el.

R E S E I.

- I. Mönickösött kel tömj.
- II. As hasafsagh tudomama.
- III. Mint kell as hasafsagbä elni.
- IIII. As ehuafsol.

A S E L S Ö R E S E R Ö L.

- K. Mikeppen kel as Mönickösött tömj.
- I. Mint as el iegises miluan lött volt
igi as hasa vicetis, as el halafis
vönofagok altal legion.
 - II. Megh hridetessek as Predikatorral
as Lööstieni givilekösöeben.
 - III. Nabnaggia vöfele, Nabnepe vele
legion, föl kereffe as leant.

III. Wallast region as Nasnep elot
as Jegiruhand, as mi lehet tulle.

V. Föl monnion as Nas neppel egi vtt
as Templomban. Mert es Sokas polt
eleivöl fogua as Amiasent egi hatban:
Hogi as vy Momiabont as völegeny
ro kominal, Sogoinal es baratinal
as templomban Sep seraggel fol vtt

VI. As Predikatur ott oket Megh eke vöise
megh algia, es igi mondasza velük:

As Eke vöise Istent tegöd vgi fogellion, Atria, fii, Sont velük
formania. tallies Sont harom/sagh egi bidoni Istent, hogi te legen
Szeretöd etc as leant, es Szeretmen hobbad vöered
örök felclegvöl, es soha ötöt helyangtan, helyobiglan,
semminemmi maraliaiaban, sem epejnythin
jam bangygeben el nem hagnod, tulle el nem
pald, megm nem vned es völi megm vöngvöl.
Istent vgi fogellion. Ac Segvöthion epejnythin.

As leannialis Sön igekat mon:
dassa, de as ö zömehiere igiengesse.

VII. As Nasnepenek etel ital legion de
mindönök iödamul es meretekötösen
logienek: Enekes es hegedvöles
Zialtas es bator Tanös nelkül legion.

358
Hasna. Ha igi vegeretnek öök tehat
mind as ket zömeli kösöt, mind as
vokonok es idegonok elöt böcsvöletös
lesön as hasasagah. Nem lesön pedigh
semmi giamasagh, gonos hir böcsvölük
Nemis meri senki mondam: hogi ök
paradna mul laknak. Megh as
Istenis Szereti, mert as ö zöröse zörent
löt, es komiozes altal neki analattatot.
Nem haggia tehat öket, soha el.

MASODIK REZE.

Rövid tudomani as hasasagnak
öök kerdesök zörent:

I. Ki zöröste. II. Mit, III. Hol. IIII. Minek amagi
V. Miert. VI. Mi keppen. VII. Mikor. (Eke vöise)

I. Ki zöröste as hasasagot?

As Wissen ö maga, sem angial, se fmbör.
Tan. Böcsvölde as Isten zöröset, iöl el völe.
Mindion rondsönek zöröste papnak, parak, Nötte
Eöndögi tudomani as hasasagot ti leani.

II. Mit zöröste? Törüeni zörent valo
maiasagot, es elabbeli tarsasagot,
as Amiasent egi has peldaiat.

Xc. Micsoda tehat a's hasasagh.

F. Egi ferjuinak es egi ab'ssomiallatnak
Valmatatlan eggiefűjese, moli stentűl
Zorostetott a's segefeget a's Zaporod:
dafer a's parafnasagnak eltaudatatatajati

Tan. Valakik a's hasasagot v'altaliak
a's Emböri Nemsefegetnek maguat
akarvak Zakabari, a's Ekeenek
hivűseges tarsasagot megh vetik
es a's Amiasencegihasat mo'skolniak

III. Hol Zorostetott. Paradiomban.

Tan. Megh a's bodogh allapatban Zor:
Zotte stent a's hasasagot, ha akkor
io volt, es nem volt io amekvöl
lömji: tehat mast es bodogtalan
es vesott allapatban Zűkfegetb.

IIII. Minek, auagi kikenek.

Embörnek, es mindon vöndönek
Papnak, v'rnak, Nömöfnek, polsarnak.

V. Mi okaere Zorostetott.

Hanom okact mi veant neűe:

I. A's segefeget. Nemio Embörnek
egiedvöl lömji, tevömöbont segeto tarjat

II. A's Zaporodasert. Neueköggietök
es Zaporoggia tok, töldsetök be es Zelos etc.

Plato. Ideo iura libri prociandi, ne post nos dicit
cultoris v'ingua mris: Populus itaq' multiplicatur. etc.

A's a's: Azert kel magzatokat Zaponi:
tanonk, hagi stentűstök ket hagihasonk
v'atamonk. Zaporoggiek a'ert a's Nep. etc.

Serentianus: *W'kom tibi dicit conuersa byni: daturus
Proce hominum mudo: s'is fagi m'q' n'it'ad.*

W'egi fekefeget te törüenni, magzatot hagi aggi:
Hagi Emböre magadert, de lator it tene legi.

III. A's tista eketere: Parafnasaghen.

Stigelius. *Castus deus minus est, castus vult minus, boconi
Et vult castus pondus habere p'vris.*

Stent tista lelok, tista elmenel ötet hidd,
Tista kónioje/nok tista Zep hasna lezon.

De megh stennekis hasnos.

I. Mere a's tista agibol Zaponi v'atos mag:
Zatok altal akar ut es vilagon tistölketmji.

II. W'gian a'sonokbol valogatott a's
Mömmiei karban valokattis kiket
testöfevöl kelkösűvöl a's Ünüs be v'ison
a's örok eletben. Joh. 14. v. 2.

Xc. M. I. ha's nonk nekönk as ha's asagban.

I. As mi testönket igi as ha's asagban kötele alatt tista asagban fogjuk tartani, mere hívjéggel tartónk hitös tarsaink nak életönkben.

II. Seb magzatokat nevelhetünk föl kik kének benjegönte izeponk.

III. Mert as mi ha's asagunkal akarink as ömynak as Amasentegi: ha'ssal való eggyésvölésel könetmj midön felesegönket Terettivök öis Teret minket. *Eng as Eclair. igi.*

Augustinus: Per hoc bona exanimur et liberamur inter pñibz Concupisur corrigamr. asal

As ha's asok kösösvölése es okokert Sabados.

Heb. 13. x. 4. Böösölötös minden rindök: nel as ha's asagban, es as törtelöm nekivöl való aagi, as parásnak mgy iteli tñn.

VI. Mikeppen Söröstetöt.

I. Hten Adamra almat bo'sata. Oléak

II. Csontiat ki vene Quat formala.

III. Adamho's vine, Adam megh ifjere, Monda: Es chont en Boncom. etc. Ketter lemmé igi hste karrn.

VII. M. I. koron Söröstetöt.

Megh as vij es eljo vilagban, megh as Eset elött, as bryömte clotte.

Tan. Nem bryön tehát as ha's asagban. mint as Papistak almados'sak.

HARMADIK REZE.

Xc. M. I. mit kel as ha's asagban elmi?

I. Pcc. 8. x. 7. Feriak, mint endos'sak vögi elhetök eggyütt felesegötökkel, mint gianlob edemiek böcsölötöt aggyatök: mere as kögicsem életnek veletök eggyütt ökis öökös'si, imaggyatök se'sak as'ta'sek miattatök felbe.

TISTVINK imebben all:

I. M. mid as kett ha's as tars megh ggy: dolliak, hagi hten minkas'si, es hten elött kedües'sek, Sennuggi nek asok.

II. Htennek elösör igas hittel tartónak, Egimasnak is hit alatt hívjéggel tartónak.

III. Es völeben uyson as tökellet iambo'sagban.

III. Mafra Sömméket immar ne vöjök. Egimast megh ne givölöllek.

V. Az ferju Emborjegis legion hogi
illendo feru legion felesegenek Siliden
igakgassa art, vcat dolgarnikat
mutogassa, giomionj seggel lakiek
pele, hinen onisse, mint elete tarjat.

VI. Igen Zeressek mi na ketten egimast.

VII. Egimas evtelen seget el tivruck mer-
teketis feritek az tistosegent legion.

VIII. Az Assomis Engodelmer, bigiabo
es had onso, iosagh takeagato legion.

IX. Mindon iosaguk kos legion. Egik
masik terhet vijellie, s. kormeb.

X. Giakorta komioragienek egimast:
Az Ferju: Isten aggion io es tam-
bor felesegot, legioset, ki ondeset,
tistat, Emborjegissei, Erisset. zc.

Az Assomi. Isten aggion io es tambor
feriet, boldet, Istenfelott, Egigivott
io akaratut, soxent, alkalmas munkat.

XI. Magbantiukat neuelliek zent eloben,
Isteni felelomben, habuk bodvulene,
tistosegnik izegvolkesere, az Amiasent:
egi habnak es az kossgunte rpsij, xi.

NEGIEDIK REZE: 361

Ki: Minemvjo okokkal valhatnakel?

I. Az Parafnasagh. Matt. s. x. 32. v. 19. x. 9.

Valaki el bo csiantia feleseghef az
parafnasagh ki uniol, es mast veson,
Parafnal kodik az, megh az assomis zc.

II. Az poganisagh, Eretnek segh.

1. Cor. 7. x. 10. Ne valliek el az assomis o
ferietnyl. x. 15. Ha pedigh az hitefen
el akar valmi, valliek el, mert nem-
kesonitotit effelenek solgalattia ala
az mi antiankia anagi hugunk, di
bekefegre hinoz minket az isten.

III. Az termeszeneke evtelen sege.

Matt. 19. x. 12. Varnak Evtelenok,
kik az amink mehebol vgi zivletenek:

Varnak evtelenok, kiket Emborok
heveltenek megh, Varnak evtelenok

kik o magukat megh hercltek az
mommieknek ovsagaent, az ki eseket
veheti bogre.

Tan. Istendeigh kel ennek varmi.
Jo bisonyagok es elzujnis alnal megh kvt endri.

K. Hamikeppen lehet als Eröstenyegh?

I. Termézet fönt. Ha pedig ket fogás
Harom estendött kel varri.

II. Westes által, vagi elob, vagi ab
el halas utan zokott elmi.

Ha megh ab el halas elött lött:

Oruofolmi kel harom estendeigh,

hanind hasna. El wallianak.

Ha pedig ab el halas utan ab Assomi
mongia ki, ki ab elött züvölt:

Hites Assomiokkal mind simett

S. mind zömerom testet probaltatmi kel

Ha leasagat el vestette vagi massal

vagi mimodon, Nem zokad hat el.

Ha mind ketten abe walliak hivök

által hogi vgian nem elhetek

eggi vjett, egi teste sem lehetenek

harom estendöttül fogua. El wallianak

IIII. Az oknelevöl való vandorlas.

I. Midon vagi ab ferju vagi ab Assomi
bikontalan, anagi gionos helion

oknelevöl budolok, haro estend. köthö

az vgi zokad megh habafulmi, 13 ferju zömi.

II. Ha pedig fogagban vicatott mész
es hiret nemhalliak semmi keppen:

Nehol eibestendött varattanak vele.

Nehol, het estendött, het holnapot, het holnapot.

Nehol ött estendött egeslen.

1 hsz oras.

Nehol öiak negiet. Mint mast.

De Penelope Whysses felesége zo. Est. vant.

Tan. Ha ab hon maradt zömeli habaf-
sagra mont volna, es akomban ab első

tarja ab rabfagbol hada vöme, tenat

vgian ahöz kell vössa allani.

I. Cor. 1. x. 39. Az Assomi törnemialat mind
kötetes addigh migh eel ab ö fené ha

megh hal östan zabad akarki hös

mömmön, öiak ab vban habafullion.

II. Ha pedig öiak ranasfagbol attamagat

idegön rabfagra, es bizomös leön. Nevarpa.

V. Ha kegiöten leön valamellik.

VI. Ha Bvöbayal keresködött eggimafikellen.

VII. Ha egimashöz engödetlenik:

I. Cor. 7. x. 2. Az felesége vranak engö-

gion illendökeppen vö akarattal, hason:

tatökeppen ab vrais felesegenek.

Mint min bir vggikis magu vöthö vöthö, leamif. pösa.

VIII. Hogi ha Zabani es Kiralimel:
toſagh ellen betkošnek eggik fel.
Vagi varaſanak Vagi haſaianak
aruloia lömme, tehat aš fegiütel el
valaſtia öket. Ha megh kegielm's
aš fekedelim: El nem ſakadnak.

Tan. Nem ſinten oka aš el valaſnak
aš heuolkodas, iatek, keduetkenſegh
Mordſagh, rešögöködes —dc. De
e megh neušet Okokra v'rat mitak:

Harom feloš böš Embor tanada:

Melius Petör: Aš oħian igyben kiert aš itten cir:
berie megh öli aš Embor, megh engaggiu k'ad Elvalat
ha aš haſaſok köšör ſemiokeal be'as mim lobat.

Segedi Istuan: Ahol aš haſaſagnak okaj föl
bamlotrak, ot ašok köšör k'ik akonale, aš haſaſag
föl bemolhat, aš igy'ig'ig ki'nyel, k'it aš kulonjok'ist'imen

Bakoni Albert: Job aš el ſakavaterak Angiali
modon el miöke, mint egg'it'it ki'ndögöl, megh ašok
nak is aš kibben miöšön aš el valaſna valo ok'adaſna
mim'ig'ig, hogi igi aš beke'ig'ig inkab beöš'ig'ig'ig.

Harom fele nagi betök:

I. Ha aš ſepin megh öli aš feleſeg'et Vagi:
Ha aš Ašoni aš v'rat, megh hall'ianak:
Neme engetetik kvömmien megh nekik:
aš Maſodik haſaſutas. Hamma Affin.

II. Ha Valaki erüel ragadöt leant el:
Es ha mas Matkaja es iggöſe völe,
ha megh förtöſtete, megh b'üntet'et'et'et.
Ha Zabados völe, es nem akarnala
maradni. B'üntetes alat v'et'et'et'et el.
Ha pedigh vele akar aš leani maradni
aš ſ'übe'is akariak. Managion ot.

III. Werörent valo köšöſvöles.
Möli aš vökonok es Sogoro köšök lešön
aš megh eikott linea ellen.

EX decretalium libro.

Error, Conditio, Vöcum, Cognatio, Cimen,
Cultus, diſparitas, Ius, Ordo, Ligamen, homſtas,
Si ſis Affinis, ſi forc'e coire nequibis.

Hac faciend'a vetant Conumbia: facta v'et'et'et'et.
Allapat Ewötes, Fogadas, Rokon, B'ün P'uh'at,
I'letlenſegh, Tikt, Toruen, Kötel, t'isra böš'ig'ig'ig. Rond
Hogi ha ſogov'ag'ig Vagi, Vagi eggie ſ'übe'ſe te röſevagi.
Haſaſagot ešök tilt'nak: S megh löttet el old'nak

Tan. Ešök köš'ig'ig, io ertelömmel,
nemölliek belien maradhut'nak:
de nemölliek ſas ellen valok.

Refert. Rod.
Gualt. In.
Marc. s. cap.
Hm. 72.

As Eluafra wott leuelnek
formaiia es als Sidok kösött.
En, ogimond, Jakob Hlakfia ki ut
es Bonafan X. X. lakom, ogian-
Ziuemböl, es nem keöritefööl, ki
wöstem es el boödatottam est. N. N.
Ki as elött en felesgöm volt, amas
Rabbinak N. N. leamiat. Es adok
veat es Sabadszagot nekj, hogi as ö
kedue akaromia sörent oda mömion
as hona tedzik, es akarki el behesze
mas ferju, es senki megh se tihä.
Mölinek biönsagara uttam nekj
el Szakado leuellet, es el boödato Cedoc
latt, es el wala/nak iegizefet, as
Moysefnek es als Israelnak rönökefe
Sörent. Kit en megh nem Maslok:

As Pogariok pedigh eggi altal:
liaban Zolottak imigi:

Es tuas amaco. Ras tuas tibi habto.

Dolgaidat lasd te. Legion magade miuel it bito

As Hentisf adatot Eteenek kedues-
tarjat bö Szüfri kel, iobbulajat is
variad, kit itten tamit megh taml.
fofagi, iol tamit böög. *Itten arm.*

X. Papok hadasagáról.

XX. P R A E D I C A T I O.

As Papok hadasagáról.

Leuit. 21. x. 1. ad. 15.

X. 1. Monda as Jehona Moysefnek:
Zolli as Papoknak as Aon fiainak.
es mongiad. Paras nasszont wagi
pogant ne bögienek, se pedigh olj
asont kit as bra el wöött ne bö-
gienek: Möre as itten elött sent.
X. 10. As fo pap pedighen as ö attia:
fiaj kösött Swizee wogion felesgönl:
Eöwnegiotte wagi mastul megh wettettef,
pogant es Parasnat ne wogion:
de as ö Nembo tebol Swizee wogion
felesgönl. Megh se förtösteise as
ö Magnat, as ö Nepe kösött Mex
en Jehonah megh sentötem
volt öttet.

Lafd esön dolgot esön igi kel. Es. 16. 4. 7. 22.

SOMMA

As möli Hten aße mondotta volt ab
 Eljö Embör felöl: Nemio Embörnek
 egiedmöl lömni: Hton vgian aßon
 Hten Parandol ab Papoknak hogi
 ökis, kik ö Eleiben iarnak áldo:
 Satra, mat fagra; tehat tista
 habasfagra aggiak magukat.

Eröl vgian nem kellene egieb
 tanuagh emel, hanem mint hogi
 Embörök es nem Angyalok: II.
 Mint hogi Hten parandolha
 hogi megh habasfullianak tehat
 ahoß kellene magukat nekikis
 tartaniuk: de hogi ab Papa
 ab papokul Hten ellen megh
 tiltotta: Megh kel mentenonek.

RESEI.

- I. Kik kestek eljöben tiltani ab
 Papok habasfagat.
- II. Bent irasbol megh bitomittiuk:
- III. As doktorok irasabolis.

AS ELSO REZEROL. 365

Kik kestek eljöben tiltani ab Papok
 habasfagat es Miokon tiltottak?
 Polydorus Wergihus de Re Anuent.
 lib s. cap. A. fol. 34.

Mioka lehet ennek hogi ab Papok habasf-
 sagaban emj ~~ke~~ kö des vagion.

Tit. i. x. s. Ezert hattalak en tegodett Cetaban:
 hogi ab mi hatra maratt megh iobbickad
 es varafonkent föfo Semordtat hogi
 mint megh hattam volt neköd: ha
 valaki feji heretlen, egi felesegro
 fertu, hivissegos Maggati vannaak etc.
 Es Apostoli vöndöles solaigh megh
 tontatott ab Ecclesiabon.

de ab vtan orra Sonitak, hogi ab Papok
 bar megh Nössenek, öriak Södet vö-
 gienek. Hta pedigh as megh balna
 Jöha ab vtan mast ne vöme. Hta
 pedigh ab Assomi öß neggie maradna,
 tehat ab is Jöha ferhö's mi mbitm.
 As Görögök, Rusok, es Bulgarok Majgi de tontiale

Eljö aka=
 dalj.

11. Hatodik inditása lön az
Nicaea városi béi gírókésben. De
az Paphnutius doktor által vissza
berettedek, es el öböndeš ittetek:

Mondogš: Emmek ögicb hatna nemlömne:
hanem ökiak ökoé adnatok ferfiak:
nak es öböniallatoknak az betökre.

Heb. 13. x. 4. Böcsölletis az hadasfagh,
es förtelömmelköl való aagi. Ök.
Eššel az Szabadita föl.

11. - Harmadik inditása lön
az hatodik Conciliumban, holott
az Papok eletük mögnat rönöleek.
Se megh engedek adoknak hadasfa:
gukat, kik az Pappagh elötte hada:
sultak; De mint hogi az Pappnak
mindönkor tišta kesvönek kellömj,
ki az töb Nepek köššöl ki Szakabta:
tot ešere hogi Naponkere az tem:
plomban Istén elötte Szogallion, hogi
igi eyel es Nappal az Istén törüeröent

elmekodhessek: Mert Istén mongia:
Leu. 11. x. 44. Sentillie tök megh magatokat
es lögie tök Sentök, mert en Sent vagiok:
Wegedek abax azt: Hogi az Nös Papok
röndel Szogalmanak az templomban,
es az vödö alatt küölön halmanak:
Est az Sidoktul vöttek volt.

Levit. 10. x. 9. Abstinent a vino es siera.
1. Sam. 21. x. 5. Ha tištate öböniallatul.

Tan. Lehet seğıs, hogi sok Papok böcsöte:
mül ettek az Szogalattal, es miha but:
ialkontakis, es nem öböttek mighadt
az parandolatot. Immin lött östan
hogi az templom kömül hadakatt
epitettek, hogi felesögrök iateka
göniedöštetes el ne vonattaenanak el.

Aug. Magl.
in Lincud.
cap. 11.

1. Reg. 6. x. 6. Midön Salamon az tem:
plomot epite. Abro hadakaris Birala
Eikben az Szogalo Papok lömmenek.
Hogi se etekert, se Mingo dalomert,
migh az ö rönönik partana, az tem:
plombol el m Szakadmanak.

De megh az Poganiokis az Isteni Szaga-
latnak böcsnyire, az Azsomiallat-
tul megh tartoztatnak magukat
akkor midőn az ~~Czím~~ k aldostak.

III. Negiedzőr Sinicius indita megh
412. Estendőben vront ~~3~~ kete se
vran Honorius Császár ideiben
az Nap Ningotj Papok kösött.

Teljesen megh tiltá.

Sinicius begete aztis, hogi valaki
vagi ősegiött vörme, vagi majdőzör
háasodnek Pappaga el vetessek.

Pelagius az vran azt begete, hogi
valaki el nem valik felesgetrül
az Egihabi iduedelömmel ne ellön.

Gergőli Papa vrama, nem ionalla,
Mert Chrus azt mongia: Cziak
az parafnasageret kel el valmj.

Calixtus Papa Mind az ege Egihabi
es papi rindöt megh tiltá az
tis tá háasragtul.

57
Ki ellen igi panadolkoitak a Papok:

Obene Calixte: Nunc omnis Chrus odit te,
Quondam Presbyteri poterant honoris tui
hoc deservisti, postquam tu Papa fuisti
Nam Sathanas instigatus te spongere talium
Prohibuit Paulus. Permisisse summus christus

Relat
Balaus
Pagi. 175.

az az.
Ostoba Calixte meltan maat givöl a Pappagh,
Legön főpapokis felesseget eltenek egivitt
Est tudod elrontad, hogi őstan Papa veuel te.
Földögi rut tudomant terieszteni nem bala zabad.
Kit tiltat ~~3~~ ent Pal. Mert Chrus helibe hagiöt ad.

Tan. Az Papok Calixtus elött tista
háasragban eltek, kit Chrusis helibe
hagiöt volt, hanem az vran ha
valakik megh tiltanaialk kösnyik,
tahat. Zent Pal azt panadolkoia
hogi mint földögi tudomant, sja
be ne bögiek mert vesödelmes.

Balaus Cent. 6. A. b. 134g.

Delicata Cibaria virorum ecclesiasticorum, quæ
natura non purgationem, sed frivolum votum
committunt. Mortalis cogit ad horumlibra preata. abaz
Az Egihabi rindök balogatot öledele, keres
fermeszörönt valo tistulast vagi gonösbat.
Az Apacsak kösnyik semmiböjök isom usager hös.

V
Follaiter
718
vul

Vii. Meghindita vii Gergeli Papa:
Ei Papakodott. M LXXIII Etésben.

Es egesz az Romai birodalom alatt
az Napringoti orszagokban leuo papok
kösött mind megh tiltta az habaszagot.

Tan. Es az kőriszócott tistafagh nem
hogi megh gőste volna az habaszaggh,
beliet de az Papi vöndnek nagio
gialasatott hosott inkab, az tudomat
megh rutitotta, sok tamboroknak
nagi zomonyagot hagiott homem
az Papoknak felesegi inkab valo letelük.

Wajha megh az Papok habasza
Sabadosan megh engedtetne iek, bi zom
az kőriszocienjegnek nagio habnana
lomme kit gialasat nekül Sentiol
böcsülneek, homem mindenkör
az termetet indulattia miast för:
telmesegre görisedősenek.

Ehenuetes. Az mi megh tiltatott
nem kel az ötelekedmi. De az felesegi:
gel valo letel megh tiltatott. Hat min k.

Obiectio
Ex. 19. x. r. s.
na kőriszocienjeg
az mi felesegi
tiltatott.

Redet Calvinus. Noha regimond az
habaszagbeli taxalkodas az agibeli
Naiaszag az habasagot megh nem
förtösetej: Mindazon által intendok az
Israel fiaj: hogi az minne lehetne mintz
földi dolgokat hatrab harmanak es az
tefenek in dulatit le verkosne iek hogi
mindon ereinket az törmenj halla/ra
kesitene iek. Waj vagon hogi az ha-
zasagnak Sent sege el födöri valami
vetok volna az feju nak es az Asson:
nak kösösibile inkab. De azert va-
gion valami kivilombsegh, hogi az
Elmenek minden resit az letel in-
dulat el ne buroda, midon az feju
felesegehos ionul. Es az oka hogi
Sent Pal az habasag kös agiaban
imezt Zakaria ki. 1. Cor. 7. x. s.
Hogi az imat sagert es böytöleset
az habasag kivlon hallianak.

Waj iek esonken tchat az kten
mit parancolt, Mikor, Mi vegre:

hatta est ad agibeli mereteletösegöt.
Mere estel nem törött Eltigh valo
Nötelensegöt: de ad üdött egy östotta
hogi mindön földj akadekakat tanul
veeten, mindön igiekösetüket ad
Törvennek böcsü létel valo veelere
igienget-neiek, es Szentölneiek.

AS MASODIK REZE.

- I. Bisomidiuk megh Szent irasbolis.
I. Gen. 2. x. 18. Nemio Embörnek egiedniöl leni.
de ad Papokis Embörök, Tehat Nemio e.l.
- II. Az Ottembeli papoknak feleséginek
völte es isten elött keduesek voltak.
Tehat ad Ottembeli Papokisak is Sabad.
- III. Sohol nem olmasuk hogi megh tilta-
tott volna, bagy ei 3 akadtatott volna.
Tehat mastis Sabad legion.
- IIII. Christus Mat. 19. x. 11. Nem foghatta mind.
Pal. 1. Cor. 7. x. 7. Kinck illien, kinck
olliam aiandeka bagion. X. 9. As
Ei magat nem tartostat hattia magh.
Tahat megh habafullion. Megh ad papis.

- V. 1. Cor. 7. x. 2. Az parafnajagnak el
tauostata/aert kinck kinck felesége
legion, mindenek saiat ferie legion.
Tehat ad Papokis megh nössenek
As Apadakis mind ferbösmörienek.
 - VI. X. 9. As Ei magh mim tant hattia magat
megh nöstök, mert iob magh habafullni
mint görödösmi. de te io Pap vad es
edös 30p Apadad nem tant hattia tok
megh magatokat ad görödö 30csüsi.
Tehat habafulliatok magh.
 - VII. 1. Tim. 3. x. 2. Titum. 1. x. 6. As Prijspek
fegihetelen legion, egy feleségnek fosfin,
hivösegös fia logienek, nem latok.
Tehat Papok Prijspekök m. habafullianak.
Peldak. Petörnek Napa volt. Mat. 8. x. 14.
- I. Ha Napa volt, felesége volt, de Napa volt.
Hát feleségeis volt. El sem hatta
ad Apastafagham. Hossais mönt. de.
 - II. Phülopnek Agi leami voltak. Act. 21. x. 9.
Ha leami voltak, feleségeis volt. de
leami voltak. Hát feleségeis volt. Ego Nubis.

III. Pal ad o hõssa hasonlo tarjat Sõlõlõta.
Phil. 4. x. 5. Tegõdis kerlek hõssam ha:
Jonlo tarjom. zc. Az hõssa hasonlo
tarjon extetik as felesege. Hat volt.

III. Az tamituamok zent Palt Symbol
felesege tõnl giernokõstõnl keforetekj.
Act. 21. x. 5. Tahat Sabad m. hadafulmi
es magõ atokat Nenelmi as Pappaleis.

V. 1. Cor. 7. x. 25. Minden parandolat zc.
Az mind mind parandolat as isten
igeeben, nem kel ast allatõj: be
as Papok Nõtelenjegerõl minden
parandolat. Tahat nem kel allatõj.

III. Conciliomokbolis erõsitetik:

I. Az Nicenum Conciliumban Sabadon
hagiatt atott as Papok hadafasaga.

II. Az Aptom kõsonjegerõt egerõtt Canonnia:
Az Pap ast eis neuc alat el ne hõj. fl.

III. Silvester Papa decretomia: Az Papok
es Caplanok megh hadafullianak:

III. Az Sghari rõnd regularia. Dist. 23.
Az pap zõmerrõs es Sghifõjõjõ hõjõjõ.

V. Hõmegh: Az papok Nõtelenjegerõ igen
nehes es elõiseltetelen terõh, mõi
as Euanglm ellen vagion, es abzent
lelek tanackia ellen valo, ki mind
as vry smind as O Testm ellen lett.

Christus õrntek ast mongia: Az kj fog:
hantia fogia: Az Rom. Papa pedõgh
Atok ala beti as kj megh hadafõdõk.

VI. Hõmegh. Nagi betegh segh as Nõtelen
Papsagh, inkab dogletefõsegh, hõlõ:
do latoragh, bolond es rut gondolat,

zõnmutato tanusagh, vesõdelmes
fretnek seghnek tanackia. Mõlõet be
hõttak as vakok, as vakok vesõjõas
Ecclesiabon, ki õllian mint as kon:
loh keue, mindõ bolond jagnak talalaja.
Sõt inkab amad teudõ jefõnek kelte,
Erdõgi tudomani as hadafasagh tistõs.

I. Tim. 4. x. 1. Az lelek milnan mongia hogias
vallo zõ dõben nemõlõek el sak adnak as hõmõjõ
as hitatsi feltõenek es dõdõgi tudõmõnak mongõmõk.
as hamõlõk dõjõ. Emtõ zõnmutatõnak alat, keltõk hõlõjõk
as hadafasagot megh tistõk zc.

zõmõk el mõrõ
Erdõben.

Tan. Midon föl mehetink mijs Mõmben:
Nem hasafulonk ott megh mert ott
ösökke elõnk, nemis Süjkekkõdõnk
Magbatok nekül kõtarmõnk ma:
radok lömnenek &c.

Mat. 22. x. 30. Az föl tamadaiban fele:
Legõt nem hõnak, sem fernek nem
adnak senkit, de ollianok lesnek
mint as Iten Angyalj mõmben.

X. Az Papa tilalma ellen ki mert elõsor
megh hasafulni Luther ideieben.

Az Kembergji Pap. ki fö rudos es bö:
Süjketi: Prædikator vala as fectabod.

Frank akkor is is estendoben
Harom kerdesz tõnek esert Lutherstül.

I. Csak as Papa tõnemie tiltiac as
Papok hasafogat telliesen.

II. A uagi as fogadas tiltiac!

III. Az Baratok söjketi nagjõbbe as S. inafod
Luther Marton egi altalliban mind
el vagon est as köfeles mint vilagbõ
Sandor as Gordinn Komoiat;
Mandras as Pap as Barat as Apadog
hasafog megh hasafullion, ma, kott
Eubõimk söjketi.

XXI.
PRÆDICATIO.
Az Fõsuegijesgrõl.

1. Tim. s. x. 3.

Bõsüjlied as Fõsuegiõket, as kik
igaban õsuegiõk. Hõgha valamidi
õsueginok Magbatj auagi onokaj
vannak, tamullianak jõkeppen Iteni
felehet es legiõs eleret hadukban
kõueeni, es as õ Süjkeinek õibontak.
Zolgalmj, mert tistõfõsegõs es keduer
Iten elõt. Tõuabba as ki igaban
õsuegi es diak Egediõs vagon
as Itenbe remen, es as imat sagokba
sab kõmõrgesõkben foglalatõ Egl
es Nappal. De as ki giomõrõsõgõs
ben mulatõs, kelen megh hõk as.
X. 14. Akarom asert hõgi as Iten
Fõsuegiõk megh hasafullianak
Magbatokat Süjlienek, hasak
gongiat biseltiek, Semmi okõne
aggianak as Ellenkõsõnek as
gonõs mondafra, karomlasia.

S O M M A.

Intj ab Apostol mind ab Hfufaguk:
ban megh maradt osuegioket
mind ab Elemido teket aso re:
ink maradt aruaukkal.

Hogi mind maguk Htem felelöm:
ben elienek, smind abo' reink
maradt aruakat abon Htenj
felelomben neuelliek. Azomban
ha moduk lezon ab habafulafra
majodik anagi harmadikrais
tehat Sabadosok lehenek.

R E Z E I.

- I. Kicsodak ab Osuegiok
- II. Sabade ab osuegioknek
többe megh habafulmink
- III. Micsoda tistyeik:
- III. Ha aruak maradtak
reink mine tarczial:

A Z E L S Ö R E T E K Ö L. 373

K Kicsodak mondatnak Osuegioknek!

Az Gorigok Xupia, ds. II. J Xupia, ds. II.
ab Beakok Viduitas. J Vidua.

Az Magiarok Osuegioknek ab Sektak
mondanj, ab möh abSomiallat forictiöl
halal altal megh maradt. De mind
abok Osingji allapatban lattanak
valakik ferfin tarjasagh nekivöl
vannak, hazintre joba fennelmm.
Voktanakis mert minn Osingjiök
abab: Akar hogi hamiad veszi
öketis de vagian öriak mind
Osue fagiek: Az osingji abert
armit teson, minn: Osinaggi.

Tan. Nem ökenekivöl mondotta volt
ab Hten: Nemio egiedivöl elni: Megh
teckik es nem öriak ab ferfiakban
de ab AzSomioekbarmis mert ab keppel
segettegh megh fogiat körik es abmi
kento volt, öriak egire maradt.

Exodi 22. xi. 22. Az őszuegiök es az
Arnak kösszöl diak egget se ha-
borgasatok megh. Mőt ha megh
miomogatambod azt es kialtand
en hőkam, megh halgatom ötet
Es az en haragom megh busul es
tjö töket megh illek feji uerel, es az
tjö feleségiökis őszuegiöke ke kőnek
es fiatok arua fagra maradnak.

Ecl. 35. xi. 17. Az vör az itelő bio:

Az Aruaknak esedősejet el mm mm:
laxia, sem az őszuegiött megh mm
vállia bogiha neki panakoland.

Az őszuegiök siralma mm hulle
az ő orbaiona, es az ő kialtasa ellene
vagian amak, az ki öket ki hita.

Pro. 15. xi. 25. Az keueliök habax el vontia
az tehona, az őszuegiök pedigh
hataratt megh erösiti.

Az alabatos őszuegiöket megh otal-
matta az iten, nem diak az ő
hatankat es heliököt, di magukat.

374
Tan. Az őszuegiök kik embön seget:
segtiöl megh föstatak, megh ta-
lalliak az gond infeli es ő ő ő föteret.

Az őszuegiök az sent irasban az
Arnak hős es föneueniök hős salaktamak
mert öök sok böszueuiök ala vetettek:
böszu allonek vöhis öjökök ödnek.
Igen tudatlanokis hamar megi-
salaktanak. Az visten ő maga
lesön tehat az őszuegiök ferie az
Arnak aitia, az ioueneniök biraja.

Ps. 68. xi. 6. Az amaknak aitia az iten
az őszuegiök biraja.

Leut. 10. xi. 18. Igyaxat itel az őszuegiök
es az amanak: Zerej az iouenent,
kinieret es ruhatarot ad nekik.

Ezt nem diak beseddel mondottar:
de beis telhiesitotte delekodettek.
Pelda. 1. Reg. 17. xi. 14. Az Sareptabeli
őszuegiök monda Iliet Propheta:
Ezt mongior az tehona: Az te vödör
üstöd el nem fagi, sem egi kalan olaiód

el ~~mon~~ apad mind as napigh, migh
as bristen esott ad as földre.

Tan. Az 3. v. fejeben as Sarepta elij
osnegiot Arnastul es Prophetastul
as nagi ehjegh ellen Isten torotta.

2. Reg. 4. v. 1. Monda Elisavias annak
as Aszornak kinck fiat fol tamad:
totta vala halottaibol: Keli fol es
mommel te es habad nepe, es iarij
Kelli ahol budoshatol. Mert as bristen
he esztendegh valo ehjegot boosat
es földre. Fol kele ahen as Aszornj
es vgi otelekódek, mint as Isten
Embore monda nekj. Elmine.

2. Reg. 4. v. 4. Egi aszornj as Prophetak
feleségi közzül monda Elisaviasnak
As as Adosagert im el visik ket
fiamat, nem fisecheterim migh.

x. 3. Monda Elisavias: Sok viresolajos
edent kerij, tols migh olt, add el
fisejd megh as adosagot, magadis
elij as maradt kiabol.

375
As osnegio k felol parabol: as Isten
as fejedelmeknek es as binak nak is
moli ollian naluk mint egi Gymer
lenel, friggó pocsketel erisitetott 3ep
Privilegiom, molliekkel bisomio sokka
totte as o hodsaink valo is akaratianol.

Tiltia adokat, hogi megh ne banchiak
as osnegioket, as kik otalmastak
oket adoknak ~~vonal~~ akar lomj:
visont adoknak brjntetese vet rea=
ink as kik feritkeie ellen batriakohi.

2. eut. 24. x. 17. Az osnegi ruhajiat Sa=
lagba: ne vid, de migh emhlettel. etc.

1. er. 22. x. 3. Ezt mondotta as tehonab.
Togietok iteletott es igasagot, Sabadi:
cbatok migh as Nomorittattat, as Mio:
morgato kezebol, As tonement es
as Arnat, as osnegiot megh nechal:
liatok, megh ne predalhatok.

1. ach. 7. x. 9. Igyas iteletot togietok, tr:
galmasagot es komonij hotsyok
tegiom migh as o atiananal.

As Eöuegiott, es as Arnat, as töue:
vert es as zegent ne miomoriatok

K. Kik beekösnek as Eöuegiökellen.

I. F. Wettekönek elöör as hamis birak:
kik as Eöuegiököt nem otal makkak
nem gondoltak ingiemis, hogi inkab
kellene as Eöuegiök inasatul felmi
mint sem balami roppant sergetni.

Luc. 16. x. 4. As hamis biró sokaiigh nem
akara megh hallani as Eöuegiökönj
panaszat. Vegre monda magaból:
Noha sem istentől nem félek, sem
senkim semmit nem adok. Jemert
hogi gyaloran busit es akönj, bössüt
allok evitte, ne vntafson engömef.

Monda pedig chms: Halliatok
mit mond es biró: As isten tehát
nem allanae bössüt as o balasottien
kik eyel es nappal bössa kialanak,
noha abokon haragiat el halasztia.

De mit mond Valennis Maxims:

Lento quibz gradu divina procedit ira:
Sed caritatem poena gravitatis compensat.

As as: As isten haragja lasan lasan
ballagh, de as bünyre te nek kemen-
seget animal terhesebbe tejs.

II. Vettekösnek as Eöuegiökellen amas
Zirtos Baratok, Papok es Apasak:
kik as bössü Solösma tartasfal as
imatfagnak zep zime alatt, amas
alnok pingatorimm nak tnyhök
talalt tnyze rötentese alatt as as:
vegiök es arnak isogat el bialliak.

Mat. 23. x. 14. Tany tnynektök Phari-
saiusok inastudok zimmutatok kik
as öuegiök hatat megh esitök zic.

III. Amas Catado es vitelo ronds
vettekösök as Eöuegi es ama ellen:
kik el vonnak kerimnyököt ruba:
inkeat, penbnyököt marharinkat
el dulliak barmmekat el haitiak.

IIII. As Wöra/ok, porispaturasok
forteliöök, vesegöök, kik as ösm:
giök es arnak panaszit kiköölhiek.

MASODIK REZE.

Clement
 Trinitarius
 Phil. Oecum.
 lib. 2. cap. 3.
 Annot. 18.
 fol. 160.

Ki Zabade ab ferietvöl megh mara:
 dott ós ueginék mafodboris megh
 habafulm mafs feriuál.

Asz fekte Patricius lib. 4. Tit. s. d. R. R. P.

Nem Zabada vginond. okaj édek:

I. Oka: mert tokellátis elmebös illik ab,
 hogi diak egi feriet ifmerion, es
 ab Girlicsenek termesetit könefse,
 kivöl ab böksék azt irak: hogi
 ha ab ó tarfa el esik mellöle, soha
 mafsal nem tarfalkodik.

II. Mert buija termesetij nek talaltatik
 ab ki maffor ferbös meginön fökep:
 per ha fia maradnak, kik ab ó
 habafaganak iegios Salagi, es
 ab ó megh holt feriet asok mind
 nemykeel es somelinykeel napo:
 kent clotte vifelte.

III. Mert ab habafagbchi nagis es al:
 hatatos Beretnek nagis kötele
 es iegie ab, ha ab egi ferfu kiuvöl
 többet soha nem ifmer.

III. Mert ab meli Azbomallat ifmegh
 ferbös meginön ab ó arnaihös nemigab,
 kik elhatink halala vean, giomlita:
 lamfaguk ban eletijeben elhaggia
 megh di vödöben, midön ab ó seget:
 sege nekivöl Süj kölködneke.

V. Mert ab Regi Romariak tistafagnak
 Coronaional eköfitorok meghas olriant,
 ab ki diak egi felesjeggel elegödöt
 volna megh, es eltigh valo ózmgyi se:
 genel elmeienek tistafagat mutatta.

VI. Mert ab böcsyöleris köszugyabboni
 mindkor azt itelheti hogi clotte elne,
 ab ki el egidör elt es kötele vol böcsa,
 es mindkor elmeieben frügösetöt,
 vögondokodik felöle mintha diak
 mafuua mont volna milatny.

VII. Mert ab tokellátis Azbomiale pekdaiuis
 bönt mutattia, kik ab mi tamfa:
 gonera historialeban foliedbetek:

I. Mint Cernchia ab Gracchusoknak
 amink ab vira halala vean,
 Peolomous Aegyptom kiralliahös

nem mēre, noha ab Eitaly Conariat
es orogat neki aiantia vala: inkab
akona megis Eozuegi mint Kiralne
absonj lömj.

II. Mint Valerianis ab Messala hūga
felele ab o rokornak, midon kerdek
tiple: Mi ab oka hogi vraholtarog
ferhos nem mōme. Felele: Az en-
ferem ab Serinus mindenkoy fel elot.
Mert abt uteli vala mint ha elne
ab o vra, kit el meiebol ki nem verete
Eneke emlekesetivel megh ab halal
sem Sakastharia vala el otet.

III. Mint Porcius ab Catonak kisseb
leamia, ki elot midon egi absonj
igen di berneket, hogi ferhos mint
masodboris. Monda: Halgafatok,
mert sem bodogh, sem io evkelehu
sem Somermos nem lehet ab, abki
masodboris megh ferhos megi on.

III. Mint ab Romaj Anianis, ki
midon megh iffusagaban volna,
tanaisul agiak vala neki ab o

378
Lokoni es io akaro baratj hogi ifmgh
ferhos mōme, Monda: En abt sem:
mikeppen nem deleko dnetom:

Mert ha keduem Sorent valo ferhat
talalnek, ollian iambort mint es
elot volt, nem akarnam mindon-
talan feltentj hogi el vestenem:
Ha pedig gonost talalok, mickenek
akkal, holott es elot valo igegij io volt.

VIII. Mert ab masodbor valo hasafulas
vickan kedues. Rithy Axiom. st. d. ch.

Wisont ab ozuegiok megh ha sa:
sulhatnak imed o Lokert:

I. As Magasatoknak Szillettet jeiet.

II. As Iffiaknak megh engeteris ki kint
teftiple forob ab bny asagna ab tistafagyit.
Mert iob ab foimji sikhnt miltofaga
nellevis lömj, mint ab Somermot el homj.
holott senki ab ozuegiott ab megh
hasafulasert ^{mint} nem ^{incapacitatis} ~~hogy~~ ~~hott~~
megh sem gialashattia: de ab
parashagnak tistatala nagaen-
minds iondik megh vraltatnak

K. Sabade tehat as Eöszeginek
masodboris megh habafulni.

fol. 79. F. Henricus Bullinger becado 7. Serm. u.

A3 Gassagnak becede ~~am~~ ciltia as
kösztien embörök, sem as Maso:

Dik, harmadik sem as töbör valo
habafulast. Mert kösözegös es mind

öröke tarto gmas ~~spat~~ mondaja

1. Cor. 7. x. 9. tob megh habafulni

mint ~~sznj~~ göriedösi asönt kegyelm.

Veretted ~~es~~ tamnyagh as Euangheli

Matt. 19. x. 11. Nem mindriaid fog:

harcak est, hanem as kienek adatot.

Mert vammak oli erötenök kik

Amnik Mehebol egian vgi ~~z~~ islettek.

vammak olhan erötenök is kik

Embörök is hereltetenek megh.

vammak olhanok is, kik magukat

megh hereltek as Mönösagax.

Pelda. Origenes maga herelte volt

megh magat, ösiak hogi inkab

ne keuammon asönt.

Hermotimus as parrionistul as elöit

Her. in hamiagh hirtetini. dis megh hirteti. ~~fol.~~
lib. 8. fol. 22. velt. fionial o magat.

Tan. Wälakj termötit est, valakit
megh nem hereltek, tehatt as olhan
megh habafogiek, ne egion:

Pelda. Abraham Gen. 25. x. 1. Massor
habafodok as Geurat vone el.

Wölphgangus Musculus dufanus
In Genesim cap. 25. x. 1. fol. 608.

Nem mondhatjuk feddesre melto do:
lagnak ha as ven Embör eljefe:
lejege halala vton massor habafodok:

I. A3 Sent lelek ~~es~~ Abiöd peldaianal
asökenak tenögesij ket akanta vösa

verni, kik as masodok habafagok

II. tiltotak. 11. A3 Abraham megh
as Sara halala vto 38. Etendeigh eelt.
es kellett megh as szj megh as zapodafja.

III. A3 Saranál valo sokarigh löi Mas:
talansagoe akanta helire allatni,

III. A3 Abraham Sok Nemserök axtiana
tereret vösa, sokat kellett hat zapo:
ritani, ahös masodok valo habafu:
las kellett. Nem volt tehat biijn. Masfj.

X. Az ven Embör el vehete leant.

1. F. Az Ven Embör megh tekendse az tít:
töfsegöt, maga ereieris, modmukvöl
ébjtelen leuen ad minnkara senkit
megh ne kénhösön.

II. Allapatia felöt valo iffiat ne végior,
hamm olliat kitivol magtatot vonion.
Mint Abiol oli vödöst vöng kitivol
fiakat ada ften ö nekij.

III. Az ven abdoni hejaban mngion
iffiuhös, Mert az Magtat felöl minnön
ot re menyegh, ielöfööl ha az hol:
napi ver fohas megh allott.

X. Wallion miert vetkösniek az kj
majdöör habajul na. F. Nem tudom.

M.igh az elfö dt: Nem vödt töb egiml.
de össel holtigh lakot. Az majskis öbiak
ö eggiel birt, ha az habajagor möd.
Soha nem birt kerött. Mhkor felelege
vödt, nem kerött vödt, hamm öbiak eggi.
Az ket abdoni balal altal eggie lött.
Nem lött hbat kerfehygijue. Zc.

Az mi habajagumeban es fömngije:
gönkela, mi is ite rönk vödtal. Legi is vödtal
Amn. XII. Az Ongh Azsomiek
tiszai.

XXII.

PR A E D I C A T I O.

Az Föregh es Iffiu Azsomiek
Eösnegi anagi habajok tistivol.

Titum. 2. X. 3.

Az Föregh abdonikat is tamickad: hogi
allapativük zörent az hösökivük illendö
Zentsegöt könefsek, ne lögienek patua:
völsak, fokboritalnak ne fogallianak,
az mi az tistöfsegös dolagh ast tamickad.
Hogi az Iffiu abdonikat tamichaf:
lak az ö ferivöket mint Zerefsek, hogi
az ö magtativukat Zerefvel nevelliek.
Hogi Embörsegi fsek lögienek, tistak,
hon völok, iök ferivökbös engödel:
mefsek, hogi ö miattuk az ften be:
Zede ne karomlattafsek.

Somma.

Irtij Bent Pal ö igekben az Föregh
abdonikat, hogi mind magukatt
is erkivöbben taröriale smind az
iffiakat iora tamickad.

RESER.

- I. Minemmis iösagok keuantatnak
ab Eözüegi ber es hadasban.
- II. Misoda tisti ab Eöregb absonno
- III. Az ffiu memiecke was es
Eözüegi mint vifelle magat.

AS ELSO RESEROL.

K. Minemmis iösagok keuantatnak ab
Eözüegi es hadas absonban.

F. Eö: Hagi ab Eten ige iet halgassa.

L. Cor. 14. x. 34. Az trii Assomepeitök ab
Ectaban halgassanak, mert mm-
engeterök nekik hagi ou Sollianak.
de abt parandoltak hagi engeggienek
ab mint ab töremi mongia.

Ha pedig valamit akamat tanulni
othon ab maguk ferietvil tudakos-
zanak. Mert veddologh ab Assomnak
ab Tanasban, ab gini lesben Sollamj.

Tan. Az Assonnepek ab Pradikatorj
tiseben, ab Birosgaban ne kapianak.
Mert ok ab feriatekul fugienek,
Ne logienek tehat follieb ab feriateka

II. Jözagb. Az Engödelmessegb.

1. Pet. 3. x. 1. Trii Assonmptz engeggietök
ab trii ferietenek. x. 6. Mint Sonais
engede Abrahamnak, ihx vanak inan.

1. Tim. 2. x. 11. Az Assoni öbriñdeseggel
nagi engödelmesen tanulion. Nem-
engedom pedig hagi ab feriat comica,
se hagi ab feriat folott Eöriön, de hagi
öbriñdesegben legion. Mert ab Adam
formaltatof elöör, ab van ab Eua.
Az Adam nem öbalattatof mgh kannm
ab Eua absonj, ö lött oka abelesepeit.
Mgh tartatik mindason altal ab
Magzatok öülefenel, ha hitben es
ferieteben marad, es ferietegben ab
alabatos eggiginjegben.

Tan. Az hadasagbhi es Eözüegi Asso-
mik töremi öörent engeggienek ab
ö ferietenek, es böckin feriet aggianak
mindz vöndöbhi feriateknek.

III. Jözagb ab gondviselés.

K. Az had öbör ink öllike ab Gabda
absonihöz mint ab Gabdahöz.

Clem. Simpl.
phil. Orchen.
lib. 2. cap. 6.
Sunt. 3.
fol. 220.

F. Inkab illik ab Gabda aksonhos.

J. Oka. Mex ab Gabda aksoni termeset fozent
alkalmatos ab habbeli ioszagnak orc
Zefere mex felenkeb, mint ab Gabda.

II.

Mex ab Gabda ab kinnol valo io =
zagoknak kivlon es kozonjegoshelion
valo forgatolara, be takarajara
alkalmatos. Azomban ab habbeli
dolgolodas hos es annak orsehoz
nem erkosik vgi mint ab Gabda aksoni.

III.

Mex ab gabsanak fo tisti ab hogi
ollian ioszagokat kereson kinnol, mol:
lic be borgion hababan. Es az oka
hogi ab termesetis vastagob cefoit
adot nekij, es nagj ob minkeat tehet.
Az gabda aksoi fo tisti ab, hogi ab
mi othen wacion, abt ben orisse
es megh tarosa. Esert neneste volt
demostromis is ab Gabda aksoni:
Custos fibris ni familiaris. Az ab ab hatij
ioszagnak hi wifegos orsoie. Mex
ha belol min orsik zinten ollian,
Mint ha likas hordobaj toltiml box.

382
III. Mex ab Gabda kinnol valo dolgais hos
latnan, nem lehet mindonkor othon,
de ^{szakban} ~~mindonkor~~ haszatul tamul kellemi,
mha pedigh mesze is kelletik tamodij.
Az Gabda aksoni pedigh akkor tistiben
hiuen forgolodhatik, ha mindonkor
othon marad, es dolgais hos lat shall.
Xenophon in Dechon. Bodijsleriseb
ab Aksonnak hon maradni, mint em
kijn iarmi. Wikont ab fefimak
rutab hon heuermj, mulatni mint em
ab kijn ualo dolgok hos latni.

III. Jozagh ab tista oltosef.

J. Tm. 2. X. 9. Tisztoseg os oltosefben ior:
ianak ab Aksoniak zomermetosseggel
es alakatosaggal ekiosetek magukat,
nem haytekereszel higios kontial,
vagi Arammial, vagi draga koveket,
vagi draga es valogatof ruhakkal.

X. Kelle ab Gabda aksonnak ab draga
es ekos ruhara Mayhos kepofe wosni.
F. Nem kel. Okai vammak emek:

Cem.
Timp.
orhon.
lib. 2.
cap. 6.
Lust. 8.
fol. 226.

I. Uca. Mert az Gáda ássomak el kel
mindz buija jagot meghás ruhában mis
mint ögiebben tanostatni.

II. Mert az Ékös es drága ruha valoga:
taszeli büniasagh as förtelmesegek
öztöne, es az iszagos kedödelme.

III. Mert az Ássomallatnak igazannaló
eköfsege az Valami ötet iobba es ön:
börfesgöbe teherj. Ast pedigh sem az
Arany, sem az gióngi, sem az Ékös öf-
tösetök nem teherik, de az iszagos
kelekedet, möli mind elmeiben
es mind ezvilkeben fenlik. Errol
Stobaeus Scrm. 78. Az bödröshös
es tista Ássomallaton az Arany,
nagjób teroh inkab, mint Éköfsegh.

IIII. Mert az io Ássomak igazannaló
Éköfsege az Sömmemetöfsegh, alaka:
tos emböfsegh es adokrol való dicsöit,
mölhet sem mi arammial, sem mi gióngi
ösue nem hasonlit hatni.

V. Mert az ki magaban io Sagu, nem
Sökölöködik az as Embör Söpi ki naros

auagi leuendula vöis nekölöl: Esön:
keppen nem Sökölöködik az iambor
ássöni az drága is Cyfa ruhanekölöl
mert ö magaban Elmöis iszagos öc-
leködötökkel be telhesödött.

VI. Mert az io ássomak nagi eköfsege
az ö Vranak bödröshös iamborfaga
es io hne new, es mellet az ö tögile fol
ne nekötöt io eköfshös Söp magbati.

peca. As philo felesége az ö Vranak iamborfag:
gat valla minden Ássöni eköfshösme.
Az Paulus Aemilius felesége Cornelia Ássöni
az ö Söp fiait mutatá: Hon az en-
kednemörent való iszagom, minden
eköfsegom, es mindön gióngi nyjegem.

Tan. Az io Ássömök önknek tambor:
jagat, magbatiuknak io ezvilkeben
való neueket minden ekös ruha fölöt
bödröshöck magnebas es mafsclötis.

VII. Mert giökorta amas fölöt eb cyfa
nem mindentör tista, sem nem
igen Sömmös, es nemis bis hatol aho.

valaki az draga ruhában öriak
kinyúl keres dickerett, es nem az
elmében. Mert az olhian el vesti az
igab es beljo zepsegot, midon az kulo
örfafagot bnyafagbol öltözi föl.

VIII.

Mert semmi almok kenos nem
illik az tista adsonihos, mien hogi affele
teteros sim az termeset förentvalo
sintis megh vöstögetj. Nem kel tehat
az Budaj Görigh feier. zc.

IX.

Mert az kinyúl gangolsan föl kon:
tösöt, anamäsöt cipattatott adson
hasonho az Aegyptijok temploma:
hos, kiknek az tornasaj igen ekö:
sök valanak, zep faragot könekböl
rakattattak, anamások festettek va:
lanak, az Papis nagi melhofaggal vala.
De belöl öktalpa allarokat mauskat,
Cocodilust es Mogy's kigiot mutat
vala, kik az zep sömögyn matnak lül
Jan. Asomban az io Asomiallat megh
gondolha azt hogi öltöseti tista legion

384

Czimas legion, haria ördöve legion,
tistefsegis es allapattia hos illendo
ruhában ianion. Mert miköppen az
fölötteb valo ~~itt~~ kezeslet az ölvö:
zessen alkalmatlan, önköppen
az maga megh vmas zennis esron:
gios ruhais nem illendo ahoz
az kinek mind vnanak es mind
maga nak ereie es allapattia
vagnion hosza. Hagi igi se magy
se hisfen gialadatot ne region
v. fösagh az Merteketon elect.

1. Tim. s. x. 6. Az möhi adsoni giömönj:
segöt vös, Elmen megh holt az, es
illienöknek mongiad fegheretlenök
lögienek. Mert ha valaki az öuite
es fökppen haba nepere gondot nem
öjel, hitit megh tagatta, es az
hitet lemehis alab valo.

X. Az Gabda Asomi el tanöstafae
az giakorta valo bendegefegot.
F. Agemis el tanöstafsa. Okai esök:
Clem. 2. 2. cap. 6.
lib. 2. cap. 6.
2. vob. 7.
fol. 225.

I. Oka. Mert as Etelital valagatos as
giakorta valo vendegiskodes be
Jafarlast nagi kolcsiget keuan.

II. Mert as Merteletissegel ellenkösök
es as iosagnak fogiat kosafara bogior

III. Mert mindenben is as iosanfogot
Louernj, hogi adosagban neesfel.

III. Mert as as io has, as moliben
sem kollelen kesy ket minden sem

IV. Semmi 3 völejos dologba valo fogiatkös
Mert as iosaggal nagi keletmi,

V. mintha ma immar megh halnal,
nagi kednes pedigh mintha mind
ördeke elnel. Omnis as mongia:

Luci: Ne gramintur corda vestra crapula

VI. Mert as Merteletis Gabda ablonj
Mind vrat smind haba mpit iona
teheti, as giomioniosygh vs 30, b mijana,
as Csifasaghy 3erco Ngydofsa zdc.

VII. Mert as giakorta valo vendegos-
kodes nem diak as testot es elmit
ront megh, de as iosagenis el fogiartia.

VIII. Mert as Moggional valo taplakodas
igon is, mind etiben mind italbol mingh.

X. Mert as torbidlas omnia as fofuer-
segnek es hamisagnak. Misofinis ait:

Nem lehet rogi mond, hogi as ki valamitt
igen vs sokat ne kolcsjon ara. Igi as
ki be kolcsfogyo, nem kolchet keveset:
sem as ki sokat akar el koltemi nem
lehet hogi sokat ne keresen: Igi as ki
sokat akar keresni, nem ohama magat
hogi fofuen/egre es hamisagna nekehingyke

X. Mert tisti as Gabda ablonnak hogi
as o haba nepet as torkosagrol el
3oktaysa, merteletissegre fogia oket,
es igi kis mind keson mint dolga.

VI. Iosagh as tista 3omermetisseghe.

1. Tim. 5. x. 14. Akarom hogi as ffin
Mo nieoetek ferhos mormie nek. Mag-
Satokat 3ollhienek, habgongiat vi-
sellek, semmi okof as ellenkösonek
gonos mondasra okot ne aggnak.

Ludouicus Lanaterns Pro. 25 x.
cap. 15.

Higgiek el ökök mollicke es asz ten
geiebol tamltanak: Asz ten tem:
plomaban forgologgia nak: Imatkos:
Zamak; Ruhakaban etelben es
italban mereteletofsek logienek:
Magasartukat vol es sepen nevetliek:
Nem illik ki natekppen asz önegi hos
hogi mindkor vendegofkögiek fuisen
öltöfsek, tamdban forogion. Asz
lönegi ha magat nem tartostat:
haria Mommion ferhos. 1. Cor. 7.
Ne fuisen asz hasasagtul, öiak
abert, hogi nagios kezhene esza:
badofban elhesön, se ne kellessek
többe ferfimmak folgalnj. Nemöl:
hik igen negedofkodnek aszal
hogi lönegi ködhetnek, de asonban
fartalank; Ha abert igaban akar:
nak dickeködmj, igie köfzenek
arra, hogi igaban logienek özne:
giök, es Nemökenek megh felelhenek
Pelda. Anna Propbeta. Luc. 2.
Rhut. Abigail. Judith.

Rodolphus Gualtherus. In Luca's. Hom. 23.
Asz Anna Propbeta peldaiat könefsek
asz övöfök, asz hasasok, es asz lönegiök.
hogi abbol logienek maguknak öllip
tamfagot, möli mindömek rondsös
illiek, hogi ne akagria nak ösiak asz
otolyo allapartibad, asz mi ö zongijöge
felöl monbatik, hasontalan es bolond
igieköfettel ne verköfzenek, es asz
ötentijöl nekik mutatott helt el neöaggiak

MASODIK RÉSZ.

Asz öregh ven asz ömök tistivöl.

Tij. 2. v. 3. Asz öregh asz ömök at hasonlo:
kppen tamöriad, hogi ötemi feleli m:
höf illendö öltöfötött vij elhienek,
peres patnarofok ne logienek, fok
bor italmak ne aggiak magukat,
mindönt iora tamöbanak, asz Mö:
mie öfeket mereteletofsegre imdek:
Tan. Megh iclönti it asz Apät, mi illesi
asz öregh asz ömök at es mij nem illesi

Augustinus Marloratus Tit. 2. x. 3.
Az Isten felő Ábboniok az títósfegő könef:
Iok vnhasattukban, iarasukban,
forgolodasukban, bešelgetesükben,
es maguk vifelesében.

1. Pet. 3. xi. 5. Az Ábboniok eköfsege ne
legion az kivőlo ököderben, az haytoka:
reber, anam köfniökben es palastokba?
de az Simionek tükös Emböre melj
belibeterött az Silidmök tokelletes:
Igyeben es az öbönös lelökben,
méli az Isten elött dragalatos.

Mert illien modon vifelték magukat
amab regi Sert Ábboniokis kik az
vistenben remenlötek, magukat
föle köföitöttek vmléhoz valo engedelmük

11. Melögiének pörös patuansok.
Mert es illien öngy Ábboniok elösmak
béselmek, habankent iarnak, zöfök
es mindönve zott tönek esert
tiltia az pörödytöl öket: Bizoni
az Zapora zo az Ábboni beregfy,
mölhet az kenegyis öngybit.

Ezis öka emek hogi semmitudonak
tantiak abok magukat kik zömbe
nem tudnak zollari, az köbönj,
mast le öböpölm, mgy gialatny
Etvöl vagion hogi az ven Ábboniok
abö köllöken öria bogafukkal mint
egy egy fakhanal Iok hasakat föl giurnak.
Kik ha öt könefik es elrombaggiak,
nem vödmösvölhetnek

111. Sok bornak ne aggiale magukat.
Az vengymök manahias besyfygi
köbök valo ö, hogi az bört zeressek
Az Mondas zörent: Vén Embörmek borbagana.
Mert ideink zörent termeszötk immar
megh hi ögyölt, es öriak italt kenának.

Imm lezon hogi az emböfegöt el
feleitik es valami keptelenfyre haj:
lanak. Mert az bornak fölötteb valo
itala az Affiaknak elmintis el fruita
tehat az venökben mit zööröhet.
Bizoni alkalmatlanna tezi mindre.

Tan. Öiak abert az öngy Ábboniok az
Iok italnul magukat.

Occurrit imper, quae uisa est digna nam
Pompa, semper potum pota habebat amos.

Egi se regit latek molliet maidan ki beše lók:
Kőogh ven Embört ven baba von Sa val

X. Mit kel asokkal cselekedni, kik
ammira megh verhvíttek, hogi megh
as iarafa minden erevít.

F. J. Tim. s. x. 6. Ha balameli hivő kőös:
tiernek őzneggie vagion, seget =
jeggel legion neki, ne terhetessek
as Ecclā, hogi asoknak, kik igabod
őzneggiek seget jeggel legion.

Tan. Igon habnos es as Apāt param:
Solaxia erre; hogi mindz as ő hōtia
tortoso őzningimē gongiat vifellie
ne terhellie megh as Ecclānak
kōlt, get modnelvöl valo ki ha:
niafsal. Wēt kősnēk tchat asok
kik ven aminkat, Nennivēk
őstleneggiekben ki hamiak,
māpa kōtik, el vōtik.

Agi eritt visten hōbank torto =
Bōnak gondviselēsi. Amen

XIII. p. m. d. as E. h. i. i.

XXXIII.
PRÆDICATIO.

As Embör Eleteröl.

Ecclesiastes 6. x. 3.

Ha balameli fertu Sab fia kat ővönend,
es sok őstendőkigh őlend, es megh so:
kapulandnak as őtendēienek napiaj,
as ő lelke pedig amnak ianaimal
megh nem elegődendik, de megh
el sem temettehetendik; Mondék:
Job ammal as ki halna ővölertetőt.
Mert heiaiban iūt ő vilagra,
inmemis ősteregőkben Sall, megh
as nevēis ősteregőkben burittatik.
Megh as napot sem latta, sem sem:
mit nem exhetött, Nagi ő migo:
dalma vagion emnek mint ammalnak.
Ha Sinter őzör őstendőt el ne ket
isbeis, es sem iot nem lat hatna,
nemde mindniaigis egi helie mōnke.
Ha as Embörnek mindz munkaria
as ő bešede őzrent lešomis, de sōha
lelke assal megh nem elegők.

S O M M A.

Az böles Salamon hössa elö as Elett:
nek hössu es rövid voltat, es migh
ielönti art, hagi sem as hössueket
sem as rövid es életben as iokar
as gonoszok tul megh nem valadria.

R E Z E I.

I. Misoda as Elett.

II. Hamfele as Elett.

III. Homian vagion es Meddigh tan.

IIII. Mi hasna as Elettnek.

A Z E L S Ö R E Z E R Ö L.

X. Misoda as Elett.

F. Artes in lib. de Vita q. more sic:

Az elett as: Az lelöknek as testbe való lak.

fac. 4. x. 14. Mi lehet as tuj eletötök?

Pana. Kicsin ideigh lažo Pana, es el mulik:

Augustinus sup. iacobum

Ez as Elett, Letegös bak, betegös elett,
möllet as meduesegök puffastnak,
as fardalmak fommastnak, as
heüvölelök Zarastnak,

389
Az bešino Ehek betegös ritnek,
as Eledelök el dagastnak, as ehözö:
fök lamkastnak, as banatok emettnek,
as batofagh ~~nyh~~ tempit, as Gab:
daglagh Megedösöttes, as Regensögh
megh alist, as betegögh megh törjagat. xic.

II. Psal. 102. x. 12. Az en napim mint as Arniek
ala hammat lot Arniek, es mint dövedfi

Psal. 108. x. 23. Psal. 144. x. 4. 1. par. 24. x. 15.

Job. 8. x. 8. Erdösöd megh öriak tegnapiak
vagiank, es ööneben sem vesztök, hagi
mint as amiek el mulik as mi Napimk.

III. Job. 20. x. 8. Eja. 29. x. 7. Psal. 90. x. 5. Alom.
Mint as alom el röpyöl, es nem talalod
megh ötet, el mulik mins as Elyeli latos.

IIII. Psal. 90. x. 5. Mint as fuj riggel evösfuj. Fúj.

Eja. 37. x. 27. Olliamok voltak mint as
Mezei fuj, mint as kerti paray, inkab
mint as hašon nöet fuj, es mint as
heüvön Zaradot fuj, givj mökstelén.

Eja. 40. x. 6. Mindent est ollian mint
as fuj, es kömörjölörsöge mint as biragh.
megh Zaradot as fuj, el hüllöt as biraga
bisoni fuj as Nep. Sena, Zömit gab.

V. Wiragh Job. 14. x. 2. Mint as Wiragh vgi vniöki
Pfal. 103. x. 15. Az Embör napiai mint as
füj, mint as Mezej vniagh vgi vniaghik.

VI. Berisnapia. Job. 14. x. 6. Az mint as beris bania intalmat.
Job. 7. x. 1. Mint as beris napia ollig as
o napia mint as solga m's as amitra.

VII. Eiöp v's. Sap. 11. x. 23. Ez egös vilagh ollian elötted
mint as földre le esött viggeli harmat cöppi.

VIII. Bubonik. Erasmus. Col. 2. Cent. 2. pro. 52.
Homo Bulla: Az as: Az Embör Bubonik.
Jan. Pann: Quam cito bullae plunius tumor inuenit vnto:
Tain postuma cito uisibit hora vniu. ~~ad~~

Möli hamar as bubonik el mulik esöf vj döben:
vegi fotoljo vrad vgi mulik Embör hamar.

X. Magh. Mar. 4. x. 31. Mint as Mustar magh, möli
mikor el venterik minöz magonak kistök.

X. Por. Pfal. 1. x. 4. Az hitet kerök mint as 3. vniöki.
Ojra. 13. x. 3. Mint as 3 vj vj n Zorator por.
Pulup it vmbra sumus. Por sommitök vgi:

XI. Köd. Pfal. 18. x. 17. Az möli vj vniöketes elöte
vala amahis feröb vala as iaro solibo.

XII. Kömef Sap. 5. x. 9. Az kaddagagh as keröde:
kömef ollian mint as amitt, es
mint as altal furo kömef.

XII. Sap. 5. x. 10. Mint as habös viron ²⁹⁶ Havellio.
raro hario Niomat nem talalod mgh.

XIII. Sap. 5. x. 11. Auaggi midön as madar ^{Madar}
el röpiöl semmi möma nem latözik. ^{Niom.}
as 3 armianal valo röpiöf pedigh öti:
gorgast midit, de asert semmi hitit vniöföd.

XV. Sap. 5. x. 12. Auagi mint as Nillal ^{Nil Niom.}
mgh hafitarot legy, olli igön özue
mgyion, hagi as o Niomat m'm ymrod.

XVI. Hebr. 13. x. 14. Ninden it maradando ^{Jonenei.}
vonaonk, de iouendöt keröfönk.

Pro. 27. x. 5. Mint as madar elhagria
as ö feket, as Emböris as ö heliet.

XVII. 1. Thif. 5. x. 2. Az vrad napia mint ^{Lopo.}
as lopo eyel, vgi vö el. Mint as gizmök
3 vj öm'te fardalma, el öm'm mulik.

Jan. Ez gianlo es rövid vj deigb
tareo dolgokhöf hasonlittia as bent
lelök as Embör eketet, möllet mit
minket arra, hagi es el et akar
möli kedues legion, de vgran tefsi,
vgian gianlo, hanem ebben vgi
elionk hagi iob elote int hajsonk.

Petrus Martyr 2. Sam. 20. x. 1.
Az regi Bentök eleteis cündä valtošo
völe regön, (mint as Euripus. ki
Nap estigh herionis megh fordul as zelek
miatt es as hajoledenak (ok but söös)
Mert abbamis lattink hogi sok fordulas
lött hol iobra, hol pedigh bahra. Mint
egi trüköre volt es as chms zennede-
lenek es föl tamadafanak.

Megh teckik es az Bentök eletebemis
as ö belekötetjebemis, miha iöl
vifelték magukat, abomba chis estele.
Eronkeppen valamigh itt elönk
mindenkor harabolonk kell, es
Joha megh nem giszette tönk, ha-
nem, midön es giano eletott amaš
iöböl megh Bevelengi völe akör
minghatonk megh as harabolastul.

ILASODIK REZE.

K. HAmijele eletvöl soll as tras.
F. Kertönöl, Testiöl es telj iöl.

391
1. Testi auagi termezet sörent valo elet.
meöl as hüderek es hitelenek mek kös.
Esis keffele Lövid es höšsa.
Rövid as embör elete köšönjegged.

Job. 14. x. 1. Az aššo nialcal zöš letött
Embör rövid ideis, telj hanggal.

As Embör elete rešenkent ööltatott;
es latsan latsan rövideb rövideb lött.

1. Mert Adam es Abraham köšben
höšabö lött, sokat ettek as vöšön
lött. Mint Lammch mathjale zöc.

II Hmegh Abig es Mošer köšött megh
rövideb lött. Hmegh moysestöl
fogva dauidigh sokkalis megh
röviditetött, as mint as mi vöšönk
bemis lattink, Megis rövidijöl.

Gen. 47. x. 28. Lönek as Jakob ^{napig} ~~estende~~
as ö etenek estendej, 147. estendo.

Psal. 90. x. 10. As mi estendeknek nap-
iaj. heren estendo, auagi hangian
megh erisijnek Nöleting estendo.
as is gorsön el telik es el röšijönk.

Pro. 3. x. 16. Napóknak hős ufaga vagion
as htemnek iob keseben.

Lamat.

Nimben senki elli ki sokat nem kez
varma elni, mindig isomodik as ha:
laltul, noha lattatunk miha abtis
kenarmj. Se as bökefegeh allattia
beliere as eletnek hösufogat.

Sokan többet elhetek volna, hogi ha
as bökefegehös halgatnak volna.

As negiök ö maguk emestödnek:

As resogök yodnap elött elvenek:

As vissauoniök magukat veszik:

As Parasznak miha tünyben akadnak:

As bünyösök as Satantul megh firtatnak.

As latrok as törnemmel megh öletnek.

Es illienök noha lattatnak miha
jokaigh elni, de as ö denykef in:
kab mondhatink halatnak, mert
lelyökjmerej giakorta fundallia

Chrysostomus Cent. 2. de honid.

As mi eletnek iaj ki kichime tart

392
noid vta vagion, egesegönk
igen korinnül vetetött. Ha es kichim
yüdo, mihi nekönk tamlafara
adatot, asokra ^{adatok} molliék 3 yök egösek
de asokat kolletlen, bolond es aral:
mas dolgok tamlafara keltöttyök

De vallion mikor adatik minekönk
majs yüdo asoknak tamlafara
as molliék 3 yök egösek, es as mol:
hickett mindmianan tudnonk kel:
lene? Akar mine jokaigh elhetnekis
abert, de mind io dolgoknak tam:
lafara kellene költenök. Holott
pedigh as mi eletnek igen üid
hatarban rekesztött, nem nagi
bolondfage abtis as mi rost abba
kaphatonk lelkönk vesztelere
valo vö tudomama költenök.

Tu modicum vinct tempus pñtati nñpñto:

Ceugj panmñi asumi lek asmianñi doox: as as:

Tekichim yüdoet becökef iambor elettel:

Törnem Söll: tistöld htemödet 3 yök dix.

Calvinus Janos. 2. Pet. 1. x. 18.
Fgás nak itelóm, hogi migh es Jatorban
vagiok, intes attal tustóket föl
jóvegefelek: holot iol tudom hogi
róvid nap le kel es Sator tómmom.

Tamé minketis itt aszent Petör Apát
hogi as mi eletónenek as mi re
batra vagion, abban annual
Zogal matosbak logionk tistónkeben.
Folchet nem ielöntetott megh mi
nekónk eletónenek vege megh tu:
daja: se abere valakik immar
föl neuekötök, egefegekenek vót:
lomb voltat orók, as olliatan
igiekkel intetteten clerónenek
róvid voltard, annal giorfab:
bak logionk dolgonk vegefejere,
málliet itten reank bisott.

Se megh inkab as kik vastag:
bak, es clerónenek biragaban
vannak: miert hogi oltian
Jokaign nem mulat hat nak talad

393
mint kevantat neiek, Zútkben
insson as halat es giorfiba megh
ókeris asó tistóbenek iol fogatayana,
hogi as io dolagra valo ródo róffe:
gúrk attal as Munkaba hejaban
ne mullekefe karba ne kelion.

11. Nemolinek elete hóssab: Juvenalis
Felic heu minimum, qui per tota vita mortis
distulit: atq; suos omni diebus exprobat amos
Nostre.

And. Sic centum laiki, omni hora sumitur otus.
White bodogh Nestor ki emj meste mulattad
Halalod: Samlak, Zendot iob Karodon te:
Ket Sarigh eltem: Most hormad Szabadot elék.

N. Frisclimus de Obitu. Patris.

Vine dix: sed vine dico: Nam vinum mudo
Morto opus: vita est virtutis vinum christo
Et soli sumitur bre, confidim soli
Sperni oramin in minimum Consilio parvo chti.

Tefokat chy, de chy ittenek: Elm vilagnak
Nagi halatomminta: Omnyak elm as igas:
Es óiak ittemek Solgalmi, Shimj o benne.
As teremegödet Omnyak edómeben völd.
As ki kórisfara feji terék ered es etem.

Enn vinere, vitas non emindan, est parvas cumulari.
Solraig elm, es eletott nem iobbitami,
Óiak ammi mint búrtóste ói úshij.

Rodolphus Gualtherus In Epistola
Folote draga es kedves mindon:
mek as o eletre: Mert sokan megh
akarjak váltani mindon iszagukon,
Jot giakorta megh tagiukatis el
vagariak ha megh ves, Siak
elotriker megh tanbasak. Noha
iol tnyriak hogi es elet foliaja igen
ronid, de megis nagy mmmkeanal
farat jaggal akarnak hozsabitani:
Darnak sokan ollianok kik es elmulo
elet hos kepefe edos habainkat, feke-
jegriker, Magasztinkat, isbarattin-
Latt megh vallafukatis es hinykeris
megh verik. De nem csuda:
Nem sokat lam es, mert mindg allat-
ban oltatott es as termeset, hogi
megh amas fene vadakis kemeri
haridot tenek as o ellenjegriker
elotriker. S Mit mondhatonk.
Lam megh as kik latofagukal
brynterefe edomlo tekeis, de vgyis

394
kedveleten mormek as balaba,
es es torneri adofagat, nem votti-
gike mindmaian?

- K. As Wiseon elott valo Attiak
mient eltenek ollian sokarigh?
- F. Sok okai voltak onnake as regi vadobeli
Attiak hozu eletenek:
- I. Mert magdatokat kelles Saporitani.
E vilagnak be kellot telmi, es pedig
hozu elet altal lehefott megh.
- II. Mert sok feke mestorjegozet kelles
talalmi, sokarigh elmen sokat probalhatok.
- III. Mert as isteni ifmeretis megh
kellot as Emborle kosor tantari,
mert hakeneser elrek volna as utod:
mek valok el tenchotek volna.
- Mastan pedig, betolt es vilagh,
Elegh mestorjegh talaltatott mindon:
his elegh misor vagion. As isten
igeieis iraban telefott, megh tar-
tatott minekonk tanfagonka
Tan. Nem ollias vrykegis tehat mast
as hozu elet mint regon volt.

Plutarchus in Orat. Consolat. fol. 86.
Mindén meg gondollia ő magában
de meg mafrakis meg ielönke
hogi nem ad hősü elet kedues es
böcs vö letis, de ad iösagokkal ekör.

Pekda. Mert nem att diderik ad ki fokat
hegednyit, ad ki fokot beüllött,
vagi fokor tartott kormant, de ad
ki iöl, igában es hasnopsz eneklöt
Zollot, es ad vizon bekenel iart.

Mert ad iösagh nem ad hősü vö do:
be de ad iösagos beleködertben
es ad illendö alkalmasagsagban.
kel heli hösretmi. Az itemis es Bereti
est bodogitia, esont paramöshlais.

fer. s. 64.
Calving.

Eletönke vö tat mutatott iten:
Midön ad iten eletönkek meggiat
ad tömeriben clönken vö ya:

Sinnen ollian mintha ad ö vö tan
keönfogua vime. Mert ad mij
eletönk hasonlo ad futaf hös. As
iten pedigh nem akaria hogi mij

395
Vakmodra fusonk, de elet mutat
clönken. Azonban igas vö tan vö vö l
mert es ad tömeri ciszi, hogi minket
ad tenögestvöl hatra vö mion, est:
gion minket eletönkek jegere.
Es ad oka hogi ad tömeri iten vö ta:
nake hi vö tafsök. Elet regulaia.

Vti kötelegis kelletik. *Siphilus*
Si navigatio fer. quodlibet inditatur *Polymia*
Pessicimus, qua mörpama. *in* in diis: *in* Probo. *fol. 68.*
de si quis poveris in summo lü
Cur non vö tan ad poveris in poveris.

Ha megied napi haidöant inditönk,
Gondot vö felönk arra ad mi napönkent kol,
de ha venfegönke valamik kel keduesönk
vöi kötelegot Mert eletöföggel miert nem teönk k.

H A R M A D I K R E T E .

Honnan vagion eletönk es midigh tart?
Ioh. 7. X. 30. Senki nem bere kezet rea, mert
megh el nem iött vö bala ad ö orania.
Köszönfögis tudomami adatik it: *Calving*
Mert valamint clönk es vilagon *Martianus.*
de ad mi begfö orank hataroma

bagion Himmel. Nehezen hisz nek
est, hogi emi Berendelen fogok ala
vettemen, emi felle vadak kösöt
budofuan, sok boss ufagok tohealat
möguen, sok bereg fogokel cemelketuen,
magis illien Sabadosan elherink
mind addigh migh itten ki hin.

Deabomban as mi hirtelen fogonkel
tufabodronkel. Fokeppen es migh
kel tudronk hogi Orank bagion:
Mafodor mi vegre elink ut:
es miuel intetetonk napontent:

Judmillik hogi mind gondonkat
Heme haggiuk, hiatalonknek
mogh felelionk, el se ijegion hujle
lenk, Senki as o hatarat altal
ne kökölle, mert as itten gond
visele tonab nem bohatt, as
mölhet o maga panambote.

Tonabba as itten ristofugere visel-
lionk gondot, as köbbit omaga el
visej, Orankdot summi myanbhat
valami elikis yodun firs. Amen.

ISIDORVS 396

libro Quarto de Summo bono
Capite XXVII.

Es eletnek ki menetelrol.

follehet as Bentok es vilagi sok Mianahak-
tul igon örömet kenarnak megh valmi:
es hamar akarnanak es testbol ki mulnj
de asert as istemet gondviseljesbol giakorta
sokanigh kellerik ut forgolodni, hogi as
sokanigh valo Semmedesnek propalaja
altal as o Semmedesfogok inkab megh
eröfoggiek. Sokan giakölle as eletot
de felnek megh halni, mint sokak as
mimomfogban est iol esik, es vizontak
as eletot ogian megh vnniak de as
halalnak felelmet sem titkolhattak.
Wigiabaysal ellion mindon, es as o
eletenek hatarasol gondokoggiek hogi
arol valo elmel ködesuel es vilagi
giomion fogok et el tanditassa: Mert
mogh bagion irna. Ecclesiasticij 7. x. 40.
Mindis dolgaidban emlekösöl etolfooradrol.

es joha öröke nem veskööl.

As iouendo ki monotelöl valo tudatlan-
sagh bisontalan, es as mikor nem belme
valak, akkor bitetik ki: Minden
arra jefson, hogi as o alme jagiban ne
ragartassek el, es vetteuel eggyipt ne
vegesejse ~~hijne~~ Elefe. Mert annak
giullasto örögh, kiker eletiseben fol
gorist as bünökre hortelen halal
altal ki vonsa as giörelömm.

Giakorta as Gadaagok es Chialard
elerben midon as bralkodajnak di:
öjseget, anagi iszagmak bröjseget
örömmel kapjak, hirtelen as möli ora:
ban nem belmek remen/ogh kinnül
ki ragartanak, es as öröke valo giöt:
relömmel meli egis tröjsetöl el me-
lettetnek. Kik felöl as Prophe-
tongia: ^{conscriptamias} Es vilagh ianaban tölik
indeniüket es as bünöben sokora salmak

As hannis bünös halando, ki as öst
köntööl sokakat vont as bünne:

As bünben valo giömörködessel as bün ³⁹⁴
tetelöl as o kemmanal sokakat el vonon.

As mint as Soltanbannis bisome banid.
mondnan: Formendös as igas, midon
lattia as hirtelenök valo bünöföf as
o kesit megh mofa as bünösök verben.

As igasak pedigh megh mofak könyket
as megh holt bünösök verben: Mert
midon as o vetteük latdik, as kik nöik
abokale eletise eisenl. Mert ha valaki:
nek ki mulassa kegyöt lemek latdik,
nem öriak as tomoztaria el as lattia.
De ögiebeletis, as min lehet, annak
ki ueresenöl hatra vonon.

As mi eletise nek ki el vegesejeben
as valasztanak nek leteük magi fele:
lömmel röstignök, mert mughatat:
lanednak bünövesjese vangi iualora
nömmel. As valasztanak köntöl ne-
meliek Zinten volhan eistitatnak megh
nemeli kidim kertekeöl es bünökeöl
nemeliek bison Zintin ashollian
vigasztaltatnak megh, as öröke valo

iokrak el milkideseben. Noha nemti
itt es vilagon igaz, de midon es testbol
ki megion magh yed, hogi as byon:
tetese melto nelegion. Men eggiethn
egi embor smiden betok nekevol, sum
senki vakmeroketpen nem lehet as
isten iteleni felot endos, holott magh
as hivolkodo Sokidhis Samot keel adnj.

As igabaknak pedigh io veget as o
hinatalink aianha, hogi abbol esfygh
esfygh magh, hogi as kentok tarfafa:
gaben, as Angialokkal eggyibue
vitetenek eson rofsado testbol walo
el walafulk utan, midon ki vittnek.

As gonos Emboroket pedigh as Bria:
land alhatatlan Angialok fogiak
halalni utan, hogi oket kenosnak
as byontereiben kik tarabadosis
votak as gonosgaben.

Es ha as eggiosegh kesont arra
hogi as halottukon summe, de as hit
tite attul hogi ne bankogion k.

398
Azokat kel pedigh keszerenone as halaban
as kiket mint Mianahiasokat as pokol
fajlal el es eke utan. Nem azokat, as
kiket as Mommiej Palota ontoben reket.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Matt. 5. p. 11. Fratres vestri cum comitibus fuerint
 vobis et vos persequenti fuerint, et dixerint
 quibus mali aduersus vos ministratis. Ita
 in corpore: Ita. n. persequenti
 fuerit Propheta qui fuit ante vos.
 1. p. 4. x. 14. Si troba afficiuntur in hoc mundo
 : quomodo et gratia et boni spiritus
 super vos et quomodo : qui quod ad illos
 quibus actum blasphemiam, quod ad vos aut gloriam.

OSZK

Országos Széchenyi Könyvtár

Az Török Császár esküvése
veter Gabornak. 1619.

In Soltan Suliman Hstennek kezielmessege:
böl giosheretlen Török Császár, esküsom
as följegis Hstennek Mindenhatóságara,
as mindenbato Hstennek szentsegere,
fenszegere, es as Hstennek jósagára,
as minnieknek erissegere Napra
Holdra, Csillagokra, as földre es as
földnek Simere, eferomre es lekömre,
as en Anjod teriere, as en kimeremre
fegineromre, as nagi es Benz Maku-
matra, Esöm ösire Esömre, es mindz
Mubsur maricnak kormij sometelkó-
deszükre es jüdüjögökre, hogi tegöd
ödsames es framat tudni illik Gabriel
magiar övsagnak iouendo kiralliat,
semminemij te nagi Dolgaidban
el nem hadlak, hogiba minden biró:
dalmom ösugim, minden

hatalmasagim el tapodtatnamak,
es sem mine lörmene, es ha ¹⁰¹
magam egiednöl egi Törökkel mind
mekis, megh ha velem keze, ha om
onaji legfölszobben nagi Simennek
megh maradnamak, as Soltan koröves lö-
gick es tartosom tegidet otalmamij,
es as tegidet megh keröfönek es hös:
Sad tartosomak kes kesik, ha mit en
velem akars ölekeitemij, mindönöke
teneköd kedvesedim. Es hogiba as en
fogada somnak ösget nem törmek,
akkor as följegis Hstennek baragja, es as
Zsals Hstennek igazsaga, as en feiomre
ioion, es engimot egiden tellijsegod
el ösöcsön, es valamit as en tessom
megh illet as följegis Hsten kio siklona
valöbstapra es as földnek erissegere
engimat raita ma iarmij m Semucgijen
or as föld kesefe raitik, es engimot
tejösöndi helköfönd be koppandson es el mindijon.
Költ as mij ösöndij vana somtan Constanti-
napolibod 1619. Jan. 16. profh. 1619.

Handwritten marginalia on the left edge of the left page.

Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, likely Latin or Italian, covering the left page.

OSZK

Nagyenyi Könyvtár

Large, irregular water stain on the right page, obscuring any text that might have been present.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

1105

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

406

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

407

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

1158

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

479

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

S. N. Bulicorum de Boca nua, quae 40

Tela sed invidet Venens perit

Cudelis tibi qui claudis / magis

Exitum, grane fustium, magis

dum fangrup tepidus corpus rig 3 opt

Wpos Alter S. N. Alkenus actus et muni

Maas tul vanni Solcalati cetera

Horas, Wsferum aliam vinnis quada, Maxam

Ezbl elhim, S. N. Sibi vinnis

Magomak emi, fustium vinn Solcalati.

Ovidius Trist. lib. 3. 1. 1. 1.

Wkous edocto fustium vinnis

Wine tibi: ce longe vinnis magna fust

Wine tibi: quatenus vinnis magna fust

Solumm fustium vinnis ab arce vinnis

Philosophus
has de re
propter in a
Mans & S
emphorum habundantia de re
Phylogora
2

OSZK

ényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár